

**ΤΜΗΜΑ ΟΡΓΑΝΩΣΗΣ & ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ ΑΘΛΗΤΙΣΜΟΥ
ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΠΕΛΟΠΟΝΝΗΣΟΥ**

**ΑΘΛΗΤΙΚΕΣ ΕΓΚΑΤΑΣΤΑΣΕΙΣ ΤΩΝ ΓΥΜΝΑΣΙΩΝ ΤΟΥ ΝΟΜΟΥ
ΑΙΤΩΛΟΑΚΑΡΝΑΝΙΑΣ ΚΑΙ Η ΕΦΑΡΜΟΓΗ ΤΟΥ ΑΝΑΛΥΤΙΚΟΥ
ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ ΤΗΣ ΦΥΣΙΚΗΣ ΑΓΩΓΗΣ**

της
Βασιλικής Αντωνίου

Μεταπτυχιακή Διπλωματική Εργασία που υποβάλλεται στο καθηγητικό σώμα για την μερική εκπλήρωση των υποχρεώσεων απόκτησης του μεταπτυχιακού τίτλου του Μεταπτυχιακού Προγράμματος «Οργάνωση και Διοίκηση Αθλητικών Οργανισμών και Επιχειρήσεων» του Τμήματος Οργάνωσης και Διαχείρισης του Παν/μίου Πελοποννήσου στη κατεύθυνση «Μάρκετινγκ Αθλητικών Οργανισμών & Επιχειρήσεων».

ΣΠΑΡΤΗ
2013

Εγκεκριμένο από το Καθηγητικό σώμα:

1^{ος} Επιβλέπων: Κωνσταντίνος Μουντάκης, Καθηγητής

2^{ος} Επιβλέπων: Παντελής Κωνσταντινάκος, Αναπληρωτής καθηγητής

3^{ος} Επιβλέπων: Γεώργιος Κυπραίος, Επίκουρος καθηγητής

ΠΕΡΙΛΗΨΗ

Αντωνίου Βασιλική: Αθλητικές Εγκαταστάσεις των Γυμνασίων του νομού Αιτωλοακαρνανίας και εφαρμογή του Αναλυτικού Προγράμματος της Φυσικής Αγωγής.
(Με την επίβλεψη του κ. Μουντάκη Κων/νου, Καθηγητή)

Οι αθλητικές εγκαταστάσεις των σχολείων και γενικότερα η υλικοτεχνική υποδομή τους είναι απαραίτητη προϋπόθεση για τη διδασκαλία των ενοτήτων που δομούν το Αναλυτικό Πρόγραμμα του μαθήματος της Φυσικής Αγωγής. Σκοπός της έρευνας αυτής ήταν η καταγραφή των αθλητικών εγκαταστάσεων ποσοτικά και να διερευνηθεί, εάν αυτές επαρκούν για την εφαρμογή του Α.Π. της Φυσικής Αγωγής. Να διερευνηθεί, επίσης, αν υπάρχουν ενότητες οι οποίες δε διδάσκονται λόγω έλλειψης αθλητικών εγκαταστάσεων και αθλητικού υλικού. Να διατυπώσει τις προτάσεις των εκπαιδευτικών Φ.Α. για βελτιώσεις στις ήδη υπάρχουσες αθλητικές εγκαταστάσεις ή τη κατασκευή νέων. Να καταγράψει, τέλος, τις ανάγκες των εκπαιδευτικών για επιμόρφωση και τις προτάσεις τους για ποιοτική αναβάθμιση του μαθήματός τους. Χρησιμοποιήθηκε η ποσοτική ερευνητική μέθοδος με τη χρήση γραπτού ερωτηματολογίου. Οι συμμετέχοντες στην έρευνα ήταν 38 εκπαιδευτικοί Φ.Α. από τα 41 Γυμνάσια του νομού Αιτ/νίας. Σύμφωνα με τα αποτελέσματα 15 (40%) εκπαιδευτικοί θεωρούν μέτριες τις εγκαταστάσεις τους, 13 (34%) ικανοποιητικές, ενώ 10 (26%) ανεπαρκείς. Η πλειοψηφία των εκπαιδευτικών (79%) δεν διδάσκει όλο το Α.Π., λόγω έλλειψης αθλητικών εγκαταστάσεων και αθλητικού υλικού. Το μεγαλύτερο πρόβλημα από τα αντικείμενα του Α.Π. το αντιμετωπίζουν ο στίβος, το χάντμπολ και η γυμναστική. 18 (47%) εκπαιδευτικοί Φ.Α. δήλωσαν ότι δεν υπάρχει δυνατότητα δημιουργίας γυμναστηρίου ή κάποιας αίθουσας για γυμναστική στα σχολεία τους και αναφέρουν ότι υπάρχουν ελλείψεις, τόσο σε ανοικτές (46%), όσο και σε κλειστές αθλητικές εγκαταστάσεις (22%). Οι εκπαιδευτικοί Φ.Α. πιστεύουν ότι για να αναβαθμιστεί ποιοτικά το μάθημά τους χρειάζεται να υπάρξει βελτίωση της αθλητικής υλικοτεχνικής υποδομής των Γυμνασίων με συχνότερη και πιο πλούσια επιμόρφωση στα αντικείμενα που οι ίδιοι αισθάνονται ότι έχουν ελλείψεις, καθώς επιδεικνύουν διάθεση για αυτό-βελτίωση και περισσότερη αποτελεσματικότητα στο έργο τους.

Λέξεις κλειδιά: αθλητικές εγκαταστάσεις, εκπαιδευτικοί Φ.Α., Αναλυτικό Πρόγραμμα, επιμόρφωση.

ABSTRACT

Antoniou Vassiliki: Sports Facilities of high schools in Aitoloakarnania and implementation of the Curriculum of Physical Education.

(With the supervision of dr. Konstantinos Mountakis, Professor)

The sports facilities for schools and the general infrastructure of schools is a prerequisite for teaching the modules that make up the curriculum of physical education. The aim of this study was: to record the adequacy of the sports facilities and to explore whether these are sufficient for the implementation of the Curriculum of Physical Education; to explore also if there are sections that are not taught due to lack of sports facilities and sports equipment; to set forth the proposals of the PE teachers, proposals regarding improvements to existing sports facilities or building new ones; lastly, to record the needs of teachers for training and their suggestions for qualitative improvement of their lessons. The quantitative research method, with a written questionnaire was used. The participants were 38 P.E. teachers from the 41 high schools in the Aitoloakarnania prefecture. According to the results 13 teachers (34%) consider their facilities satisfactory, 15 (40%) consider them moderate, while 10 (26%) teachers feel the facilities are inadequate. The majorities (79%) of teacher's do not teach the whole Curriculum due to lack of sports facilities and sports equipment. Athletics, handball and gymnastics are the most problematic areas of the Curriculum. 18 (47%) PE teachers stated that there is no possibility of setting up a gym or a classroom for PE in their schools and report that there are deficiencies in both open (46%) and in indoor sports facilities (22%). PE teachers believe that for their lessons to be upgraded qualitatively athletic infrastructure of high schools needs to be improved and that they should have more frequent and richer training on the topics they feel they lack, as they show willingness to self-improvement and greater efficiency in their work.

Keywords: sports facilities, Physical Education teachers, curriculum, training.

Στην οικογένειά μου
και ειδικά στον σύζυγό μου Νάσο

ΕΥΧΑΡΙΣΤΙΕΣ

Ευχαριστώ τη Τριμελή Συμβουλευτική Επιτροπή και κυρίως τον κ. Μουντάκη για τη βοήθειά του και την υποστήριξή του.

Ευχαριστώ, επίσης, τους εκπαιδευτικούς Φ.Α. που συμμετείχαν στη μελέτη αυτή και ειδικά όσους με βοήθησαν στη συλλογή των ερωτηματολογίων.

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

ΠΕΡΙΛΗΨΗ	ii
ABSTRACT	iii
ΑΦΙΕΡΩΣΗ	iv
ΕΥΧΑΡΙΣΤΙΕΣ	v
ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ	vi
ΚΑΤΑΛΟΓΟΣ ΠΙΝΑΚΩΝ	ix
ΚΑΤΑΛΟΓΟΣ ΓΡΑΦΗΜΑΤΩΝ	xi
ΚΑΤΑΛΟΓΟΣ ΣΥΝΤΟΜΟΓΡΑΦΙΩΝ	xiii
ΜΕΡΟΣ Ι	1
ΚΕΦΑΛΑΙΟ Ι	1
ΕΙΣΑΓΩΓΗ	1
Ορισμός της Φυσικής Αγωγής	5
Πρωτοτυπία και Σημασία της έρευνας	8
Σκοπός της έρευνας.....	9
Ερευνητικά Ερωτήματα	9
Οριοθέτηση της έρευνας	9
Προϋποθέσεις και Περιορισμοί	10
ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΙΙ	11
ΑΝΑΣΚΟΠΗΣΗ ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑΣ	11
Εισαγωγή	11
Τα τελευταία Αναλυτικά Προγράμματα Φυσικής Αγωγής του Γυμνασίου	12
Το Αναλυτικό Πρόγραμμα Φυσικής Αγωγής του Γυμνασίου	13
Τα βιβλία Φυσικής Αγωγής του Γυμνασίου	17
Τα Βιβλία Εκπαιδευτικού Φυσικής Αγωγής του Γυμνασίου	17
Το βιβλίο Μαθητή Φυσικής Αγωγής του Γυμνασίου	20
Υποστηρικτικό Υλικό CD ROM	20
Οι αθλητικές εγκαταστάσεις των Γυμνασίων	21

Τεχνικές Προδιαγραφές Αθλητικών Εγκαταστάσεων	24
Διαμόρφωση σχολικού Αύλειου χώρου	26
ΜΕΡΟΣ II	27
ΚΕΦΑΛΑΙΟ III	27
ΜΕΘΟΔΟΛΟΓΙΑ ΤΗΣ ΕΡΕΥΝΑΣ	27
Εισαγωγή	27
Δείγμα	28
Κατασκευή ερωτηματολογίου	28
Σύνταξη ερωτηματολογίου	31
Διαδικασία συλλογής δεδομένων	32
Στατιστική Ανάλυση	32
Δεοντολογικά ζητήματα	33
ΚΕΦΑΛΑΙΟ IV	34
ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ	34
Εισαγωγή	34
Ανάλυση των αποτελεσμάτων	34
ΜΕΡΟΣ III	78
ΚΕΦΑΛΑΙΟ V	78
ΣΥΖΗΤΗΣΗ	78
ΚΕΦΑΛΑΙΟ VI	89
ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ	89
Προτάσεις για πρακτική εφαρμογή	90
Προτάσεις για μελλοντική έρευνα	90
ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ	92
ΠΑΡΑΡΤΗΜΑΤΑ	97
Παράρτημα 1: Ερωτηματολόγιο για τους εκπαιδευτικούς Φυσικής Αγωγής των Γυμνασίων του νομού Αιτωλοακαρνανίας	98

Παράρτημα 2: Αναλυτικό Πρόγραμμα Σπουδών Φυσικής Αγωγής	104
Παράρτημα 3: Διαθεματικό Ενιαίο Πλαίσιο Προγράμματος Σπουδών Φυσικής Αγωγής	128
Παράρτημα 4: Δελτίο Καταγραφής της Υλικοτεχνικής Υποδομής .....των σχολείων	136

ΚΑΤΑΛΟΓΟΣ ΠΙΝΑΚΩΝ

ΠΙΝΑΚΑΣ 1. Φύλο των συμμετεχόντων	35
ΠΙΝΑΚΑΣ 2. Ηλικία των συμμετεχόντων	36
ΠΙΝΑΚΑΣ 2.i. Ηλικιακές ομάδες	37
ΠΙΝΑΚΑΣ 3. Έτη προϋπηρεσίας των εκπαιδευτικών	38
ΠΙΝΑΚΑΣ 4. Έτη υπηρεσίας στο ίδιο σχολείο	39
ΠΙΝΑΚΑΣ 5. Άλλοι τίτλοι σπουδών	40
ΠΙΝΑΚΑΣ 6. Σε ποιά περιοχή βρίσκεται το σχολείο	41
ΠΙΝΑΚΑΣ 7. Έκταση αύλειου χώρου	42
ΠΙΝΑΚΑΣ 8. Γήπεδα μπάσκετ – βόλεϊ – χάντμπολ – ποδοσφαίρου	43
ΠΙΝΑΚΑΣ 9. Ύπαρξη σκάμματος και στρώματος για ύψος	44
ΠΙΝΑΚΑΣ 10. Ύπαρξη κλειστού γυμναστηρίου	45
ΠΙΝΑΚΑΣ 10.i. Συνθήκες λειτουργίας των κλειστών γυμναστηρίων	46
ΠΙΝΑΚΑΣ 11. Ύπαρξη Αίθουσας Πολλαπλών Χρήσεων	47
ΠΙΝΑΚΑΣ 12. Ύπαρξη στεγάστρου	48
ΠΙΝΑΚΑΣ 13. Μη κατάλληλες Αθλητικές Εγκαταστάσεις	49
ΠΙΝΑΚΑΣ 13.i. Εξωσχολικές αθλητικές εγκαταστάσεις	50
ΠΙΝΑΚΑΣ 14. Ικανοποίηση από τις αθλητικές εγκαταστάσεις του σχολείου	51
ΠΙΝΑΚΑΣ 15. Επικινδυνότητα αθλητικών χώρων	52
ΠΙΝΑΚΑΣ 15.i. Επικίνδυνοι αθλητικοί χώροι	53
ΠΙΝΑΚΑΣ 16. Επαρκές αθλητικό υλικό	54
ΠΙΝΑΚΑΣ 17. Μη διδασκόμενα αντικείμενα του Α.Π. λόγω έλλειψης αθλητικού υλικού	55
ΠΙΝΑΚΑΣ 18. Δυνατότητα δημιουργίας γυμναστηρίου	56
ΠΙΝΑΚΑΣ 19. Δημιουργία νέων αθλητικών εγκαταστάσεων	57

ΠΙΝΑΚΑΣ 20. Ύπαρξη ενιαίου Α.Π.	59
ΠΙΝΑΚΑΣ 21. Διδασκαλία όλου του Α.Π.	60
ΠΙΝΑΚΑΣ 21.i. Ποιό μέρος του Α.Π. δεν διδάσκεται;	61
ΠΙΝΑΚΑΣ 21.ii. Λόγοι μη διδασκαλίας όλου του Α.Π. της Φ.Α.	62
ΠΙΝΑΚΑΣ 22. Επίτευξη του σκοπού του μαθήματος Φ.Α.	63
ΠΙΝΑΚΑΣ 23. Δυσκολία εφαρμογής Διαθεματικότητας	64
ΠΙΝΑΚΑΣ 23.i. Δυσκολία σύνδεσης εννοιών σε θέματα που αφορούν τη Φ.Α.	65
ΠΙΝΑΚΑΣ 23.ii. Δυσκολία σύνδεσης εννοιών με άλλα μαθήματα	66
ΠΙΝΑΚΑΣ.23.iii. Δυσκολία Διαθεματικού διαλόγου από άποψη χρόνου	67
ΠΙΝΑΚΑΣ 24. Χρήση μεθόδων διδασκαλίας	68
ΠΙΝΑΚΑΣ 24.i. Χρήση μεθόδων διδασκαλίας σε σειρά προτεραιότητας	69
ΠΙΝΑΚΑΣ 25. Επίσκεψη της Σχολικής Συμβούλου	70
ΠΙΝΑΚΑΣ 25.i. Συμβολή της Σχολικής Συμβούλου	71
ΠΙΝΑΚΑΣ 26. Επιλογή 1 ^{ης} , 2 ^{ης} και 3 ^{ης} αθλητικής δραστηριότητας προς επιμόρφωση	72
ΠΙΝΑΚΑΣ 26.i. Επιλογές αθλητικών δραστηριοτήτων προς επιμόρφωση	73
ΠΙΝΑΚΑΣ26.ii. Επιλογές αθλητικών δραστηριοτήτων προς επιμόρφωση	74
ΠΙΝΑΚΑΣ 27. Προϋποθέσεις για καλύτερη διδασκαλία του μαθήματος της Φ.Α.	75
ΠΙΝΑΚΑΣ 27.i. Προϋποθέσεις για καλύτερη διδασκαλία	77

ΚΑΤΑΛΟΓΟΣ ΓΡΑΦΗΜΑΤΩΝ

ΓΡΑΦΗΜΑ 1. Φύλο των συμμετεχόντων	35
ΓΡΑΦΗΜΑ 2. Ηλικία των συμμετεχόντων	36
ΓΡΑΦΗΜΑ 2i. Ηλικιακές ομάδες	37
ΓΡΑΦΗΜΑ 3. Έτη προϋπηρεσίας των εκπαιδευτικών	38
ΓΡΑΦΗΜΑ 4. Έτη υπηρεσίας στο ίδιο σχολείο	39
ΓΡΑΦΗΜΑ 5. Άλλοι τίτλοι σπουδών	40
ΓΡΑΦΗΜΑ 6. Σε ποιά περιοχή βρίσκεται το σχολείο	41
ΓΡΑΦΗΜΑ 7. Έκταση αύλειου χώρου	42
ΓΡΑΦΗΜΑ 8. Γήπεδα μπάσκετ – βόλεϊ – χάντμπολ – ποδοσφαίρου	43
ΓΡΑΦΗΜΑ 9. Ύπαρξη σκάμματος και στρώματος για ύψος	44
ΓΡΑΦΗΜΑ 10. Ύπαρξη κλειστού γυμναστηρίου	45
ΓΡΑΦΗΜΑ 10.i. Συνθήκες λειτουργίας των κλειστών γυμναστηρίων	46
ΓΡΑΦΗΜΑ 11. Ύπαρξη Αίθουσας Πολλαπλών Χρήσεων	47
ΓΡΑΦΗΜΑ 12. Ύπαρξη στεγάστρου	48
ΓΡΑΦΗΜΑ 13. Μη κατάλληλες Αθλητικές Εγκαταστάσεις	49
ΓΡΑΦΗΜΑ 13.i. Εξωσχολικές αθλητικές εγκαταστάσεις	50
ΓΡΑΦΗΜΑ 14. Ικανοποίηση από τις αθλητικές εγκαταστάσεις του σχολείου	51
ΓΡΑΦΗΜΑ 15. Επικινδυνότητα αθλητικών χώρων	52
ΓΡΑΦΗΜΑ 15.i. Επικίνδυνοι αθλητικοί χώροι	53
ΓΡΑΦΗΜΑ 16. Επαρκές αθλητικό υλικό	54
ΓΡΑΦΗΜΑ 17. Μη διδασκόμενα αντικείμενα του Α.Π. λόγω έλλειψης αθλητικού υλικού	55

ΓΡΑΦΗΜΑ 18. Δυνατότητα δημιουργίας γυμναστηρίου	56
ΓΡΑΦΗΜΑ 19. Δημιουργία νέων αθλητικών εγκαταστάσεων	58
ΓΡΑΦΗΜΑ 20. Ύπαρξη ενιαίου Α.Π	59
ΓΡΑΦΗΜΑ 21. Διδασκαλία όλου του Α.Π.	60
ΓΡΑΦΗΜΑ 21.i. Ποιό μέρος του Α.Π. δεν διδάσκεται;	61
ΓΡΑΦΗΜΑ 21.ii. Λόγοι μη διδασκαλίας όλου του Α.Π. της Φυσικής Αγωγής	62
ΓΡΑΦΗΜΑ 22. Επίτευξη του σκοπού του μαθήματος Φ.Α	63
ΓΡΑΦΗΜΑ 23. Δυσκολία εφαρμογής Διαθεματικότητας	64
ΓΡΑΦΗΜΑ 23.i. Δυσκολία σύνδεσης εννοιών σε θέματα που αφορούν την Φυσική Αγωγή	65
ΓΡΑΦΗΜΑ 23.ii. Δυσκολία σύνδεσης εννοιών με άλλα μαθήματα	66
ΓΡΑΦΗΜΑ 23.iii. Δυσκολία Διαθεματιού διαλόγου από άποψη χρόνου	67
ΓΡΑΦΗΜΑ 24. Χρήση μεθόδων διδασκαλίας	68
ΓΡΑΦΗΜΑ 24.i. Χρήση μεθόδων διδασκαλίας σε σειρά προτεραιότητας	69
ΓΡΑΦΗΜΑ 25. Επίσκεψη της Σχολικής Συμβούλου	70
ΓΡΑΦΗΜΑ 25.i. Συμβολή της Σχολικής Συμβούλου	71
ΓΡΑΦΗΜΑ 26. Επιλογή 1 ^{ης} , 2 ^{ης} και 3 ^{ης} αθλητικής δραστηριότητας προς επιμόρφωση	72
ΓΡΑΦΗΜΑ 26.ii. Επιλογές αθλητικών δραστηριοτήτων προς επιμόρφωση	74
ΓΡΑΦΗΜΑ 27. Προϋποθέσεις για καλύτερη διδασκαλία του μαθήματος της Φ.Α.	76

ΚΑΤΑΛΟΓΟΣ ΣΥΝΤΟΜΟΓΡΑΦΙΩΝ

Φυσική Αγωγή	Φ.Α.
Αναλυτικό Πρόγραμμα	Α.Π.
Αναλυτικό Πρόγραμμα Σπουδών	Α.Π.Σ.
Διαθεματικό Ενιαίο Πλαίσιο Προγραμμάτων Σπουδών	Δ.Ε.Π.Π.Σ.
Εθνική Ακαδημία Σωματικής Αγωγής	Ε.Α.Σ.Α.
Τμήμα Επιστήμης Φυσικής Αγωγής και Αθλητισμού	Τ.Ε.Φ.Α.Α.
Φύλλο της Εφημερίδας της Κυβέρνησης	Φ.Ε.Κ.
Ν. Αιτωλοακαρνανίας	Ν. ΑΙΤ/ΝΙΑΣ
Δευτεροβάθμια Εκπαίδευση	Δ/ΘΜΙΑ ΕΚΠ/ΣΗ
Πρωτοβάθμια Εκπαίδευση	Π/ΘΜΙΑ ΕΚΠ/ΣΗ

ΜΕΡΟΣ Ι

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Ι

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Η Φυσική Αγωγή είναι συστατικό της δομής του σχολείου και της ελληνικής παιδείας, η οποία αποτελεί βασική αποστολή του Κράτους (Σύνταγμα Ελλάδος, Άρθρο 16, παρ. 2). Ο σκοπός της παιδείας πρέπει να είναι απόληξη φιλοσοφικής συζήτησης και αναζήτησης με ενδεδειγμένη ανάλυση των αξιών, των ιδεολογικών τάσεων και των αναγκών που υπάρχουν στην δεδομένη πραγματικότητα. Όπως αναφέρει ο Μ. Πλωρίτης η Φυσική Αγωγή είναι μια γενική ιδέα, μια φιλοσοφία που οι αρχές της συντελούν στη τελειοποίηση του ανθρώπου (Χριστοφόρου-Γιακουμή, 2004). Αποβλέπει δε, στην ολική διαπαιδαγώγηση του ατόμου, εστιάζοντας στην αρμονική ανάπτυξη των σωματικών, πνευματικών και ηθικών δυνάμεών του, ώστε να αγγίξει το ιδανικό των αρχαίων Ελλήνων αυτό του «καλού κ' αγαθού». Τα προγράμματα της Φυσικής Αγωγής (Φ.Α.), πρέπει να εναρμονίζονται με τον γενικότερο σκοπό της παιδείας και το ιδανικό της Αγωγής, την ολόπλευρη, δηλαδή, ανάπτυξη της προσωπικότητας.

Η Φ.Α. ως επιστημονικό πεδίο καθυστέρησε να αναπτυχθεί στην Ελλάδα εξαιτίας κοινωνικών, πολιτικών, ιδεολογικών και οικονομικών διεργασιών. Από τη σύσταση του νεοελληνικού κράτους κυριάρχησαν ποικίλες έννοιες και αντιλήψεις και πολλές φορές στόχοι ξένοι ως προς την σχολική Φ.Α. (Ιστοσελίδα του Παιδαγωγικού Ινστιτούτου, 2010). Ακόμα και οι έννοιες που χρησιμοποιήθηκαν για να περιγράψουν και να δηλώσουν την επιστημονική περιοχή της Φ.Α. στο πέρασμα του χρόνου, υποδεικνύουν και την ιδεολογική τοποθέτηση των ιθυνόντων και των φορέων εξουσίας απέναντι στον άνθρωπο και στο ανθρώπινο σώμα. Έννοιες, όπως η «γυμναστική», χρησιμοποιήθηκαν σε διάφορες χρονικές συγκυρίες για να συνδέσουν την επιστήμη της Φ.Α. με την αρχαιότητα, τον κλασικισμό και το αρχαίο κάλλος προβάλλοντας έναν εθνικιστικό και μιλιταριστικό «λόγο» και συνδέοντάς την τελικά με τη στρατιωτική ετοιμότητα των μαθητών. Η επόμενη έννοια χρησιμοποιήθηκε, μόνο στην Ελλάδα και ειδικά στο μεσοπόλεμο, αυτή της «σωματικής αγωγής», που ορίζει την επιστήμη της Φ.Α., ως αγωγή του σώματος, ξεχωρίζοντας το σώμα από το πνεύμα, αναγνωρίζοντας παράλληλα τις δυνατότητες των

φορέων εξουσίας να εγγράψουν τις επιταγές τους στο σώμα και, μέσω αυτού, στο πνεύμα (Κούρου, Υφαντή & Τσατσαρώνη, 2012). Έτσι, παλινωδίες ανάμεσα σε στρατιωτικές αντιλήψεις και αρχαιοελληνικό «κλέος», παλινδρομήσεις μεταξύ πολέμων, εμφυλίων, δικτατοριών και δημοκρατικών περιόδων άφησαν το αποτύπωμά τους στην πορεία της ελληνικής εκπαίδευσης και κατά συνέπεια στη σχολική Φυσική Αγωγή.

Κάνοντας μια γενική αποτίμηση για τη σχολική Φ.Α. θα μπορούσε να ειπωθεί ότι στο πρώτο μισό του 20ού αιώνα κυριάρχησε η Σουηδική γυμναστική στα σχολεία της χώρας, έναντι του γερμανικού συστήματος που εισήγαγαν οι Βαυαροί. Κατά την περίοδο αυτή η Φ.Α. είχε ενίοτε και το ρόλο της στρατιωτικής προπαιδευσεως ανάλογα με τη χρονική συγκυρία (Αγριμάκης, 2007).

Στη πορεία του χρόνου φωτισμένοι παιδαγωγοί τοποθετήθηκαν για το μάθημα της γυμναστικής, όπως ο Δελμούζος Α. που τόνισε *«το μορφωτικό ρόλο της γυμναστικής για τη δημιουργία του κοινωνικού ανθρώπου με την καλλιέργεια της βούλησης, της πρωτοβουλίας και της αυτοπεποίθησης, του αισθήματος του ρυθμού, του πνεύματος της τάξης και της πειθαρχίας, της ενδυνάμωσης της αγάπης για τη φυσική ζωή, της χαράς της ζωής»* (Γιάτσης, & Καρανταΐδου, 1995, σ. 26). Αρχές της δεκαετίας του 1930, όπως αναφέρει ο Κ. Κωστής, σε συγκυρία διεθνούς οικονομικής κρίσης έλαβε χώρα ένα σπουδαίο γεγονός για την «σωματική αγωγή» στην Ελλάδα από τον Ελ. Βενιζέλο, ο οποίος ανέγειρε 3.000 σχολικά κτήρια ακόμη και σε μικρές πόλεις, τα οποία συμπεριελάμβαναν *«τεράστιους ελεύθερους χώρους, κλειστές αίθουσες για γιορταστικές εκδηλώσεις και σωματική άσκηση, υπόστεγα γυμναστικής, αποθήκες για γυμναστικά όργανα»*, καθώς και *«χορήγηση γυμναστικών οργάνων από το Υπουργείο Παιδείας»* (Γιάτσης, & Καρανταΐδου, 1995, σ. 29).

Τη περίοδο 1950-1967 εφαρμόστηκε η Παιδαγωγική γυμναστική, η οποία είναι μια παραλλαγή του Σουηδικού συστήματος, καθώς αντικαθίσταται η στατικότητα της Σουηδικής με συνεχή ροή της κίνησης και δίνοντας έμφαση στη ρυθμικότητα (Ιστοσελίδα του Παιδαγωγικού Ινστιτούτου, 2010). Το 1964 το νεοσύστατο Παιδαγωγικό Ινστιτούτο κατέβαλε προσπάθειες για αναμόρφωση του Αναλυτικού Προγράμματος (Α.Π.) της Φ.Α., κατάργηση του σουηδικού συστήματος δίνοντας έμφαση σε παιδοκεντρικές μεθόδους διδασκαλίας και σε παιγνιώδεις γυμναστικές και αθλητικές ασκήσεις. Οι προσπάθειες του συμβούλου του Παιδαγωγικού Ινστιτούτου Ίωνα Ιωαννίδη, ο οποίος *«επεδίωκε την απαγκίστρωση της από τις στατικές-παραγγελματικές ασκήσεις της σουηδικής γυμναστικής και από τις τακτικές ασκήσεις, προσανατολίζοντας την προς την αγωνιστική (κλασικό αθλητισμό, αθλοπαιδιές, κολύμβηση, σπορ του βουνού)»* δεν ευοδώθηκαν, καθώς

κηρύχθηκε η δικτατορία των συνταγματαρχών με αποτέλεσμα την επάνοδο στο σουηδικό σύστημα από το 1967 έως το 1974 (Καρανταΐδου, 2000, σ. 191).

Μετά την μεταπολίτευση του 1974 δρομολογήθηκε ο εκσυγχρονισμός των Α.Π. Φυσικής Αγωγής. Το 1982 επιτεύχθηκε η μετατροπή της Εθνικής Ακαδημίας Σωματικής Αγωγής (Ε.Α.Σ.Α.) σε Τμήματα Επιστήμης Φυσικής Αγωγής και Αθλητισμού (Τ.Ε.Φ.Α.Α.). Η Φ.Α. από τη συγγραφή των Α.Π. του 1990 και μετά απέκτησε σύνθετη δομή, *«αφ' ενός η φιλοσοφία των σκοπών και οι αξιακοί προσανατολισμοί και αφ' ετέρου το κινητικό περιεχόμενο του μαθήματος καθόρισαν τη δομή της σύγχρονης σχολικής Φυσικής Αγωγής»* (Ντάνης, 2011, σ. 9).

Η ίδρυση και νέων Τ.Ε.Φ.Α.Α. ανά την Ελλάδα, οδήγησαν μια νέα γενιά καθηγητών Φ.Α. να ασχοληθούν με τα Α.Π., *«να διαμορφώσουν μια συγκεκριμένη φιλοσοφία και να δώσουν στην Ελληνική Φυσική Αγωγή για πρώτη φορά, ένα Ελληνοκεντρικό χαρακτήρα»* (Ιστοσελίδα του Παιδαγωγικού Ινστιτούτου, 2010).

Στα σχολεία σήμερα η πολιτεία επιδιώκει την επίτευξη και υλοποίηση των σκοπών της Αγωγής μέσα από τα Α.Π., τα βιβλία του εκπαιδευτικού και του μαθητή. *«Με άλλα λόγια Αναλυτικά Προγράμματα και σχολικά εγχειρίδια εμπεριέχουν το σύνολο της σχολικής μόρφωσης και αποτελούν τον καθρέφτη του επιπέδου της παιδείας και του πολιτισμού ενός λαού»* (Γερογιάννης & Μπούρας, 2007, σ. 482). Τα Α.Π. διατυπώνουν το σκοπό, τους στόχους αλλά και τις επιδιώξεις της εκπαίδευσης, γι' αυτό και ήταν ο στόχος κάθε απόπειρας εκπαιδευτικής μεταρρύθμισης. Πετυχημένο Α.Π. μπορούμε να πούμε ότι είναι αυτό που βοηθά τον εκπαιδευτικό αλλά και το μαθητή να αξιολογηθεί και να θεωρηθεί επιτυχών στη πορεία της εκπαιδευτικής διαδικασίας.

Κανένας εκπαιδευτικός δεν διδάσκει ακριβώς το ίδιο με τον συνάδελφό του. Αυτό μπορεί να οφείλεται στην διαφορετική ιδιοσυγκρασία είτε των καθηγητών είτε των μαθητών, ή στη διαφορετική επιστημονική κατάρτιση του καθηγητή ή τέλος στην διαφορετική άποψη – στάση του προς το μάθημα (Μουντάκης, 1998). Μπορεί να οφείλεται, στον αριθμό και τη συμπεριφορά των μαθητών μιας τάξης, ή μπορεί οι μαθητές να θεωρούν κάποιες δραστηριότητες λιγότερο ενδιαφέρουσες δημιουργώντας προβλήματα στους καθηγητές της Φυσικής Αγωγής. Μπορεί να οφείλεται, επίσης, σε τυχόν ανομοιογενές επίπεδο των μαθητών της τάξης, το οποίο επιδρά ως καταλυτικός παράγοντας, καθώς το κάθε παιδί πρέπει να μεν να αντιμετωπίζεται ως ξεχωριστή, αυτόνομη και ανεξάρτητη οντότητα, αλλά και να είναι ενταγμένο στο αντίστοιχο επίπεδο της τάξης του. Εκτός από τους παραπάνω λόγους υπάρχουν και παράγοντες, όπως κοινωνικά προβλήματα που μεταφέρονται στη σχολική κοινότητα, ή τοπικά κοινωνικά

στερεότυπα, δημογραφικοί και περιβαλλοντικοί παράγοντες, οικονομικά προβλήματα, φαινόμενα βίας ή ρατσισμού, κ.α. Ένας σημαντικός και καθοριστικός, ωστόσο, παράγοντας είναι και η κατάσταση της υλικοτεχνικής υποδομής του σχολείου. Τα παραπάνω μας οδηγούν στη διατύπωση της σκέψης, ότι τα σχολεία της χώρας δε μπορούν να θεωρηθούν μια ομοιογενή ομάδα, στην οποία μπορούν να ενταχθούν απρόσκοπτα όλα τα σχολεία και κατά δεύτερον στη διαβάθμιση της ικανότητας των σχολείων για αλλαγή, καθώς αυτή διαφέρει από σχολείο σε σχολείο (Αδαμόπουλος, 2010).

Οι καθηγητές της Φ.Α. στην Ελλάδα έχουν κοινά Αναλυτικά Προγράμματα Σπουδών (Α.Π.Σ.) για κάθε βαθμίδα εκπαίδευσης με συγκεκριμένη διδακτέα ύλη, με συγκεκριμένο σκοπό και στόχους, περιεχόμενο, μεθόδους διδασκαλίας και τρόπο αξιολόγησης, ώστε να εξασφαλισθεί ο ενιαίος χαρακτήρας της Φ.Α. στη χώρα μας. Για την επίτευξη των στόχων της Φ.Α. θεωρείται αναγκαία η επιστημονική κάλυψη των καθηγητών, η ενεργοποίησή τους, αλλά και η στήριξη του έργου αυτών από τους σχολικούς συμβούλους Φ.Α., τους Διευθυντές των σχολείων τους, από τους συλλόγους γονέων και φυσικά από τη πολιτεία, τις τεχνικές υπηρεσίες των Δήμων και Περιφερειών και τα τελευταία χρόνια από τα προγράμματα του Κοινοτικού Πλαισίου Στήριξης.

Τα Α.Π., ωστόσο, δεν αποτελούν πανάκεια και, έτσι, μπορούμε να ισχυριστούμε ότι υπάρχουν ακόμα αρκετά άλυτα προβλήματα για τους καθηγητές της Φ.Α. στα σχολεία. Οι ενιαίοι στόχοι του Α.Π. σε συνδυασμό με το κοινό περιεχόμενο μπορούν να προσφέρουν αναβάθμιση του μαθήματος της Φ.Α. στα σχολεία, έχοντας όμως ως προϋπόθεση την κατάλληλη υλικοτεχνική υποδομή, δηλαδή, αθλητικές εγκαταστάσεις και αθλητικό υλικό. Τα παλιά σχολεία, ωστόσο, δεν διαθέτουν επαρκείς αθλητικές εγκαταστάσεις, αν και σε μερικά από αυτά γίνονται εκ των υστέρων παρεμβάσεις, όταν ανακαινίζονται. Τα δε νέα σχολεία κατασκευάζονται με τις στοιχειώδεις αθλητικές προδιαγραφές, είτε λόγω έλλειψης μεγάλων οικοπέδων στα αστικά κέντρα, είτε λόγω ελλιπούς χρηματοδότησης. Τα παραπάνω δεν αναιρούν βέβαια την ύπαρξη σχολικών μονάδων που διαθέτουν μόνον άυλιο χώρο με δάπεδο από άσφαλο ή τσιμέντο. Είναι λίγα τα σχολεία που έχουν κατασκευαστεί με τέτοιες αθλητικές εγκαταστάσεις, που να επιτρέπουν την πλήρη εφαρμογή του Α.Π. του μαθήματος της Φυσικής Αγωγής. Η υλικοτεχνική υποδομή, ωστόσο, είναι απαραίτητη για να μπορέσουν να διδαχθούν τα αντικείμενα στα οποία αναφέρεται το Αναλυτικό Πρόγραμμα. Η επίτευξη σε ικανοποιητικό επίπεδο των στόχων των Α.Π. της Φ.Α. βρίσκεται σε στενή συνάρτηση με τις ώρες που διατίθενται στα ωρολόγια προγράμματα αλλά και από την υλικοτεχνική υποδομή και τις συνθήκες εφαρμογής στο εκάστοτε σχολείο (Γουναρίδης, 2008). Για το

λόγο αυτό η έλλειψη υποδομών καθιστά την διδασκαλία των αντικειμένων της Φ.Α. πολύ δύσκολη για τους εκπαιδευτικούς και μειώνει την αναπτυξιακή διαδικασία των κινητικών ικανοτήτων των μαθητών.

Ως πρόβλημα, η έλλειψη υλικοτεχνικής υποδομής δεν υφίσταται μόνο στον ελληνικό χώρο, αφορά όλη την Ευρωπαϊκή Ένωση, η οποία περιέλαβε σε ψήφισμα της για τον αθλητισμό ιδιαίτερη αναφορά ως προς τις σχολικές αθλητικές εγκαταστάσεις: «για δημιουργία ή τον εκσυγχρονισμό σχολικών αθλητικών εγκαταστάσεων και για τη βελτίωση και τη διαφοροποίηση του υφιστάμενου εξοπλισμού και των υφιστάμενων εγκαταστάσεων, δεδομένου ότι σε πολλά σχολεία ο αθλητικός εξοπλισμός είναι από κάθε άποψη ακατάλληλος ή ξεπερασμένος» (Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο 2007).

Ορισμός της Φυσικής Αγωγής

Ο όρος Φυσική Αγωγή αποτελεί μετάφραση του όρου Physical Education (P.E), είναι δε εμπνευσμένος από το «φυσιολογισμό του Rousseau» (Κούρου, Υφαντή, Τσατσαρώνη, 2012) και αντικατέστησε στα τέλη του 20^{ου} αιώνα τον όρο Σωματική Αγωγή, η οποία είχε αντικαταστήσει τον όρο Γυμναστική. Η Γυμναστική στην αρχαιότητα εθεωρείτο μέσο ολόπλευρης παιδευτικής αγωγής και ο Πλάτωνας αναφέρεται σ' αυτήν ως «τέλεια συμμετρία σωματικής και ψυχικής αγωγής» (Χρυσάφης, 1965, σ. 51), περικλείοντας όλες τις κινητικές και φυσικές δραστηριότητες του ανθρώπου. Ο Ίων Ιωαννίδης ήταν ο πρώτος σύμβουλος Φ.Α., γυμναστής του Παιδαγωγικού Ινστιτούτου, που προώθησε τους όρους «φυσική αγωγή» και «φυσική κουλτούρα» (Γιάτσης & Καρανταΐδου, 1995, σ. 31). Στο Σύνταγμα του 1975 καθιερώνεται τελικά ο όρος «Φυσική Αγωγή».

Η ανάπτυξη επιστημονικών τομέων, όπως της βιολογίας και των επιστημών υγείας, των κοινωνιολογικών και φιλοσοφικών θεωριών, οδήγησαν στην εξέλιξη και μετάβαση του επιστημονικού πεδίου της Σωματικής Αγωγής σε αυτό της Φ.Α., η οποία μελετά τη κίνηση του σώματος, ως συνδυασμένη ενεργοποίηση σώματος και πνεύματος (Culpan, 1996/1997).

Η Βαρδούλη (1999, σ. 98) αναφέρει ότι «Η Φυσική Αγωγή είναι η επιστήμη που ασχολείται με τη μελέτη και την εφαρμογή της αναγκαίας ψυχοσωματικής άσκησης στον άνθρωπο καθώς και με τις σωματοψυχικές μεταβολές και αλλαγές που προκύπτουν από την εφαρμογή αυτή. Το περιεχόμενο της Φυσικής Αγωγής περιλαμβάνει όλες εκείνες τις δραστηριότητες που σήμερα ο άνθρωπος χρησιμοποιεί για τη γενική εκπαίδευση και τη μόρφωσή του, για την ενίσχυση και βελτίωση των ψυχοφυσικών του δυνάμεων» Οι

Νικηταράς Ν. και Κωνσταντινάκος Π. (1999) θεωρούν ότι η Φ. Α. ασκείται αποκλειστικά στο χώρο του σχολείου μέσω αθλητικών και κινητικών δραστηριοτήτων. Ο Σεραφειμίδης, σχολικός σύμβουλος Φ.Α. και ένας εκ των πέντε συντακτών των Αναλυτικών Προγραμμάτων του 1990, αναφέρει ότι για την αλλαγή της σχετικής ορολογίας «θεωρήθηκε σκόπιμο να εναρμονισθεί το σχολικό αυτό μάθημα - από άποψη ονομασίας και περιεχομένου - με την αντίστοιχη διεθνή ονομασία» (Αγριμάκης, 2007, σ. 32). Οι έννοιες του Αθλητισμού και της Φ.Α. πολλές φορές αλληλεπικαλύπτονται ή συγχέονται, καθώς και οι δύο χρησιμοποιούν ως μέσον την ανθρώπινη κίνηση και έχουν αναφορά στη βελτίωση της κινητικής ανάπτυξης και στην αύξηση της κινητικής απόδοσης του ανθρωπίνου σώματος. Συγγραφείς και σχετικοί επιστήμονες, όπως οι προαναφερθέντες, θεωρούν ότι ο όρος «Φυσική Αγωγή», αναφέρεται, αλλά και εφαρμόζεται, αποκλειστικά στο χώρο της σχολικής εκπαίδευσης. Εξαιτίας όμως αυτής της σύγχυσης, αλλά και της αναγκαιότητας καθιέρωσης συγκεκριμένης ορολογίας έχουν προταθεί συμπληρωματικοί όροι, όπως Επιστήμη της Αθλητικής Κίνησης, Αθλητική Επιστήμη, κ.α. (Twisk, 2001).

Κατά την διδασκαλία του μαθήματος οι καθηγητές Φ.Α. παρακολουθούν επιστημονικά την φυσική και κινητική ανάπτυξη των παιδιών και παρεμβαίνουν παιδαγωγικά στη διαδικασία αυτής της ανάπτυξης (Χατζηχαριστός, 1990). Το αντικείμενο της Φ.Α. είναι η φυσική και κινητική ανάπτυξη του ανθρώπου και οι προσαρμογές που επιτυγχάνονται στον οργανισμό του, υπό την επίδραση φυσικών ή επινοημένων κινήσεων και αθλητικών δραστηριοτήτων. Πρωταρχικό μέλημα των καθηγητών της Φ.Α. πρέπει να είναι η γνώση των νόμων που διέπουν την φυσική και κινητική ανάπτυξη. Θα πρέπει δε, μέσα από τις αθλητικές δραστηριότητες και τις βιωματικές διαδικασίες να συμβάλλουν στη σωματική, ψυχική και γνωστική ανάπτυξη των μαθητών.

Όσον αφορά το σκοπό του μαθήματος αναφέρεται ότι «Ο σκοπός της διδασκαλίας της Φυσικής Αγωγής στην υποχρεωτική εκπαίδευση είναι να συμβάλλει κατά προτεραιότητα στη σωματική ανάπτυξη των μαθητών και παράλληλα να βοηθήσει στην ψυχική και στην πνευματική τους καλλιέργεια καθώς και στην αρμονική ένταξή τους στην κοινωνία.»

«Προτεραιότητα στο Γυμνάσιο έχει η ανάπτυξη των κινητικών δεξιοτήτων των μαθητών και μέσω αυτών στην καλλιέργεια των φυσικών ικανοτήτων και στην προαγωγή της υγείας τους.» (ΦΕΚ 304/13-3-2003, Παράρτημα, τ. Β', σ. 4281).

Ο Μουντάκης (1992, σ. 13) αναφέρει «ότι ο σκοπός της Φ.Α. θα πρέπει να ενσωματώνει τα κυριότερα στοιχεία του σκοπού της εκπαίδευσης τα οποία είναι το διανοητικό, το ψυχικό, το σωματικό και το κοινωνικό και, επίσης, πρέπει να καθορίζει τα

μέσα για την επίτευξη αυτών των στοιχείων».

Τα μέσα για την επίτευξη του σκοπού της Φ.Α. στο Γυμνάσιο είναι:

- 1) Ελεύθερες κινητικές δραστηριότητες με ή χωρίς μουσική,*
- 2) τα αναγνωρισμένα στη χώρα μας αθλήματα και αγωνίσματα, για τα οποία υπάρχουν δυνατότητες να διδαχθούν στα σχολεία,*
- 3) οι ελληνικοί παραδοσιακοί λαϊκοί χοροί και*
- 4) η κολύμβηση, όπου υπάρχουν οι δυνατότητες (Ιστοσελίδα Παιδαγωγικού Ινστιτούτου, Α.Π.Σ. Φυσικής Αγωγής, σσ. 564-565).*

Οι ειδικοί σκοποί και οι επιμέρους στόχοι της Φ.Α. στο Αναλυτικό Πρόγραμμα Σπουδών για το Γυμνάσιο κατανέμονται στους τρεις τομείς της προσωπικότητας του μαθητή, οι οποίοι κατά σειρά προτεραιότητας για τη σχολική Φ.Α. είναι οι εξής:

- 1.** Ο Σωματικός τομέας (Ψυχοκινητικός) ο οποίος αναφέρεται στην ανάπτυξη των κινητικών δεξιοτήτων με έμφαση στη χρήση σύνθετων δεξιοτήτων ή περίπλοκων δεξιοτήτων, αλλά και καλλιέργεια του ρυθμού. Στην ανάπτυξη των φυσικών σωματικών ικανοτήτων: αντοχή, δύναμη, ταχύτητα, ευλυγισία, ευκινησία και τέλος στην προαγωγή της υγείας και ευεξίας.
- 2.** Ο Συναισθηματικός τομέας ο οποίος επιμερίζεται σε στόχους κοινωνικούς και στόχους ηθικούς.
  - Οι Κοινωνικοί στόχοι αναφέρονται στην ανάπτυξη κοινωνικών και ψυχικών αρετών, όπως: συνεργασία, ομαδικό πνεύμα, αυτοπειθαρχία, θέληση, υπευθυνότητα, υπομονή, επιμονή και θάρρος. Στην ανάπτυξη της αυτοεκτίμησης και της θετικής αυτοαντίληψης της αυτοπεποίθησης, καθώς και τη καλλιέργεια της ελεύθερης και δημοκρατικής έκφραση.
  - Οι Ηθικοί στόχοι αναφέρονται στην ανάπτυξη ηθικών αρετών, όπως τιμότητα, δικαιοσύνη, αξιοκρατία, σεβασμός αντιπάλων, αυτοσεβασμός, μετριοφροσύνη, συνετή αντιμετώπιση της νίκης και της ήττας.
- 3.** Ο Γνωστικός τομέας ο οποίος επιμερίζεται σε στόχους γνωστικούς και στόχους αισθητικούς:
  - Οι Γνωστικοί στόχοι οι οποίοι αναφέρονται στην απόκτηση γνώσεων σχετικών με τη Φυσική Αγωγή και τον αθλητισμό. Στη γνώση των κανονισμών των διαφόρων αθλημάτων και αγωνισμάτων. Στην απόκτηση γνώσεων των παραδοσιακών χορών, της παραδοσιακής μουσικής και τραγουδιού σε τοπικό και εθνικό επίπεδο. Στην απόκτηση γνώσεων σχετικών με την κίνηση και την Ολυμπιακή ιδέα, αλλά και απόκτηση

βασικών γνώσεων υγιεινής και πρώτων βοηθειών. Στους γνωστικούς στόχους ανήκει και η συνειδητοποίηση της ανάγκης για "δια βίου" άσκηση ή άθληση και της ωφέλειας που προκύπτει από αυτή, καθώς και απόκτηση αθλητικών συνηθειών για ερασιτεχνική ενασχόληση με τον αθλητισμό (hobbies).

- Οι Αισθητικοί στόχοι αναφέρονται στην εκτίμηση των αισθητικών στοιχείων των κινήσεων.

Οι παραπάνω σκοποί και στόχοι πρέπει να καλλιεργούνται σε όλες τις τάξεις του Γυμνασίου. Προτεραιότητα, όμως, έχει η ανάπτυξη των κινητικών δεξιοτήτων των μαθητών και μέσω αυτών η καλλιέργεια των φυσικών τους ικανοτήτων και η προαγωγή της υγείας τους. (ΦΕΚ 304/13-3-2003, τ. Β΄).

Πρωτοτυπία και Σημασία της έρευνας

Στο νομό Αιτωλοακαρνανίας (Αιτ/νίας) οι αθλητικές εγκαταστάσεις των Γυμνασίων δεν έχουν αποτυπωθεί σε προηγούμενη έρευνα, ούτε έχει τύχει προηγούμενης διερεύνησης η συσχέτιση αυτών με την αποτελεσματική εφαρμογή του Α.Π. της Φυσικής Αγωγής.

Η εργασία αυτή προσπάθησε να καταγράψει την επάρκεια των αθλητικών εγκαταστάσεων ποσοτικά αλλά και ποιοτικά και να εκτιμήσει, εάν αυτές επαρκούν για την εφαρμογή του Α.Π. της Φυσικής Αγωγής. Να προσδιορίσει την καταλληλότητά τους και τέλος να διατυπώσει τις προτάσεις των καθηγητών Φ.Α. για βελτιώσεις στις ήδη υπάρχουσες αθλητικές εγκαταστάσεις ή τη δημιουργία νέων.

Με την καταγραφή των αποτελεσμάτων αυτής της έρευνας θα ωφεληθούν πιστεύουμε κατ' αρχάς οι ίδιοι οι καθηγητές Φ.Α. του νομού, καθώς θα γίνει κατανοητό το πώς, αλλά και το πόσο, επηρεάζει η επάρκεια των αθλητικών εγκαταστάσεων των σχολείων τους το μάθημά τους. Επίσης, θα αποτυπωθούν οι ανησυχίες και οι προβληματισμοί τους για την ποιότητα του μαθήματος. Θα αναδειχθούν προτάσεις προς επίλυση των προβλημάτων που αντιμετωπίζουν, ώστε να υπάρξει ποιοτική αναβάθμιση του εκπαιδευτικού έργου των καθηγητών Φυσικής Αγωγής. Η καταγραφή των αποτελεσμάτων πιθανόν να λειτουργήσει ως πληροφόρηση των υπεύθυνων της Πολιτείας που είναι αρμόδιοι για την ανέγερση σχολικών κτιρίων, ή για τη βελτίωση της υλικοτεχνικής υποδομής των Γυμνασίων του νομού.

Σκοπός της έρευνας

Σκοπός της έρευνας ήταν να καταγραφούν οι αθλητικές εγκαταστάσεις των Γυμνασίων του νομού Αιτωλ/νίας και να διερευνηθεί, αν αυτές επαρκούν για τη διδασκαλία όλων των αντικειμένων του Αναλυτικού Προγράμματος της Φυσικής Αγωγής.

Ερευνητικά Ερωτήματα

Οι ερευνητικές υποθέσεις της μελέτης διαμορφώθηκαν ως εξής:

1. Υπάρχουν αθλητικές εγκαταστάσεις, ώστε να εφαρμοστεί το Αναλυτικό Πρόγραμμα της Φυσικής Αγωγής στα Γυμνάσια του νομού Αιτωλοακαρνανίας;
2. Υπάρχει το κατάλληλο αθλητικό υλικό;
3. Υπάρχουν ενότητες του Αναλυτικού Προγράμματος της Φυσικής Αγωγής οι οποίες δεν διδάσκονται λόγω έλλειψης αθλητικών εγκαταστάσεων στα Γυμνάσια του νομού Αιτωλοακαρνανίας;
4. Υπάρχουν προτάσεις των ίδιων των καθηγητών Φ.Α. για δημιουργία αθλητικών εγκαταστάσεων στο σχολείο τους;
5. Υπάρχουν προτάσεις για επιμόρφωση σε θέματα της Φ.Α. από τους ίδιους τους καθηγητές;
6. Υπάρχουν προτάσεις από τους καθηγητές για ποιοτική αναβάθμιση του έργου τους.

Οριοθέτηση της έρευνας

Η έρευνα οριοθετήθηκε πρώτον από μια σύντομη παρουσίαση της Φ.Α. στην Ελλάδα, από τη μελέτη της σχετικής βιβλιογραφίας για τα Α.Π.Σ. της Φ.Α. του Γυμνασίου και από τις έρευνες που έχουν διεξαχθεί για τα Α.Π. και τις αθλητικές εγκαταστάσεις των Γυμνασίων. Δεύτερον από την επεξεργασία των δεδομένων που συγκεντρώθηκαν από τη συμπλήρωση του γραπτού ερωτηματολογίου της εργασίας από 38 καθηγητές Φ.Α. που διδάσκουν στα Γυμνάσια του νομού Αιτ/νίας.

Προϋποθέσεις & περιορισμοί

Βασικές προϋποθέσεις για την σωστή διεξαγωγή της μελέτης και την εξαγωγή σωστών συμπερασμάτων από την έρευνα ήταν η διανομή των γραπτών ερωτηματολογίων να γίνει αποκλειστικά από καθηγητές Φ.Α. Γυμνασίων του νομού Αιτ/νίας, η συμπλήρωση του ερωτηματολογίου να είναι ειλικρινής και τέλος η επεξεργασία των δεδομένων να είναι ακριβής και σωστή.

Η μεγάλη έκταση του νομού Αιτ/νίας ήταν ένας περιοριστικός παράγοντας για την συλλογή των γραπτών ερωτηματολογίων. Ο συγκεκριμένος δε περιορισμός, της αποτύπωσης των αθλητικών εγκαταστάσεων των Γυμνασίων του νομού Αιτ/νίας, αλλά και της συμπλήρωσης του ερωτηματολογίου από καθηγητές Φ.Α. μόνο του νομού Αιτ/νίας, εμποδίζει και την γενίκευση των αποτελεσμάτων – συμπερασμάτων σε ολόκληρο το πληθυσμό των σχολείων και καθηγητών Φ.Α. στον ελληνικό χώρο. Επίσης, ένας άλλος περιοριστικός παράγοντας ήταν η σχετική έλλειψη αντίστοιχων επιστημονικών ερευνών στον ελληνικό χώρο, ώστε να υπάρχει σχετική βιβλιογραφία προς σύγκριση των αποτελεσμάτων.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΙΙ

ΑΝΑΣΚΟΠΗΣΗ ΤΗΣ ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑΣ

Εισαγωγή

Η ύπαρξη του ενιαίου Α.Π., μέσω του συγκεκριμένου σκοπού και στόχων της Φ.Α., του κοινού περιεχομένου, μεθοδολογίας και μέσων, δίνει τη δυνατότητα της εκπόνησης επιστημονικών μελετών, ώστε να εξαχθούν μετά από στατιστικές αναλύσεις συγκεκριμένα και επωφελή συμπεράσματα. Συμπεράσματα που θα έχουν ως σκοπό τον εντοπισμό θετικών και αδύνατων σημείων, τόσο των αθλητικών εγκαταστάσεων των σχολείων, όσο και του Α.Π.Σ. του μαθήματος, όπως και άλλων παραμέτρων που μπορεί να επηρεάζουν τη ποιότητα του μαθήματος της Φ.Α. με κύριο στόχο τη βελτίωση του.

Μέσα από τη διαδικασία της ανασκόπησης της βιβλιογραφίας, ωστόσο, η ερευνήτρια παρατήρησε ότι δεν υπάρχουν αρκετές μελέτες για την επάρκεια και ποιότητα των αθλητικών εγκαταστάσεων των σχολείων ή τη συσχέτισή τους με την εφαρμογή του Α.Π. της Φυσικής Αγωγής. Ένας παράγοντας που θα έπρεπε να μελετηθεί, επίσης, είναι και η δομή και στοχοθεσία των Α.Π.Σ., διότι όπως αναφέρεται «*το σημαντικότερο κενό των αναλυτικών προγραμμάτων είναι η έλλειψη ερευνητικών δεδομένων, ώστε να στηρίζονται στην ελληνική πραγματικότητα και όχι πάλι σε δεδομένα άλλων χωρών*» (Γουναρίδης, 2008).

Στη παρούσα εργασία η ανασκόπηση χωρίζεται σε δύο μέρη. Στο πρώτο μέρος παρουσιάζονται μελέτες σχετικές με τα Α.Π., καθώς και παρουσίαση των νέων Α.Π.Σ και Δ.Ε.Π.Π.Σ. του Γυμνασίου, τα βιβλία του εκπαιδευτικού, του μαθητή και το υποστηρικτικό ψηφιακό υλικό για τη Φυσική Αγωγή. Στο δεύτερο μέρος παρουσιάζονται μελέτες, που έχουν διεξαχθεί για τις αθλητικές εγκαταστάσεις, καθώς και παρουσίαση των τεχνικών προδιαγραφών των αθλητικών εγκαταστάσεων και του αύλειου χώρου από τον ΟΣΚ για τα Γυμνάσια.

Τα τελευταία Αναλυτικά Προγράμματα Φυσικής Αγωγής του Γυμνασίου

Η σύνταξη ενός Α.Π. το 1990 αναμόρφωσε το περιεχόμενο της Φ.Α. στη Δευτεροβάθμια Εκπαίδευση (Δ/θμια Εκπ/ση) με αθλητικοκεντρικά προγράμματα. Ως πρωτεύον στόχος για το Γυμνάσιο τέθηκε ο κινητικός-εκφραστικός, δηλαδή, η καλλιέργεια της αθλητικής επιδεξιότητας και η εκμάθηση κινητικών δραστηριοτήτων, η οποία θα ήταν και η βάση για τη καλλιέργεια και των υπόλοιπων στόχων που αναφέρονταν στο Α.Π., του βιολογικού-υγιεινού, του κοινωνικού-ηθικού, του πνευματικού-γνωστικού και τέλος του βιωματικού. (Υ.Π.Ε.Π.Θ., 1990. Αναλυτικά Προγράμματα Φυσικής Αγωγής Γυμνασίου και Λυκείου σσ. 7-8).

Οι πιο σημαντικές διαφορές των νέων Α.Π., από τα προηγούμενα Α.Π. του 1978, είναι ότι διαμορφώθηκε συγκεκριμένη φιλοσοφία (η προτεραιότητα, δηλαδή, του κινητικού-εκφραστικού στόχου) και ότι απέκτησαν καθορισμένο περιεχόμενο-ύλη. Μέχρι τότε *«το κυρίαρχο στοιχείο σ' όλα τα προγράμματα και τις αντίστοιχες οδηγίες εφαρμογής είναι ο εμπειρισμός»*, καθώς δεν υπήρχαν αντικειμενικά δεδομένα για την φυσική και κινητική ανάπτυξη των μαθητών (Χατζηχαριστός, 1990, σσ. 17-18).

Εργασία του Μουντάκη (1995), εξέτασε τη προτεραιότητα των στόχων της Φ.Α. στο Δημοτικό, Γυμνάσιο και Λύκειο. Σε αυτήν δικαιολογήθηκε επιστημονικά και φιλοσοφικά ο λόγος για τον οποίο αξιολογήθηκε ο κινητικός-εκφραστικός στόχος ως πρωτεύων στα νέα Α.Π. του 1990. Αντίθετα οι Παπαϊωάννου, Θεοδωράκης και Γούδας (1999), πρότειναν αλλαγή ιεράρχησης των στόχων του μαθήματος θέτοντας σε προτεραιότητα το στόχο της δια βίου άσκησης για την υγεία. Στο ίδιο βιβλίο αναφέρεται έρευνα των Gouda και Bagiati (1998), σύμφωνα με την οποία ζητήθηκε από 533 μαθητές /τριες γυμνασίων και λυκείων να εκτιμήσουν τα πιθανά οφέλη από το μάθημα της Φ.Α. και στη συνέχεια να εκτιμήσουν τα πιθανά αποτελέσματα του μαθήματος. Οι απαντήσεις των μαθητών/τριών στη πρώτη ερώτηση ήταν ότι τους προσφέρει κυρίως χαλάρωση από τα υπόλοιπα μαθήματα καθώς και εκμάθηση διαφόρων αθλημάτων. Όσον αφορά τη δεύτερη ερώτηση, οι μαθητές/τριες απάντησαν ότι τους ενδιέφερε να αποκτήσουν καλή φυσική κατάσταση και να μάθουν πώς να ασκούνται, ώστε να βελτιώσουν την υγεία τους.

Το πρόσφατο Α.Π. της Φ.Α. για τα Γυμνάσια συντάχθηκε το 2003 (ΦΕΚ 304/13-3-2003, τ. Β'). Πρόκειται ουσιαστικά για αναμόρφωση του προηγούμενου Α.Π. της Φ.Α. και συμπεριέλαβε, ως νέο στοιχείο του, το Διαθεματικό Ενιαίο Πλαίσιο Προγράμματος Σπουδών. Η διαθεματικότητα έχει ως απώτερο σκοπό τη συγκρότηση ενός ενιαίου συνόλου γνώσεων και δεξιοτήτων και την επίτευξη μιας πιο σφαιρικής αντίληψης των καθημερινών καταστάσεων της ζωής και του κόσμου. Μέσω της διαθεματικότητας

ενοποιούνται δύο ή περισσότερες επιστημονικές περιοχές με σκοπό την αύξηση της μάθησης σε κάθε περιοχή. Με τη διαθεματικότητα η διδασκαλία διαφέρει από τη παραδοσιακή διδασκαλία ως προς το περιεχόμενο, αλλά και ως προς τη μέθοδο. Μέσω της διαθεματικής διδασκαλίας οι καθηγητές Φ.Α. μπορούν να εφαρμόσουν το Α.Π. με τέτοιο τρόπο, ώστε να βοηθήσουν τους μαθητές τους να συνδέσουν γνώσεις και δεξιότητες που αποκτούν στο σχολείο με συνήθειες και δραστηριότητες της ζωής τους εκτός σχολείου (Μυλώσης, 2006).

Το Αναλυτικό Πρόγραμμα Φυσικής Αγωγής του Γυμνασίου

Σύμφωνα με τις οδηγίες του Παιδαγωγικού Ινστιτούτου ο πρώτος στόχος του καθηγητή Φ.Α. είναι η βελτίωση των κινητικών δεξιοτήτων των μαθητών. Αυτό δεν σημαίνει ωστόσο, ότι πρέπει να επιδεικνύεται αδιαφορία και για τους υπόλοιπους στόχους, τόσο του γνωστικού, όσο και του συναισθηματικού τομέα. Ο καθηγητής της Φ.Α. δεν ασχολείται μόνο με την διδασκαλία της τεχνικής των αθλημάτων, αλλά πρέπει να συνδυάζει και να προγραμματίζει τους στόχους του μαθήματός του με τις κατάλληλες μεθόδους, ώστε να απευθύνεται σε διάφορες πλευρές της προσωπικότητας του μαθητή. Πρέπει να διδάξει στους μαθητές την αξία της άθλησης και να συμβάλλει στη ανάπτυξη και άλλων συναισθηματικών και γνωστικών στόχων, όπως το φίλαθλο πνεύμα, τους κανόνες των παιχνιδιών, κ.λ.π. Να τονίσει τη χαρά της συμμετοχής σε ένα παιχνίδι ή άθλημα και να καταφέρει οι μαθητές να συνειδητοποιήσουν ότι η επίτευξη της νίκης με οποιονδήποτε τρόπο, δεν είναι ο μοναδικός σκοπός (Μπουρνέλλη, 2006).

Σύμφωνα με τα Δ.Ε.Π.Π.Σ. και Α.Π.Σ. της Φ.Α. του Γυμνασίου (ΦΕΚ 304/13-3-2003, τ. Β', σ.σ. 4281-4306) τα αντικείμενα, που διδάσκονται κατά τη διάρκεια της σχολικής χρονιάς, καταμερίζονται σε τρίμηνα και σε διδακτικές ώρες, έτσι:

Η Α' Γυμνασίου (90 ώρες το σχολικό έτος) έχει τα εξής προτεινόμενα γνωστικά αντικείμενα με επιπλέον κάποιες ώρες για εισαγωγικά μαθήματα (2 ώρες) στην αρχή του σχολικού έτους και αθλητικές εκδηλώσεις (2 ώρες) στο τέλος αυτής:

1. Αθλοπαιδιές: Βόλεϊ (13 ώρες), Μπάσκετ (13 ώρες), Ποδόσφαιρο (13 ώρες) με γενικούς στόχους (γνώσεις, δεξιότητες, στάσεις και αξίες) τη κάλυψη του σωματικού και γνωστικού τομέα μέσω της γνωριμίας των μαθητών με τη βασική τεχνική των κυριοτέρων αθλημάτων για να βρουν το άθλημα που τους αρέσει ή τους ταιριάζει περισσότερο, γνωριμία με τους κανονισμούς, ανάπτυξη σύνθετων και περίπλοκων κινητικών δεξιοτήτων, φυσικών σωματικών ικανοτήτων, όπως αντοχή, δυνατή, ταχύτητα, ευλυγισία,

ευκινησία, διατήρηση της σωματικής υγείας και ευεξίας, απόκτηση βασικών γνώσεων υγιεινής και πρώτων βοηθειών και του συναισθηματικού τομέα με την ανάπτυξη θετικών στάσεων και ηθικών αξιών, όπως συνεργασία, ομαδικό πνεύμα, σεβασμός αντιπάλων, αυτοσεβασμός, κ.λ.π. Με έννοιες προτεινόμενες για Διαθεματική προσέγγιση με άλλες έννοιες και μαθήματα, όπως: άτομο-σύνολο, σύστημα, ομοιότητα-διαφορά, μεταβολή, αλληλεπίδραση, κ.λ.π.

2. Κλασσικός αθλητισμός και φυσική κατάσταση (30 ώρες): Δρόμοι ταχύτητας και αντοχής, σκυταλοδρομία, Άλματα σε μήκος, τριπλούν, σε ύψος, Ρίψεις με σφαίρα και ακόντιο με γενικούς στόχους τη γνωριμία και κατανόηση της τεχνικής των αγωνισμάτων, απόκτηση γνώσεων για τα αγωνίσματα στην αρχαία Ελλάδα, καλλιέργεια των φυσικών τους ικανοτήτων, ανάπτυξη της αυτοπειθαρχίας, επιμονής, θέλησης, κ.λ.π. Διαθεματικές έννοιες σχετικές με το χώρο-χρόνο, ισότητα, ενέργεια, κ.λ.π.
3. Ενόργανη και ρυθμική γυμναστική (10 ώρες) με γενικούς στόχους τη βελτίωση της κιναισθητικής, οπτικής και ακουστικής αντίληψης, την αντίληψη μέσω της αφής, τις ικανότητες συντονισμού, ανάπτυξη σύνθετων και περίπλοκων κινητικών δεξιοτήτων, ανάπτυξη της αυτοπειθαρχίας, της υπομονής, της επιμονής, του θάρρους και της θέλησης. Διαθεματικές έννοιες σχετικές με το χώρο-χρόνο, ισορροπία, μεταβολή, επικοινωνία, αλληλεπίδραση, κ.λ.π.
4. Ελληνικοί παραδοσιακοί χοροί (11 ώρες): Μακελάρικος, Συρτός-Καλαματιανός και ένας τοπικός χορός με γενικούς στόχους την απόκτηση γνώσεων των παραδοσιακών χορών, τη μουσική και το τραγούδι σε τοπικό και εθνικό επίπεδο, ανάπτυξη κιναισθητικής, οπτικής και ακουστικής αντίληψης, συντονισμού και προσαρμοστικών δεξιοτήτων, καλλιέργεια ρυθμού, κίνησης, μουσικής, τραγουδιού και εθίμων της ελληνικής λαϊκής παράδοσης και εκτίμηση των αισθητικών στοιχείων της κίνησης. Διαθεματικές έννοιες σχετικές με τη παράδοση, το πολιτισμό, τη τέχνη, τη συλλογικότητα, αλληλεπίδραση, κ.λ.π.
5. Κολύμβηση όπου υπάρχουν οι δυνατότητες.

Η Β΄ Γυμνασίου (90 ώρες το σχολικό έτος) έχει τα εξής προτεινόμενα γνωστικά αντικείμενα:

1. Αθλοπαιδιές: Βόλεϊ (10 ώρες), Μπάσκετ (10 ώρες), Ποδόσφαιρο (10 ώρες), Χάντμπολ (10 ώρες) με γενικούς στόχους (γνώσεις, δεξιότητες, στάσεις και αξίες) την ανάπτυξη φυσικών σωματικών ικανοτήτων: αντοχή, δύναμη, ταχύτητα, ευλυγισία, ευκινησία. Τη κατανόηση της έννοιας του «ευ αγωνίζεσθαι» και τα οφέλη της άσκησης στο σώμα και στο πνεύμα, την γνωριμία με τους κανονισμούς των αθλημάτων και την τήρηση αυτών. Την απόκτηση γνώσεων σχετικά με την Ολυμπιακή και Αθλητική παράδοση και την ανάπτυξη θετικών στάσεων για κοινωνικές και ψυχικές αρετές, όπως: αυτοπειθαρχία, συνεργασία, ομαδικό πνεύμα, θέληση, κ.λ.π. και τέλος να κρίνουν ποιο άθλημα τους ταιριάζει περισσότερο είτε για χόμπι είτε για πρωταθλητισμό (εκτός σχολείου). Με έννοιες προτεινόμενες για Διαθεματική προσέγγιση με άλλες έννοιες και μαθήματα, όπως: άτομο-σύνολο, σύστημα, ομοιότητα-διαφορά, ισότητα, μεταβολή, αλληλεπίδραση, συλλογικότητα, κ.λ.π.
2. Κλασικός αθλητισμός και Φυσική κατάσταση (30 ώρες): Δρόμοι ταχύτητας και αντοχής, Σκυταλοδρομία, Άλματα σε μήκος, τριπλούν, σε ύψος, Ρίψεις με σφαίρα και ακόντιο με γενικούς στόχους τη γνωριμία και κατανόηση της τεχνικής των αγωνισμάτων, τη δοκιμή των δυνατοτήτων τους στα αθλήματα, την κατανόηση των εννοιών του αγώνα και την αξία της συμμετοχής, καθώς και των εννοιών του αθλητισμού και του πρωταθλητισμού, την ανάπτυξη της αυτοπειθαρχίας, επιμονής, θέλησης, θάρρους, κ.λ.π. Διαθεματικές έννοιες σχετικές με το χώρο-χρόνο, ισότητα, ενέργεια, μεταβολή (εξέλιξη- ανάπτυξη), αλληλεπίδραση, κ.λ.π.
3. Γυμναστική: Ενόργανη και Ρυθμική (10 ώρες) με γενικούς στόχους τη βελτίωση της κιναισθητικής, οπτικής και ακουστικής αντίληψης, την αντίληψη μέσω της αφής, τις ικανότητες συντονισμού, την ανάπτυξη σύνθετων και περίπλοκων κινητικών δεξιοτήτων, την ανάπτυξη της δημιουργικότητάς και της φαντασίας τους και την απόκτηση γνώσεων πρώτων βοηθειών. Διαθεματικές έννοιες σχετικές με το χώρο-χρόνο, σύστημα (δομή -ταξινόμηση – οργάνωση – ισορροπία - συμμετρία), επικοινωνία, κ.λ.π.
4. Ελληνικοί παραδοσιακοί χοροί (10 ώρες): Επανάληψη των χορών Α΄ τάξης, και διδασκαλία νέων της Σαμαρίνας και του Τσάμικου με γενικούς στόχους την απόκτηση γνώσεων των παραδοσιακών χορών, της μουσικής και του

τραγουδιού σε τοπικό και εθνικό επίπεδο, την καλλιέργεια δεξιοτήτων στο χορό, την γνωριμία και την εκτίμηση της λαϊκής μας παράδοσης και της πολιτιστικής μας κληρονομιάς, την καλλιέργεια του ρυθμού, της αρμονίας, της αισθητικής της κίνησης και της συμμετρίας. Διαθεματικές έννοιες σχετικές με τη παράδοση, το πολιτισμό, την τέχνη, το άτομο-σύνολο, την επικοινωνία, τη συλλογικότητα, αλληλεπίδραση, κ.λ.π.

5. Κολύμβηση όπου υπάρχουν οι δυνατότητες.

Η Γ΄ Γυμνασίου (60 ώρες το σχολικό έτος) έχει τα εξής προτεινόμενα γνωστικά αντικείμενα:

1. Αθλοπαιδιές: Βόλεϊ (10 ώρες), Μπάσκετ (10 ώρες), Χάντμπολ (10 ώρες) με γενικούς στόχους (γνώσεις, δεξιότητες, στάσεις και αξίες) να κρίνουν ποιο άθλημα τους ταιριάζει περισσότερο είτε για χόμπι είτε για πρωταθλητισμό (εκτός σχολείου), τη κατανόηση της σημασίας του σεβασμού του αντιπάλου και της ανθρώπινης αξιοπρέπειας και της κριτικής σκέψης των αρνητικών φαινομένων στον αθλητισμό και στους Ολυμπιακούς αγώνες, την εκτίμηση της συνετής αντιμετώπισης της νίκης και της ήττας και του δημοκρατικού τρόπου επίλυσης των διαφορών, την κατανόηση της σημασίας του ρόλου της διατροφής σε συνδυασμό με την άσκηση, την συνειδητοποίηση της ανάγκης για «δια βίου» άσκηση και την ωφέλεια που προκύπτει από αυτήν και τέλος την ανάγκη ανάπτυξης πρωτοβουλιών και ανάληψης των ευθυνών τους. Με έννοιες προτεινόμενες για Διαθεματική προσέγγιση με άλλες έννοιες και μαθήματα, όπως: άτομο-σύνολο, σύστημα, ομοιότητα-νόμος, συνεργασία, μεταβολή, αλληλεπίδραση, συλλογικότητα, ενέργεια, κ.λ.π.
2. Κλασικός αθλητισμός και Φυσική κατάσταση (18 ώρες): Δρόμοι ταχύτητας και αντοχής, Σκυταλοδρομία, Άλματα σε μήκος, τριπλούν, σε ύψος, Ρίψεις με σφαίρα και ακόντιο με γενικούς στόχους να κρίνουν ποιο άθλημα τους ταιριάζει περισσότερο είτε για χόμπι είτε για πρωταθλητισμό (εκτός σχολείου), την γνωριμία και κατανόηση της τεχνικής των αγωνισμάτων, την ανάπτυξη της αυτοπειθαρχίας, επιμονής, θέλησης, θάρρους, κ.λ.π., τη κατανόηση των εννοιών του αγώνα και την αξία της συμμετοχής. Διαθεματικές έννοιες σχετικές με το χώρο-χρόνο, συνεργασία, ενέργεια, μεταβολή (εξέλιξη- ανάπτυξη), αλληλεπίδραση, κ.λ.π.
3. Γυμναστική: Ενόργανη και Ρυθμική (6 ώρες) με γενικούς στόχους τη βελτίωση και τελειοποίηση ασκήσεων των προηγούμενων τάξεων, την

ανάπτυξη της αυτοπειθαρχίας, επιμονής, θέλησης, θάρρους, κ.λ.π., την ανάπτυξη ιδιαίτερων δεσμών φιλίας και συνεργασίας με συναθλούμενους αλλά και αντιπάλους. Διαθεματικές έννοιες σχετικές με το χώρο-χρόνο, σύστημα (οργάνωση - ισορροπία - συμμετρία), επικοινωνία, αλληλεπίδραση, κ.λ.π.

4. Ελληνικοί παραδοσιακοί χοροί (6 ώρες): Επανάληψη χορών Α΄ και Β΄ τάξης, και διδασκαλία νέων του Πεντοζάλη και του ποντιακού Tik με γενικούς στόχους τη καλλιέργεια ιδιαίτερων δεξιοτήτων στον χορό και των στοιχείων της μουσικής και του τραγουδιού των παραδοσιακών χορών, τη καλλιέργεια του ρυθμού, της αρμονίας, της αισθητικής της κίνησης και της συμμετρίας, την απόκτηση γνώσεων των παραδοσιακών χορών, της μουσικής και του τραγουδιού σε τοπικό και εθνικό επίπεδο, την γνωριμία και την εκτίμηση της λαϊκής μας παράδοσης και της πολιτιστικής μας κληρονομιάς. Διαθεματικές έννοιες σχετικές με τη παράδοση, το πολιτισμό, τη τέχνη, το άτομο-σύνολο, την επικοινωνία, τη συλλογικότητα, αλληλεπίδραση, κ.λ.π.
5. Κολύμβηση όπου υπάρχουν οι δυνατότητες. (Α.Π.Σ βλ. Παράρτημα 2 σ. 106 και Δ.Ε.Π.Π.Σ., βλ. Παράρτημα 3 σ. 130)

Τα βιβλία Φυσικής Αγωγής στο Γυμνάσιο

Για το Γυμνάσιο δημιουργήθηκαν ως διδακτικό υλικό 4 βιβλία, αυτά των καθηγητών Φ.Α. για κάθε μία τάξη, όπως και το βιβλίο του μαθητή, ενώ ως υποστηρικτικό ψηφιακό υλικό δόθηκαν 1cd Rom και 4 μουσικά cd.

Τα βιβλία Εκπαιδευτικού Φυσικής Αγωγής του Γυμνασίου

Τα βιβλία του εκπαιδευτικού Φ. Α. στο Γυμνάσιο έχουν γραφτεί κατά κάποιο τρόπο σε σπονδυλωτή μορφή με πληροφορίες και οδηγίες που να μπορούν να χρησιμοποιηθούν και στις τρεις τάξεις και επιδιώκουν σύνδεση της θεωρίας με τη πράξη.

Όπως αναφέρεται στο βιβλίο Φ.Α. του εκπαιδευτικού της Α΄ Γυμνασίου, ο καθηγητής Φ.Α. πρέπει να εξελίσσεται και να βελτιώνεται συνδέοντας την αποτελεσματική διδασκαλία με την ανάπτυξη προσωπικών χαρακτηριστικών και δεξιοτήτων του. Όσον αφορά τους μαθητές ο σωματικός (ψυχοκινητικός) τομέας και ιδιαίτερα η ανάπτυξη των κινητικών δεξιοτήτων τους στο Γυμνάσιο είναι ο στόχος στον

οποίον διατηρείται η προτεραιότητα. Η πλειοψηφία των καθηγητών Φ.Α. διαμορφώνει τα μαθήματα με στόχο την ανάπτυξη των κινητικών δεξιοτήτων σχετικών με τα διάφορα αθλήματα. Στο Α.Π. του Γυμνασίου καθορίζεται σαφώς πως *«η επάρκεια σε ότι αφορά στις κινητικές δεξιότητες αθλημάτων πρέπει να είναι ο στόχος, στον οποίο δίνεται προτεραιότητα»*. Ταυτόχρονα περιγράφονται, εκτός από τις παραδοσιακές μεθόδους του παραγγέλματος και της πρακτικής άσκησης, σύγχρονες διαφορετικές προσεγγίσεις για την διδασκαλία του μαθήματος, όπως η μέθοδος της «αμοιβαίας διδασκαλίας», του «αυτοελέγχου» και της «καθοδηγούμενης ανακάλυψης». Επιδιώκεται η εστίαση: *α) στη σωματική καλλιέργεια-παιδεία που επιτυγχάνεται μέσω της βελτίωσης της κινητικής συμπεριφοράς των μαθητών, β) στην έμμεση προαγωγή των φυσικών ικανοτήτων και της υγείας μέσω της συμμετοχής των μαθητών στα διάφορα αθλήματα και γ) στην μεγαλύτερη δυνατότητα που δίνουν τα αθλήματα και κυρίως οι αθλοπαιδιές στην επίτευξη συναισθηματικών και γνωστικών στόχων*. Προτείνεται ο καθορισμός μαθησιακών στόχων και η τελική διαμόρφωση του μαθήματος να είναι ανάλογη αυτών που επιδιώκουμε, καθορίζεται, δηλαδή, *«η αλλαγή που θα επιτευχτεί μέσω της διδασκαλίας, η οποία καθορίζει με σαφήνεια τη συμπεριφορά που θα επιδειξεί ο μαθητής μετά το τέλος του προγράμματος»*. Ανάλογα με την έμφαση που θα δώσει ο καθηγητής Φ.Α. κατά τη διάρκεια μιας ενότητας μαθημάτων ή και μιας διδακτικής ώρας αλλάζουν και οι μαθησιακοί στόχοι. Στο βιβλίο παρουσιάζονται πιθανές προσεγγίσεις, όπως έμφαση στις κινητικές δεξιότητες, στη κατανόηση των αθλοπαιδιών, στη συμμετοχή σε αθλήματα, έμφαση στη δια βίου άσκηση, στην ανάπτυξη της υπευθυνότητας και έμφαση στη διδασκαλία δεξιοτήτων ζωής. Γίνεται αναφορά, επίσης, σε θέματα προγραμματισμού και εφαρμογής της Διαθεματικής προσέγγισης της Φυσικής Αγωγής. (ΥΠ.Ε.Π.Θ., 2006. Φυσική Αγωγή, Α΄ Γυμνασίου. Βιβλίο εκπαιδευτικού, σ.σ. 9-24).

Στο βιβλίο Φ.Α. του εκπαιδευτικού της Β΄ Γυμνασίου εξακολουθεί να δίνεται προτεραιότητα, αφενός στην ανάπτυξη των κινητικών δεξιοτήτων σχετικών με τα διάφορα αθλήματα, αφετέρου δίνεται έμφαση στη σύνδεση εννοιών που δίνουν ταυτότητα στο μάθημα της Φ.Α.: *«κίνηση, σωματική άσκηση, φυσική δραστηριότητα»* με στόχο τη βελτίωση, τη προαγωγή υγείας των μαθητών, αλλά και τη ποιότητα ζωής των μαθητών στο μέλλον. Προτείνεται η αξιολόγηση στον βαθμό επίτευξης κάποιων διδακτικών στόχων, αλλά και στις επιδιώξεις μιας διδακτικής μονάδας, ώστε να ελέγχεται η αποτελεσματικότητα της διδασκαλίας. Σε ξεχωριστό κεφάλαιο αναπτύσσεται η Διαθεματική προσέγγιση ως *«ένας όρος γενικότερος του όρου διεπιστημονικότητα και δίνει τη δυνατότητα στο μαθητή να συγκροτήσει μια ολιστική εν πολλοίς αντίληψη της γνώσης,*

που του επιτρέπει να διαμορφώσει προσωπική άποψη» για θέματα των επιστημών. Με το Δ.Ε.Π.Π.Σ. «επιδιώκεται η οριζόντια διασύνδεση των Αναλυτικών Προγραμμάτων Σπουδών των επιμέρους αντικειμένων», των οποίων οι διαθεματικές δραστηριότητες οργανώνονται με τη χρήση κοινών εννοιών και θεμάτων από τη διδακτική ύλη των διαφορετικών μαθημάτων. Στο Δ.Ε.Π.Π.Σ. προτείνονται θεμελιώδεις έννοιες, οι οποίες αναπτύσσονται με βάση τη διδακτική ύλη του μαθήματος, καθώς και οι διαθεματικές δεξιότητες που συναντούνται σε διαφορετικά μαθήματα και που μπορεί να υπάρχει οριζόντια σύνδεση μεταξύ τους (ΦΕΚ, τεύχος Β, αρ. Φύλλου 304/13-3-2003). Οι διαθεματικές έννοιες και δεξιότητες μπορούν να συνδεθούν με θέματα προσωπικού ενδιαφέροντος των μαθητών, με θέματα προβληματισμού - αντιπαράθεσης, με κοινές έννοιες που συναντώνται και σε άλλα μαθήματα και τέλος με προβληματικές καταστάσεις. (ΥΠ.Ε.Π.Θ., 2007. Φυσική Αγωγή, Β΄ Γυμνασίου. Βιβλίο εκπαιδευτικού, σ.σ. 11-30).

Στο βιβλίο Φ.Α. του εκπαιδευτικού της Γ΄ Γυμνασίου αναλύεται η φιλοσοφία του μαθήματος της Φ.Α., που διαφέρει απ' αυτή του αγωνιστικού αθλητισμού και δίνεται έμφαση στη χρησιμότητα και στα οφέλη του μαθήματος της Φ.Α. στη ζωή των μαθητών. Η προσωπική βελτίωση και η ευχαρίστηση που αντλούμε «από αυτό που κάνουμε» τίθενται, ως γενικοί στόχοι του μαθήματος, και όχι η επίτευξη υψηλών αθλητικών επιδόσεων, ούτε η σύγκριση με τους υπόλοιπους μαθητές των προσωπικών ικανοτήτων και βαθμών τους. Επίσης, τίθενται, ως γενικοί κανόνες, η υπευθυνότητα και ο σεβασμός των δικαιωμάτων των άλλων. Περιγράφονται μέθοδοι εξάσκησης των μαθητών κατά τη διάρκεια της διδασκαλίας του μαθήματος και νέες μέθοδοι διδασκαλίας, καθώς σύμφωνα με το Υπουργείο Παιδείας: «ο μαθητής πρέπει να μάθει στο σχολείο κυρίως «πώς να μαθαίνει», ώστε να προσεγγίζει ενεργητικά και δημιουργικά την παρεχόμενη γνώση» (ΦΕΚ τεύχος Β αρ. φύλλου 303/13-03-03, σελ. 3742). Επιζητείται να αποκτήσει ο μαθητής στο σχολικό του περιβάλλον ενεργητικό ρόλο και να υπάρξει μετάβαση από την δασκαλοκεντρική στη μαθητοκεντρική διδασκαλία, ώστε να επιτευχθεί ο στόχος της άθλησης εκτός σχολείου και η δια βίου άσκηση. Ιδιαίτερη αναφορά γίνεται στους μαθητές με ειδικές ανάγκες στο μάθημα της Φ.Α. με στόχο την ενσωμάτωση αυτών φυσικά, κοινωνικά και εκπαιδευτικά με τους υπόλοιπους συμμαθητές τους, καθώς και στους μαθητές με κινητική αδεξιότητα, ώστε οι καθηγητές Φ.Α. να παρέχουν υποστήριξη «για να καλύψουν τις ακαδημαϊκές και κοινωνικές τους αδυναμίες». Γίνεται αναφορά, επίσης, σε θέματα προγραμματισμού και εφαρμογής της Διαθεματικής προσέγγισης της Φυσικής Αγωγής. Σε ειδικά κεφάλαια περιγράφεται ο τρόπος αξιολόγησης και βαθμολόγησης, καθώς και ο προγραμματισμός του μαθήματος, ώστε να επιτευχθούν οι στόχοι της

φιλοσοφίας του μαθήματος. (ΥΠ.Ε.Π.Θ., 2008. Φυσική Αγωγή, Γ΄ Γυμνασίου. Βιβλίο εκπαιδευτικού, σ.σ. 9-32).

Το βιβλίο Μαθητή Φυσικής Αγωγής του Γυμνασίου

Το βιβλίο Μαθητή Φ. Α. του Γυμνασίου είναι κοινό και για τις τρεις τάξεις και με τη συγγραφή του βιβλίου αυτού αυξήθηκε το περιεχόμενο του γνωστικού τομέα του μαθήματος. Από το βιβλίο αυτό οι μαθητές αντλούν πληροφορίες για την αξία και τα οφέλη της σωματικής άσκησης καθώς και για την αξία του μαθήματος της Φυσικής Αγωγής. Εμπλουτίζει τις γνώσεις των μαθητών για τη φυσική δραστηριότητα και τα αθλήματα, δίνει πληροφόρηση και ευαισθητοποιεί τους μαθητές σε θέματα σχετικά με την άσκηση (ΥΠ.Ε.Π.Θ., 2008. Φυσική Αγωγή, Α΄, Β΄, Γ΄ Γυμνασίου. Βιβλίο μαθητή, σ. 7). Δίνει την δυνατότητα στους μαθητές να γνωρίσουν την ιστορία του αθλητισμού από την αρχαιότητα έως σήμερα, την οργάνωση του σύγχρονου αθλητισμού, καθώς και την ιστορία των Ολυμπιακών Αγώνων. Οι μαθητές αποκτούν γνώσεις σχετικές με την ιστορία, τους κανονισμούς, τις βασικές δεξιότητες και τις τεχνικές των αθλημάτων και των χορών που διδάσκονται στο σχολείο. Διδάσκονται, επίσης, βασικές έννοιες της επιστήμης της Φ.Α. και γίνεται προσπάθεια να κατανοήσουν τη σημασία της δια βίου άσκησης στη σωματική και ψυχική υγεία, να μάθουν να γυμνάζονται μόνοι τους σωστά, να γνωρίζουν ποια είναι η σωστή θέση του σώματος, οι λανθασμένες ασκήσεις, οι τρόποι πρόληψης τραυματισμών, καθώς και την αξία της άσκησης σε άτομα με αναπηρίες. Να ενημερωθούν για τα προβλήματα του σύγχρονου αθλητισμού, όπως το ντόπινγκ, η βία και η επιθετικότητα στους αθλητικούς χώρους, αλλά και για το fair play και τη σωστή αθλητική συμπεριφορά. Δίνονται δε, χρήσιμες οδηγίες για την οργάνωση πετυχημένων εκδηλώσεων αθλητικών και πολιτιστικών από τους ίδιους τους μαθητές στο σχολείο ή με κάποιο γειτονικό σχολείο κατόπιν συνεννόησης.

Υποστηρικτικό Υλικό cd-rom

Για τους μαθητές του Γυμνασίου δημιουργήθηκε ως υποστηρικτικό υλικό ένα cd-rom έχοντας ως τίτλο «Δια βίου Άσκηση και ποιότητα ζωής». Το εκπαιδευτικό υλικό του cd-rom είναι οργανωμένο και δομημένο σε τρεις μεγάλες θεματικές ενότητες, οι οποίες είναι η άσκηση, η διατροφή και η αναγκαιότητα του «ευ αγωνίζεσθαι». Η παρουσίαση και ανάπτυξη των διαφόρων θεματικών πεδίων διευκολύνει τη μετάβαση από ενότητα σε ενότητα.

Ο ίδιος ο μαθητής εμπλέκεται στην οικοδόμηση της γνώσης, αφού έχει την

δυνατότητα να εμβαθύνει σε θέματα που τον ενδιαφέρουν, ώστε να καλύπτει τυχόν ανάγκες του, ανάλογα με το επίπεδο των γνώσεων και δεξιοτήτων του. Δημιουργεί τη διαδρομή που θέλει να ακολουθήσει, καθώς έχει τη δυνατότητα ανάληψης πρωτοβουλιών και ελέγχου της ροής των πληροφοριών. Τέλος του δίνεται η δυνατότητα διασύνδεσης με άλλους δικτυακούς τόπους. (Υποστηρικτικό υλικό της Φυσικής Αγωγής στην ιστοσελίδα του Παιδαγωγικού Ινστιτούτου).

Οι αθλητικές εγκαταστάσεις των Γυμνασίων

Η υλικοτεχνική υποδομή των σχολείων πρέπει να περιλαμβάνει κλειστούς, ανοιχτούς και σκεπασμένους χώρους με τις αντίστοιχες εγκαταστάσεις, κοινόχρηστους χώρους και χώρους υγιεινής, όργανα αθλητικά, καθώς και όργανα προετοιμασίας και τέλος, εποπτικά όργανα και όργανα καταγραφής (Χατζηχαριστός, 1990, Βλ. Παράρτημα 4, σ. 139).

Στα σχολεία σήμερα οι αθλητικές εγκαταστάσεις πρέπει να πληρούν ορισμένες προϋποθέσεις, για να εφαρμόζονται ικανοποιητικά όλα τα αντικείμενα του Αναλυτικού Προγράμματος της Φυσικής Αγωγής. Η πορεία της Φ.Α. στα Γυμνάσια και η συγγραφή των νέων Α.Π.Σ., ωστόσο, δεν συνοδεύτηκε με την ανάλογη δημιουργία ή εκσυγχρονισμό των αθλητικών σχολικών εγκαταστάσεων.

Κατά τον Χατζηχαριστό (1990), οι αθλητικές εγκαταστάσεις είναι ένας παράγοντας, ο οποίος διαφοροποιείται από σχολείο σε σχολείο και στην ελληνική πραγματικότητα παρουσιάζονται σχολεία τεσσάρων κατηγοριών. Στα σχολεία που διαθέτουν κλειστό γυμναστήριο και ανέρχονται στο ποσοστό 17% επί του συνόλου, στα σχολεία που διαθέτουν ανοιχτούς διαμορφωμένους χώρους στο 64%, στα σχολεία που διαθέτουν ανοιχτούς αδιαμόρφωτους χώρους στο 10% και τέλος στα σχολεία που δεν διαθέτουν ούτε διαμορφωμένους, ούτε αδιαμόρφωτους χώρους στο 9%. Με βάση τη παραπάνω ταξινόμηση χώρων και αθλητικών εγκαταστάσεων των σχολείων σε συνδυασμό και με τον αθλητικό εξοπλισμό σε όργανα και μπάλες, ο κορμός της διδακτέας ύλης θα αποτελείται από τρεις ομάδες αθλημάτων ή αγωνισμάτων: από αθλητικά παιχνίδια (μπάσκετ, ποδόσφαιρο, βόλει και χάντμπολ), από γυμναστική (βασική, ενόργανη και ρυθμική) και από στίβο (δρόμοι, άλματα και ρίψεις). Θα συμπληρώνονται δε, από τη διδασκαλία παραδοσιακών χορών και από άλλες κινητικές δραστηριότητες, όπου είναι δυνατό να πραγματοποιούνται ανάλογα με τις ιδιαίτερες συνθήκες κάθε σχολείου. Οι ιδιαίτερες συνθήκες υλικοτεχνικών υποδομών κάθε σχολείου σηματοδοτούν και διαφορετικό ποσοστό διδασκαλίας των τριών πιο πάνω βασικών ομάδων

(αγωνισμάτων ή αθλημάτων) στα σχολεία.

Τα αποτελέσματα έρευνας στα σχολεία της Δ/θμιας Εκπ/σης του νομού Αττικής με χρήση ερωτηματολογίου έδειξαν ότι οι αθλητικές εγκαταστάσεις των ιδιωτικών σχολείων του νομού Αττικής ήταν καλύτερες και περισσότερες από αυτές των δημόσιων. Η ύπαρξη κάποιου τύπου κλειστών εγκαταστάσεων ήταν σε ποσοστό 82% στα ιδιωτικά σχολεία, ενώ στα δημόσια 63% που σε πολλές περιπτώσεις, όταν ο καιρός ήταν βροχερός, υπήρχε η περίπτωση της συνδιδασκαλίας από δύο και τρεις καθηγητές Φυσικής Αγωγής. Οι τέσσερις αθλοπαιδιές μπορούσαν να διδάσκονται με βελτίωση και καλύτερη αξιοποίηση των αύλειων χώρων, η διδασκαλία του μπάσκετ και του βόλεϊ ήταν εφικτές στην πλειοψηφία των σχολείων, ενώ οι εγκαταστάσεις για κάποια από τα αθλήματα του στίβου δεν επαρκούσαν. Η ενόργανη γυμναστική μπορούσε να διδαχθεί στα σχολεία που διέθεταν κλειστές εγκαταστάσεις επιλέγοντας τις ασκήσεις και με σωστή αξιοποίηση των χώρων και του διαθέσιμου αθλητικού υλικού. Τέλος η διδασκαλία των παραδοσιακών χορών παρουσιάστηκε ως προβληματική. Συμπερασματικά τα αποτελέσματα της έρευνας έδειξαν ότι οι αθλητικές εγκαταστάσεις των σχολείων της Δ/θμιας Εκπ/σης του νομού Αττικής δεν επαρκούσαν για την πλήρη εφαρμογή όλων των αντικειμένων του Αναλυτικού Προγράμματος. Σημειώνοντας, ωστόσο, ότι στο νομό Αττικής παρουσιάζεται έντονα χωροταξικό πρόβλημα, ώστε να μην υπάρχουν αρκετοί χώροι για τη δημιουργία ικανοποιητικών εγκαταστάσεων για τη διδασκαλία του μαθήματος της Φυσικής Αγωγής (Μουντάκης & Αρβανίτη, 1999).

Η παραπάνω έρευνα πραγματοποιήθηκε κατά τον ίδιο τρόπο και για την απογραφή των αθλητικών εγκαταστάσεων των σχολείων Δ/θμιας Εκπ/σης στην υπόλοιπη χώρα. Τα αποτελέσματα και αυτής της απογραφής ανέδειξαν την ύπαρξη ενός ποσοστού 60% κάποιου τύπου κλειστών εγκαταστάσεων στα δημόσια σχολεία. Στις υπόλοιπες μεταβλητές αναδείχθηκαν σχεδόν όμοια αποτελέσματα με αυτά του νομού Αττικής, με γενικό συμπέρασμα ότι οι αθλητικές εγκαταστάσεις των σχολείων της Δ/θμιας Εκπ/σης της χώρας δεν επαρκούσαν για την πλήρη εφαρμογή όλων των αντικειμένων του Αναλυτικού Προγράμματος. (Μουντάκης & Αρβανίτη, 1999).

Έρευνα πραγματοποιήθηκε με σκοπό την αποτύπωση της εκτίμησης των καθηγητών Φ.Α. σχετικά με το επίπεδο των αθλητικών εγκαταστάσεων και του αθλητικού υλικού, σε σχολικές μονάδες Π/θμιας και Δ/θμιας Εκ/σης των περιφερειών Ανατολικού Ηρακλείου, Λασιθίου και Β' Διεύθυνσης Αθήνας. Το δείγμα αποτελείτο από 112 καθηγητές, άνδρες και γυναίκες ηλικίας 28 έως 52 ετών, που αποτελούσαν περίπου το 15% του πληθυσμού των εκπαιδευτικών Φ.Α. και προέρχονταν και από τις δύο βαθμίδες

της εκπαίδευσης. Η μέθοδος που χρησιμοποιήθηκε ήταν η ποσοτική με την χρήση ερωτηματολογίου. Απαντήσεις δόθηκαν από το 100% των ερωτωμένων. Σύμφωνα με τις απαντήσεις των εκπαιδευτικών ως «ικανοποιητική» θεωρείται η σχολική μονάδα που προσφέρει ένα κλειστό γυμναστήριο ή αίθουσα πολλαπλών χρήσεων ή έστω υπόστεγο, δύο γήπεδα αθλοπαιδιών και έναν ελεύθερο αύλειο χώρο, καθώς είναι συχνό το φαινόμενο της ταυτόχρονης γύμνασης δύο τμημάτων. Σχολική μονάδα με λιγότερες από τις παραπάνω εγκαταστάσεις χαρακτηρίζεται ως «μέτρια» ή «κακή», διότι, κατά τους εκπαιδευτικούς, λειτουργεί προβληματικά ή απαγορευτικά για την διδασκαλία των αντικειμένων του μαθήματος. Οι ίδιοι εκπαιδευτικοί θεωρούν, επίσης, απαραίτητο να υπάρχει για κάθε δύο ή τρεις μαθητές μια μπάλα ή ένα στρώμα γυμναστικής και ούτω κάθε εξής (Ζαμπετάκη & Τριπόδης, 2008).

Έρευνα, επίσης, πραγματοποιήθηκε για τις αθλητικές εγκαταστάσεις και το αθλητικό υλικό των σχολικών μονάδων της Β' Διεύθυνσης Αθήνας. Η μέθοδος που χρησιμοποιήθηκε ήταν η ποσοτική με την χρήση δομημένου ερωτηματολογίου. Τον πληθυσμό της έρευνας αποτέλεσαν οι εκπαιδευτικοί Φ.Α. και των δυο εκπαιδευτικών βαθμίδων της Β' Διεύθυνσης Αθήνας. Συνολικά συμπληρώθηκαν 128 ερωτηματολόγια, το 32% του εξεταζόμενου πληθυσμού. Σύμφωνα με τις εκτιμήσεις των εκπαιδευτικών για τις αθλητικές εγκαταστάσεις της σχολικής μονάδας όπου εργάζονται (αύλειος χώρος, γήπεδα, αίθουσες φυσικής αγωγής-πολλαπλής χρήσης), το 50% της Δ/θμιας Εκπ/σης εκτιμά ότι οι αθλητικές εγκαταστάσεις είναι «μέτριες», το 17,5% ότι βρίσκονται σε καλή κατάσταση και το 32,5% ότι είναι «κακές». Όσον αφορά το αθλητικό υλικό στο γυμνάσιο το 55% εκτιμά ότι είναι «μέτριο», το 29,9% «ελάχιστο» και το 15,1% «πολύ». Οι εκτιμήσεις των εκπαιδευτικών Φ.Α. συγκλίνουν στην άποψη ότι η επιτυχία του μαθήματος εξαρτάται σε μεγάλο βαθμό από τον αριθμό, το είδος και την κατάσταση των αθλητικών εγκαταστάσεων και του αθλητικού υλικού (Κουμαλάτσου & Τριπόδης, 2008).

Σε άλλη εργασία στην Π/θμια Εκπ/ση αναφέρεται ότι οι εκπαιδευτικοί Φ.Α. αντιμετωπίζουν διαφόρων ειδών δυσκολίες. Μια από αυτές έχει σχέση με το περιεχόμενο του Α.Π.Σ. και ειδικότερα με την εφαρμογή του περιεχομένου του νέου Α.Π. εξαιτίας της έλλειψης κατάλληλης υλικοτεχνικής υποδομής, ενώ πολλαπλασιάζονται οι δυσκολίες που προκύπτουν από τη μεταβλητότητα των καιρικών συνθηκών. Διεξήχθη ποιοτική έρευνα και με τεχνική συλλογής δεδομένων τη συνέντευξη δώδεκα εκπαιδευτικών Φ.Α. του 5^{ου} Γραφείου της Π/θμιας Εκπ/σης Αχαΐας (Αδαμόπουλος, 2010).

Αντίστοιχη έρευνα, επίσης, διεξήχθη στην Π/θμια Εκπ/ση σχετικά με τις αθλητικές εγκαταστάσεις των δημοτικών σχολείων και την εφαρμογή του Α.Π. στη πόλη του

Ηρακλείου. Μοιράστηκαν 55 ερωτηματολόγια σε εκπαιδευτικούς Φ.Α. και επιστράφηκαν 49. Στην έρευνα αυτή διαπιστώθηκε ότι στα δημοτικά σχολεία της πόλης του Ηρακλείου υπάρχουν αθλητικές εγκαταστάσεις που επιτρέπουν την εφαρμογή του μεγαλύτερου μέρους του Αναλυτικού Προγράμματος της Φ.Α., ωστόσο υπάρχουν ενότητες οι οποίες δεν διδάσκονται λόγω ελλείψεων όπως ο στίβος, ενώ η αθλητική δραστηριότητα η οποία φαίνεται να διδάσκεται από όλους είναι το βόλεϊ (Αγγέλη, 2011).

Τεχνικές προδιαγραφές αθλητικών εγκαταστάσεων

Στα πλαίσια της ποιοτικής αναβάθμισης των σχολικών κτιρίων, η Διεύθυνση Μελετών Συμβατικών Έργων του Οργανισμού Σχολικών Κτιρίων (2008) «δημιούργησε ένα νέο περίγραμμα τεχνικών και κτιριολογικών απαιτήσεων, όπου οι μελετητές του Οργανισμού περιγράφουν όλες τις απαραίτητες προδιαγραφές και πληροφορίες που απαιτούνται, προκειμένου να προχωρήσουν στην εκπόνηση των μελετών σχολικών κτιρίων με υποδομές και εγκαταστάσεις που ανταποκρίνονται λειτουργικά και αισθητικά στις απαιτήσεις της εποχής μας». Με βάση τις τεχνικές προδιαγραφές από τον Οδηγό Μελετών για Διδακτήρια όλων των βαθμίδων του Οργανισμού Σχολικών Κτιρίων, (Ο.Σ.Κ.) η Αίθουσα Πολλαπλών Χρήσεων ή το Κλειστό Γυμναστήριο οφείλει να αποτελείται από τρία (3) βασικά τμήματα:

1. Την αίθουσα συγκεντρώσεων και γυμναστικής
2. Το συγκρότημα των βοηθητικών της αίθουσας χώρων, που θα εξυπηρετούν τους μαθητές.
3. Τις κερκίδες και τους βοηθητικούς χώρους των θεατών.

Η Αίθουσα Πολλαπλών Χρήσεων (Α.Π.Χ.) ή το Κλειστό Γυμναστήριο, όπως αναφέρεται στον Οδηγό Μελετών του Ο.Σ.Κ., θα εξυπηρετούν αθλήματα: μπάσκετ, βόλεϊ, χάντμπολ (όπου είναι εφικτό), γυμναστική, ωστόσο, οι καθηγητές Φ.Α. θα μπορούν να διδάξουν όποιο αντικείμενο θεωρούν σκόπιμο.

Στον Οδηγό Μελετών τονίζεται ότι η Α.Π.Χ. θα είναι ένας ενιαίος χώρος, όπου και θα εξασφαλίζεται η ανεξάρτητη κίνηση αθλητών και θεατών, θα συνδέεται μόνο με τα αποδυτήρια αθλητών-προπονητών. Προβλέπονται, επίσης, έξοδοι ασφαλείας με τον εξωτερικό χώρο μέσω εξόδων ασφαλείας σύμφωνα με τις διατάξεις του κτιριοδομικού κανονισμού και του κανονισμού πυροπροστασίας (Γενική Διεύθυνση Έργων. Διεύθυνση Μελετών Συμβατικών Έργων, στην ιστοσελίδα του Ο.Σ.Κ., 2008).

Ο αγωνιστικός χώρος και η γραμμογράφηση των γηπέδων θα γίνει σύμφωνα με τις προδιαγραφές του Ο.Σ.Κ., δηλαδή, συνθετικό δάπεδο (γαρμπιλομωσαϊκό μέσου πάχους 3,5cm) που θα κατασκευασθεί έτσι, ώστε να συνδυάζει προκατασκευασμένη βιομηχανοποιημένη υπόβαση τουλάχιστον ή να είναι πλήρως προκατασκευασμένο. Κατά την κατασκευή του θα προσεχθούν ιδιαίτερα οι αναμονές για τους ορθοστάτες του Volley (2 τρύπες), που θα σκεπάζονται σύμφωνα με τις συνημμένες προδιαγραφές κατασκευής του δαπέδου, όπως και τυχόν άλλες αναμονές. Θα πρέπει να υπάρξει πρόβλεψη, ώστε να φθάνουν στην γραμματεία, είτε με φρεάτιο στο δάπεδο, είτε με αναμονές στον τοίχο, οι παροχές ισχυρών και ασθενών ρευμάτων για τον χειρισμό των Η/Ν οργάνων. Πρόβλεψη πρέπει να υπάρξει, επίσης, και για την απαραίτητη θερμομόνωση της στέγης, για την στεγανότητα της αίθουσας καθώς και μέγιστο βαθμό ηχοαπορρόφησης. Τα πλευρικά τοιχώματα της αίθουσας, όσο και η οροφή της πρέπει να αντέχουν σε βίαια κτυπήματα της μπάλας και να μην κρύβουν κινδύνους (εσοχές-εξοχές-άγρια επιφάνεια κ.λ.π.) για τους αθλούμενους, να έχει ομοιόμορφο άμεσο φυσικό φωτισμό χωρίς θαμπώματα και ανακλάσεις, όπως αυτός νοείται στον κτιριοδομικό κανονισμό. Στην οροφή χρειάζεται προστασία των φωτιστικών με πλέγμα και πρόβλεψη για την εύκολη αντικατάσταση των λαμπτήρων (πιθανή και η πεζογέφυρα ως λύση). Το σύστημα κλιματισμού ή αερισμού της αίθουσας, θα πρέπει να συνδυάζεται και με φυσικό άμεσο αερισμό, όπως αυτός νοείται και αναφέρεται στον κτιριοδομικό κανονισμό (ελάχιστο εμβαδόν ανοιγμάτων 5% του εμβαδού όλης της αίθουσας). Τα κουφώματα θα ανοίγουν από κάτω με μηχανισμούς τύπου G.u. χειροκίνητους. (Γενική Διεύθυνση Έργων. Διεύθυνση Μελετών Συμβατικών Έργων, στην ιστοσελίδα του Ο.Σ.Κ., 2008).

Στον αγωνιστικό χώρο της Α.Π.Χ. προβλέπονται και θέσεις για 2-3 άτομα με ειδικές ανάγκες. Οι κερκίδες που θα κατασκευασθούν πρέπει να είναι σταθερές (μόνιμες) και να έχουν την καλύτερη δυνατή ορατότητα του αγωνιστικού χώρου. Μέσα στην αίθουσα προβλέπονται 4 θέσεις για άτομα με κινητικά προβλήματα και θα πρέπει να εξασφαλίζεται η δυνατότητα πρόσβασης αυτών στο χώρο της αίθουσας, σε καρτοτηλέφωνα, στο κυλικείο καθώς και σε χώρο WC. (Γενική Διεύθυνση Έργων. Διεύθυνση Μελετών Συμβατικών Έργων, στην ιστοσελίδα του Ο.Σ.Κ., 2008).

Η αποθήκη των οργάνων βρίσκεται υποχρεωτικά στο ίδιο επίπεδο με την αίθουσα. Εναλλακτικά διαιρείται ο χώρος της αποθήκης σε δυο επί μέρους αποθήκες. Τα αποδυτήρια των μαθητών περιλαμβάνουν τον χώρο αλλαγής ρουχισμού και τους αντίστοιχους χώρους υγιεινής. Προβλέπονται δυο τέτοια συγκροτήματα αποδυτήρια και

ανάλογα με την Α.Π.Χ. είναι τύπου Α, όπου θα περιλαμβάνει τουλάχιστον τα εξής: πάγκο μήκους 12m, πέντε (5) ντους, δυο (2) νιπτήρες και ένα (1) αποχωρητήριο (W.C.) με λεκάνη, καζανάκι εντοιχισόμενο, χαρτοθήκη και νιπτήρα, ενώ για τον τύπο Β προβλέπονται 1 W.C. και 3 ντους. Προβλέπεται, επίσης, στο χώρο της Α.Π.Χ. να υπάρχει και γραφείο διοίκησης – ιατρείο που εκτός από το ότι θα εξυπηρετεί τους αθλητές σε τυχόν τραυματισμούς, θα διεκπεραιώνονται απλές διοικητικές λειτουργίες της αίθουσας, θα έχει και ως σκοπό τον έλεγχο της καθημερινής λειτουργίας του. (Γενική Διεύθυνση Έργων. Διεύθυνση Μελετών Συμβατικών Έργων, στην ιστοσελίδα του Ο.Σ.Κ., 2008).

Διαμόρφωση σχολικού αύλειου χώρου

Με βάση τις τεχνικές προδιαγραφές από τον Οδηγό Μελετών για Διδακτήρια όλων των βαθμίδων του Ο.Σ.Κ. (2008) κατά το σχεδιασμό των αύλειων χώρων θα πρέπει να λαμβάνονται υπόψη το μέγεθος του οικοπέδου, οι υψομετρικές διαφορές καθώς και η βαθμίδα σχολικής εκπαίδευσης που στεγάζεται στο συγκεκριμένο χώρο. Οι εξωτερικοί χώροι μπορεί να είναι υπαίθριοι και λειτουργούν ως χώροι παιχνιδιού, αθλοπαιδιών, έχοντας ωστόσο και άλλες χρήσεις, καλύπτοντας ενότητες όπως χώροι αυλισμού - συγκεντρώσεων, ανάπαυσης, εκδηλώσεων και πρασίνου

Σύμφωνα με τον Ο.Σ.Κ. οι χώροι παιχνιδιών είναι συνήθως και οι χώροι των αθλοπαιδιών, δηλαδή τα γήπεδα μπάσκετ – βόλεϊ. Είναι δυνατή η δημιουργία γηπέδων και για άλλα αθλήματα καθώς και τοποθέτηση κερκίδων, αν υπάρχει φυσικά η οικονομική δυνατότητα και ο αντίστοιχος χώρος. Το δάπεδο του αύλειου χώρου επενδύεται με πλαστικό υλικό για εξωτερικά γήπεδα (ταρτάν). Βρύσες με πόσιμο νερό υποδεικνύεται να τοποθετούνται κοντά στον χώρο των αθλοπαιδιών (Γενική Διεύθυνση Έργων. Διεύθυνση Μελετών Συμβατικών Έργων, στην ιστοσελίδα του Ο.Σ.Κ., 2008).

ΜΕΡΟΣ II

ΚΕΦΑΛΑΙΟ III

ΜΕΘΟΔΟΛΟΓΙΑ

Εισαγωγή

Στο κεφάλαιο της μεθοδολογίας περιγράφεται η διαδικασία, που επέλεξε η ερευνήτρια, προκειμένου να φέρει σε πέρας την εργασία της. Η διαδικασία αυτή με τη σειρά της ακολουθεί μια σειρά φάσεων και σταδίων, ώστε να είναι εφικτή η ολοκλήρωση της ερευνητικής προσπάθειας (Δημητρόπουλος, 1994).

Η επιλογή της μεθόδου, ποιοτικής ή ποσοτικής ερευνητικής προσέγγισης, είναι καθοριστική για την πραγματοποίηση της έρευνας και *«δηλώνει τον ιδιαίτερο τρόπο εφαρμογής μίας μεθόδου για την επίτευξη ενός στόχου»* (Βάμβουκας, 2002, σ. 167). Η διάκριση και ταξινόμηση των ερευνών σε ποιοτικές και ποσοτικές εξαρτάται από το είδος των δεδομένων της, όπου δεδομένα *«είναι όλα εκείνα τα στοιχεία που συλλέγονται κατά την ερευνητική διαδικασία, και είτε η συγκέντρωσή τους αποτελεί το στόχο της έρευνας, είτε αποτελεί το μέσο προς κάποιο στόχο»* (Δημητρόπουλος, 1994, σ. 38).

Η επεξεργασία των δεδομένων με στατιστικές μεθόδους και αριθμητική παρουσίαση των αποτελεσμάτων τους με μορφή πινάκων, διαγραμμάτων κ.λ.π. είναι χαρακτηριστικά των ποσοτικών ερευνών. Η δομή των ποσοτικών ερευνών είναι σταθερή και ο σχεδιασμός τους πολύ δύσκολα μπορεί να μεταβληθεί. Ο Μαντζούκας αναφέρει ότι τα εμπειρικά δεδομένα μετατρέπονται σε *«...σε αριθμητική, νουμερική ή στατιστική γλώσσα»* και επαληθεύονται ή διαψεύδονται μέσω στατιστικών μεθόδων (Αδαμόπουλος, 2010, σ. 83). Από την άλλη πλευρά τα δεδομένα στις ποιοτικές έρευνες συνήθως εκφράζονται περιγραφικά (Δημητρόπουλος, 1994). Στη ποιοτική έρευνα ο σχεδιασμός είναι ευέλικτος και δίνεται ιδιαίτερη βαρύτητα στις σημασίες, στις εμπειρίες, στις περιγραφές κ.λ.π., έτσι ο ερευνητής στη πορεία της έρευνας μπορεί να μεταβάλει τη δομή και τη μορφή της.

Στη συγκεκριμένη έρευνα επιλέχθηκε ως μέθοδος η ποσοτική και προτιμήθηκε το γραπτό ερωτηματολόγιο ως τεχνική συλλογής δεδομένων, καθώς το κεντρικό ερευνητικό ερώτημα ήταν η εκτίμηση-καταγραφή των χαρακτηριστικών μιας συγκεκριμένης κατάστασης, δηλαδή, η καταγραφή των αθλητικών εγκαταστάσεων των Γυμνασίων του

νομού Αιτ/νίας και η επάρκειά τους ή όχι για την εφαρμογή του Α.Π. της Φυσικής Αγωγής. Η παραπάνω τεχνική έχει ως πλεονέκτημα το χαμηλό κόστος και ταυτόχρονα η επεξεργασία και ανάλυση των δεδομένων της είναι συνήθως απλούστερη διαδικασία. Ως μειονεκτήματά της είναι ο μικρός βαθμός συνεργασίας των συμμετεχόντων με τους ερευνητές και η μικρή ανταπόκριση που υπάρχει συνήθως (Oppenheim, 1966).

Δείγμα

Σε μια έρευνα δεν είναι πάντα εφικτό να συμμετάσχει όλος ο πληθυσμός εξαιτίας πολλών παραμέτρων, όπως μεγάλη γεωγραφική διασπορά, οικονομικό κόστος, περιορισμένος χρόνος, μη δυνατή πρόσβαση, κ.λ.π. Το δείγμα των συμμετεχόντων στην έρευνα πρέπει να είναι, όσο το δυνατό περισσότερο ομοιογενές και αντιπροσωπευτικό των στόχων της, για να θεωρηθεί αυτήν έγκυρη. Τα αποτελέσματά της έρευνας δε, να είναι αξιόπιστα και να αντιπροσωπεύουν το πληθυσμό αναφοράς (Javeau, 1996).

Το δείγμα της έρευνας ήταν όλοι οι καθηγητές Φ.Α. του νομού Αιτ/νίας, ταυτόχρονα και ο πληθυσμός αναφοράς της, ο οποίος καθορίστηκε από τον αριθμό των Γυμνασίων του νομού, που ανέρχεται σε 41 Γυμνάσια.

Κατασκευή ερωτηματολογίου

Στη παρούσα εργασία επιλέχθηκε το γραπτό ερωτηματολόγιο, ως ερευνητικό εργαλείο, για να μπορέσουν οι συμμετέχοντες στην έρευνα, να δώσουν όσο το δυνατόν περισσότερο συγκεκριμένες απαντήσεις, ώστε να μπορούν να κωδικοποιηθούν κατά την επεξεργασία τους εύκολα και με όσο το δυνατόν λιγότερες ασάφειες.

Στην διαμόρφωση του γραπτού ερωτηματολογίου το πρώτο στάδιο πρέπει να είναι ο προσδιορισμός του περιεχομένου του. Το περιεχόμενο καθορίζεται κατά πρώτον από το σκοπό της εργασίας, εν προκειμένω τη καταγραφή των αθλητικών εγκαταστάσεων των Γυμνασίων του νομού Αιτ/νίας και αν αυτές επαρκούν για την διδασκαλία των αντικειμένων του Α.Π. του μαθήματος της Φυσικής Αγωγής. Κατά δεύτερον από τα ερευνητικά ερωτήματα που έχουν τεθεί, αν μπορεί, δηλαδή, να εφαρμοστεί όλο το Α.Π. στις αθλητικές εγκαταστάσεις των Γυμνασίων του νομού Αιτ/νίας με το υπάρχον αθλητικό υλικό, αν υπάρχουν ενότητες του Α.Π., οι οποίες δεν διδάσκονται λόγω έλλειψης αθλητικών εγκαταστάσεων. Αν υπάρχουν, επίσης, προτάσεις για επιμόρφωση σε θέματα της Φ.Α. από τους ίδιους τους καθηγητές και τέλος προτάσεις για δημιουργία αθλητικών εγκαταστάσεων στη σχολική τους μονάδα από τους ίδιους τους καθηγητές και προτάσεις ποιοτικής αναβάθμισης της εργασίας τους.

Το δεύτερο στάδιο διαμόρφωσης του ερωτηματολογίου είναι η δημιουργία ή η εύρεση σωστά επιλεγμένων ερωτήσεων, τις οποίες χρειάζεται ο ερευνητής για την ολοκλήρωση της εργασίας του. Ζητούμενο πάντα είναι η σωστή σύνταξη και κλιμάκωση του ερωτηματολογίου, κατάσταση που απαιτεί από τον ερευνητή υπευθυνότητα, ικανότητα έκφρασης και διατύπωσης, αποφυγή προσβολής ερωτώμενου, ώστε ο ερευνητής να αποκομίσει, όσο το δυνατόν περισσότερα δεδομένα από τις σωστές απαντήσεις τους (Ελευθεριάδης, 1991).

Οι ερωτήσεις που συμπεριλαμβάνονται στα ερευνητικά ερωτηματολόγια είναι κυρίως δύο ειδών: οι ερωτήσεις κλειστού τύπου ή δομημένης απάντησης και οι ερωτήσεις ανοικτού τύπου. Η διαφορά εντοπίζεται στο βαθμό ελευθερίας των απαντήσεων στη συμπλήρωση του ερωτηματολογίου και εξαρτώνται από το είδος των πληροφοριών που θέλαμε να συλλέξουμε, καθώς και από τη λειτουργικότητά τους. (Βαμβούκας, 1998).

Στις ανοικτού τύπου ερωτήσεις ο συμμετέχων καλείται να απαντήσει ελεύθερα και να εκθέσει τις προσωπικές απόψεις και γνώσεις του πάνω σε μία κατάσταση ή σε κάποιο γεγονός αναλόγως της εμπειρίας του ή των εκτιμήσεών του. Οι ανοικτού τύπου ερωτήσεις, ωστόσο, έχουν το εξής μειονέκτημα, αυτό της πιθανής μεγάλης έκτασης του ερωτηματολογίου, δυσκολεύουν δε τη στατιστική ανάλυση, καθώς δύσκολα κατατάσσονται και κατηγοριοποιούνται.

Στις κλειστού τύπου ερωτήσεις η ελευθερία έκφρασης του συμμετέχοντα είναι πολύ μικρή έως και καθόλου, καθώς σχεδόν επιβάλλεται να απαντήσει με κάποια από τις απαντήσεις που του δίνονται. Οι κλειστές ερωτήσεις έχουν τα εξής πλεονεκτήματα: το μέγεθος του ερωτηματολογίου ελέγχεται, οι απαντήσεις δίνονται ευκολότερα και συντομότερα και τα αποτελέσματα είναι εύκολα μετρήσιμα. Τα μειονεκτήματά τους είναι τα εξής: οι ερωτώμενοι πολλές φορές πιστεύουν ότι αποτυγχάνουν να εκφράσουν αυτό ακριβώς που πρεσβεύουν, δεν υπάρχει αυθορμητισμός στις απαντήσεις τους και είναι λιγότερο «ευαίσθητες» από τις ανοικτού τύπου ερωτήσεις (Moser & Kaltron, 1971).

Ανάλογα με τον τύπο απάντησης έχουμε διαφόρων ειδών κλειστές ερωτήσεις, (Παρασκευόπουλος, 1993), στην παρούσα δε, εργασία χρησιμοποιήθηκαν οι εξής:

- Η σύντομη απάντηση. Στις ερωτήσεις αυτές δίνεται μια ολιγόλογη απάντηση στον προβλεπόμενο χώρο. π.χ. η ερώτηση 19: Αναφέρετε δυο αθλητικές εγκαταστάσεις που υπάρχει η δυνατότητα να δημιουργηθούν στο σχολείο σας και τις οποίες θα δημιουργούσατε αν είχατε τη δυνατότητα.

1. ....
2. ....

- Η διχοτομική ή διαζευκτική ή εναλλακτική επιλογή. Στις ερωτήσεις αυτές από ένα σύνολο δύο ή περισσότερων εναλλακτικών απαντήσεων που η μία αναιρεί την άλλη, ο συμμετέχων απαντά μόνο με μια, εκείνη που τον εκφράζει περισσότερο. π.χ. η ερώτηση 21: Διδάσκετε όλο το περιεχόμενο του Αναλυτικού Προγράμματος Φ.Α.;

Ναι Όχι

- Η διαβαθμιστική επιλογή. Στις ερωτήσεις αυτές υπάρχουν πολλά επίπεδα απαντήσεων διαφορετικού βαθμού σε ανιούσα ή κατιούσα μορφή, από τις οποίες ο συμμετέχων επιλέγει μία. π.χ. η ερώτηση 14: Πώς κρίνετε τις αθλητικές εγκαταστάσεις του σχολείου σας;

Ανεπαρκείς Μέτριες Ικανοποιητικές

- Πολλών επιλογών μεταξύ πολλαπλών, αμοιβαία αποκλειόμενων, εναλλακτικών απαντήσεων. Στις ερωτήσεις αυτές από ένα σύνολο δύο ή περισσότερων απαντήσεων ο συμμετέχων επιλέγει μία απάντηση, καθώς οι απαντήσεις αποκλείουν αμοιβαία η μία την άλλη. π.χ. η ερώτηση 6: Το σχολείο σας βρίσκεται σε περιοχή:

Αγροτική

Δήμος κάτω των 25.000 κατοίκων

Δήμος άνω των 25.000 κατοίκων

☐
☐
☐

- Κατανομή πολλαπλών επιλογών σε τακτική σειρά, μη αμοιβαία αποκλειόμενων εναλλακτικών απαντήσεων. Στις ερωτήσεις αυτές χρησιμοποιώντας ένα αξιολογικό κριτήριο, επιλέγουμε μεταξύ πολλών προτεινόμενων απαντήσεων σε αύξουσα ή φθίνουσα σειρά. π.χ. η ερώτηση 24: Στα βιβλία του εκπαιδευτικού Φ.Α. του Γυμνασίου προτείνονται συγκεκριμένες μέθοδοι διδασκαλίας του μαθήματος. Ποιές από τις παρακάτω μεθόδους χρησιμοποιείτε πιο συχνά στο μάθημά σας; (Βάλτε 1, 2, 3, 4,5)

Τη μέθοδο του Παραγγέλματος

Την Πρακτική μέθοδο

Τη μέθοδο της Αμοιβαίας Διδασκαλίας

Τη μέθοδο του Αυτοελέγχου

Τη μέθοδο του μη αποκλεισμού.

☐
☐
☐
☐
☐

Το γραπτό ερωτηματολόγιο που χρησιμοποιήθηκε στην παρούσα εργασία δημιουργήθηκε από την ερευνήτρια μετά από μελέτη άλλων παρόμοιων ερευνών (Αγγέλη, 2011; Λάμπρου, 2002).

Στην εργασία χρησιμοποιήθηκαν, ως επί το πλείστον, κλειστού τύπου ερωτήσεις (όπως οι ερωτήσεις 8, 17, 18, κ.λ.π.). Μία μόνο ερώτηση, (ερώτηση 19) είναι εξ ολοκλήρου ανοικτού τύπου και τέλος σε δύο ερωτήσεις (ερωτήσεις 13 και 27) δίνεται η δυνατότητα στον συμμετέχοντα να επιλέξει κάποια από αυτές που προτείνει η ερευνήτρια ή να διατυπώσει ο ίδιος τη προσωπική του θέση, άποψη ή παρέμβαση.

Έγινε πιλοτική εφαρμογή σε δέκα καθηγητές Φ.Α. Γυμνάσιων για να εντοπιστούν τυχόν δυσκολίες στην κατανόηση των ερωτήσεων, να προταθούν αλλαγές, ώστε να υπάρξει βελτίωση αυτών. Κατόπιν της πιλοτικής εφαρμογής του ερωτηματολογίου έγιναν βελτιώσεις και δημιουργήθηκε το τελικό ερωτηματολόγιο (Ερωτηματολόγιο βλ. Παράρτημα 1, σ. 100).

Σύνταξη ερωτηματολογίου

Το ερωτηματολόγιο περιείχε τρεις θεματικές ενότητες ερωτήσεων:

1. Ερωτήσεις δημογραφικές (1-6) με τις οποίες αναζητήθηκαν πληροφορίες σχετικά με τους συμμετέχοντες, δηλαδή, ηλικία, φύλο, έτη υπηρεσίας, κ.λ.π., καθώς και γενικότερες πληροφορίες για το σχολείο που υπηρετούν.
2. Ερωτήσεις σχετικά με την υλικοτεχνική υποδομή των σχολείων των συμμετεχόντων (7-19) και τη γνώμη των καθηγητών Φ.Α. γι' αυτήν, καθώς και πιθανές προτάσεις τους για τη δυνατότητα κατασκευής νέων αθλητικών εγκαταστάσεων.
3. Ερωτήσεις σχετικές με το Α.Π.Σ. (20-27). Επιδιώξαμε πληροφορίες για τις αντιλήψεις των καθηγητών Φ.Α. σχετικά με το ισχύον Α.Π.Σ. και τις δυνατότητες εφαρμογής του στις συνθήκες των σχολείων τους, αν επιτυγχάνεται ο βασικός σκοπός του μαθήματος της Φ.Α., τη βοήθεια που προσφέρει ο σχολικός σύμβουλος, την ανάγκη επιμόρφωσης σε κάποια αντικείμενα Φ.Α. και για το τι πιστεύουν οι ίδιοι ότι μπορεί να αναβαθμίσει το μάθημά τους.

Δόθηκε ιδιαίτερη προσοχή, ώστε οι ερωτήσεις να είναι ουδέτερες, εκφρασμένες απλά και κατανοητά και να αποφευχθεί τυχόν καθοδηγητική χροιά στις απαντήσεις των συμμετεχόντων.

Διαδικασία συλλογής δεδομένων

Λαμβάνοντας υπόψη τα παραπάνω ακολουθήθηκε η εξής διαδικασία:

1. Ζητήθηκε εγγράφως άδεια από τη Σχολική Σύμβουλο Φ.Α., ώστε κατά την διεξαγωγή επιμορφωτικής ημερίδας να διανεμηθούν τα ερωτηματολόγια στους καθηγητές Φ.Α. των Γυμνασίων.
2. Την ημέρα της ημερίδας και πριν το πρώτο διάλλειμα έγινε ενημέρωση των συμμετεχόντων καθηγητών Φ.Α. (άνδρες και γυναίκες, μόνιμοι ή όχι) για το θέμα της έρευνας και για τους στόχους της. Στο πρόλογο του γραπτού ερωτηματολογίου, άλλωστε είχε σκιαγραφηθεί το γενικότερο πλαίσιο της έρευνας προς ενημέρωση των συμμετεχόντων. Είχε αναγραφεί, επίσης, το Πανεπιστήμιο από το οποίο προέρχεται η έρευνα, όπως και οι στόχοι της.
3. Τα ερωτηματολόγια χορηγήθηκαν ατομικά μέσα σε φάκελο που περιείχε το ερωτηματολόγιο, έγγραφη διαβεβαίωση ότι θα τηρηθεί η ανωνυμία τους, ένα έντυπο συγκατάθεσης για τη συμμετοχή τους στην έρευνα και ένα δεύτερο φάκελο για το απαντημένο ερωτηματολόγιο.
4. Η συλλογή των ερωτηματολογίων έγινε προσωπικά από την ερευνήτρια μέσα στο κλειστό φάκελο στο τέλος της ημερίδας και για όσα δεν ήταν απαντημένα, με επίσκεψή της κατά τη διάρκεια λειτουργίας των Γυμνασίων από 8:00 π.μ έως 14:00 μ.μ., με ηλεκτρονικό ταχυδρομείο ή με fax.

Όταν συγκεντρώθηκαν όλα τα απαντημένα ερωτηματολόγια, ελέχθησαν όλα μαζί, ώστε να τηρηθεί η ανωνυμία και η εχεμύθεια που απαιτείται. Τα ερωτηματολόγια κατόπιν αριθμήθηκαν τυχαία κατά αύξοντα αριθμό, για να επακολουθήσει η στατιστική τους ανάλυση.

Στατιστική Ανάλυση

Η μέθοδος που επέλεξε η ερευνήτρια για την ανάλυση και παρουσίαση των αποτελεσμάτων ήταν η Περιγραφική Στατιστική και χρησιμοποιήθηκαν Γραφήματα διάφορων μορφών, όπως κυκλικά διαγράμματα, ραβδογράμματα, κ.λ.π. Η Περιγραφική Στατιστική όπως αναφέρεται από τους Παπαϊωάννου και Λουκά, (1990, σ.σ. 35-36) «είναι ο πλέον γνωστός γραφικός τρόπος σύμπτυξης και παρουσίασης των μετρήσεων και επιτυγχάνει τη γραφική και οπτική αξιολόγηση της κατανομής των μετρήσεων».

Για τη καταχώρηση των δεδομένων των ερωτηματολογίων και επεξεργασία αυτών χρησιμοποιήθηκε το λογισμικό EXCELL (έκδοση 2003, για ένα γράφημα, όμως, έκδοση του 2007), το οποίο είναι λογισμικό υπολογιστικών φύλλων και στατιστικής ανάλυσης.

Δεοντολογικά ζητήματα

Η ερευνήτρια φρόντισε, ώστε να τηρηθούν όλες οι αρχές δεοντολογίας που σχετίζονται με τη διεξαγωγή μιας επιστημονικής εργασίας. Για τη συμμετοχή και διανομή των ερωτηματολογίων στους καθηγητές είχε προηγηθεί γραπτή άδεια από τη σχολική Σύμβουλο Φ.Α. της περιφέρειας. Έγινε προσπάθεια να τηρηθεί ανωνυμία, έτσι, ώστε η ερευνήτρια να μη μπορεί να συσχετίσει πληροφορίες με πρόσωπα. Υπήρξε πλήρης διαφάνεια σχετικά με το θέμα της έρευνας, τους σκοπούς της, καθώς και για τη ταυτότητα της ερευνήτριας.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ IV

ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ

Εισαγωγή

Όταν συγκεντρώθηκαν τα ερωτηματολόγια, έγινε έλεγχος και επεξεργασία αυτών. Πρέπει να ειπωθεί, ωστόσο, ότι η συμπλήρωση των ερωτηματολογίων παρουσιάστηκε ως κατάσταση ιδιαίτερος δύσκολη, καθώς ένα ποσοστό καθηγητών Φ.Α. επέδειξε αναβλητικότητα. Υπήρξαν, όμως, άτομα που βοήθησαν, συνάδελφοι καθηγητές Φ.Α., καθώς και η σχολική σύμβουλος που παρακίνησαν για τη συμπλήρωσή τους.

Από τα 41 ερωτηματολόγια που θα έπρεπε να μοιρασθούν, μοιράστηκαν τα 40, καθώς ένα Γυμνάσιο δεν είχε καθηγητή Φ.Α., δύο δεν επιστράφηκαν και τελικά συγκεντρώθηκαν 38 απαντημένα ερωτηματολόγια, ποσοστό 95% των καθηγητών Φ.Α. του νομού Αιτ/νίας, που μπορεί να θεωρηθεί πολύ ικανοποιητικό.

Σε αρκετά ερωτηματολόγια οι συμμετέχοντες καθηγητές Φ.Α. δεν απάντησαν σε όλες τις ερωτήσεις του ερωτηματολογίου. Στη καταγραφή και παρουσίαση των αποτελεσμάτων τα ποσοστά στρογγυλοποιήθηκαν στο πλησιέστερο ακέραιο.

Ανάλυση των αποτελεσμάτων

Το γραπτό ερωτηματολόγιο που χρησιμοποιήθηκε στη παρούσα εργασία περιείχε τρεις θεματικές ενότητες ερωτήσεων:

ΔΗΜΟΓΡΑΦΙΚΕΣ ΕΡΩΤΗΣΕΙΣ

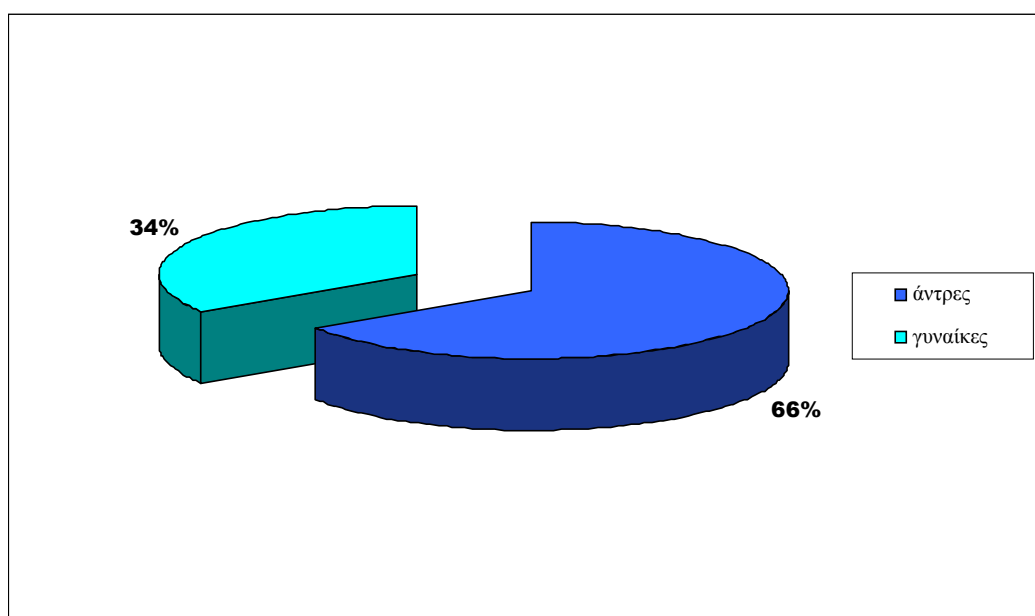
Η πρώτη θεματική ενότητα αναφερόταν σε Δημογραφικές ερωτήσεις (1-6) με τις οποίες αναζητήσαμε πληροφορίες σχετικά με τους συμμετέχοντες, δηλαδή, φύλο, ηλικία, έτη υπηρεσίας, κ.λ.π., καθώς και γενικότερες πληροφορίες για το σχολείο, στο οποίο υπηρετούν.

ΕΡΩΤΗΣΗ 1^η. Φύλο των συμμετεχόντων

Η επεξεργασία των δεδομένων έδειξε ότι σχετικά με το φύλο, οι 38 καθηγητές Φ.Α. στο νομό Αιτ/νίας, που συμπλήρωσαν το ερωτηματολόγιο, είναι στη πλειοψηφία τους άνδρες 25, ποσοστό 66%, ενώ γυναίκες 13 και αντίστοιχα 34%.

Πίνακας 1. Φύλο των συμμετεχόντων

Φύλο	Συχνότητα	Ποσοστό (%)
Άντρες	25	66
Γυναίκες	13	34
Σύνολο	38	100

Γράφημα 1. Φύλο των συμμετεχόντων

ΕΡΩΤΗΣΗ 2^η. Ηλικία των συμμετεχόντων

Η ηλικία τους κυμαίνεται μεταξύ 39 και 60 ετών με Μ.Ο. ηλικίας περίπου τα 46 έτη. Υπήρξε και 1 ερωτηματολόγιο, 3% στο οποίο δεν ήταν απαντημένη η συγκεκριμένη ερώτηση.

Πίνακας 2. Ηλικία των συμμετεχόντων

Ηλικία	Συχνότητα
39	1
40	2
41	1
42	1
43	3
44	4
45	2
46	4
47	3
48	6
49	1
50	5
52	2
54	1
60	1
Αναπάντητα	1
Σύνολο	38

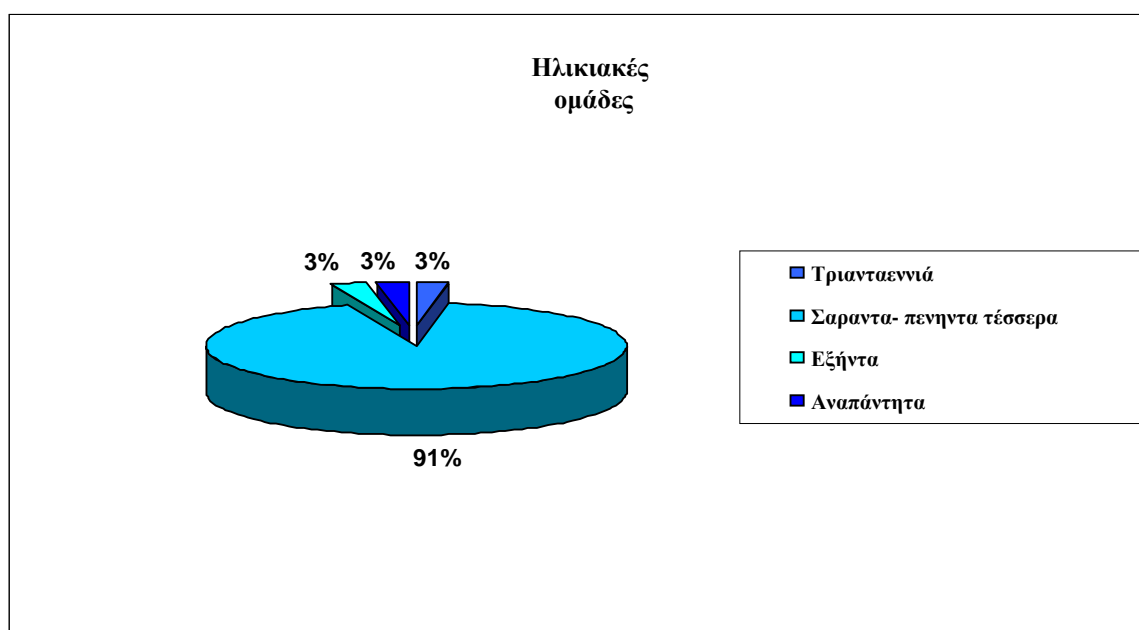

Γράφημα 2. Ηλικία των συμμετεχόντων

Οι περισσότεροι καθηγητές (35), ποσοστό 91% ανήκουν στην ηλικιακή ομάδα των 40-54 ετών, ενώ υπάρχει 1 καθηγητής, ποσοστό 3% ο οποίος είναι 39 ετών, και τέλος 1 καθηγητής, ποσοστό 3% που είναι 60 ετών. Υπήρξε και 1 ερωτηματολόγιο, 3% στο οποίο δεν ήταν απαντημένη η συγκεκριμένη ερώτηση.

Πίνακας 2.ι. Ηλικιακές ομάδες

Ηλικιακές ομάδες	Συχνότητα	Ποσοστό (%)
Τριάντα εννιά	1	3
Σαράντα - πενήντα τέσσερα	35	91
Εξήντα	1	3
Αναπάντητα	1	3

Γράφημα 2.ι. Ηλικιακές ομάδες

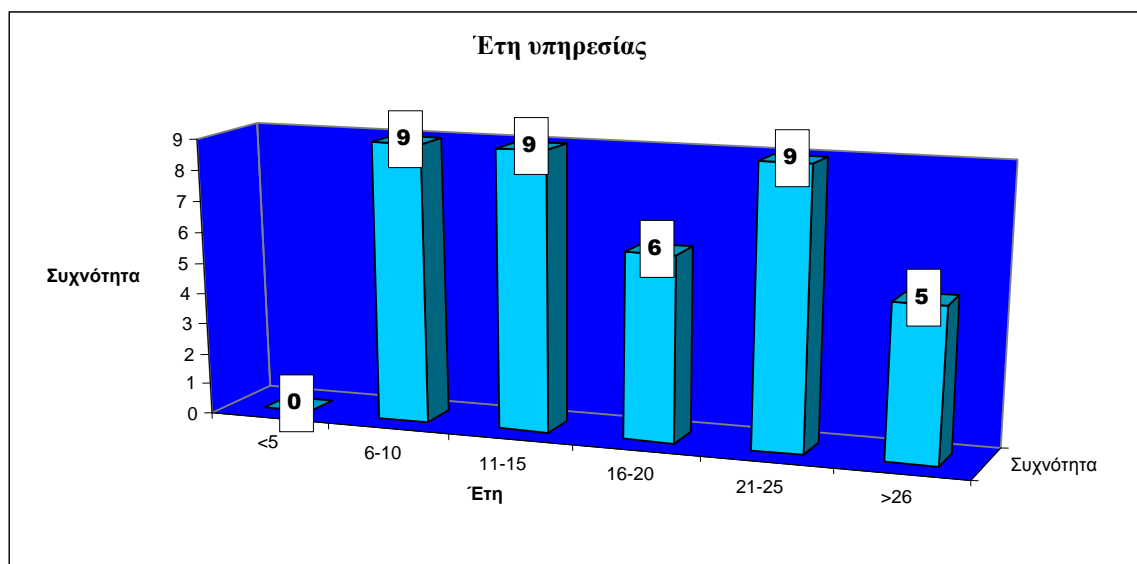
ΕΡΩΤΗΣΗ 3^η. Έτη υπηρεσίας των καθηγητών

Όσον αφορά τα έτη υπηρεσίας, όλοι οι καθηγητές έχουν εμπειρία, ξεκινώντας από τα 6 έτη έως και πάνω από τα 26 έτη. Οι πολυπληθέστερες ομάδες των καθηγητών είναι αυτές των 6-10, 11-15 και 21-25 ετών υπηρεσίας αποτελούμενες από 9 καθηγητές η κάθε ομάδα και συνολικό ποσοστό 63%. Η αμέσως μικρότερη ομάδα είναι αυτή με 16-20 έτη υπηρεσίας αποτελούμενη από 6 καθηγητές, 24% και τέλος η ομάδα με περισσότερα από 26 έτη

υπηρεσίας αποτελούμενη από 5 καθηγητές, 13%, ενώ δεν υπάρχει κανένας από τα 5 έτη και κάτω.

Πίνακας 3. Έτη προϋπηρεσίας των καθηγητών

Έτη	Συχνότητα	Ποσοστό (%)
<5	0	0
6-10	9	23
11-5	9	24
16-20	6	16
21-25	9	24
>26	5	13

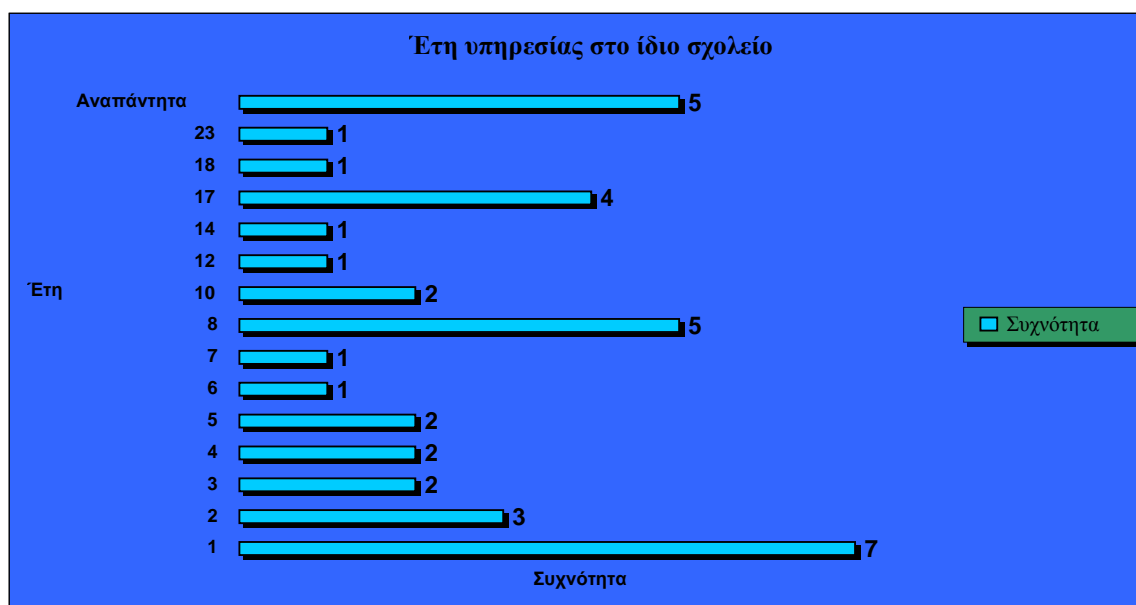
Γράφημα 3. Έτη προϋπηρεσίας των καθηγητών

ΕΡΩΤΗΣΗ 4^η. Πόσα χρόνια υπηρετείτε σ' αυτό το σχολείο;

Σύμφωνα με τις απαντήσεις των συμμετεχόντων στη συγκεκριμένη ερώτηση έχουμε μεγάλη διακύμανση των ετών υπηρεσίας στο ίδιο σχολείο, ξεκινώντας από 1 έτος (7 καθηγητές, ποσοστό 17%) έως και τα 23 έτη (1 καθηγητής, ποσοστό 3%). Η πλειοψηφία των καθηγητών 25, 67% έχουν από 2 έτη έως και 17 έτη στο ίδιο σχολείο. Υπήρξαν και 5 ερωτηματολόγια, 13% στα οποία δεν ήταν απαντημένη η συγκεκριμένη ερώτηση.

Πίνακας 4. Έτη υπηρεσίας στο ίδιο σχολείο

Έτη υπηρεσίας στο ίδιο σχολείο	Συχνότητα	Ποσοστό (%)
1	7	17
2	3	8
3	2	5
4	2	5
5	2	5
6	1	3
7	1	3
8	5	13
10	2	5
12	1	3
14	1	3
17	4	11
18	1	3
23	1	3
Αναπάντητα	5	13
Σύνολο	38	100

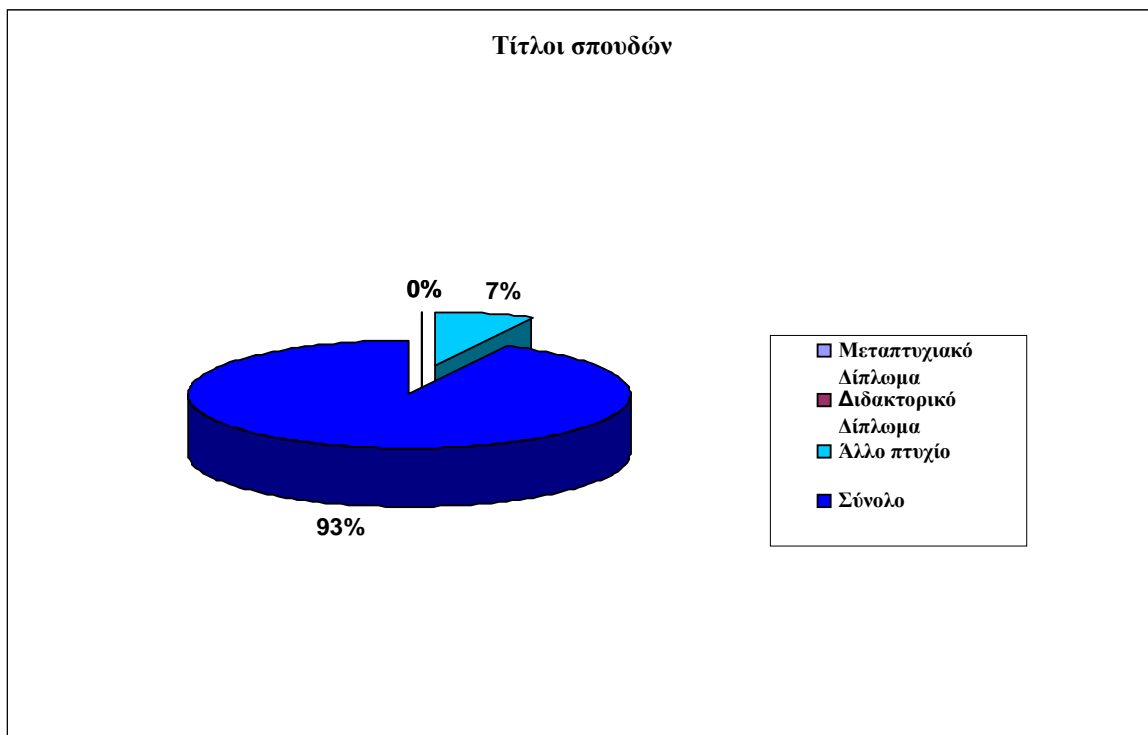
Γράφημα 4. Έτη υπηρεσίας στο ίδιο σχολείο

ΕΡΩΤΗΣΗ 5^η. Άλλοι τίτλοι σπουδών;

Η έρευνα έδειξε ότι από τους 38 συμμετέχοντες καθηγητές μόνο 3, ποσοστό 7% κατέχουν άλλο τίτλο σπουδών.

Πίνακας. Άλλοι τίτλοι σπουδών

Τίτλοι σπουδών	Συχνότητα	Ποσοστό (%)
Μεταπτυχιακό Δίπλωμα	0	0
Διδακτορικό Δίπλωμα	0	0
Άλλο πτυχίο	3	7

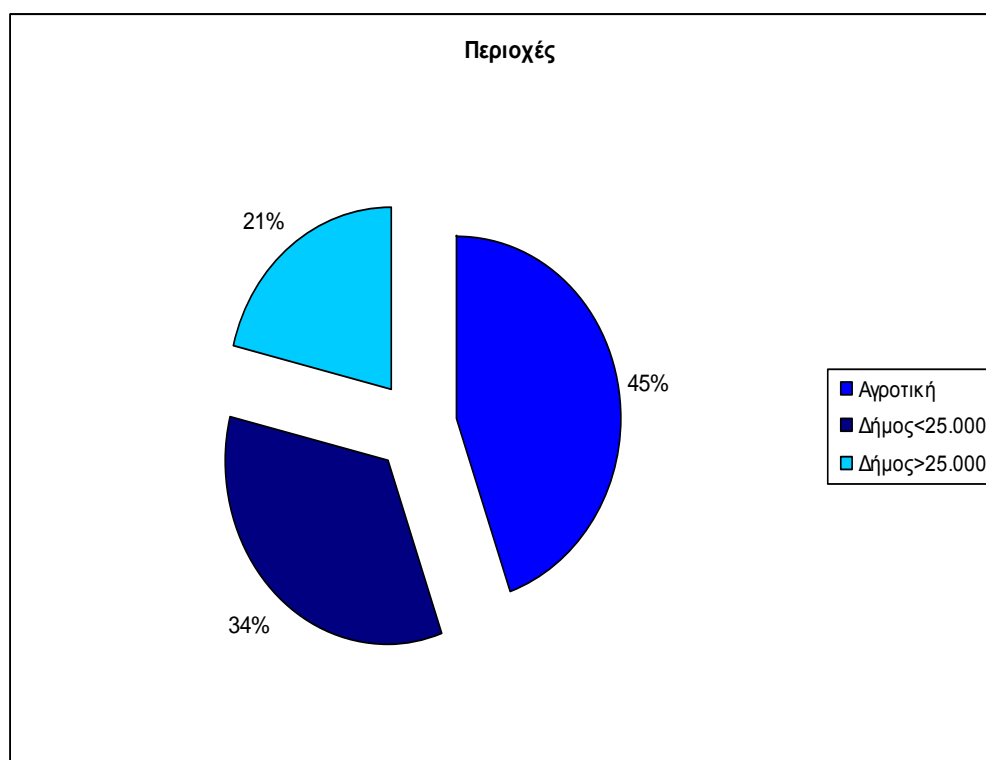
Γράφημα 5. Άλλοι τίτλοι σπουδών

ΕΡΩΤΗΣΗ 6^η. Σε ποιά περιοχή βρίσκεται το σχολείο;

Ο νομός Αιτ/νίας είναι ο μεγαλύτερος στη χώρα, ωστόσο, οι περισσότερες περιοχές του είναι δήμοι κάτω των 25.000 κατοίκων. Έτσι τα σχολεία σε αγροτικές περιοχές ανέρχονται σε 17, ποσοστό 45%. Τα σχολεία σε δήμους κάτω των 25.000 κατοίκων είναι 13, ποσοστό 34% και τα σχολεία άνω των 25.000 κατοίκων είναι 8, ποσοστό 21%.

Πίνακας 6. Περιοχή που βρίσκεται το σχολείο

Περιοχή σχολείου	Συχνότητα	Ποσοστό (%)
Αγροτική	17	45
Δήμος<25.000	13	34
Δήμος>25.000	8	21
Σύνολο	38	100

Γράφημα 6. Περιοχή που βρίσκεται το σχολείο

ΑΘΛΗΤΙΚΕΣ ΕΓΚΑΤΑΣΤΑΣΕΙΣ

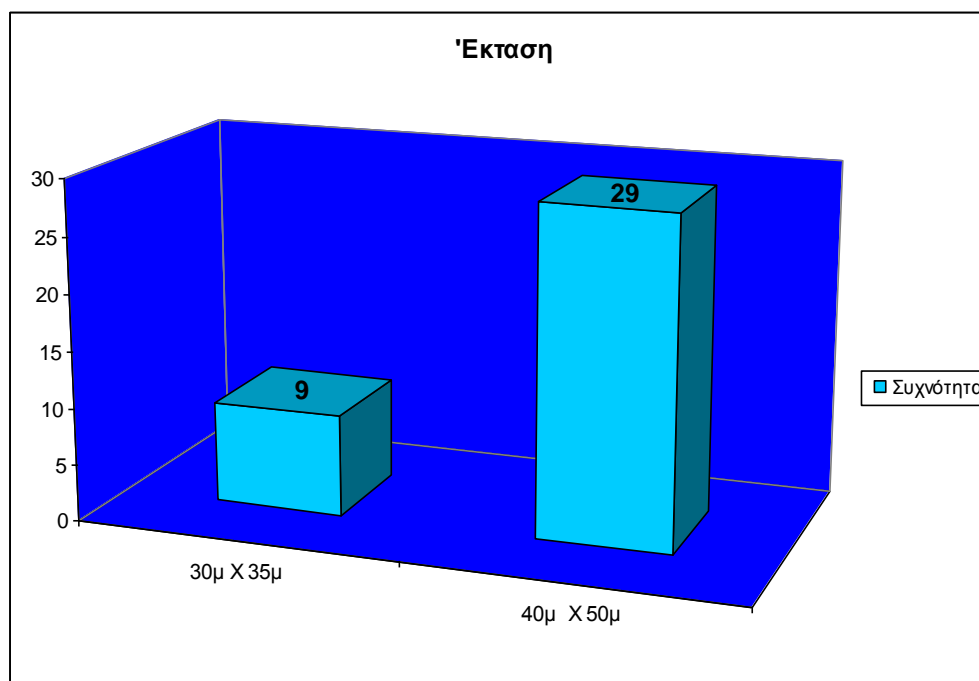
Η δεύτερη θεματική ενότητα του ερωτηματολογίου ήταν ερωτήσεις σχετικά με τις Αθλητικές Εγκαταστάσεις των σχολείων (7-19), τη γνώμη των καθηγητών Φ.Α. γι' αυτές και πιθανές προτάσεις τους.

ΕΡΩΤΗΣΗ 7^η. Πόση περίπου είναι η έκταση της αυλής του σχολείου σας;

Η καταγραφή έδειξε ότι τα σχολεία στα οποία ο αύλειος χώρος τους είναι άνω του 1 στρέμματος είναι 29 και είναι η πλειοψηφία των σχολείων του νομού σε ποσοστό 76%, ενώ τα σχολεία που έχουν αύλειο χώρο μέχρι 1 στρέμμα είναι 9, ποσοστό 24%.

Πίνακας 7. Έκταση αύλειου χώρου

Έκταση	Συχνότητα	Ποσοστό (%)
1 στρ., 30μ. X 35μ.	9	24
> 1 στρ., 40μ. X 50μ.	29	76
Σύνολο	38	100

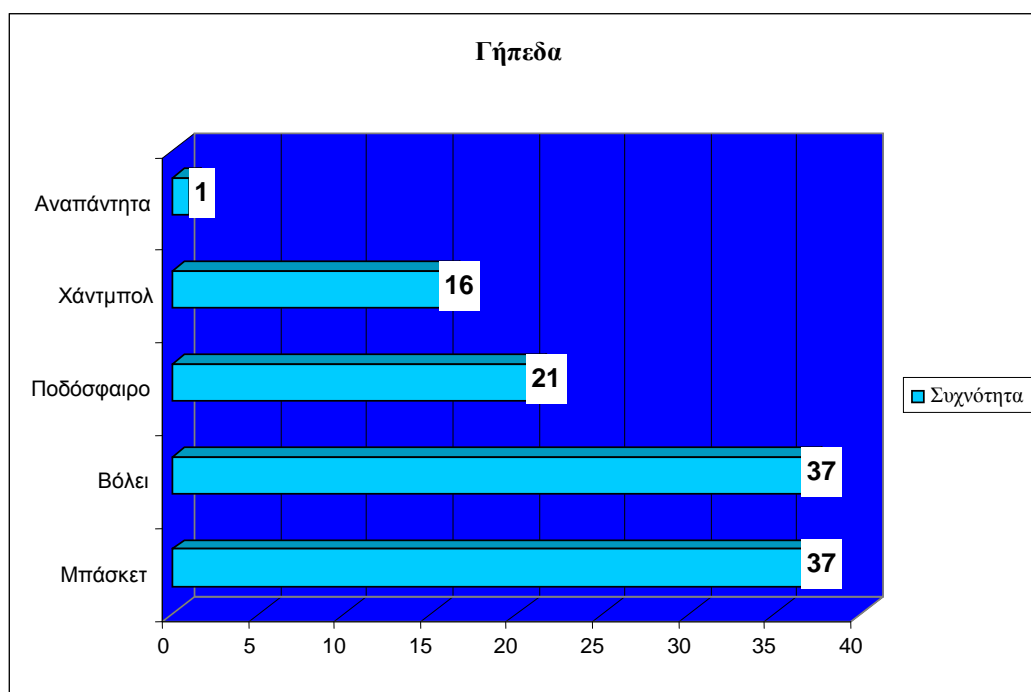
Γράφημα 7. Έκταση αύλειου χώρου

ΕΡΩΤΗΣΗ 8^η. Υπάρχουν γήπεδα στο χώρο του σχολείου σας για τη στοιχειώδη διδασκαλία των 4 αθλοπαιδιών;

Από τους 38 καθηγητές οι 37 καθηγητές, ποσοστό 97% απάντησαν ότι διαθέτουν γήπεδο μπάσκετ, επίσης, άλλοι 37, ποσοστό 97% γήπεδο βόλεϊ, ενώ γήπεδο ποδοσφαίρου 21, ποσοστό 55% και τέλος γήπεδο χάντμπολ 16 καθηγητές, ποσοστό 42%. Υπήρξε και 1 ερωτηματολόγιο, ποσοστό 3% στο οποίο δεν ήταν απαντημένη η συγκεκριμένη ερώτηση.

Πίνακας 8. Γήπεδα μπάσκετ – βόλεϊ – χάντμπολ – ποδοσφαίρου

Γήπεδα	Συχνότητα	Ποσοστό (%)
Μπάσκετ	37	97
Βόλεϊ	37	97
Ποδόσφαιρο	21	55
Χάντμπολ	16	42
Αναπάντητα	1	3

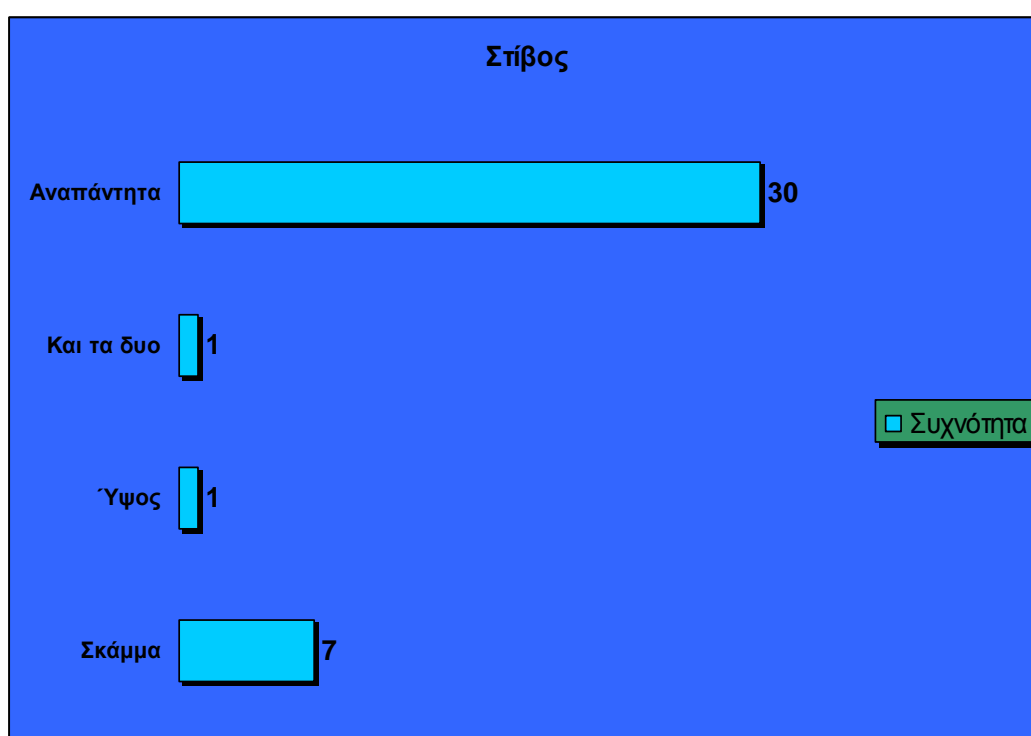
Γράφημα 8. Γήπεδα μπάσκετ – βόλεϊ – χάντμπολ – ποδοσφαίρου

ΕΡΩΤΗΣΗ 9^η. Για την διδασκαλία του στίβου υπάρχει χώρος στο σχολείο σας; Από τα Γυμνάσια του νομού Αιτ/νίας που συμμετείχαν στην έρευνα μόνο 1 σχολείο, ποσοστό 3% έχει στρώμα για ύψος (και το μοναδικό που είχε εξοπλισμό και για άλμα σε ύψος και για μήκος), ενώ άλλα 6 Γυμνάσια έχουν σκάμμα, ποσοστό 18%. Οι καθηγητές που δεν απάντησαν στην ερώτηση ήταν 30, ποσοστό 76%, σηματοδοτώντας τη μη ύπαρξη στρωμάτων για ύψος ή σκάμματος στο σχολείο τους.

Πίνακας 9. Ύπαρξη σκάμματος και στρώματος για ύψος

Στίβος	Συχνότητα	Ποσοστό (%)
Σκάμμα	7	18
Ύψος	1	3
Αναπάντητα	30	79

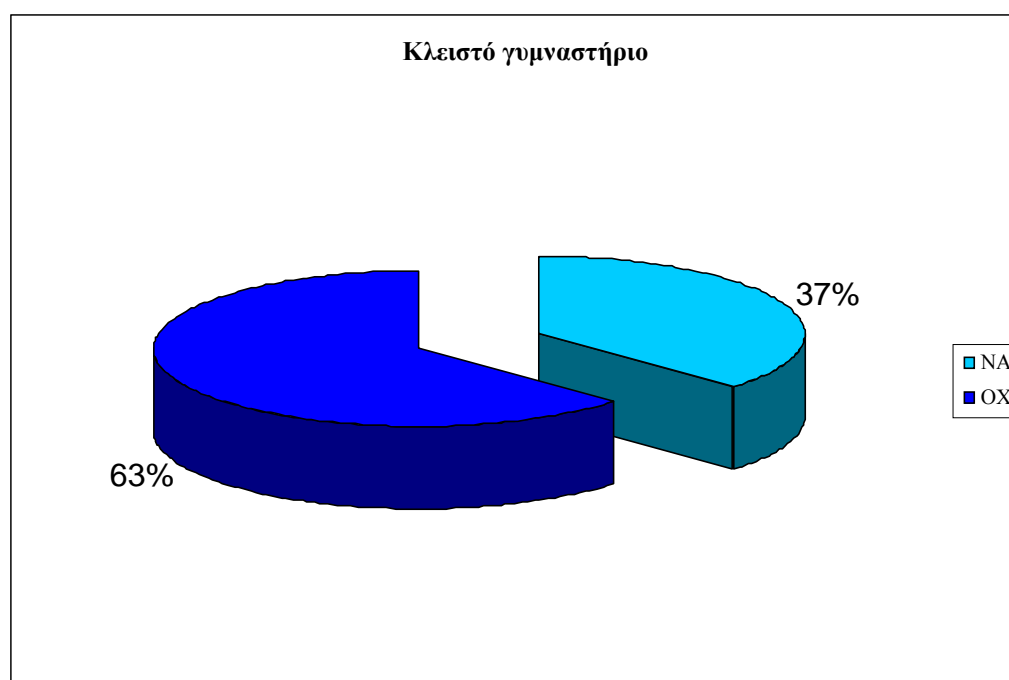

Γράφημα 9. Ύπαρξη σκάμματος και στρώματος για ύψος

ΕΡΩΤΗΣΗ 10^η. Υπάρχει στο χώρο του σχολείου κλειστό γυμναστήριο;
 Η πλειοψηφία των σχολείων του νομού Αιτ/νίας (24), 63% δεν έχει κλειστό γυμναστήριο, ενώ αυτά που έχουν, ανέρχονται σε 14, ποσοστό 37%.

Πίνακας 10. Ύπαρξη κλειστού γυμναστηρίου

Κλειστό γυμναστήριο	Συχνότητα	Ποσοστό (%)
ΝΑΙ	14	37
ΟΧΙ	24	63
Σύνολο	38	100

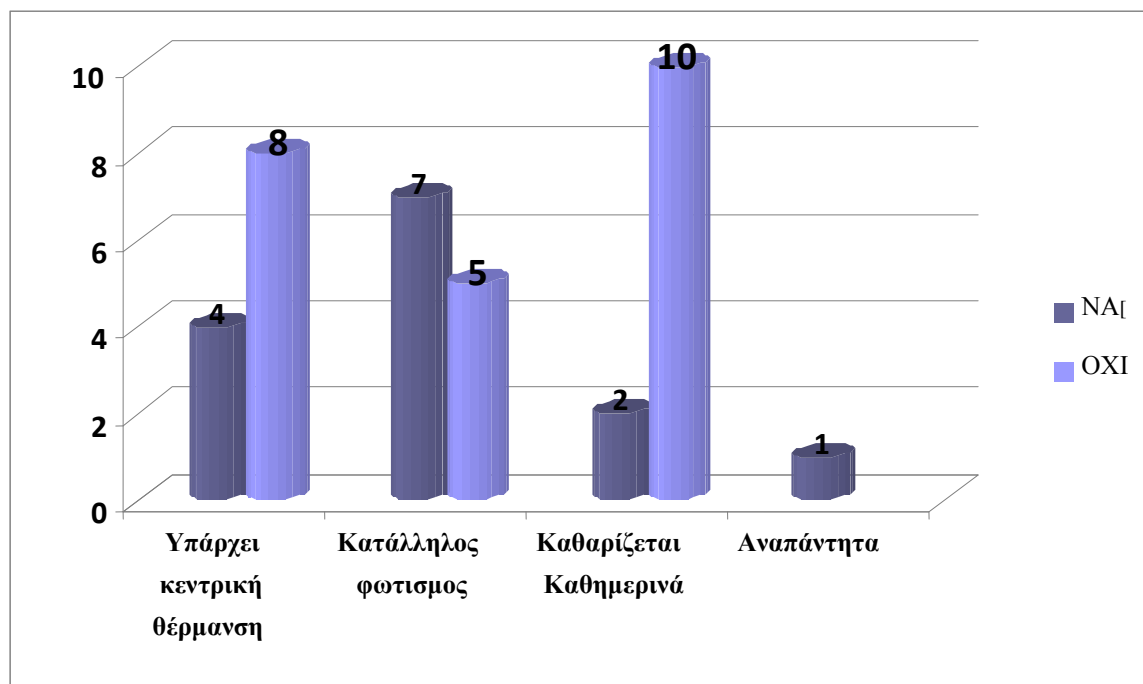

Γράφημα 10. Ύπαρξη κλειστού γυμναστηρίου

Τα σχολεία, τα οποία διαθέτουν κλειστό γυμναστήριο, οι συνθήκες λειτουργίας και συντήρησής τους ποικίλουν. Αυτά που έχουν κεντρική θέρμανση είναι 4, ποσοστό 11%, ενώ αυτά που δεν έχουν είναι 8, ποσοστό 22%. Τα γυμναστήρια με κατάλληλο φωτισμό είναι 7, ποσοστό 19 %, ενώ αυτά που δεν έχουν είναι 5, ποσοστό 14%. Αυτά που καθαρίζονται καθημερινά είναι 2, ποσοστό 5%, ενώ αυτά που δεν καθαρίζονται είναι 10, ποσοστό 26%. Υπήρξαν και 2 ερωτηματολόγια, ποσοστό 3% στα οποία δεν ήταν απαντημένο το υποερώτημα της συγκεκριμένης ερώτησης.

Πίνακας 10i. Συνθήκες λειτουργίας των κλειστών γυμναστηρίων

Συνθήκες λειτουργίας	Συχνότητα		Ποσοστό (%)
	ΝΑΙ	ΟΧΙ	
Υπάρχει κεντρική θέρμανση	ΝΑΙ	4	11
	ΟΧΙ	8	22
Κατάλληλος φωτισμός	ΝΑΙ	7	19
	ΟΧΙ	5	14
Καθαρίζεται καθημερινά	ΝΑΙ	2	5
	ΟΧΙ	10	26
Αναπάντητα	1		3

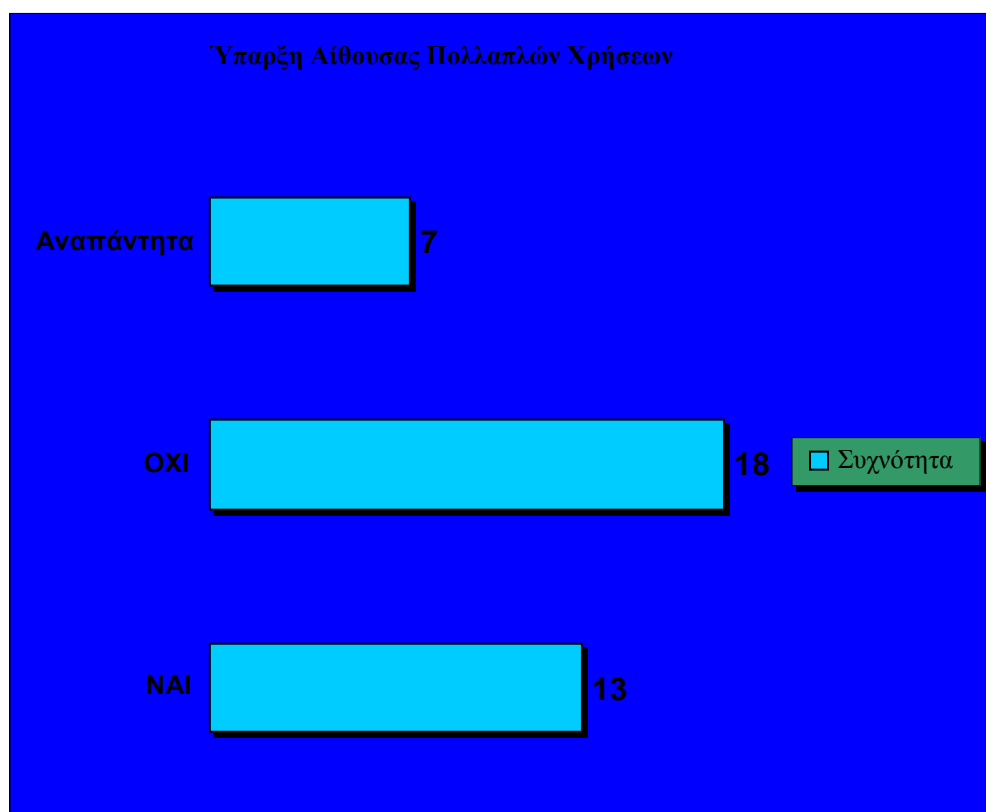
Γράφημα 10.i. Συνθήκες λειτουργίας των κλειστών γυμναστηρίων

ΕΡΩΤΗΣΗ 11^η. Υπάρχει Αίθουσα Πολλαπλών Χρήσεων;

Τα περισσότερα σχολεία (18) ποσοστό 48% δεν έχουν Αίθουσα Πολλαπλών Χρήσεων, ενώ αυτά που έχουν είναι 13, ποσοστό 34%. Υπήρξαν και 7 ερωτηματολόγια, ποσοστό 18% στα οποία δεν ήταν απαντημένη η συγκεκριμένη ερώτηση.

Πίνακας 11. Ύπαρξη Αίθουσας Πολλαπλών Χρήσεων

Ύπαρξη Αίθουσας Πολλαπλών Χρήσεων	Συχνότητα	Ποσοστό (%)
ΝΑΙ	13	34
ΟΧΙ	18	48
Αναπάντητα	7	18
Σύνολο	38	100

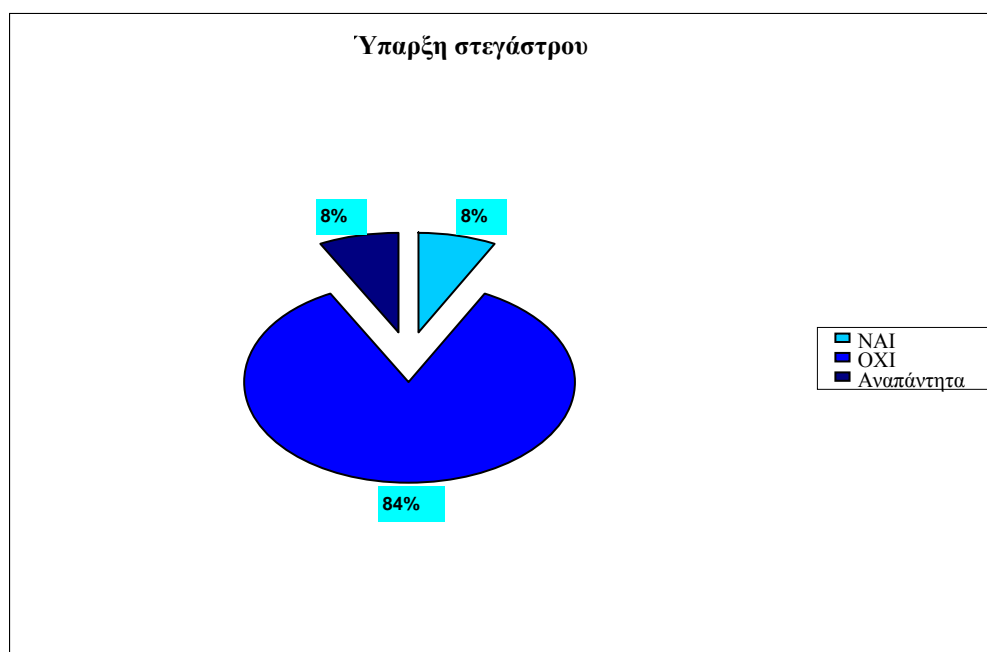
Γράφημα 11. Ύπαρξη Αίθουσας Πολλαπλών Χρήσεων

ΕΡΩΤΗΣΗ 12^η. Υπάρχει στέγαστρο στην αυλή του σχολείου σας για τις δύσκολες καιρικές συνθήκες;

Η συντριπτική πλειοψηφία των σχολείων (32) ποσοστό 84% δεν έχει στέγαστρο, ενώ ο αριθμός αυτών που έχει είναι 3 και αντιστοιχεί στο 8%. Υπήρξαν 3 ερωτηματολόγια, 8% στα οποία δεν ήταν απαντημένη η συγκεκριμένη ερώτηση.

Πίνακας 12. Ύπαρξη στεγάστρου

Ύπαρξη στεγάστρου	Συχνότητα	Ποσοστό (%)
ΝΑΙ	3	8
ΟΧΙ	32	84
Αναπάντητα	3	8
Σύνολο	38	100

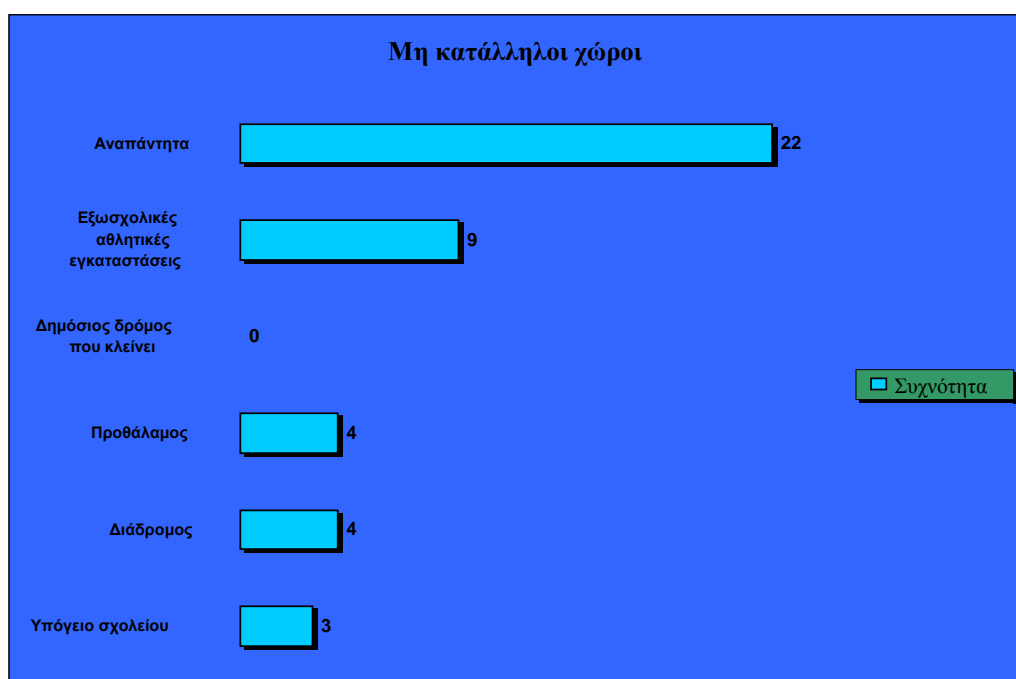
Γράφημα 12. Ύπαρξη στεγάστρου

ΕΡΩΤΗΣΗ 13^η. Χρησιμοποιείτε για το μάθημα της Φυσικής Αγωγής υπόγειο του σχολείου, διαδρόμους του σχολείου, προθαλάμους του σχολείου, δημόσιο δρόμο, εξωσχολικές αθλητικές εγκαταστάσεις;

Οι καθηγητές που χρησιμοποιούν μη κατάλληλους χώρους είναι 16 και μερικοί από αυτούς χρησιμοποιούν και εξωσχολικές εγκαταστάσεις. Το υπόγειο του σχολείου χρησιμοποιούν 3 καθηγητές, ποσοστό 7%, διαδρόμους του σχολείου 4 καθηγητές, ποσοστό 10%, και προθαλάμους του σχολείου τους 3 καθηγητές, ποσοστό 10%. Οι καθηγητές που χρησιμοποιούν εξωσχολικές εγκαταστάσεις είναι 9, ποσοστό 21%. Δεν απάντησαν στη συγκεκριμένη ερώτηση 22 καθηγητές, 52%.

Πίνακας 13. Μη κατάλληλες Αθλητικές Εγκαταστάσεις

Μη κατάλληλοι Χώροι	Συχνότητα	Ποσοστό (%)
Υπόγειο σχολείου	3	7
Διάδρομος	4	10
Προθάλαμος	4	10
Δημόσιος δρόμος που κλείνει	0	0
Εξωσχολικές αθλητικές εγκαταστάσεις	9	21
Αναπάντητα	22	52

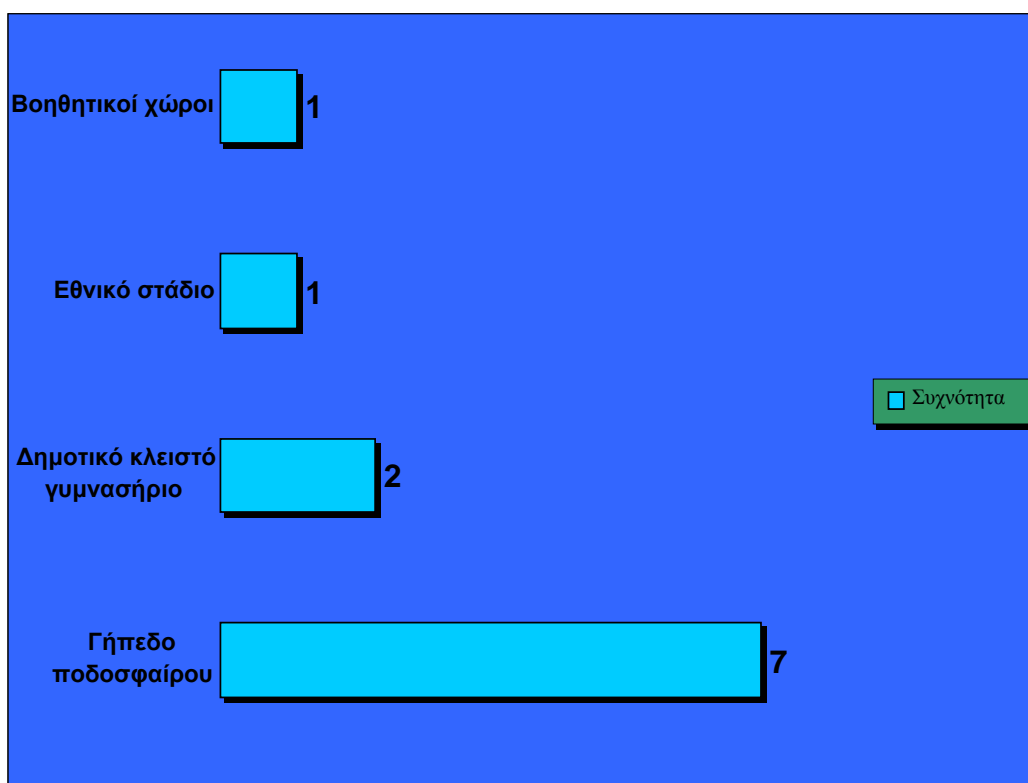

Γράφημα 13. Μη κατάλληλες Αθλητικές Εγκαταστάσεις

Οι εξωσχολικοί αθλητικοί χώροι που χρησιμοποιούνται για το μάθημα της Φ.Α. σύμφωνα με τις απαντήσεις των καθηγητών έχουν καταγραφεί στο πίνακα 13.ι. και είναι: Δημοτικά γήπεδα ποδοσφαίρου, Δημοτικά κλειστά γυμναστήρια, Εθνικό στάδιο για στίβο, βοηθητικοί χώροι γηπέδου.

Πίνακας 13.ι. Εξωσχολικές αθλητικές εγκαταστάσεις

Εξωσχολικές Εγκαταστάσεις	Συχνότητα	Ποσοστό (%)
Γήπεδο ποδοσφαίρου	7	64
Δημοτικό κλειστό γυμναστήριο	2	18
Εθνικό στάδιο	1	9
Βοηθητικοί χώροι	1	9

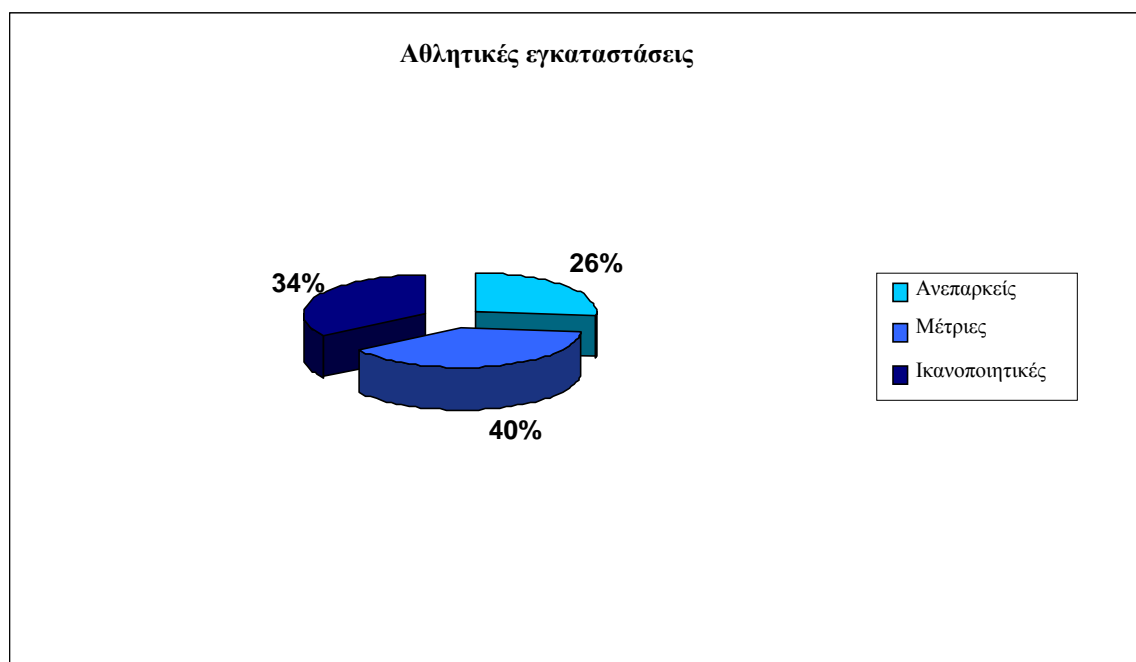

Γράφημα 13.ι. Εξωσχολικές αθλητικές εγκαταστάσεις

ΕΡΩΤΗΣΗ 14^η. Πώς κρίνετε τις αθλητικές εγκαταστάσεις του σχολείου σας;
 Σύμφωνα με τις απαντήσεις υπάρχει διακύμανση της ικανοποίησης ή μη των καθηγητών από τις αθλητικές εγκαταστάσεις του σχολείου τους. Οι καθηγητές που θεωρούν ανεπαρκείς τις εγκαταστάσεις τους είναι 10, ποσοστό 26%, αυτοί που θεωρούν ότι είναι μέτριες 15, ποσοστό 40% και ικανοποιητικές 13, ποσοστό 34%.

Πίνακας 14. Ικανοποίηση από τις αθλητικές εγκαταστάσεις του σχολείου

Αθλητικές εγκαταστάσεις	Συχνότητα	Ποσοστό (%)
Ανεπαρκείς	10	26
Μέτριες	15	40
Ικανοποιητικές	13	34
Σύνολο	38	100

Γράφημα 14. Ικανοποίηση από τις αθλητικές εγκαταστάσεις του σχολείου

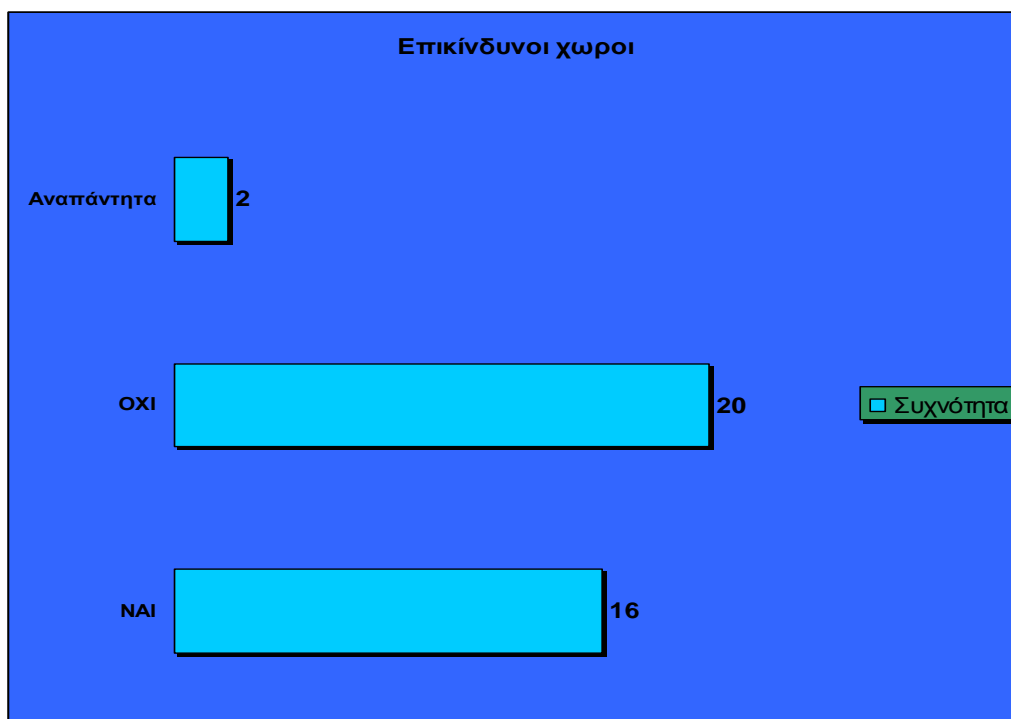

ΕΡΩΤΗΣΗ 15^η. Υπάρχουν χώροι που εγκυμονούν κινδύνους για τα παιδιά στους χώρους που γυμνάζονται;

Ο πίνακας 15 αποτυπώνει τις απαντήσεις των καθηγητών που θεωρούν ότι υπάρχουν χώροι οι οποίοι εγκυμονούν κινδύνους για τους μαθητές, όταν γυμνάζονται. Οι καθηγητές αυτοί είναι 16, ποσοστό 42%, ενώ οι καθηγητές που θεωρούν ότι δεν υπάρχουν τέτοιοι χώροι είναι 20, 53%. Υπήρξαν και 2 καθηγητές, 5% οι οποίοι δεν απάντησαν στη συγκεκριμένη ερώτηση.

Πίνακας 15. Επικινδυνότητα αθλητικών χώρων

Υπάρχουν χώροι που είναι επικίνδυνοι	Συχνότητα	Ποσοστό (%)
ΝΑΙ	16	42
ΟΧΙ	20	53
Αναπάντητα	2	5
Σύνολο	38	100

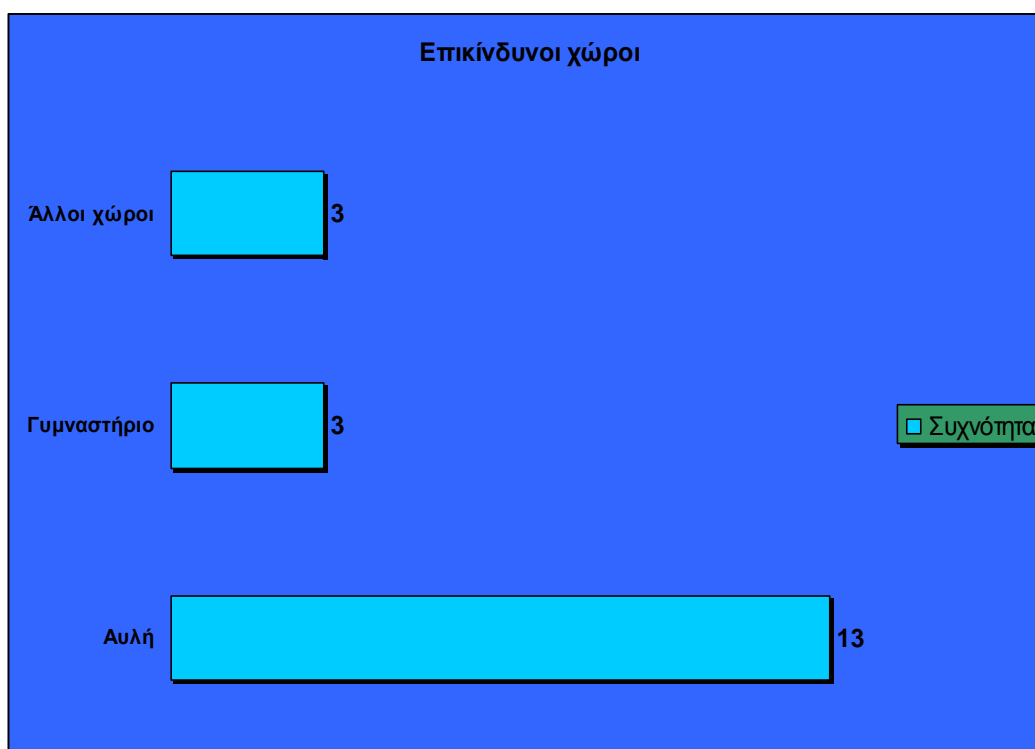

Γράφημα 15. Επικινδυνότητα αθλητικών χώρων

Από τους καθηγητές που πιστεύουν ότι υπάρχουν επικίνδυνοι χώροι στο σχολείο τους, 13 καθηγητές, 66% δηλώνουν ότι η αυλή του σχολείου κρύβει την μεγαλύτερη επικινδυνότητα, 3 καθηγητές, 16% το γυμναστήριο του σχολείου, ενώ άλλοι χώροι γενικώς 3 καθηγητές, 16%.

Πίνακας 15.i. Επικίνδυνοι αθλητικοί χώροι

Επικίνδυνοι χώροι	Συχνότητα	Ποσοστό (%)
Αυλή	13	66
Γυμναστήριο	3	16
Άλλοι χώροι	3	16

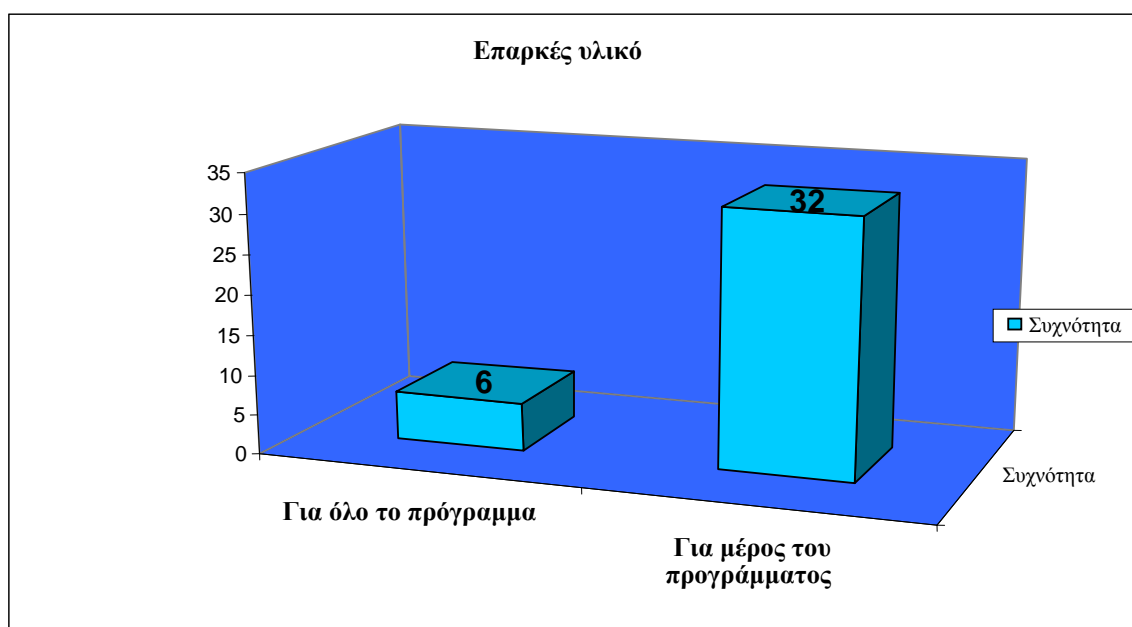
Γράφημα 15.i. Επικίνδυνοι αθλητικοί χώροι

ΕΡΩΤΗΣΗ 16^η. Υπάρχει επαρκές αθλητικό υλικό για την υλοποίηση του μαθήματος της Φ.Α.;

Οι καθηγητές που πιστεύουν ότι το αθλητικό υλικό του σχολείου τους είναι επαρκές για μέρος μόνο του Α.Π. της Φ.Α. είναι 32, ποσοστό 84%, οι οποίοι είναι και η πλειοψηφία, ενώ ότι είναι επαρκές για όλα τα αντικείμενα του Α.Π. 6 καθηγητές, ποσοστό 16%.

Πίνακας 16. Επαρκές αθλητικό υλικό

Επαρκές υλικό	Συχνότητα	Ποσοστό (%)
Για όλο το πρόγραμμα	6	16
Για μέρος του προγράμματος	32	84
Σύνολο	38	100

Γράφημα 16. Επαρκές αθλητικό υλικό

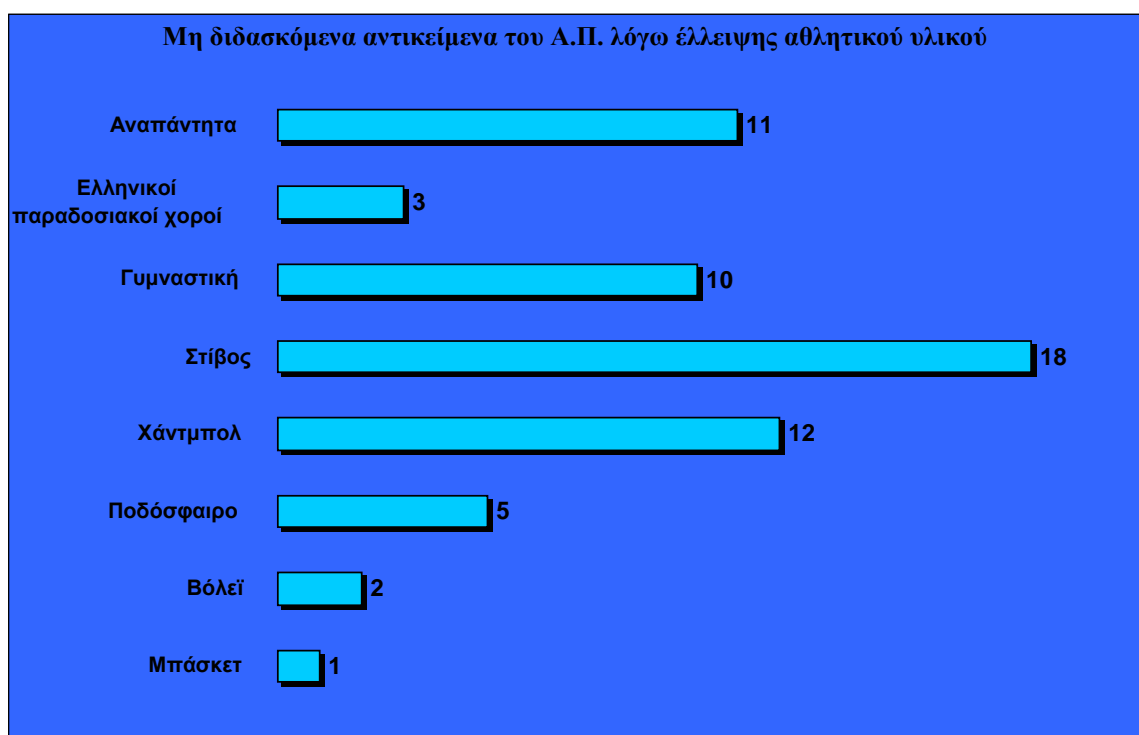
ΕΡΩΤΗΣΗ 17^η. Ποιά από τα αντικείμενα του Αναλυτικού Προγράμματος δεν διδάσκονται λόγω έλλειψης αθλητικού υλικού;

Ο πίνακας 17 παρακάτω δείχνει ποιά από τα αντικείμενα του Α.Π. δεν διδάσκονται λόγω έλλειψης αθλητικού υλικού σύμφωνα με τις απαντήσεις των καθηγητών. Μαθήματα στίβου δεν γίνονται από 18 καθηγητές, ποσοστό 29%, χάντμπολ από 12 καθηγητές, ποσοστό 19%, γυμναστικής από 10 καθηγητές, ποσοστό 16%, ποδοσφαίρου από 5 καθηγητές και ποσοστό 8%, ελληνικών παραδοσιακών χορών από 3 και ποσοστό 5%,

βόλεϊ από 2, ποσοστό 3%, μπάσκετ από 1, ποσοστό 2%. Δεν απάντησαν τη συγκεκριμένη ερώτηση 11 καθηγητές 18%.

Πίνακας 17. Μη διδασκόμενα αντικείμενα λόγω έλλειψης αθλητικού υλικού

Μη διδασκόμενα αντικείμενα του Α.Π. λόγω έλλειψης αθλητικού υλικού	Συχνότητα	Ποσοστό (%)
Μπάσκετ	1	2
Βόλεϊ	2	3
Ποδόσφαιρο	5	8
Χάντμπολ	12	19
Στίβος	18	29
Γυμναστική	10	16
Ελληνικοί Παραδοσιακοί χοροί	3	5
Αναπάντητα	11	18

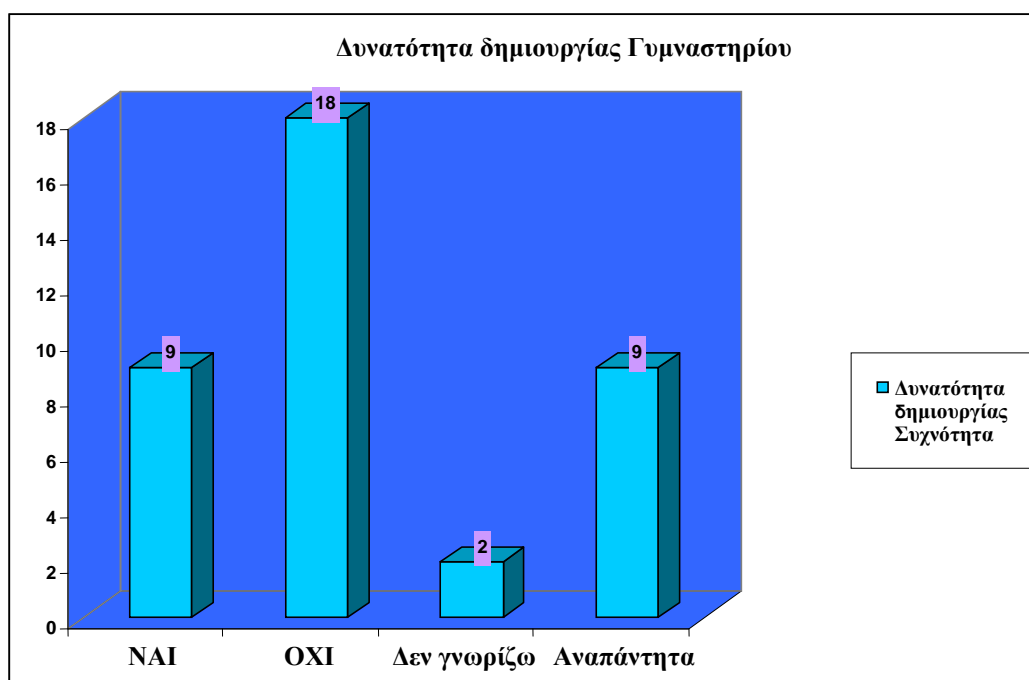
Γράφημα 17. Μη διδασκόμενα αντικείμενα λόγω έλλειψης αθλητικού υλικού

ΕΡΩΤΗΣΗ 18^η. Με μικρές παρεμβάσεις μπορεί να γίνει γυμναστήριο κάποια από τις αίθουσες του σχολείου σας;

Από τους 38 συμμετέχοντες, οι 18 καθηγητές Φ.Α., ποσοστό 47% δήλωσαν ότι δεν υπάρχει δυνατότητα δημιουργίας γυμναστηρίου ή κάποιας αίθουσας για γυμναστική στα σχολεία τους. Άλλοι 9 καθηγητές, ποσοστό 24% δήλωσαν ότι υπάρχει δυνατότητα δημιουργίας, ενώ 2 καθηγητές, ποσοστό 5% δεν γνωρίζουν. Δεν απάντησαν στη συγκεκριμένη ερώτηση 9 καθηγητές, ποσοστό 24%.

Πίνακας 18. Δυνατότητα δημιουργίας γυμναστηρίου

Δυνατότητα δημιουργίας Γυμναστηρίου	Συχνότητα	Ποσοστό (%)
ΝΑΙ	9	24
ΟΧΙ	18	47
Δεν γνωρίζω	2	5
Αναπάντητα	9	24
Σύνολο	38	100

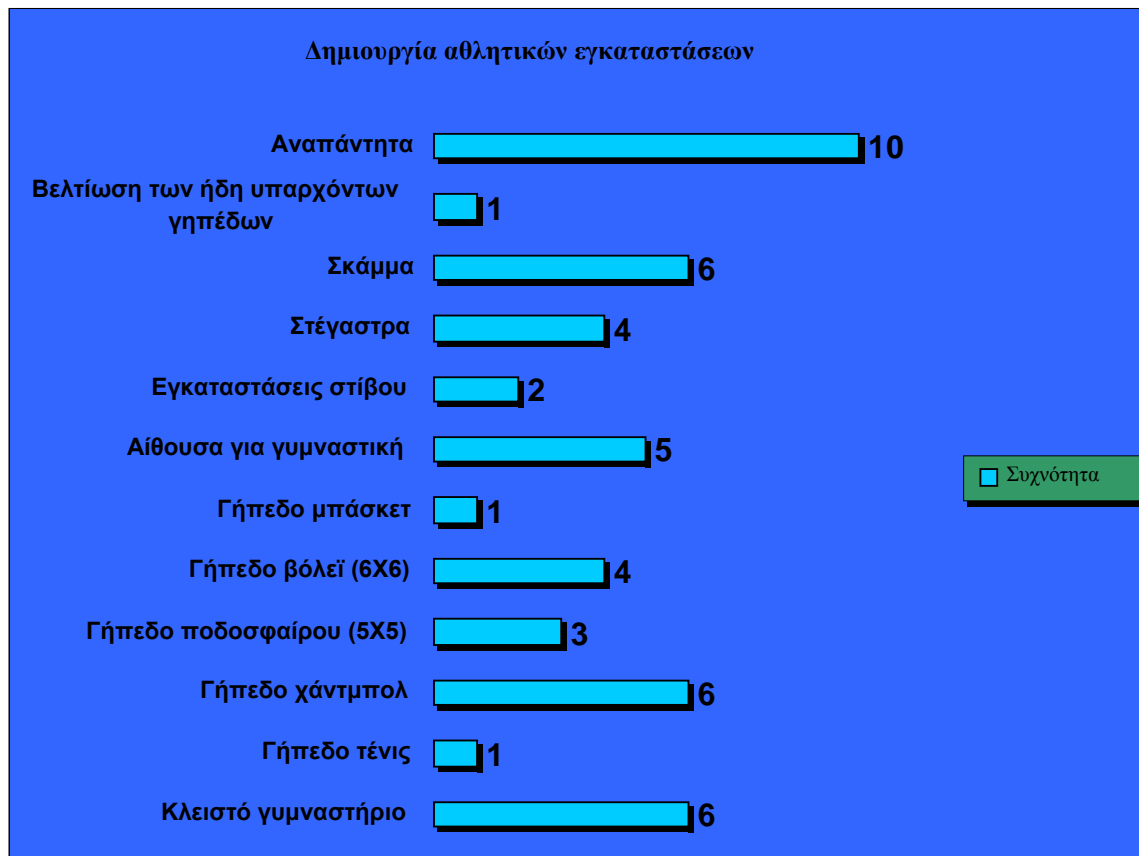

Γράφημα 18. Δυνατότητα δημιουργίας γυμναστηρίου

ΕΡΩΤΗΣΗ 19^η. Αναφέρετε δυο αθλητικές εγκαταστάσεις που υπάρχει η δυνατότητα να δημιουργηθούν στο σχολείο σας και τις οποίες θα δημιουργούσατε. Οι απαντήσεις των καθηγητών Φ.Α. δείχνουν πολλές και διαφορετικές ελλείψεις υλικοτεχνικής υποδομής. Δεν απάντησαν στη συγκεκριμένη ερώτηση 10 καθηγητές, ποσοστό 21%. Από τους καθηγητές που συμμετείχαν στην έρευνα 6, ποσοστό 12% ανέφεραν τη δημιουργία κλειστού γυμναστηρίου, άλλοι 6, ποσοστό 12% γήπεδο χάντμπολ και άλλοι 6, ποσοστό 12% δημιουργία σκάμματος, 5 καθηγητές, ποσοστό 10% ανέφεραν κλειστή αίθουσα για διάφορες δραστηριότητες, όπως πινγκ πονγκ, γυμναστική και παραδοσιακούς χορούς. 4 καθηγητές, ποσοστό 9% ανέφεραν στέγαστρα και άλλοι 4, ποσοστό 8% δημιουργία γηπέδου βόλεϊ. Οι υπόλοιποι συμμετέχοντες ανέφεραν: 3 καθηγητές, ποσοστό 6% δημιουργία γηπέδου ποδοσφαίρου 5Χ5, 2 καθηγητές, ποσοστό 4% εγκαταστάσεις στίβου, 1 καθηγητής, ποσοστό 2% γήπεδο μπάσκετ και τέλος 1 καθηγητής, ποσοστό 2% γήπεδο τένις, ενώ 1 καθηγητής, ποσοστό 2% ανέφερε βελτίωση των ήδη υπάρχοντων γηπέδων μπάσκετ, βόλεϊ και ποδοσφαίρου.

Πίνακας 19. Δημιουργία νέων αθλητικών εγκαταστάσεων

Δημιουργία αθλητικών εγκαταστάσεων	Συχνότητα	Ποσοστό (%)
Κλειστό γυμναστήριο	6	12
Γήπεδο τένις	1	2
Γήπεδο χάντμπολ	6	12
Γήπεδο ποδοσφαίρου (5Χ5)	3	6
Γήπεδο βόλεϊ (6Χ6)	4	8
Γήπεδο μπάσκετ	1	2
Αίθουσα για γυμναστική	5	10
Εγκαταστάσεις στίβου	2	4
Στέγαστρα	4	9
Σκάμμα	6	12
Βελτίωση των ήδη υπάρχοντων γηπέδων	1	2
Αναπάντητα	10	21

Γράφημα 19. Δημιουργία νέων αθλητικών εγκαταστάσεων

ΑΝΑΛΥΤΙΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ

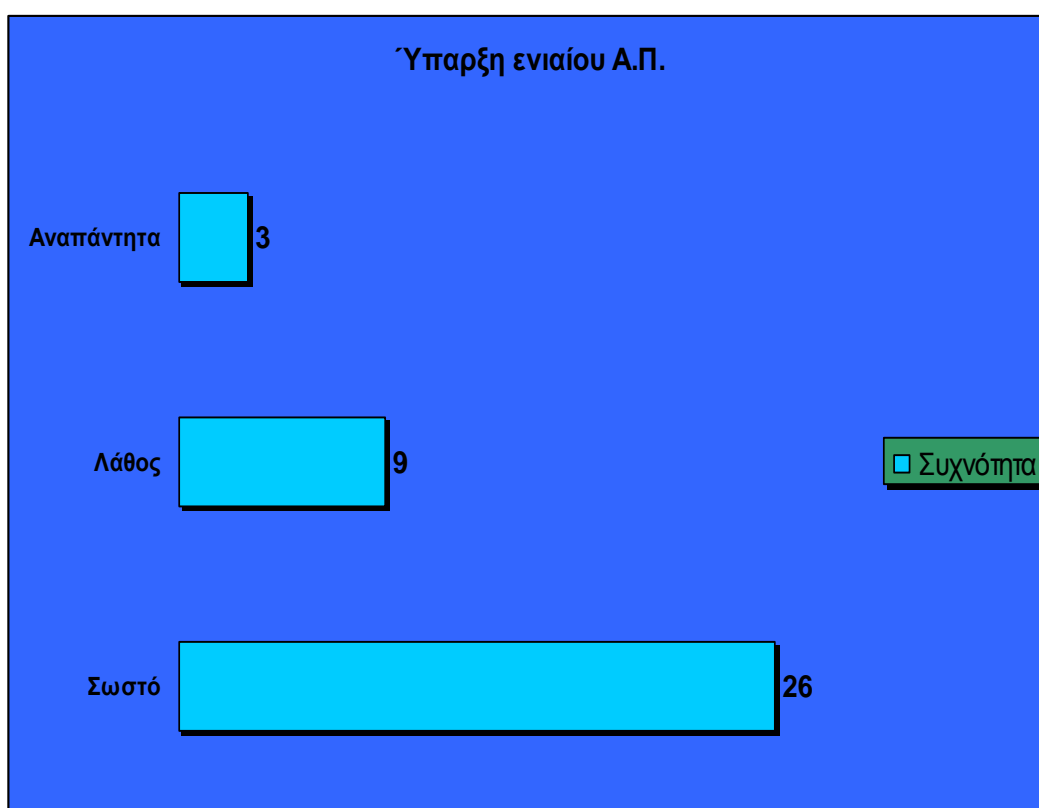
Η τρίτη θεματική ενότητα του ερωτηματολογίου ήταν ερωτήσεις σχετικές με το Α.Π.Σ. (20-27). Συλλέχθηκαν πληροφορίες για τις αντιλήψεις των καθηγητών Φ.Α. σχετικά με το ισχύον Α.Π.Σ. και τις δυνατότητες εφαρμογής του στις συνθήκες των σχολείων τους, αν επιτυγχάνεται ο βασικός σκοπός του μαθήματος της Φ.Α., τη βοήθεια που προσφέρει ο Σχολικός Σύμβουλος, την ανάγκη επιμόρφωσης σε κάποια αντικείμενα Φ.Α. και για το τι πιστεύουν οι ίδιοι ότι μπορεί να αναβαθμίσει το μάθημά τους.

ΕΡΩΤΗΣΗ 20^η. Σήμερα υπάρχει ενιαίο Α.Π. του μαθήματος της Φυσικής Αγωγής Πιστεύετε ότι αυτό είναι σωστό ή κάθε καθηγητής Φ.Α. πρέπει να εκπονεί και να εφαρμόζει το δικό του Αναλυτικό Πρόγραμμα;

Η συντριπτική πλειοψηφία των καθηγητών 26, ποσοστό 68% πιστεύει ότι η ύπαρξη ενιαίου Α.Π. είναι σωστή, ενώ 9 καθηγητές, ποσοστό 24% πιστεύουν ότι είναι λάθος. Δεν απάντησαν στη συγκεκριμένη ερώτηση 3 καθηγητές, ποσοστό 8%.

Πίνακας 20. Ύπαρξη ενιαίου Α.Π.

Ύπαρξη ενιαίου Α.Π.	Συχνότητα	Ποσοστό (%)
Σωστό	26	68
Λάθος	9	24
Αναπάντητα	3	6
Σύνολο	38	100

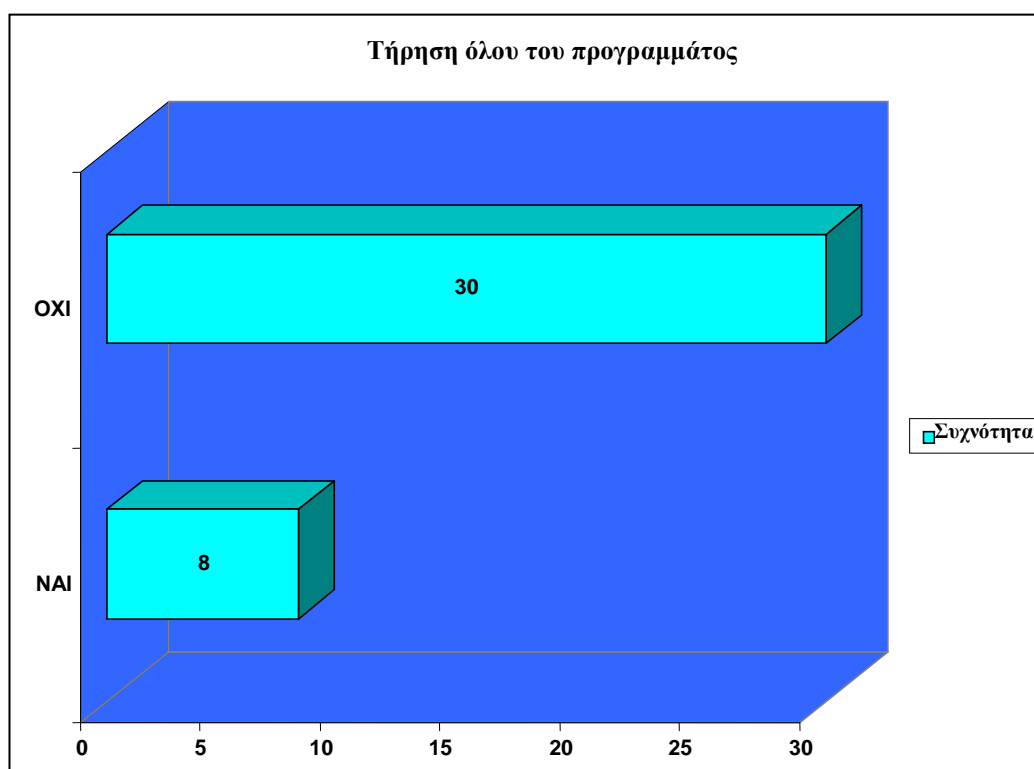
Γράφημα 20. Ύπαρξη ενιαίου Α.Π.

ΕΡΩΤΗΣΗ 21^η. Διδάσκετε όλο το περιεχόμενο του Α.Π. της Φυσικής Αγωγής;
Ένας πολύ μεγάλος αριθμός καθηγητών 30, ποσοστό 79% δεν διδάσκει όλο το Α.Π, ενώ 8 καθηγητές Φ.Α., ποσοστό 21% το διδάσκει.

Πίνακας 21. Διδασκαλία όλου του Α.Π.

Τήρηση όλου του Α.Π.	Συχνότητα	Ποσοστό (%)
ΝΑΙ	8	21
ΟΧΙ	30	79
ΣΥΝΟΛΟ	38	100

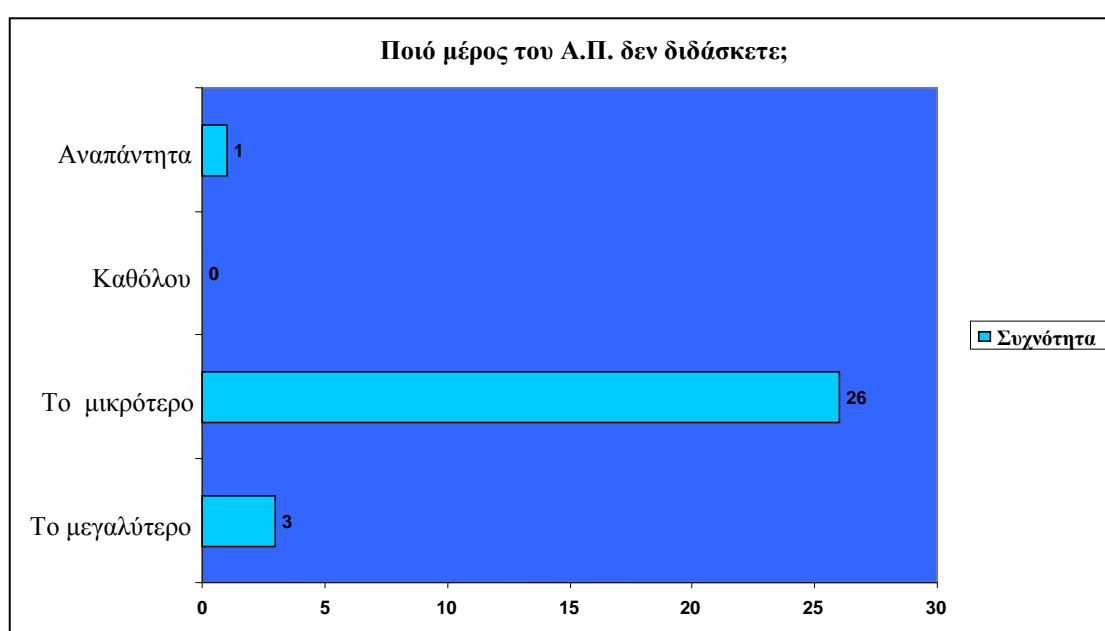

Γράφημα 21. Διδασκαλία όλου του Α.Π.

Οι 30 καθηγητές Φ.Α. που απάντησαν *ΟΧΙ*, έπρεπε να απαντήσουν και σε δύο υποερωτήματα. Το πρώτο ήταν: *ποιό μέρος του ΑΠΙ δεν διδάσκουν*; 3 καθηγητές, ποσοστό 10% δεν διδάσκουν το μεγαλύτερο μέρος του Α.Π., ενώ 26 καθηγητές, ποσοστό 87% δεν διδάσκουν το μικρότερο μέρος του Α.Π., τέλος 1 καθηγητής, ποσοστό 3%, δεν απάντησε το συγκεκριμένο υποερώτημα.

Πίνακας 21.i. Ποιό μέρος του Α.Π. δεν διδάσκετε;

Ποιό μέρος του Α.Π. δεν διδάσκετε;	Συχνότητα	Ποσοστό (%)
Το μεγαλύτερο	3	10
Το μικρότερο	26	87
Καθόλου	0	0
Αναπάντητα	1	3

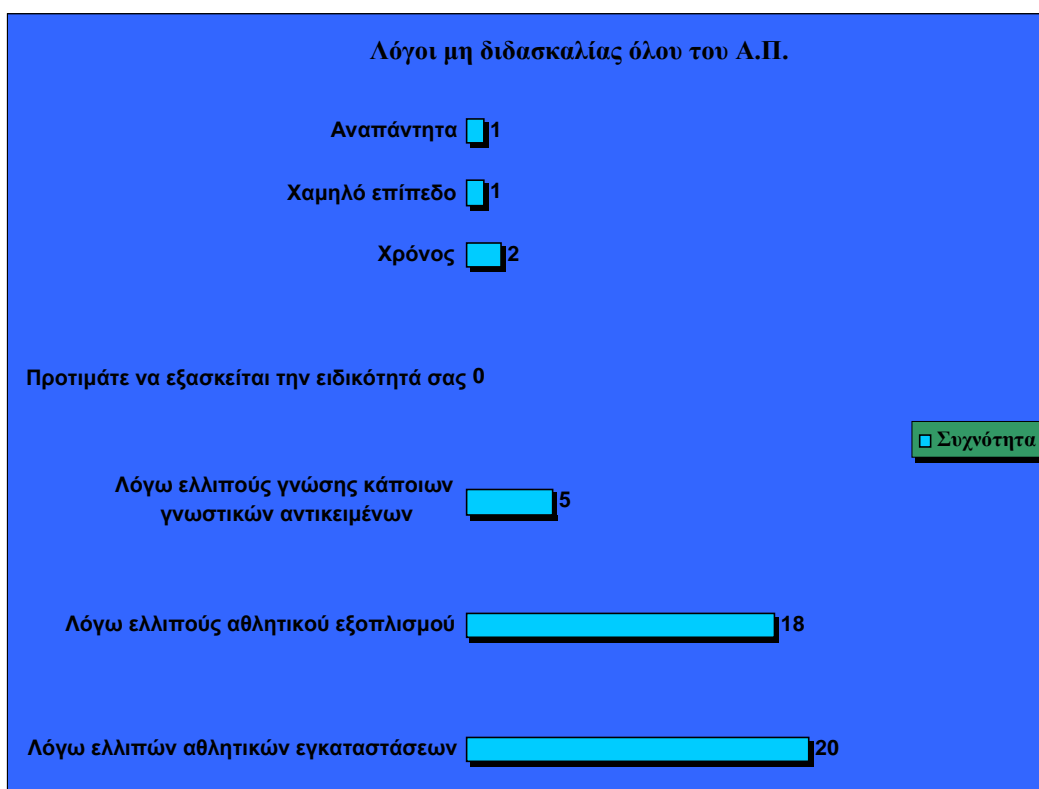

Γράφημα 21.i. Ποιό μέρος του Α.Π. δεν διδάσκετε;

Ο πίνακας 21.ii. δείχνει τις απαντήσεις των καθηγητών στο δεύτερο υποερώτημα: για ποιους λόγους δεν διδάσκετε όλο το περιεχόμενο του Α.Π.; Οι καθηγητές επέλεξαν κάποιους από τους προτεινόμενους λόγους και απάντησαν ως εξής: λόγω έλλειψης αθλητικών εγκαταστάσεων 20, ποσοστό 43%, λόγω έλλειψης αθλητικού εξοπλισμού 18, ποσοστό 38%, λόγω ελλιπούς γνώσης κάποιων γνωστικών αντικειμένων 5, ποσοστό 11%. Δύο καθηγητές χρησιμοποίησαν ως απάντηση την προσωπική τους άποψη: 1 καθηγητής, ποσοστό 2% λόγω χαμηλού επιπέδου των μαθητών, 2 καθηγητές, ποσοστό 2% λόγω έλλειψης χρόνου, ενώ κανείς καθηγητής δεν διδάσκει το αντικείμενο της ειδικότητάς του σε βάρος των υπόλοιπων αντικειμένων του Α.Π και τέλος 1 εκπαιδευτικός, ποσοστό 2% δεν απάντησε το συγκεκριμένο υποερώτημα.

Πίνακας 21.ii. Λόγοι μη διδασκαλίας όλου του Α.Π. της Φυσικής Αγωγής

Λόγοι μη διδασκαλίας όλου του Α.Π.	Συχνότητα	Ποσοστό (%)
Λόγω ελλιπών αθλητικών εγκαταστάσεων	20	43
Λόγω ελλιπούς αθλητικού εξοπλισμού	18	38
Λόγω ελλιπούς γνώσης κάποιων γνωστικών αντικειμένων	5	11
Προτιμάτε να εξασκείται την ειδικότητά σας	0	0
Χρόνος	2	4
Χαμηλό επίπεδο	1	2
Αναπάντητα	1	2

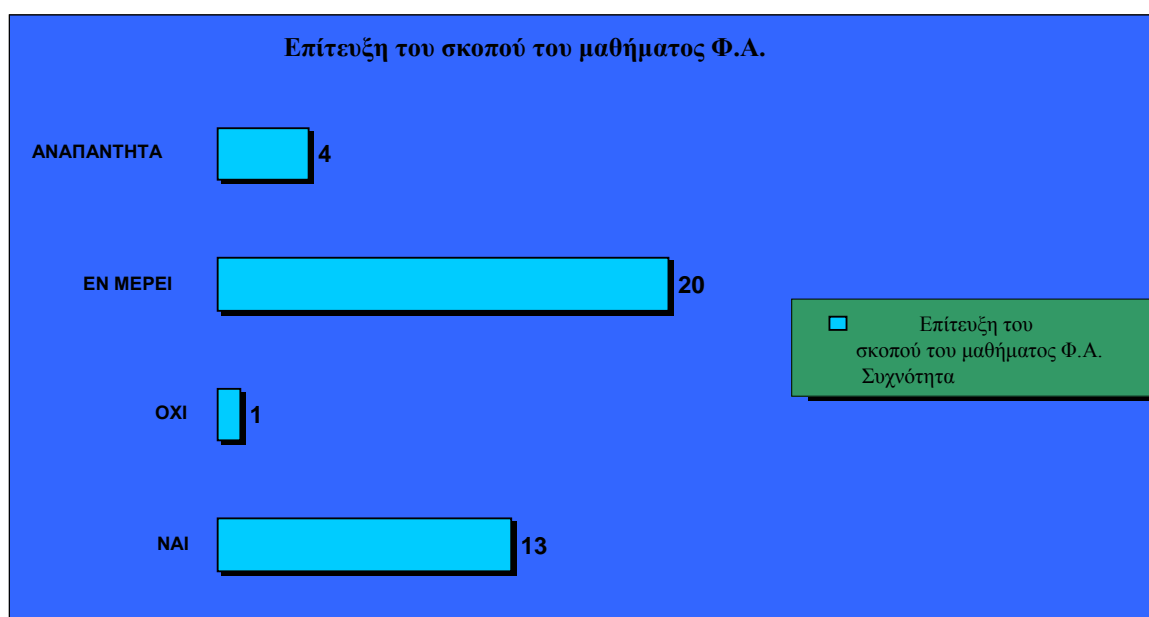
Γράφημα 21.ii. Λόγοι μη διδασκαλίας όλου του Α.Π. της Φυσικής Αγωγής

ΕΡΩΤΗΣΗ 22^η. Βασικός σκοπός της Φ.Α. είναι η σωματική ανάπτυξη των μαθητών και παράλληλα η ψυχοπνευματική και ηθική τους καλλιέργεια. Πιστεύετε πως επιτυγχάνεται αυτός ο βασικός σκοπός της Φ.Α. στο σχολείο μέσα από τους στόχους και τα περιεχόμενα του Α.Π. της Φυσικής Αγωγής;

Ο πίνακας 22 αποτυπώνει τη πεποίθηση των καθηγητών σχετικά με την επίτευξη του σκοπού του μαθήματος. 20 καθηγητές, ποσοστό 52% θεωρούν ότι επιτυγχάνεται μερικώς, ενώ 13, ποσοστό 34% θεωρούν ότι επιτυγχάνεται. Ο αριθμός των καθηγητών που δε πιστεύουν ότι επιτυγχάνεται, έστω και μερικώς, είναι 1, ποσοστό 3%. Δεν απάντησαν στη συγκεκριμένη ερώτηση 4 καθηγητές, ποσοστό 11%.

Πίνακας 22. Επίτευξη του σκοπού του μαθήματος Φ.Α.

Επίτευξη του σκοπού του μαθήματος Φ.Α.	Συχνότητα	Ποσοστό (%)
ΝΑΙ	13	34
ΟΧΙ	1	3
ΕΝ ΜΕΡΕΙ	20	52
ΑΝΑΠΑΝΤΗΤΑ	4	11
ΣΥΝΟΛΟ	38	100

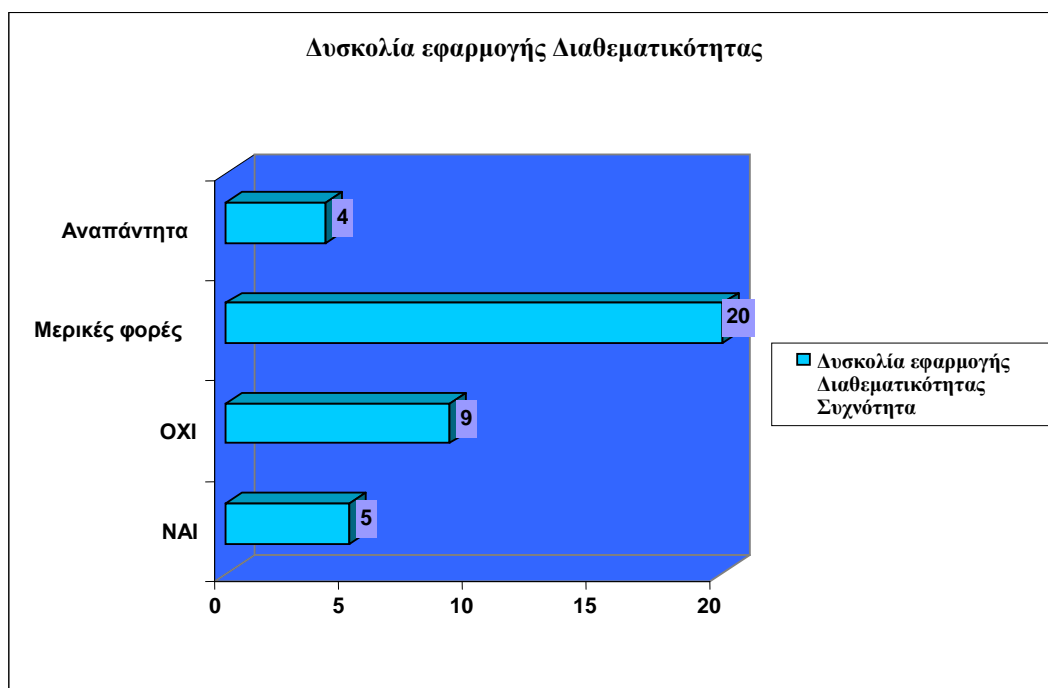
Γράφημα 22. Επίτευξη του σκοπού του μαθήματος Φ.Α.

ΕΡΩΤΗΣΗ 23^η. Αντιμετωπίζετε δυσκολίες στην εφαρμογή της προτεινόμενης Διαθεματικής προσέγγισης στο μάθημα της Φυσικής Αγωγής;

Υπήρξαν αναπάντητα 4 ερωτηματολόγια, ποσοστό 11% στη συγκεκριμένη ερώτηση. Όσον αφορά τις δυσκολίες στην εφαρμογή της Διαθεματικής προσέγγισης στο μάθημα της Φ.Α. 20 καθηγητές, ποσοστό 52% απάντησαν *μερικές φορές*. Δεν αντιμετωπίζουν δυσκολίες στην εφαρμογή της Διαθεματικότητας 9 καθηγητές, ποσοστό 24%, ενώ 5 καθηγητές, ποσοστό 13% απαντούν πως αντιμετωπίζουν δυσκολίες.

Πίνακας 23. Δυσκολία εφαρμογής Διαθεματικότητας

Δυσκολία εφαρμογής Διαθεματικότητας	Συχνότητα	Ποσοστό (%)
ΝΑΙ	5	13
ΟΧΙ	9	24
Μερικές φορές	20	52
Αναπάντητα	4	11
Σύνολο	38	100

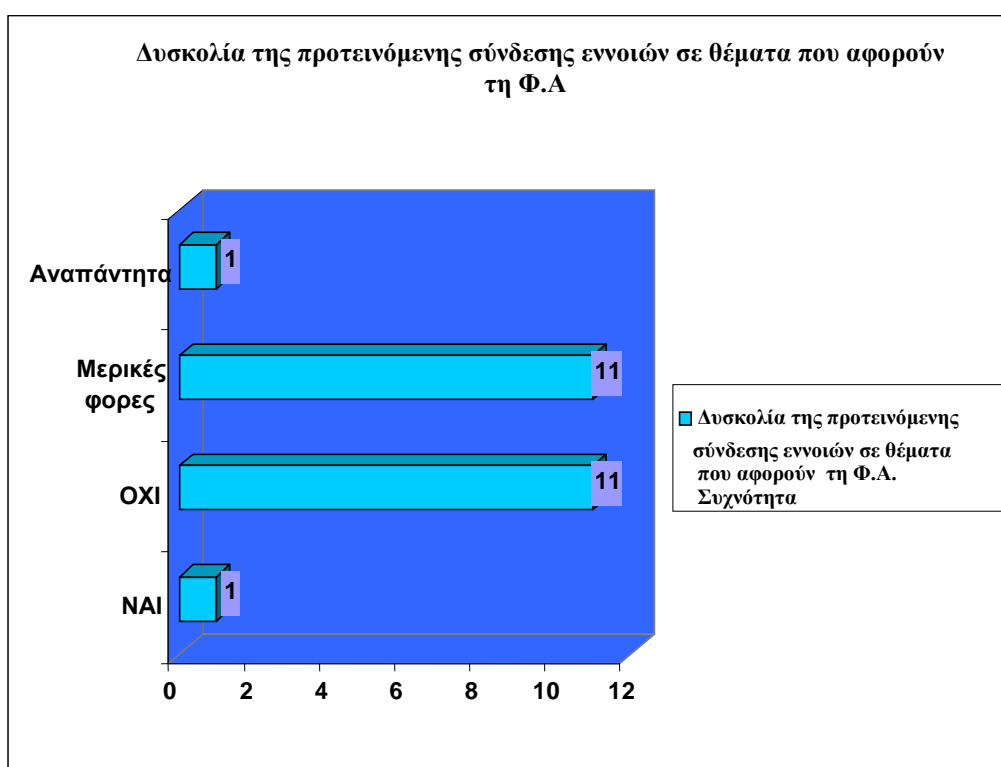

Γράφημα 23. Δυσκολία εφαρμογής Διαθεματικότητας

Οι καθηγητές όσον αφορά τη Διαθεματικότητα στο μάθημα της Φ.Α. εκφράζουν ποικίλες απόψεις, όπως φαίνεται και στους πίνακες 23.i, 23.ii, 23.iii. Όσον αφορά τη δυσκολία σύνδεσης εννοιών σε θέματα που αφορούν το μάθημα της Φ.Α. 1 καθηγητής, ποσοστό 4% απάντησε *ναι*, 11 καθηγητές, ποσοστό 46% πως *μερικές φορές* δυσκολεύονται και 11 καθηγητές, ποσοστό 46% ότι *δεν* δυσκολεύονται καθόλου. Υπήρξε και 1 αναπάντητο ερωτηματολόγιο, ποσοστό 4% στο συγκεκριμένο υποερώτημα.

Πίνακας 23.i. Δυσκολία σύνδεσης εννοιών σε θέματα που αφορούν τη Φ.Α.

Δυσκολία σύνδεσης εννοιών σε θέματα που αφορούν τη Φ.Α.	Συχνότητα	Ποσοστό (%)
ΝΑΙ	1	4
ΟΧΙ	11	46
Μερικές φορές	11	46
Αναπάντητα	1	4

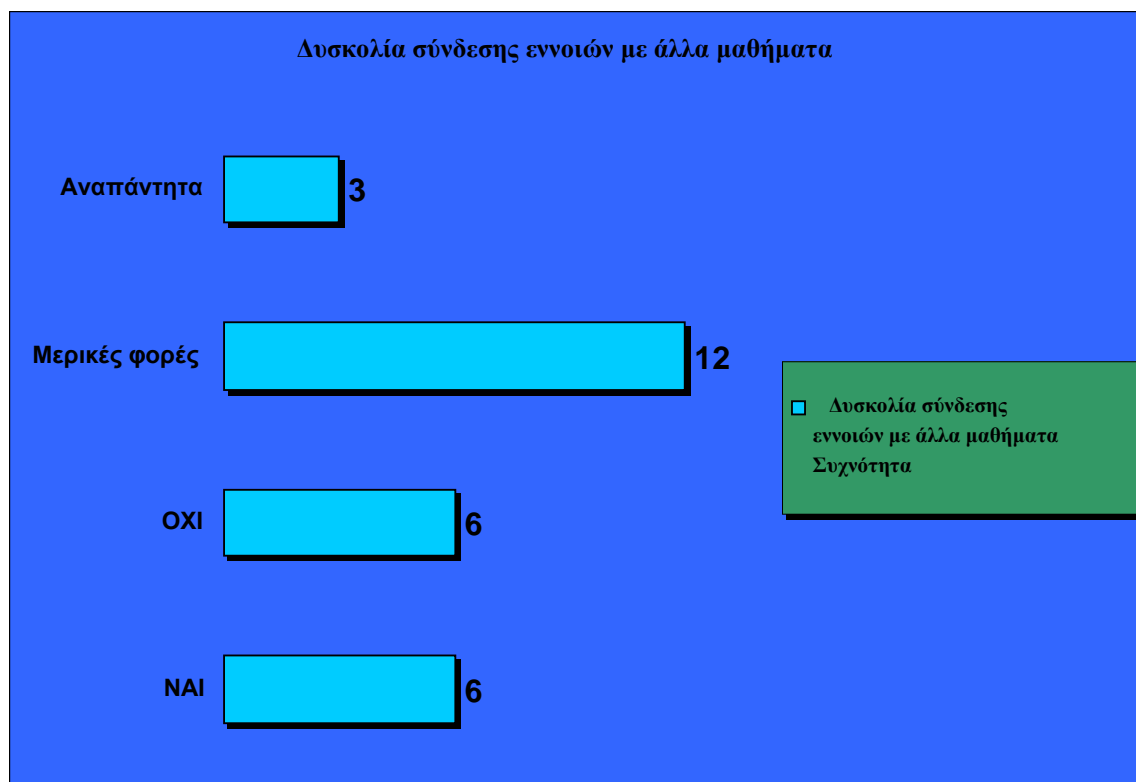

Γράφημα 23.i. Δυσκολία σύνδεσης εννοιών σε θέματα που αφορούν τη Φ.Α.

Όσον αφορά τη σύνδεση των προτεινόμενων εννοιών με άλλα μαθήματα 6 καθηγητές, ποσοστό 22% απάντησαν ναι, 6 καθηγητές, ποσοστό 22% ότι δεν δυσκολεύονται καθόλου, 12 καθηγητές, ποσοστό 45% πως μερικές φορές δυσκολεύονται . Υπήρξαν και 3 αναπάντητα ερωτηματολόγια, ποσοστό 11% στο συγκεκριμένο υποερώτημα.

Πίνακας 23.ii. Δυσκολία σύνδεσης εννοιών με άλλα μαθήματα

Δυσκολία σύνδεσης εννοιών με άλλα μαθήματα	Συχνότητα	Ποσοστό (%)
ΝΑΙ	6	22
ΟΧΙ	6	22
Μερικές φορές	12	45
Αναπάντητα	3	11

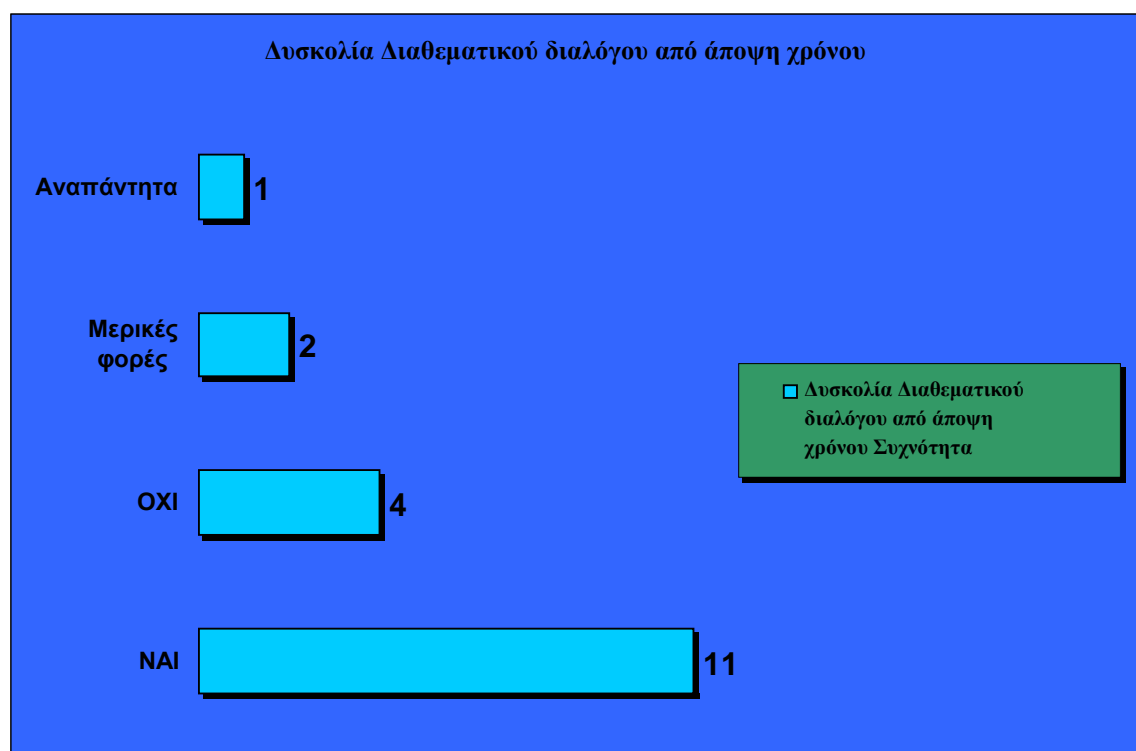

Γράφημα 23.ii. Δυσκολία σύνδεσης εννοιών με άλλα μαθήματα

Όσον αφορά τη δυσκολία του Διαθεματικού διαλόγου από άποψη χρόνου κατά τη διάρκεια του μαθήματος 11 καθηγητές, ποσοστό 61% απάντησαν *ναι*, 4 καθηγητές, ποσοστό 22% ότι δεν δυσκολεύονται καθόλου και τέλος 2 καθηγητές, ποσοστό 11% πως δυσκολεύονται *μερικές φορές* Υπήρξε και 1 αναπάντητο ερωτηματολόγιο, ποσοστό 6% στο συγκεκριμένο υποερώτημα.

Πίνακας 23.iii. Δυσκολία Διαθεματικού διαλόγου από άποψη χρόνου

Δυσκολία Διαθεματικού διαλόγου από άποψη χρόνου	Συχνότητα	Ποσοστό (%)
ΝΑΙ	11	61
ΟΧΙ	4	22
Μερικές φορές	2	11
Αναπάντητα	1	6

Γράφημα 23.iii. Δυσκολία Διαθεματικού διαλόγου από άποψη χρόνου

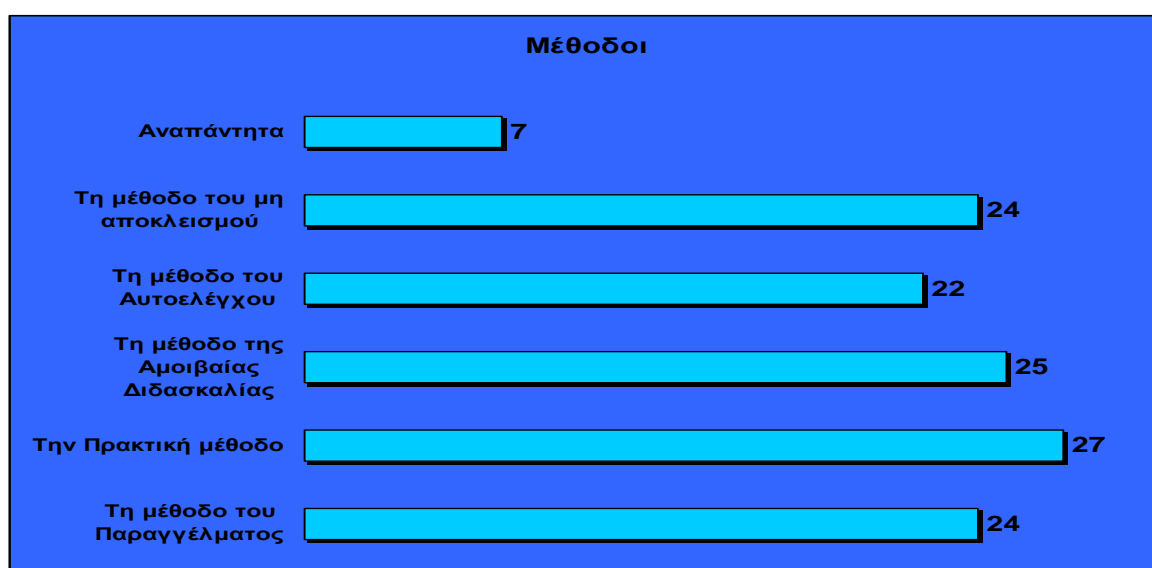

ΕΡΩΤΗΣΗ 24^η. Στα βιβλία του εκπαιδευτικού Φ.Α. του Γυμνασίου προτείνονται συγκεκριμένες μέθοδοι διδασκαλίας του μαθήματος. Ποιές από τις παρακάτω μεθόδους χρησιμοποιείτε πιο συχνά στο μάθημά σας; (Βάλτε 1,2,3,4,5)

Οι καθηγητές, όπως παρουσιάζεται στον πίνακα 24, χρησιμοποιούν όλες σχεδόν τις προτεινόμενες μεθόδους διδασκαλίας. Η Πρακτική μέθοδος χρησιμοποιείται πιο συχνά από 27, ποσοστό 21%, η μέθοδος της Αμοιβαίας Διδασκαλίας από 25, ποσοστό 19%, κατόπιν η μέθοδος του Παραγγέλματος και του μη Αποκλεισμού από 24, ποσοστό 19% αντίστοιχα η καθεμία και τέλος η μέθοδος του Αυτοελέγχου 22, ποσοστό 17%. Υπήρξαν και 7, ποσοστό 5% αναπάντητα ερωτηματολόγια στη συγκεκριμένη ερώτηση.

Πίνακας 24. Χρήση μεθόδων διδασκαλίας

Χρήση μεθόδων διδασκαλίας	Συχνότητα	Ποσοστό (%)
Μέθοδος του Παραγγέλματος	24	19
Πρακτική μέθοδος	27	21
Μέθοδος της Αμοιβαίας Διδασκαλίας	25	19
Μέθοδος του Αυτοελέγχου	22	17
Μέθοδος του μη αποκλεισμού	24	19
Αναπάντητα	7	5

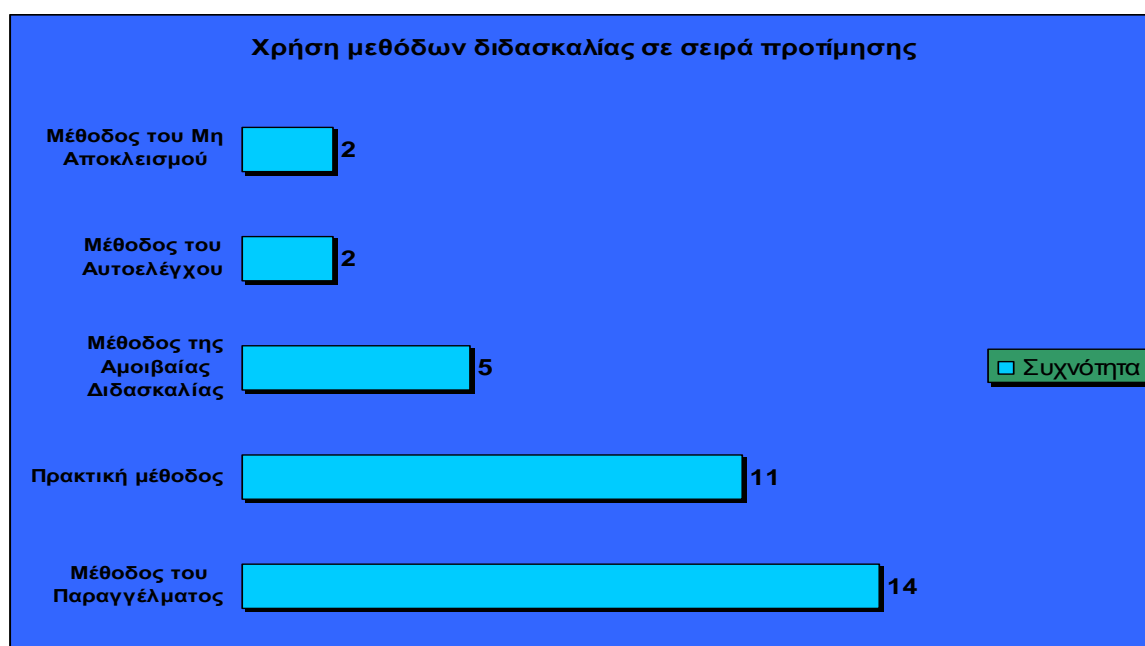

Γράφημα 24. Χρήση μεθόδων διδασκαλίας

Κατατάσσοντας, όμως, τις απαντήσεις ανάλογα με τη κατάταξη που τους έδωσαν οι καθηγητές σε σειρά προτίμησης στο ερώτημα *ποιά μέθοδο χρησιμοποιούν πιο συχνά* έχουμε τα εξής αποτελέσματα: τη μέθοδο του Παραγγέλματος έχουν ως πρώτη επιλογή τους 14 καθηγητές, ποσοστό 41%, την Πρακτική μέθοδο 11 καθηγητές, ποσοστό 32%, και τρίτη τη μέθοδο της Αμοιβαίας Διδασκαλίας 5 καθηγητές, ποσοστό 15%, τη μέθοδο του Αυτοελέγχου 2 καθηγητές, ποσοστό 6% και τέλος τη μέθοδο του Μη Αποκλεισμού 2 καθηγητές, ποσοστό 6%.

Πίνακας 24.i. Χρήση μεθόδων διδασκαλίας σε σειρά προτίμησης

Χρήση μεθόδων διδασκαλίας σε σειρά προτίμησης	Συχνότητα	Ποσοστό (%)
Μέθοδος του Παραγγέλματος	14	41
Πρακτική μέθοδος	11	32
Μέθοδος της Αμοιβαίας Διδασκαλίας	5	15
Μέθοδος του Αυτοελέγχου	2	6
Μέθοδος του Μη Αποκλεισμού	2	6

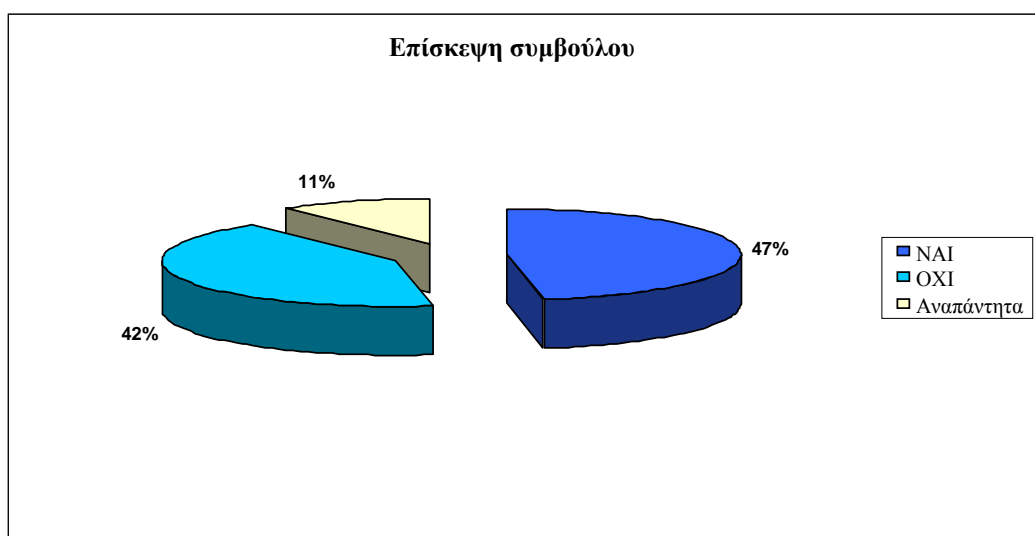
Γράφημα 24.i. Χρήση μεθόδων διδασκαλίας σε σειρά προτίμησης

ΕΡΩΤΗΣΗ 25^η. Σας έχει επισκεφθεί αυτή τη σχολική χρονιά η Σχολική Σύμβουλος της Φυσικής Αγωγής;

Τα σχολεία που έχει επισκεφθεί η Σχολική Σύμβουλος είναι 18, ποσοστό 47%, ενώ αυτά που δεν έχει επισκεφθεί είναι 16, ποσοστό 42%. Υπήρξαν 4 αναπάντητα ερωτηματολόγια στη συγκεκριμένη ερώτηση, ποσοστό 11%.

Πίνακας 25. Επίσκεψη της Σχολικής Συμβούλου

Επίσκεψη και Συμβολή της Σχολικής Συμβούλου	Συχνότητα	Ποσοστό (%)
ΝΑΙ	18	47
ΟΧΙ	16	42
Αναπάντητα	4	11
Σύνολο	38	100

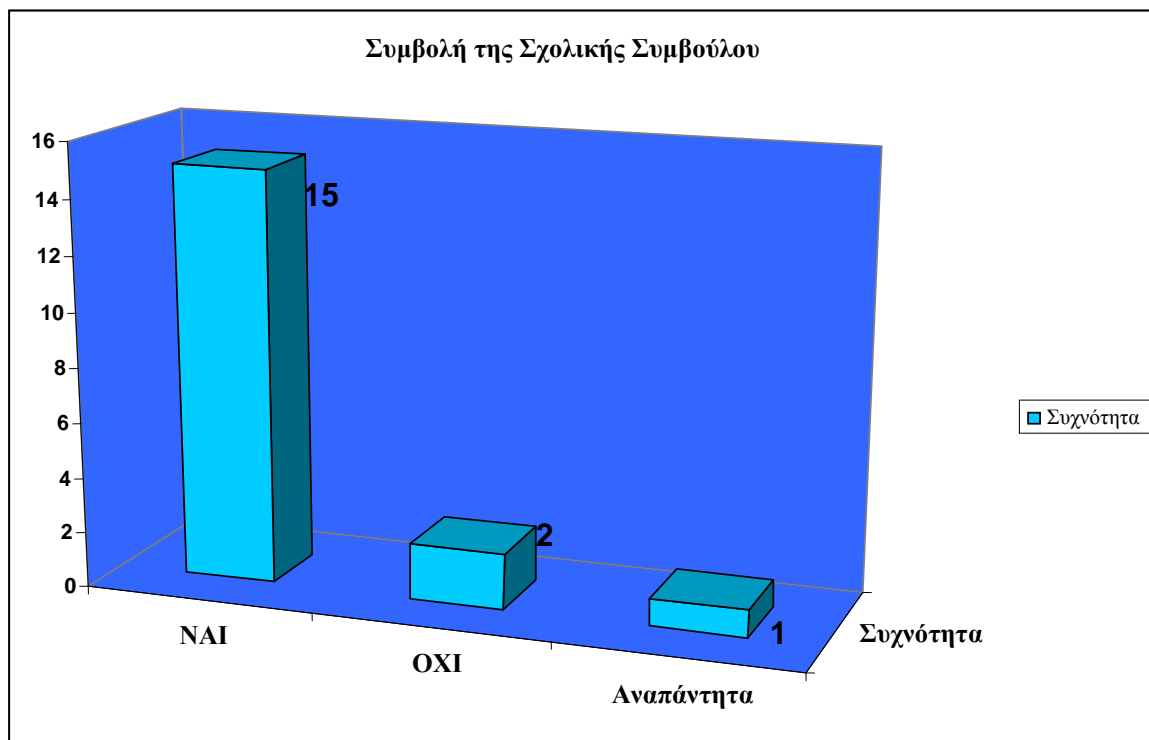

Γράφημα 25. Επίσκεψη της Σχολικής Συμβούλου

Στη συγκεκριμένη ερώτηση υπήρχε και ένα υποερώτημα για τους 18 καθηγητές που έχει επισκεφθεί η Σχολική Σύμβουλος: *Αν Ναι, σας έχει δώσει λύσεις και καθοδηγήσει στις δυσκολίες που αντιμετωπίζετε;* 15 καθηγητές, ποσοστό 83% αναφέρουν ότι η Σχολική Σύμβουλος έδωσε λύσεις και τρόπους αντιμετώπισης των δυσκολιών που αντιμετωπίζουν, ενώ 2 καθηγητές, ποσοστό 11% απάντησαν πως *όχι*. Υπήρξε και 1 αναπάντητο ερωτηματολόγιο, ποσοστό 6% στο συγκεκριμένο υποερώτημα.

Πίνακας 25.i. Συμβολή της Σχολικής Συμβούλου

Συμβολή της Σχολικής Συμβούλου	Συχνότητα	Ποσοστό (%)
ΝΑΙ	15	83
ΟΧΙ	2	11
Αναπάντητα	1	6

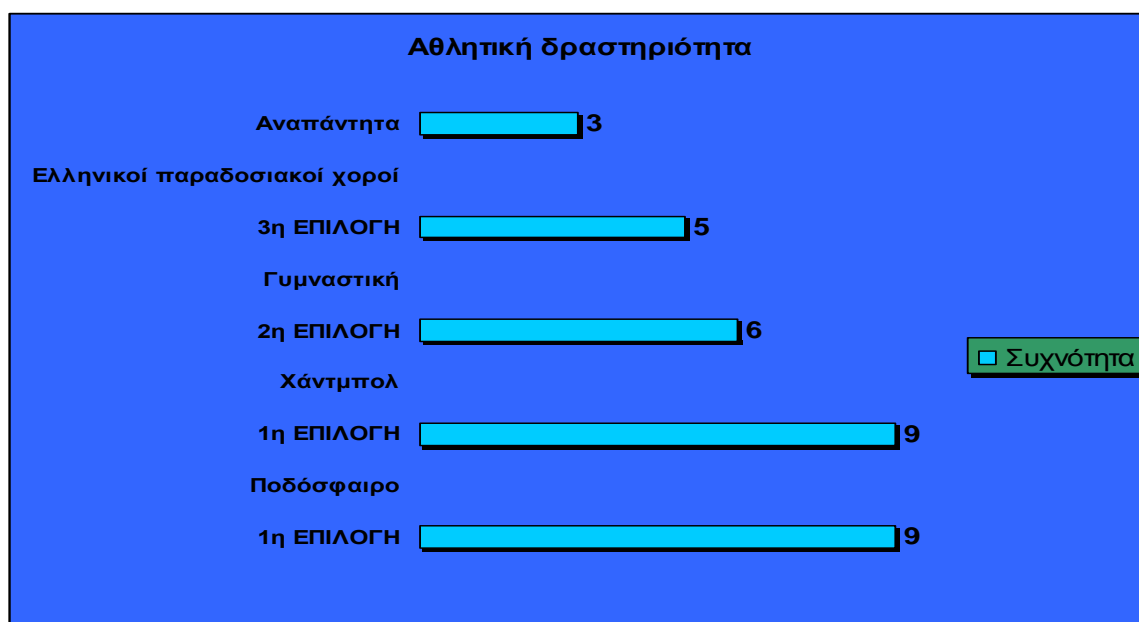
Γράφημα 25.i. Συμβολή της Σχολικής Συμβούλου

ΕΡΩΤΗΣΗ 26^η. Αναφέρετε τρεις κατά σειρά προτεραιότητας (1, 2, 3) από τις παρακάτω ενότητες αθλητικών δραστηριοτήτων που αναφέρει το Α.Π. και για τις οποίες έχετε περισσότερη ανάγκη επιμόρφωσης.

Οι απαντήσεις των καθηγητών ποικίλουν, ωστόσο κατά σειρά προτεραιότητας, τα αντικείμενα του Α.Π. που οι καθηγητές αναφέρουν ότι χρήζουν επιμόρφωσης είναι το Χάντμπολ και το Ποδόσφαιρο ως πρώτη επιλογή από 9 καθηγητές, ποσοστό 28% αντίστοιχα, κατόπιν η Γυμναστική από 6 καθηγητές, ποσοστό 19% και τέλος οι Ελληνικοί Παραδοσιακοί Χοροί από 5 καθηγητές, ποσοστό 16%, ενώ υπήρξαν και 3 αναπάντητα ερωτηματολόγια, ποσοστό 9% στη συγκεκριμένη ερώτηση.

Πίνακας 26. Επιλογή 1^{ης}, 2^{ης} και 3^{ης} αθλητικής δραστηριότητας προς επιμόρφωση

Αθλητική δραστηριότητα προς επιμόρφωση	Συχνότητα	Ποσοστό (%)
1 ^η ΕΠΙΛΟΓΗ: Ποδόσφαιρο	9	28
1 ^η ΕΠΙΛΟΓΗ: Χάντμπολ	9	28
2 ^η ΕΠΙΛΟΓΗ: Γυμναστική	6	19
3 ^η ΕΠΙΛΟΓΗ: Ελληνικοί Παραδοσιακοί Χοροί	5	16
Αναπάντητα	3	9

Γράφημα 26. Επιλογή 1^{ης}, 2^{ης} και 3^{ης} αθλητικής δραστηριότητας προς επιμόρφωση

Από τη καταμέτρηση των απαντήσεων στα ερωτηματολόγια η αθλητική δραστηριότητα που αναφέρεται περισσότερο είναι το Χάντμπολ από 21 καθηγητές, ποσοστό 25%, δεύτερη το Ποδόσφαιρο από 13 καθηγητές, ποσοστό 15%, κατόπιν η Γυμναστική, ο Στίβος και οι Ελληνικοί Παραδοσιακοί Χοροί από 11 καθηγητές, ποσοστό 13% αντίστοιχα για κάθε αντικείμενο, το Μπάσκετ από 9 καθηγητές, ποσοστό 10% και τέλος το Βόλεϊ από 7 καθηγητές, ποσοστό 8%, όπως φαίνεται και στους πίνακες 26.i και 26.ii.

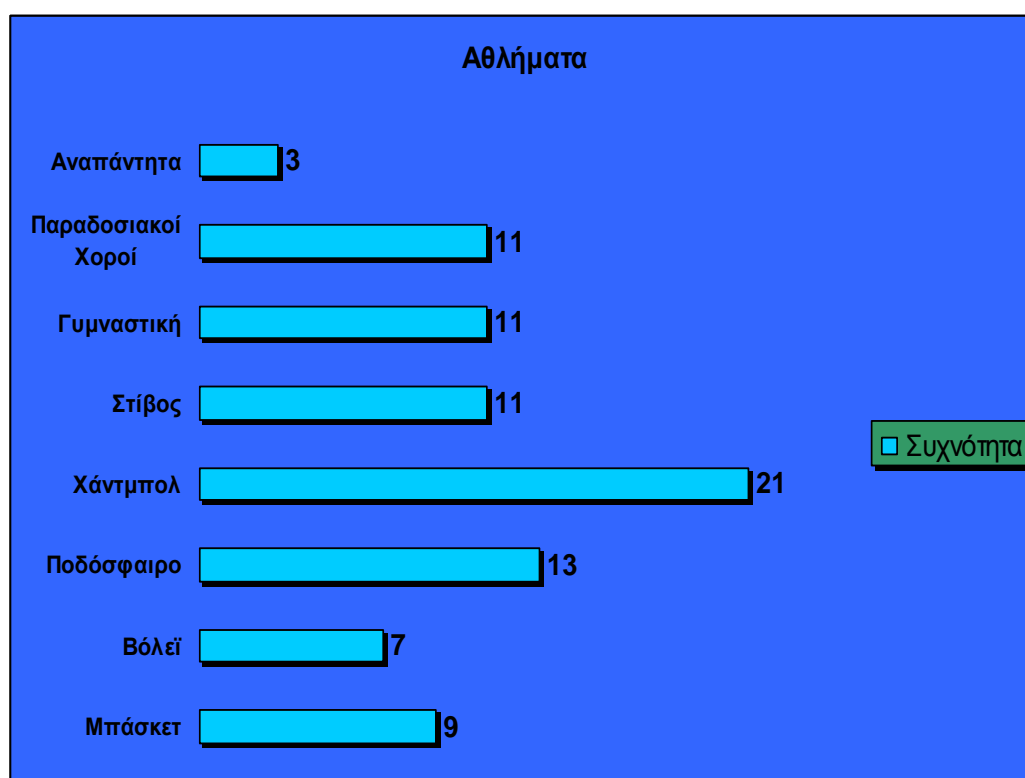
Πίνακας 26.ι. Επιλογές αθλητικών δραστηριοτήτων προς επιμόρφωση

Συχνότητα	Μπάσκετ	Βόλεϊ	Ποδόσφαιρο	Χάντμπολ	Στίβος	Γυμναστική	Χορός
1	1	3	2				
1	1						
1	1		2		3		
1		1		3		2	
3			1		3		2
3			1	2	3		
1	3	2	1				
2			1	2			
1	1		2	1			
2	2			1			
1				1			
1				1	2		3
1				1	2		
1				1			2
1				1	2	3	
1	3	2		1			
1					2	1	3
1		3				1	2
1						1	
1	2	3				1	
1		3			2	1	
1				3	2	1	
2				2	3		1
1		3			2		1
1				3		2	1
1					3	2	1

1^η Επιλογή - 2^η Επιλογή - 3^η Επιλογή

Πίνακας 26.ii. Επιλογές αθλητικών δραστηριοτήτων προς επιμόρφωση

Αθλήματα	Συχνότητα	Ποσοστό (%)
Μπάσκετ	9	10
Βόλεϊ	7	8
Ποδόσφαιρο	13	15
Χάντμπολ	21	25
Στίβος	11	13
Γυμναστική	11	13
Ελληνικοί Παραδοσιακοί Χοροί	11	13
Αναπάντητα	3	3

Γράφημα 26.ii. Επιλογές αθλητικών δραστηριοτήτων προς επιμόρφωση

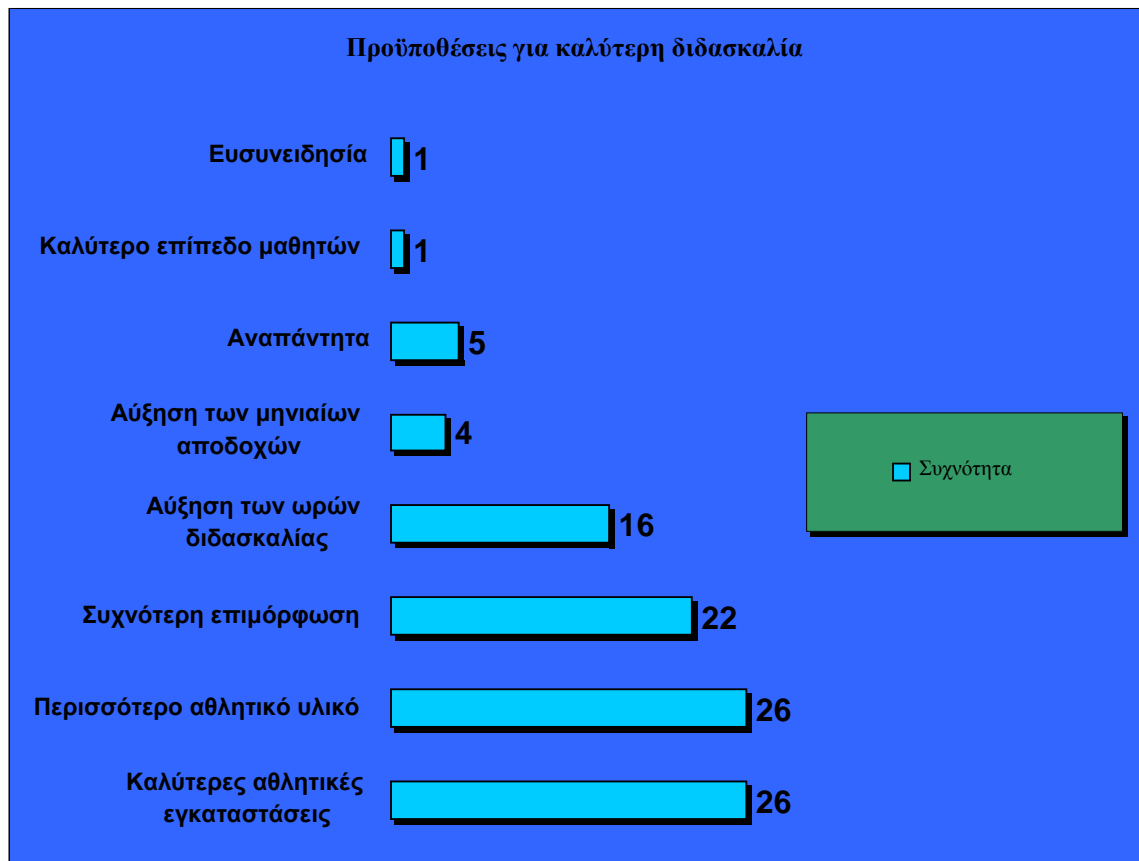
ΕΡΩΤΗΣΗ 27^η. Τι πιστεύετε ότι μπορεί να βοηθήσει ένα καθηγητή Φ.Α. να κάνει καλύτερα την εργασία του, αναφέρετε τρεις παράγοντες κατά σειρά προτεραιότητας (1, 2, 3).

Στην ερώτηση αυτή 26 από τους 38 καθηγητές Φ.Α., ποσοστό 68% έθεσαν ως όρους τις *Καλύτερες αθλητικές εγκαταστάσεις*. Άλλοι 26 καθηγητές, ποσοστό 68% *Περισσότερο αθλητικό υλικό* για να βελτιωθούν οι συνθήκες διδασκαλίας του μαθήματός τους. Ακολουθεί η *Συχνότερη επιμόρφωση* που επιλέχθηκε από 22 καθηγητές, ποσοστό 58%. Η *Αύξηση των ωρών διδασκαλίας της Φ.Α.* από 16 καθηγητές, ποσοστό 42% και τέλος η *Αύξηση των μηνιαίων αποδοχών* από 4 καθηγητές, ποσοστό 11%. Δύο καθηγητές χρησιμοποίησαν ως πρώτη επιλογή την προσωπική τους άποψη, αφού τους δόθηκε η ευκαιρία να την διατυπώσουν, ως έκτη πιθανή απάντηση. Ο πρώτος και ποσοστό 3% ανέφερε την *Ευσυνειδησία* και ο δεύτερος, ποσοστό 3% *Καλύτερο επίπεδο των μαθητών*. Υπήρξαν και 5 αναπάντητα ερωτηματολόγια στη συγκεκριμένη ερώτηση, ποσοστό 13%.

Πίνακας 27. Προϋποθέσεις για καλύτερη διδασκαλία του μαθήματος της Φ.Α.

Προϋποθέσεις για καλύτερη διδασκαλία	Συχνότητα	Ποσοστό (%)
Καλύτερες αθλητικές εγκαταστάσεις	26	68
Περισσότερο αθλητικό υλικό	26	68
Συχνότερη επιμόρφωση	22	58
Αύξηση των ωρών διδασκαλίας	16	42
Αύξηση των μηνιαίων αποδοχών	4	11
Αναπάντητα	5	13
Καλύτερο επίπεδο μαθητών	1	3
Ευσυνειδησία	1	3

Γράφημα 27. Προϋποθέσεις για καλύτερη διδασκαλία του μαθήματος της Φ.Α.

Πιο συγκεκριμένα στην ερώτηση αυτή 9 καθηγητές αναφέρθηκαν στην εξής σειρά προτεραιότητας: *Καλύτερες αθλητικές εγκαταστάσεις, Περισσότερο αθλητικό υλικό και Συχνότερη επιμόρφωση.* 3 καθηγητές αναφέρθηκαν: *Καλύτερες αθλητικές εγκαταστάσεις, Περισσότερο αθλητικό υλικό και Αύξηση των ωρών διδασκαλίας.* Άλλοι 3 καθηγητές: *Αύξηση των ωρών διδασκαλίας, Συχνότερη επιμόρφωση και Περισσότερο αθλητικό υλικό.* 2 καθηγητές: *Καλύτερες αθλητικές εγκαταστάσεις και Περισσότερο αθλητικό υλικό.* 2 καθηγητές: *Συχνότερη επιμόρφωση, Καλύτερες αθλητικές εγκαταστάσεις και Περισσότερο αθλητικό υλικό.* 2 καθηγητές: *Αύξηση των ωρών διδασκαλίας, Καλύτερες αθλητικές εγκαταστάσεις και Περισσότερο αθλητικό υλικό.* 2 καθηγητές: *Αύξηση των ωρών διδασκαλίας, Περισσότερο αθλητικό υλικό και Καλύτερες αθλητικές εγκαταστάσεις.* 2 καθηγητές: *Αύξηση των μηνιαίων αποδοχών, Αύξηση των ωρών διδασκαλίας και Συχνότερη επιμόρφωση.* Στον πίνακα 27.ι. παρακάτω φαίνονται όλες οι προσωπικές απόψεις των καθηγητών για ποιοτική αναβάθμιση του μαθήματός τους.

Πίνακας 27.ι. Προϋποθέσεις για καλύτερη διδασκαλία

Συχνότητα	Καλύτερες αθλητικές εγκαταστάσεις	Περισσότερο αθλητικό υλικό	Συχνότερη επιμόρφωση	Αύξηση των ωρών διδασκαλίας της Φ.Α.	Αύξηση των μηνιαίων αποδοχών	Άλλο
9	1	2	3			
3	1	2		3		
2	1	2				
1	1	2			3	
1	1		2	3		
1		1	3	2		
1		1	2	3		
1		1	2			
2	2	3	1			
1	2		1		3	
3		3	2	1		
2	2	3		1		
2	3	2		1		
2			3	2	1	
1	2	3				1*
1	3			2		1**
5						Αναπάντητα

1-Επιλογή

2-Επιλογή

3-Επιλογή

1* Καλύτερο επίπεδο μαθητών

1** Ευσυνειδησία

ΜΕΡΟΣ ΙΙΙ

ΚΕΦΑΛΑΙΟ V

ΣΥΖΗΤΗΣΗ

Στη παρούσα εργασία έγινε προσπάθεια καταγραφής των αθλητικών εγκαταστάσεων των Γυμνασίων του νομού Αιτ/νίας και να δειχθεί κατά πόσο μπορεί να εφαρμοστεί το Α.Π. του μαθήματος, στις υπάρχουσες αθλητικές εγκαταστάσεις με το υπάρχον αθλητικό υλικό. Δόθηκε η δυνατότητα, επίσης, στους καθηγητές Φ.Α. να διατυπώσουν τις απόψεις τους για το είδος της επιμόρφωσης που χρειάζονται, να κάνουν προτάσεις για ποιοτική αναβάθμιση του μαθήματος τους και τέλος προτάσεις για την δημιουργία νέων αθλητικών εγκαταστάσεων στα σχολεία τους.

Παρακάτω θα παρουσιασθούν και θα συζητηθούν διεξοδικά τα αποτελέσματα της έρευνας κατά θεματική ενότητα του ερωτηματολογίου.

ΔΗΜΟΓΡΑΦΙΚΕΣ ΕΡΩΤΗΣΕΙΣ

ΕΡΩΤΗΣΗ 1^η, 2^η, 3^η 4^η και 5^η. Η επεξεργασία των δεδομένων, όσον αφορά τις δύο πρώτες ερωτήσεις σχετικά με το φύλο και την ηλικία, έδειξε ότι οι 38 καθηγητές Φ.Α. στο νομό Αιτ/νίας, που συμπλήρωσαν το ερωτηματολόγιο, είναι στη πλειοψηφία τους άνδρες σε ποσοστό 66%, ενώ γυναίκες είναι το 34%. Οι συμμετέχοντες καθηγητές είναι ηλικιακά αρκετά ώριμοι και κατασταλαγμένοι, διάγουν δε, στη πλειοψηφία τους 91% τη τέταρτη και πέμπτη δεκαετία της ζωής τους. Όσον αφορά την τρίτη ερώτηση, σχετικά με τα έτη προϋπηρεσίας στην εκπαίδευση έχουμε μια διακύμανση με ανοδική πορεία από 6 έτη έως και πάνω από 26 έτη, που δηλώνει μεγάλη διδακτική εμπειρία, αλλά, ταυτόχρονα, ότι ένα ποσοστό αυτών δεν έχει διδαχθεί τα νέα προγράμματα σπουδών που εισήχθησαν στα Γ.Ε.Φ.Α.Α. εξελικτικά στη πορεία τους. Οι περισσότεροι καθηγητές υπηρετούν στο ίδιο σχολείο από 2 έτη και πάνω, που σημαίνει ότι γνωρίζουν τις συνθήκες λειτουργίας του σχολείου τους, την υλικοτεχνική του υποδομή και άλλα στοιχεία απαραίτητα για την καλή οργάνωση του μαθήματος. Στη πέμπτη ερώτηση σχετικά με επιπλέον σπουδές μόνο 3 καθηγητές δήλωσαν ότι έχουν δεύτερο πτυχίο.

ΕΡΩΤΗΣΗ 6^η. Ο νομός Αιτ/νίας είναι ο μεγαλύτερος στη χώρα, ωστόσο οι περισσότερες περιοχές του είναι δήμοι κάτω των 25.000 κατοίκων και αγροτικές περιοχές. Κάποια σχολεία δε, λόγω Καλλικράτη (συνενώσεις δήμων), ανήκουν σε δήμους άνω των 25.000 κατοίκων, αλλά μπορεί να βρίσκονται σε αγροτικές περιοχές, έτσι, μπορούμε να πούμε ότι η πλειοψηφία των σχολείων 79% βρίσκονται σε ημιαστικές και αγροτικές περιοχές.

ΑΘΛΗΤΙΚΕΣ ΕΓΚΑΤΑΣΤΑΣΕΙΣ

ΕΡΩΤΗΣΗ 7^η. Η πλειοψηφία των Γυμνασίων έχει έκταση αύλειων χώρων άνω του 1 στρέμματος σε ποσοστό 76%. Γνωρίζουμε, ωστόσο, ότι σε κάποιες περιπτώσεις ο αύλειος αυτός χώρος δεν ανήκει εξ ολοκλήρου στα Γυμνάσια, καθώς πολλά από αυτά συστεγάζονται με Λύκεια και μοιράζονται αύλειο χώρο και αθλητικές εγκαταστάσεις. Σε συνδυασμό με την ερώτηση 6, η οποία αναφέρεται σε τι είδους περιοχή βρίσκεται το σχολείο, αποδείχθηκε κάτι που ήδη υποθέταμε, ότι τα σχολεία στην επαρχία δεν αντιμετωπίζουν έντονο χωροταξικό πρόβλημα σχετικά με την έκταση των προαύλιων χώρων τους, καθώς οι επαρχιακές πόλεις δεν είναι τόσο πυκνοδομημένες. Παρόλα αυτά τα σχολεία υφίστανται έλλειψη αθλητικών εγκαταστάσεων, άποψη που συμφωνεί και με συμπέρασμα από δύο έρευνες που έγιναν το 1999 από τον Τομέα Φυσικής Αγωγής του Παιδαγωγικού Ινστιτούτου σχετικά με τις Αθλητικές Εγκαταστάσεις Σχολείων της Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης του Νομού Αττικής, και η δεύτερη για τα σχολεία εκτός Αττικής, στην υπόλοιπη χώρα (Μουντάκης & Αρβανίτη, 1999). Έτσι μπορεί να ειπωθεί ότι η έλλειψη αθλητικών εγκαταστάσεων, όπως προκύπτει από τις απαντήσεις των καθηγητών στις ερωτήσεις 8, 9, 14, δεν οφείλεται στην έλλειψη χώρου, αλλά στον γενικότερο προβληματικό εκπαιδευτικό σχεδιασμό του Υπουργείου Παιδείας. Οι καθηγητές Φ.Α. έρχονται αντιμέτωποι με το μειωμένο ενδιαφέρον των αρμόδιων φορέων για τις σχολικές μονάδες και φυσικά την υποχρηματοδότηση της παιδείας.

Με μια σωστή οργάνωση του αύλειου χώρου μπορούν να δημιουργηθούν αθλητικοί χώροι, ώστε να καλύπτονται αρκετά αντικείμενα του Α.Π. της Φ. Α., ακόμα και αν δεν υπάρχουν γήπεδα για κάθε άθλημα ξεχωριστά. Το γήπεδο του μπάσκετ, π.χ. να μπορεί να χρησιμοποιείται και για κάποιο άλλο άθλημα, κάνοντας χρήση κώνων, φορητών τερμάτων, κ.λ.π. Προβλήματα δημιουργούνται και εξαιτίας των ευμετάβλητων καιρικών συνθηκών, στα σχολεία που δεν διαθέτουν κλειστές εγκαταστάσεις ή στέγαστρο (ερωτήσεις 10, 11, 12). Η ποιότητα του δαπέδου και η συντήρηση ή μη του αύλειου χώρου διαδραματίζει, επίσης, καθοριστικό ρόλο. Η ύπαρξη αύλειου χώρου, ο οποίος

χρησιμοποιείται για αθλοπαιδιές με δάπεδο από τσιμέντο ή άσφαλο θεωρείται αναχρονιστική, καθώς σήμερα είναι καθολικά αποδεκτό ότι ένας σοβαρός εκπαιδευτικός σχεδιασμός αποτελεί τον ακρογωνιαίο λίθο διαμόρφωσης ενός υγιούς ατόμου (Κούστας 2010).

ΕΡΩΤΗΣΗ 8^η και 9^η. Από τα 38 συμμετέχοντα στην έρευνα Γυμνάσια του νομού Αιτ/νίας τα 37 διαθέτουν γήπεδα μπάσκετ και βόλεϊ, αρκετά ικανοποιητική εικόνα, ενώ γήπεδα ποδοσφαίρου τα 21 και τα 16 γήπεδα για χάντμπολ. Γνωρίζουμε εκ πείρας ότι πολλές φορές οι καθηγητές χρησιμοποιούν ως γήπεδο ποδοσφαίρου ή και χάντμπολ, τον χώρο άλλων γηπέδων ή τον μη διαγραμμισμένο αύλειο χώρο. Αξιοσημείωτο είναι ότι κανείς καθηγητής δεν σημείωσε έλλειψη αθλητικών εγκαταστάσεων στο μπάσκετ και στο βόλεϊ, ούτε και ιδιαίτερες ελλείψεις αθλητικού υλικού σ' αυτά τα αθλήματα (ερώτηση 17), συμπέρασμα που συνάδει με τα αποτελέσματα ερευνών για τις εγκαταστάσεις του μπάσκετ των Μουντάκη και Αρβανίτη (1999), σχετικά με την αθλητική υποδομή των σχολείων της Δ/θμιας Εκπ/σης στην Αττική, αλλά και στην υπόλοιπη χώρα. Από τα Γυμνάσια του νομού Αιτ/νίας που συμμετείχαν στην έρευνα μόνο 1 Γυμνάσιο στο νομό, 3% διαθέτει στρώμα για ύψος και σκάμμα. Σκάμμα έχουν άλλα 6 Γυμνάσια του νομού. Οι καθηγητές που δεν απάντησαν στην ερώτηση ήταν 30 σηματοδοτώντας τη μη ύπαρξη στρωμάτων για ύψος ή σκάμματος στο σχολείο τους. Αρκετοί καθηγητές Φ.Α. θέλοντας να διδάξουν αυτά τα αντικείμενα και μη έχοντας άλλη επιλογή, χρησιμοποιούν για άλμα σε μήκος και τριπλούν, αντί σκάμματος, στρώματα για κυβιστήσεις, που σημαίνει αύξηση της επικινδυνότητας, ενώ για το άλμα σε ύψος καταφεύγουν στη διδασκαλία της ξεπερασμένης τεχνικής του «ψαλιδιού».

Η δυνατότητα διδασκαλίας στίβου στα Γυμνάσια του νομού, περιορίζεται, όχι μόνο, από την έλλειψη αθλητικών εγκαταστάσεων, αλλά και από την ταυτόχρονη έλλειψη αθλητικού υλικού, αφού 18 καθηγητές, ποσοστό 29% αναφέρουν ότι δεν διδάσκουν στίβο για αυτόν τον λόγο (ερώτηση 17). Ειδικά, όμως, για τη διδασκαλία του άλματος σε μήκος ή για το τριπλούν η κατασκευή ενός σκάμματος δεν είναι ιδιαίτερος δύσκολη, αφού το κόστος του είναι μικρό και η κατασκευή του εύκολη (Μουντάκης & Αρβανίτη, 1999).

ΕΡΩΤΗΣΗ 10^η και 11^η. Τα περισσότερα Γυμνάσια του νομού δεν διαθέτουν κλειστό γυμναστήριο σε ποσοστό 63%. Τα Γυμνάσια που έχουν κλειστό γυμναστήριο ποσοστό 37% έχουν προβλήματα κυρίως με την καθημερινή καθαριότητα, δευτερευόντως με τη κεντρική θέρμανση και τέλος με τον κατάλληλο φωτισμό. Προβλήματα δε, προκύπτουν, όπως και με τον αύλειο χώρο, λόγω συστέγασης σχολείων και πολλές φορές υπάρχουν τουλάχιστον δύο τμήματα μέσα στον κλειστό χώρο. Αίθουσες Πολλαπλών Χρήσεων έχει το 34% των σχολείων του νομού μετριάζοντας, έτσι, την έλλειψη των κατάλληλων κλειστών αθλητικών εγκαταστάσεων.

Το σύνολο των Γυμνασίων του νομού που διαθέτουν κλειστές αθλητικές εγκαταστάσεις και Αίθουσες Πολλαπλών Χρήσεων προσεγγίζει το 71%. Ωστόσο, δεν γίνεται σαφές, αν αυτές οι κλειστές εγκαταστάσεις πληρούν τις προδιαγραφές και για αγώνες ή είναι απλώς κλειστές αίθουσες που διαμορφώθηκαν με το πέρασμα του χρόνου και σε αθλητικές.

ΕΡΩΤΗΣΗ 12^η και 13^η. Η συντριπτική πλειοψηφία των σχολείων δεν έχει στεγαστρο σε ποσοστό 84%. Αν συνδυάσουμε την έλλειψη στεγαστρού με το χαμηλό ποσοστό ύπαρξης κλειστού γυμναστηρίου 37% ή Αίθουσας Πολλαπλών Χρήσεων 34% (ερωτήσεις 10 και 11), αλλά και με τις δυσμενείς καιρικές συνθήκες (βροχερός καιρός ή μεγάλες θερμοκρασίες) το μάθημα της Φ.Α. γίνεται περισσότερο του δέοντος θεωρητικό και οι καθηγητές αναγκάζονται να κάνουν υπερβολική χρήση των βιβλίων Φ.Α. του μαθητή ή και οπτικοακουστικών μέσων, αν το σχολείο βέβαια διαθέτει τον απαραίτητο εξοπλισμό. Κατάσταση όχι απαραίτητα αρνητική, που περιορίζει, όμως, τη κινητική ταυτότητα του μαθήματος και τη διάθεση των μαθητών για κίνηση και άσκηση. Μπορεί να εξηγηθεί, έτσι, το γεγονός ότι 16 από τους 38 καθηγητές Φ.Α. κάνουν χρήση χώρων ακατάλληλων για την διδασκαλία του μαθήματος. Επίσης 9 καθηγητές κάνουν χρήση εξωσχολικών αθλητικών εγκαταστάσεων. Τα αποτελέσματα αυτά συμφωνούν και με αποτελέσματα έρευνας που αφορούσε τις αθλητικές εγκαταστάσεις των Δημοτικών σχολείων της πόλης του Ηρακλείου (Αγγέλη, 2011). Η έξοδος ωστόσο, των μαθητών - από το σχολικό περιβάλλον προς τις εξωσχολικές αθλητικές εγκαταστάσεις και τανάπαλιν - είναι μια περίπλοκη διαδικασία και ο καθηγητής Φ.Α. που αναλαμβάνει την ευθύνη της εξόδου, είναι εκτεθειμένος σε απρόβλεπτες καταστάσεις, όσον αφορά την ασφάλεια των μαθητών και με πιθανές νομικές συνέπειες, όσο κοντινή και να είναι η απόσταση του σχολείου από τις εξωσχολικές αθλητικές εγκαταστάσεις.

ΕΡΩΤΗΣΗ 14^η. Οι απαντήσεις των καθηγητών σχετικά με το πόσο ικανοποιημένοι αισθάνονται από τις αθλητικές εγκαταστάσεις του σχολείου τους έχουν μικρή απόκλιση. Μια μικρή πλειοψηφία, ωστόσο, υπερτερεί σε ποσοστό 40% υπέρ του χαρακτηρισμού *μέτριες* των αθλητικών εγκαταστάσεων του σχολείου τους. Αποτέλεσμα που συμπίπτει και με τα ευρήματα ερευνητικής εργασίας σχετικά με το επίπεδο των αθλητικών εγκαταστάσεων και του αθλητικού υλικού, στις σχολικές μονάδες Π/θμιας και Δ/θμιας Εκπ/σης των περιφερειών ανατολικού Ηρακλείου, Λασιθίου και Β' Διεύθυνσης Αθήνας (Ζαμπετάκη & Τριπόδης, 2008). Δηλώνουν ότι δεν είναι ικανοποιημένοι από την υλικοτεχνική υποδομή των σχολείων τους (αθλητικές εγκαταστάσεις και αθλητικό υλικό) την χαρακτηρίζουν μέτρια και ανεπαρκή, με παρόμοιες αναφορές σε μελέτες (Ντάνης, 2011) και αποτελεσμάτων σε άλλες έρευνες (Αγγέλη, 2011; Αδαμόπουλος, 2010; Κουλαμάτσου & Τριπόδης, 2008; Μουντάκης & Αρβανίτη, 1999). Το ποσοστό 34% των καθηγητών, που δηλώνει ότι είναι ικανοποιημένο από τις εγκαταστάσεις του σχολείου τους, συμπίπτει σχεδόν στα περισσότερα ερωτηματολόγια με αυτό των σχολείων που διαθέτουν κλειστό γυμναστήριο (ερώτηση 10), όπως ήταν αναμενόμενο.

ΕΡΩΤΗΣΗ 15^η. Οι καθηγητές Φ.Α. που πιστεύουν ότι υπάρχουν χώροι οι οποίοι εγκυμονούν κινδύνους για τους μαθητές στους χώρους που γυμνάζονται είναι 42%, με τους περισσότερους 66% να πιστεύουν ότι η αυλή του σχολείου κρύβει την μεγαλύτερη επικινδυνότητα, με παρόμοια αποτελέσματα και σε άλλη έρευνα (Αγγέλη, 2011). Εδώ πρέπει να τεθούν οι προτεραιότητες και η στάση υπευθυνότητας κάθε σχολικής μονάδας, ώστε να αντιμετωπισθούν επαρκώς αυτοί οι κίνδυνοι.

ΕΡΩΤΗΣΗ 16^η και 17^η. Η πλειοψηφία των καθηγητών θεωρεί ότι υπάρχει επαρκές αθλητικό υλικό για τη πραγματοποίηση μέρους του Α.Π. σε ποσοστό 84% του μαθήματος της Φ.Α., το οποίο συνάδει και με τις *ανεπαρκείς* αθλητικές εγκαταστάσεις 26% (ερώτηση 14), καθώς και με το μικρό ποσοστό 21% των καθηγητών που καταφέρνουν και διδάσκουν όλο το περιεχόμενο του Α.Π. της Φ.Α. (ερώτηση 21), αποτελέσματα που συνάδουν και με αποτελέσματα παρεμφερής έρευνας (Αγγέλη, 2011). Αποτελέσματα που συμφωνούν με τις εκτιμήσεις των καθηγητών Φ.Α. της Β' Διεύθυνσης Αθήνας σχετικά με τις αθλητικές εγκαταστάσεις και το αθλητικό υλικό των σχολείων τους (Κουλαμάτσου & Τριπόδης, 2008). Πρέπει να τονισθεί ότι κατά την προετοιμασία της χώρας για τους Ολυμπιακούς αγώνες του 2004 δόθηκε αρκετό και ποικίλο αθλητικό υλικό στα σχολεία της χώρας, χωρίς, όμως, να υπάρξει μέριμνα και για τη κατασκευή των αντίστοιχων αθλητικών εγκαταστάσεων. Πέρα από τις ελλείψεις υλικού, όπως είναι π.χ. τα στρώματα για γυμναστική (που δύσκολα μπορεί να τα αγοράσει ένα σχολείο μόνο του λόγω κόστους), το

αθλητικό υλικό είναι αναλώσιμο και πρέπει να ανανεώνεται συχνά, δυνατότητα που δεν υπάρχει πάντα στα σχολεία. Λόγω έλλειψης αθλητικού υλικού δε διδάσκονται κυρίως ο Στίβος 29%, το Χάντμπολ 19% και η Γυμναστική 16%.

ΕΡΩΤΗΣΗ 18^η και 19^η. Από τους συμμετέχοντες καθηγητές Φ.Α. στην έρευνα, 18 και ποσοστό 47% δήλωσαν ότι δεν υπάρχει δυνατότητα δημιουργίας κλειστού γυμναστηρίου ή κάποιας κλειστής αίθουσας για διδασκαλία διάφορων αντικείμενων του Α.Π. στα σχολεία τους. Από τις απαντήσεις των καθηγητών Φ.Α. στην ερώτηση 19 διαφαίνεται ότι υπάρχει η δυνατότητα κατασκευής, τόσο κλειστών, όσο και ανοικτών αθλητικών εγκαταστάσεων στα Γυμνάσια του νομού. Η δυνατότητα κατασκευής εγκαταστάσεων δηλώνει ταυτόχρονα και ισάριθμες ελλείψεις που αφορούν σχεδόν όλα τα αντικείμενα του Α.Π., αποτέλεσμα που συμφωνεί και με τα αποτελέσματα αντίστοιχης έρευνας για τις αθλητικές εγκαταστάσεις των Δημοτικών σχολείων της πόλης του Ηρακλείου (Αγγέλη, 2011). Την πρωτοκαθεδρία, ωστόσο, στις προτιμήσεις των καθηγητών έχουν οι εγκαταστάσεις για αθλοπαιδιές είτε κλειστού, είτε ανοικτού χώρου. Συσχετίζοντας τις προτιμήσεις αυτές με την ύπαρξη μεγάλων αύλειων χώρων ποσοστό 76% (ερώτηση 7) στη πλειοψηφία των Γυμνασίων του νομού μπορούμε να συμπεράνουμε, ότι οι αθλητικές εγκαταστάσεις των σχολείων μπορούν να βελτιωθούν (επιλογή ενός καθηγητή στην ερώτηση 19) ή και να κατασκευασθούν νέες. Με τη κατασκευή νέων εγκαταστάσεων μπορεί να υπάρξει κάλυψη των ελλείψεων αθλητικής υλικοτεχνικής υποδομής, αν βέβαια τα σχολεία επιχορηγηθούν οικονομικά και στηριχθούν επαρκώς από τις τεχνικές υπηρεσίες, π.χ. των περιφερειών, των δήμων, κ.λ.π.

Πρέπει να επισημανθεί ότι 11 καθηγητές Φ.Α. έχουν τη δυνατότητα δημιουργίας κλειστού γυμναστηρίου ή αίθουσας γυμναστικής, ποσοστό 22%, στα σχολεία τους. Το ποσοστό αυτό, αν συνυπολογιστεί με τα Γυμνάσια του νομού Αιτ/νίας που διαθέτουν ήδη κλειστό γυμναστήριο 37% και με τα σχολεία που διαθέτουν Αίθουσα Πολλαπλών Χρήσεων 34%, φτάνουμε στο ιδανικό αποτέλεσμα του ποσοστού 93% των Γυμνασίων, που θα μπορούν να διαθέτουν κλειστές αθλητικές εγκαταστάσεις.

ΑΝΑΛΥΤΙΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ

ΕΡΩΤΗΣΗ 20^η. Η πλειοψηφία των καθηγητών σε ποσοστό 68% πιστεύει ότι η ύπαρξη ενιαίου Α.Π. είναι σωστή. Αναδεικνύεται, έτσι, ότι ο καθοδηγητικός ρόλος του ενιαίου Α.Π. θεωρείται από τους καθηγητές λειτουργικός και υποστηρικτικός στο προγραμματισμό διδασκαλίας του μαθήματός τους, καθώς η ύπαρξη αυτού προστατεύει το μάθημα της Φ.Α. από τους κινδύνους της περιορισμένης και της διαφορετικής

εκπαίδευσης στα σχολεία. Ωστόσο, υπάρχει και ένα ποσοστό καθηγητών που απάντησαν ότι είναι λάθος 24%. Αυτή η επιλογή μπορεί να σημαίνει ότι οι συγκεκριμένοι καθηγητές δεν έχουν ενσωματώσει και αποδεχτεί την αντίληψη και φιλοσοφία των Α.Π. και θεωρούν, ότι ένα πιο ελεύθερο πρόγραμμα, προσαρμοσμένο στην υλικοτεχνική υποδομή του σχολείου τους, αλλά και στις ιδιαίτερες γνώσεις του κάθε καθηγητή Φ.Α. θα ήταν πιο αποτελεσματικό. Προτιμούν, δηλαδή, ένα Α.Π. «ανοικτού τύπου». Στη βιβλιογραφία αναφέρεται ότι υπάρχει ανάγκη ενίσχυσης της αυτονομίας των καθηγητών Φ.Α., όσον αφορά την ανάπτυξη και εφαρμογή ενός δικού τους Α.Π., προσαρμοσμένο από τον εκάστοτε καθηγητή στις ιδιαιτερότητες της σχολικής μονάδας του, έχοντας, ωστόσο, και κοινούς στόχους με το ευρύτερο Αναλυτικό Πρόγραμμα (Γοροζίδης, 2009). Ο Ντάνης (2011), υποστηρίζει ότι με την ύπαρξη ενός ενιαίου Α.Π. (από το οποίο καθορίζεται ποιά πρέπει να είναι η φυσική εκπαίδευση των μαθητών), μπορεί να αποφευχθεί η δυσκολία αντικειμενικού καθορισμού εκείνων των ενοτήτων, που πρόκειται να δομήσουν το προσωπικό «ανοιχτό Α.Π.» του κάθε καθηγητή Φυσικής Αγωγής.

ΕΡΩΤΗΣΗ 21^η. Το ιδιαιτέρως μικρό ποσοστό των καθηγητών 21%, που απάντησε ότι υλοποιεί όλο το Α.Π. προβληματίζει και είναι πολύ κοντά στο ποσοστό των καθηγητών 16% που έχουν επάρκεια αθλητικού υλικού για την διδασκαλία όλου του Α.Π. (ερώτηση 16), καθώς και στο ποσοστό 26% των καθηγητών που θεωρούν ανεπαρκείς τις αθλητικές εγκαταστάσεις των σχολείων τους (ερώτηση 14). Οι υπόλοιποι καθηγητές 79% απάντησαν ότι δεν διδάσκουν όλο το περιεχόμενο του Α.Π., αλλά ένα μέρος του, το οποίο είναι και το μεγαλύτερο σε ποσοστό 87%. Αιτιολογούν την απόφασή τους αυτή, κυρίως λόγω ελλείψεων σε αθλητικές εγκαταστάσεις 42% και αθλητικό εξοπλισμό 38% επαληθεύοντας, έτσι, τις απαντήσεις τους στις ερωτήσεις 14, 16 και 17. Μικρότερο ποσοστό 10% καθηγητών ανέφερε ελλιπή γνώση κάποιων αντικειμένων του Α.Π. σε συνδυασμό με ελλείψεις σε αθλητικές εγκαταστάσεις και αθλητικό εξοπλισμό. Κανένας καθηγητής Φ.Α. του νομού Αιτ/νίας δεν επέλεξε τη τέταρτη επιλογή, *αν προτιμά, δηλαδή, να εξασκεί την ειδικότητά του* σε βάρος των άλλων αντικειμένων του Α.Π., που έρχεται σε αντίθεση με άλλη έρευνα (Λάμπρου, 2002), στην οποία, έστω και ένα μικρό ποσοστό (16%) των καθηγητών Φ.Α. απάντησε πως μεροληπτεί υπέρ της ειδικότητάς του. Υπήρξαν και δύο καθηγητές που συμπλήρωσαν το ερωτηματολόγιο και, παρόλο που η συγκεκριμένη ερώτηση ήταν συνταγμένη και δομημένη έτσι, ώστε οι απαντήσεις να δοθούν από τις προτεινόμενες επιλογές σε συγκεκριμένα πεδία χωρίς ελεύθερη απάντηση, απάντησαν, εκτός πεδίου, ως εξής: ο πρώτος καθηγητής ανέφερε το «χαμηλό επίπεδο των μαθητών» και την «έλλειψη χρόνου», και ο δεύτερος «την έλλειψη χρόνου». Οι απαντήσεις αυτές,

που δεν είχαν ενταχθεί στο ερωτηματολόγιο από την ερευνήτρια, μας προβληματίσαν. Συνδυαζόμενες, ωστόσο και με τις απαντήσεις σχετικά με το ποιοί παράγοντες μπορούν να βοηθήσουν ένα καθηγητή Φ.Α. να κάνει καλύτερα τη δουλειά του (ερώτηση 27), δύο καθηγητές απάντησαν ως μια προτεραιότητα τις «περισσότερες ώρες διδασκαλίας» και ως μια άλλη το «καλύτερο επίπεδο μαθητών».

ΕΡΩΤΗΣΗ 22^η. Οι απαντήσεις των καθηγητών σχετικά με την επίτευξη του σκοπού της Φ.Α., δηλαδή, τη σωματική ανάπτυξη των μαθητών και παράλληλα την ψυχοπνευματική και ηθική τους καλλιέργεια μέσα από τους στόχους και τα περιεχόμενα του Α.Π. της Φ.Α φανερώνουν, ότι οι καθηγητές 52% θεωρούν ότι επιτυγχάνεται μερικώς, ενώ ολικώς 34%. Όπως αναφέρει και ο Ντάνης (2011, σ. 19) *«οι στόχοι του μαθήματος χαρακτηρίζονται από μια σχετική επιτευξιμότητα, ανάλογα με τη βαρύτητα που έχουν στο μάθημα και ανάλογα με το πόσο συχνά ενσωματώνονται στο μάθημα»*. Η πλειοψηφία των καθηγητών εκφράζει αμφιβολίες σχετικά με την επίτευξη του σκοπού, απαντώντας εν μέρει και αυτή η άποψη μπορεί να συνδυαστεί με την ερώτηση 27, στην οποία οι καθηγητές ζητούν περισσότερες ώρες διδασκαλίας και καλύτερη υλικοτεχνική υποδομή.

ΕΡΩΤΗΣΗ 23^η. Οι καθηγητές Φ.Α. σε ποσοστό 52% επέλεξαν *μερικές φορές* στην ερώτηση σχετικά με την δυσκολία εφαρμογής της Διαθεματικότητας στο μάθημα της Φυσικής Αγωγής. Συνέδεσαν την απάντησή τους με την έλλειψη χρόνου 61%, με τη δυσκολία ανάπτυξης εννοιών σε θέματα που αφορούν την ίδια τη Φ.Α. 46% και τέλος με τη σύνδεση των προτεινόμενων εννοιών με άλλα μαθήματα 45%. Η εφαρμογή της Διαθεματικότητας στη Φ.Α. συναντά δυσκολίες και εμπόδια, όπως έλλειψη επαρκών γνώσεων και εξοικείωσης. Επίσης, τυγχάνει σχετικής αμφισβήτησης από τους καθηγητές, καθώς ένα ποσοστό αυτών δε συμφωνούν ότι η διαθεματική προσέγγιση θα βοηθήσει τους μαθητές να μάθουν επαρκώς μία αθλητική δραστηριότητα και προβληματίζονται με την *εφαρμογή της οριζόντιας και κάθετης διάστασης της διαθεματικής προσέγγισης και των προβλεπόμενων σχεδίων εργασίας*. (Αδαμόπουλος, 2010). Η ανάγκη επιμόρφωσης είναι προφανής, για να μπορέσουν οι καθηγητές να εφαρμόσουν τις θεσμοθετημένες εκπαιδευτικές αλλαγές, ώστε να υπάρξει επίτευξη των στόχων αυτών. Ο Fullan αναφέρει ότι η εκπαιδευτική αλλαγή χρειάζεται υποστήριξη και επιμόρφωση των καθηγητών, καθώς ο ρόλος του καθηγητή είναι καθοριστικός, αφού η αλλαγή αυτή θα πραγματοποιηθεί, όταν οι ίδιοι πεισθούν για τη λειτουργικότητα και αποτελεσματικότητά της (Τζαβάρια & Βεργίδη, 2005).

ΕΡΩΤΗΣΗ 24^η. Σύμφωνα με τις απαντήσεις των καθηγητών σχετικά με τις μεθόδους διδασκαλίας που χρησιμοποιούν πιο συχνά, αυτή είναι η Πρακτική μέθοδος από

27 καθηγητές. Ως δεύτερη κρίθηκε η μέθοδος της Αμοιβαίας Διδασκαλίας από 25 καθηγητές και ως τρίτη επιλογή η μέθοδος του Παραγγέλματος μαζί με τη μέθοδο του Μη Αποκλεισμού από 24 καθηγητές η καθεμία. Η μέθοδος διδασκαλίας που χρησιμοποιείται λιγότερα συχνά, είναι η μέθοδος του Αυτοελέγχου από 22 καθηγητές Φ.Α, χωρίς, όμως να απέχει σημαντικά από τις υπόλοιπες μεθόδους. Ωστόσο, αν αναφερθούμε στη σειρά προτίμησης η μέθοδος του Παραγγέλματος είναι αυτή που έχουν ως πρώτη τους επιλογή οι περισσότεροι καθηγητές 41%, δεύτερη η Πρακτική μέθοδος 32%, και τρίτη η μέθοδος της Αμοιβαίας Διδασκαλίας 15%.

Η χρήση και η κλιμάκωση αυτή των μεθόδων διδασκαλίας μας οδηγεί στη διαπίστωση, ότι χρησιμοποιούνται όλες, ανάλογα με το στόχο του κάθε μαθήματος. Η χρήση όλων των μεθόδων διδασκαλίας, εκτός των παραδοσιακών του Παραγγέλματος, δηλαδή και της Πρακτικής μεθόδου, θεωρείται απαραίτητη, καθώς επιτυγχάνονται πιο εύκολα οι μαθησιακοί στόχοι και αυξάνεται το ενδιαφέρον των μαθητών για το μάθημα της Φ.Α. που φθίνει (Papaioannou, 1997). Οι Mosston και Ashworth (2002), υποστηρίζουν ότι η εφαρμογή των νέων μεθόδων διδασκαλίας καλλιεργούν την αίσθηση της αυτό-αποτελεσματικότητας στους καθηγητές και έτσι προάγεται αποτελεσματικότερα η διαδικασία της μάθησης.

ΕΡΩΤΗΣΗ 25^η. Η Σχολική Σύμβουλος Φ.Α. έχει επισκεφθεί σχεδόν τα μισά Γυμνάσια του νομού 47% και οι περισσότεροι καθηγητές 83% έχουν βρει υποστήριξη και καθοδήγηση στις δυσκολίες που αντιμετωπίζουν. Άποψη που συμφωνεί και με τα αποτελέσματα έρευνας στη Β' Διεύθυνση Αθήνας από τους Κουλαμάτσου και Τριπόδη, (2008), όπου οι καθηγητές Φ.Α. *«κατανοούν πόσο σημαντική είναι η συνεργασία τους με τον σχολικό σύμβουλο, ..., όχι μόνο για την αξιολόγηση και την ποιοτική βελτίωση του εκπαιδευτικού τους έργου, αλλά και για την αποτελεσματικότητα της σχολικής μονάδας»*. Ως εκ τούτου μπορεί να θεωρηθεί, ότι ως θεσμός είναι επιτυχής, ειδικά όταν συνδυάζεται και με συχνά επιμορφωτικά σεμινάρια σε θέματα που άπτονται του μαθήματος της Φυσικής Αγωγής. Από έρευνα, που είχε γίνει σε κρατικούς οργανισμούς, διαπιστώθηκε ότι οι υπάλληλοι παρουσιάζουν μεγιστοποίηση της απόδοσής τους, όταν είναι προσανατολισμένοι στη μάθηση (Moss & Ritossa, 2007). Τα επιμορφωτικά σεμινάρια θεωρούνται απαραίτητα από τους καθηγητές, όπως φαίνεται και από τις απαντήσεις στην παρακάτω ερώτηση (ερώτηση 26). Τα επιμορφωτικά σεμινάρια που διοργανώνονται, ωστόσο, από τους σχολικούς συμβούλους έχουν συνήθως τη μορφή βραχύχρονων σεμιναρίων, ημερίδων, κ.λ.π. και βασίζονται κυρίως σε μοντέλα *«προσφοράς» (από τη διοίκηση προς τη βάση) επιμόρφωσης παρά «ζήτησης»* (Αδαμόπουλος, 2010, σ. 137). Στα

θετικά σημεία των επιμορφωτικών αυτών σεμιναρίων είναι το υψηλό επίπεδο των διδασκόντων καθηγητών, η καλή οργάνωση, ο αριθμός των σεμιναρίων και η δυνατότητα σε ορισμένες περιπτώσεις επανάληψής τους, η επικοινωνία με το σχολικό σύμβουλο Φ.Α. αλλά και μεταξύ των καθηγητών, η προώθηση νέων ιδεών και γνώσεων, η ώθηση για περισσότερη ενασχόληση και μελέτη, καθώς και το λύσιμο αποριών, συμβουλών και ευκαιριών για βιωματική εξάσκηση (Αδαμόπουλος, 2010).

ΕΡΩΤΗΣΗ 26^η. Το Χάντμπολ μαζί με το Ποδόσφαιρο είναι τα αντικείμενα του Α.Π. που είναι η πρώτη επιλογή των καθηγητών Φ.Α. του νομού Αιτ/νίας στη σειρά προτεραιότητας προς επιμόρφωση σε ποσοστό 28% αντίστοιχα για κάθε αντικείμενο. Δεύτερη επιλογή στη σειρά προτεραιότητας προς επιμόρφωση είναι η Γυμναστική 19% και τρίτη επιλογή είναι οι Ελληνικοί Παραδοσιακοί Χοροί 16%.

Το Χάντμπολ είναι η δραστηριότητα που αναφέρθηκε περισσότερο από τους καθηγητές σε ποσοστό 25%. Το Ποδόσφαιρο είναι το αντικείμενο που αναφέρθηκε δεύτερο, μετά το Χάντμπολ, από 13 καθηγητές, ποσοστό 15% (όπου και οι 13 είναι γυναίκες). Η Γυμναστική, ο Στίβος και οι Ελληνικοί Παραδοσιακοί Χοροί, 13% για το κάθε αντικείμενο αντίστοιχα, είναι οι αθλητικές δραστηριότητες προς επιμόρφωση που αναφέρθηκαν περισσότερο μετά το Χάντμπολ και το Ποδόσφαιρο. Λόγω του μεγάλου εύρους στις επιλογές των καθηγητών μπορούμε να ισχυριστούμε, ότι οι καθηγητές θεωρούν τη συνεχή επιμόρφωση απαραίτητη και εποικοδομητική για την επιτυχή διδασκαλία της Φυσικής Αγωγής.

Αξίζει να επισημανθεί, επίσης, ότι η εύρεση των πιο σημαντικών εκπαιδευτικών προβλημάτων αποτελεί και το πιο σημαντικό βήμα για το σχεδιασμό και την οργάνωση επιμορφωτικών θεμάτων ενηλίκων (Βεργίδης, 2008). Όπως αναφέρει ο Κόκκος, (2008, σ. 83) οι ενήλικες που συμμετέχουν σε σεμινάρια επιμόρφωσης *«έχουν τάση για ενεργητική συμμετοχή στην πορεία της μάθησής τους»*. Θεωρούμε, λοιπόν, ότι η Σχολική Σύμβουλος πρέπει να ενσκήψει στις προτεραιότητες και προτεινόμενες επιλογές των ίδιων των καθηγητών προς επιμόρφωση. Η αυτό-αποτελεσματικότητα των εκπαιδευτικών αυξάνεται μετά την παρακολούθηση ενός επιμορφωτικού σεμιναρίου, καθώς βελτιώνονται οι γνώσεις τους και διαμορφώνονται θετικές στάσεις ως προς το αντικείμενο της επιμόρφωσης (Κεφαλληνού- Τζινιέρη, 2009).

Το Χάντμπολ είναι το αντικείμενο του Α.Π., που μπορεί να θεωρηθεί ως το πιο παραμελημένο άθλημα, καθώς αναφέρονται από τους καθηγητές ελλείψεις εγκαταστάσεων αλλά και αθλητικού υλικού στα Γυμνάσια του νομού Αιτ/νίας (ερώτηση 8,

17) και επιπλέον είναι μία από τις πρώτες επιλογές των καθηγητών ως προς τη δυνητική δημιουργία αθλητικών εγκαταστάσεων στο χώρο των σχολείων τους (ερώτηση 19).

ΕΡΩΤΗΣΗ 27^η. Αν και υπάρχει διακύμανση στις επιλογές των καθηγητών του νομού Αιτ/νίας, παρόλα αυτά η πλειοψηφία αυτών επέλεξε ως παράγοντες ποιοτικής αναβάθμισης του μαθήματος της Φ.Α. τις *Καλύτερες αθλητικές εγκαταστάσεις* σε ποσοστό 26%, *Περισσότερο αθλητικό υλικό* 26% και τη *Συχνότερη επιμόρφωση* 22%.

Αντίστοιχα και η σειρά προτίμησης που τέθηκε από την πλειοψηφία των καθηγητών ήταν: α. *Καλύτερες αθλητικές εγκαταστάσεις*, β. *Περισσότερο αθλητικό υλικό* και γ. *Συχνότερη επιμόρφωση*. Δύο καθηγητές διατύπωσαν προσωπικές τους απόψεις, αυτές της *Ευσυνειδησίας* και του *Καλύτερου επιπέδου των μαθητών*, τις οποίες έθεσαν και ως πρώτες επιλογές προτίμησής τους. Η *Αύξηση των μηνιαίων αποδοχών* αναφέρθηκε ως πρώτη επιλογή μόνον από τέσσερις καθηγητές Φυσικής Αγωγής. Όπως αναφέρει ο Γοροζίδης (2009), οι καθηγητές Φ.Α. παρουσιάζονται εσωτερικά παρακινημένοι, καθώς δηλώνουν ικανοποιημένοι από τη «φύση» της εργασίας τους, ενώ η αμοιβή αποτελεί βασική πηγή εξωτερικής παρακίνησης.

Από τα παραπάνω μπορούμε να ισχυριστούμε ότι οι απαντήσεις των καθηγητών όλου του ερωτηματολογίου της παρούσας έρευνας έχουν ως κατακλείδα πρόταση τις απαντήσεις τους στην ερώτηση 27, όπου ζητούν, ως όρους ποιοτικής αναβάθμισης του μαθήματος της Φ.Α., τη βελτίωση της αθλητικής υλικοτεχνικής υποδομής των Γυμνασίων και τη συχνότερη και καλύτερη επιμόρφωση, καθώς επιδεικνύουν διάθεση για αυτό-βελτίωση και αποτελεσματικότητα στην εργασία τους.

Πρέπει να αναφερθεί, ωστόσο, ότι διαφάνηκαν δύο περιπτώσεις αδυναμίας του ερωτηματολογίου. Η πρώτη περίπτωση σχετίζεται με τη καταγραφή των κλειστών αθλητικών εγκαταστάσεων των Γυμνασίων, όπου δεν μπόρεσε να υπάρξει ξεκάθαρο συμπέρασμα για την ποιότητα και καταλληλότητα αυτών και αν, εντέλει, αυτές καλύπτουν τις προδιαγραφές του ΟΣΚ (ερωτήσεις 10 και 11). Η δεύτερη περίπτωση ανιχνεύθηκε στη ερώτηση 21, σχετικά με την υλοποίηση, ή όχι όλου του Α.Π. και τις αιτίες μη διδασκαλίας όλων των αντικειμένων, όπου προφανώς χρειαζόντουσαν οι συμμετέχοντες καθηγητές και άλλες προτεινόμενες επιλογές-αιτίες, ώστε να επιτύχουν να εκφράσουν ακριβώς αυτό που θέλουν.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ VI

ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ

Μετά την ανάλυση και συζήτηση των αποτελεσμάτων προχωρήσαμε στην εξαγωγή συμπερασμάτων και στον έλεγχο του σκοπού, και των ερευνητικών ερωτημάτων της μελέτης. Με αυτή την έρευνα επιδιώχθηκε να γίνει καταγραφή της αθλητικής υλικοτεχνικής υποδομής των Γυμνασίων του νομού Αιτ/νίας και να διερευνηθεί, αν αυτή επαρκεί για τη διδασκαλία όλων των ενοτήτων του Α.Π. της Φυσικής Αγωγής. Να γίνει καταγραφή των προτάσεων των καθηγητών Φ.Α., όσον αφορά την δυνατότητα κατασκευής νέων ανοιχτών ή και κλειστών αθλητικών εγκαταστάσεων στα σχολεία τους. Να διατυπώσουν οι καθηγητές, επίσης, τις προσωπικές απόψεις τους για την επιμόρφωση που επιθυμούν και τέλος τις προτάσεις τους για ποιοτική αναβάθμιση του έργου τους υποδεικνύοντας τρόπους βελτίωσης.

Ξεκινώντας τη παρουσίαση των συμπερασμάτων σχετικά με την αθλητική υλικοτεχνική υποδομή των Γυμνασίων του νομού Αιτ/νίας μπορούμε να πούμε, ότι οι καθηγητές Φ.Α. δεν είναι ικανοποιημένοι από την υλικοτεχνική υποδομή των σχολείων τους (αθλητικές εγκαταστάσεις και αθλητικό υλικό) και η πλειοψηφία τους τη χαρακτηρίζει μέτρια και ανεπαρκή. Οι αθλητικές εγκαταστάσεις για το μπάσκετ και το βόλεϊ είναι ικανοποιητικές, χρήζουν, βέβαια, συντήρησης και βελτίωσης. Οι εγκαταστάσεις για το ποδόσφαιρο είναι πιο λίγες ποσοστιαία και ακόμα λιγότερες για το χάντμπολ και το στίβο. Αρκετοί καθηγητές αναγκάζονται να χρησιμοποιούν εξωσχολικές αθλητικές εγκαταστάσεις ή ακατάλληλους χώρους εντός του σχολείου, για να διδάξουν κάποια από τα αντικείμενα του Αναλυτικού Προγράμματος. Τα περισσότερα Γυμνάσια δεν έχουν κλειστά γυμναστήρια και αυτά που διαθέτουν, οι συνθήκες σωστής λειτουργίας δεν τηρούνται επαρκώς. Πολύ λιγότερα από τα μισά Γυμνάσια του νομού έχουν Αίθουσες Πολλαπλών Χρήσεων, ενώ η συντριπτική πλειοψηφία των Γυμνασίων δεν διαθέτει στέγαστρο.

Σχεδόν οι μισοί καθηγητές Φ.Α. από τους 38 απάντησαν ότι δεν υπάρχει δυνατότητα μετατροπής κάποιου χώρου ή αίθουσας του σχολείου τους σε αίθουσα γυμναστικής. Κάποιοι, ωστόσο, από τους υπόλοιπους καθηγητές των Γυμνασίων του νομού έχουν τη δυνατότητα κατασκευής κλειστών εγκαταστάσεων. Στη πλειοψηφία τους

τα Γυμνάσια έχουν μεγάλους αύλειους χώρους, οπότε με σωστό σχεδιασμό και χρηματοδότηση θα μπορούσαν να δημιουργηθούν γήπεδα για αθλοπαιδιές, κυρίως για χάντμπολ, άθλημα το οποίο σημειώνει και τις περισσότερες ελλείψεις υποδομής στα Γυμνάσια του νομού, όπως, επίσης και υποδομές για στίβο.

Λόγω έλλειψης αθλητικού υλικού δεν διδάσκονται από πολλούς καθηγητές Φ.Α. κάποιες ενότητες του Α.Π., όπως ο στίβος, το χάντμπολ και η γυμναστική.

Όσον αφορά την επιμόρφωση είναι προφανής η επιθυμία των καθηγητών Φ.Α. για επιμόρφωση σχεδόν σε όλα τα αντικείμενα του Α.Π., καθώς και στην εφαρμογή της Διαθεματικότητας στο μάθημά τους. Ζητούν, επίσης, συχνότερη και πιο πλούσια επιμόρφωση στα αντικείμενα του Α.Π. που οι ίδιοι αισθάνονται ότι έχουν ελλείψεις.

Οι καθηγητές Φ.Α. τέλος προτείνουν βελτίωση της ήδη υπάρχουσας αθλητικής υλικοτεχνικής υποδομής των Γυμνασίων και δημιουργία νέων εγκαταστάσεων, ώστε να αναβαθμιστεί ποιοτικά το μάθημά τους και να είναι περισσότερο αποτελεσματικοί στο εκπαιδευτικό τους έργο.

Επιγραμματικά θα μπορούσαμε να πούμε, ότι για να υποστηριχθεί η υπόσταση του μαθήματος, αλλά και ο ίδιος ο καθηγητής Φ.Α., χρειάζεται εκσυγχρονισμός της αθλητικής υλικοτεχνικής υποδομής των Γυμνασίων του νομού Αιτ/νίας.

Προτάσεις για πρακτική εφαρμογή

Συνοψίζοντας τα παραπάνω μπορούμε να πούμε ότι τα Γυμνάσια του νομού Αιτ/νίας χρειάζονται χρηματοδότηση για να καλύψουν τις ανάγκες τους, όπως, επίσης, σωστό σχεδιασμό των νέων σχολείων με κατάλληλες προδιαγραφές και ποιοτική υποδομή. Όσον αφορά την χρηματοδότηση, λόγω της δύσκολης οικονομικής συγκυρίας θα πρέπει να αναζητηθεί λύση, ίσως, στα προγράμματα του Κοινοτικού Πλαισίου Στήριξης.

Προτείνεται, επίσης, η εφαρμογή προγραμμάτων επιμόρφωσης μικρής και μεγάλης διάρκειας, τόσο σε επίπεδο περιοχών και περιφερειών διοργανωμένα από τους Σχολικούς Συμβούλους, όσο και σε κεντρικό επίπεδο από το Υπουργείο Παιδείας.

Προτάσεις για μελλοντική έρευνα

- Προτείνεται η διεξαγωγή της έρευνας σε όλα τα σχολεία της Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης στη Δυτική Περιφέρεια Ελλάδας.
- Προτείνεται η διεξαγωγή της έρευνας σε όλα τα σχολεία της Πρωτοβάθμιας Εκπαίδευσης στη Δυτική Περιφέρεια Ελλάδα.

- Προτείνεται η διεξαγωγή της έρευνας σε όλα τα σχολεία της Πρωτοβάθμιας και Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης στην Ελλάδα, ώστε να υπάρχει μια συνολική εικόνα της υλικοτεχνικής υποδομής των σχολείων της χώρας.

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

- Αγγέλη, Π. (2011). *Αθλητικές εγκαταστάσεις των δημοτικών σχολείων της πόλης του Ηρακλείου και εφαρμογή του Αναλυτικού Προγράμματος Φυσικής Αγωγής για τα δημοτικά*. Αδημοσίευτη μεταπτυχιακή εργασία, Πανεπιστήμιο Πελοποννήσου, Τμήμα Οργάνωσης και Διαχείρισης Αθλητισμού.
- Αγριμάκης, Ν. (2007). *Η εκπαιδευτική πολιτική στον τομέα της σχολικής Φυσικής Αγωγής στην Ελλάδα: οι θεσμικές αλλαγές κατά τη δεκαετία του 1980*. Μεταπτυχιακή εργασία, Πανεπιστήμιο Κρήτης, Τμήμα Κοινωνιολογίας. Ανακτημένο την 17-09-2012 από: <http://www.soc.uoc.gr>
- Αδαμόπουλος, Κ. (2010). *Διαθεματικό Ενιαίο Πλαίσιο Προγράμματος Σπουδών (Δ.Ε.Π.Π.Σ.) και Αναλυτικά Προγράμματα Σπουδών (Α.Π.Σ.) στο Δημοτικό σχολείο: Η αλλαγή των θεσμικών προδιαγραφών διδασκαλίας ως ευκαιρία επαγγελματικής ανάπτυξης των εκπαιδευτικών Φυσικής Αγωγής της Πρωτοβάθμιας Εκπαίδευσης*. Μεταπτυχιακή εργασία, Πανεπιστήμιο Πάτρας, Παιδαγωγικό Τμήμα Δημοτικής Εκπαίδευσης. Ανακτημένο την 23-10-2012 από: <http://www.nemertes.lis.upatras.gr.pdf>
- Βάμβουκας, Μ. (1998). *Εισαγωγή στην ψυχοπαιδαγωγική έρευνα και μεθοδολογία*. Αθήνα: Γρηγόρης.
- Βάμβουκας, Μ. (2002). *Εισαγωγή στην ψυχοπαιδαγωγική έρευνα και μεθοδολογία*. Αθήνα: Γρηγόρης.
- Βαρδούλη, Κ. (1999). *Ο κοινωνικοποιητικός ρόλος της φυσικής αγωγής στις πρώτες τάξεις του δημοτικού σχολείου*. Η Φυσική Αγωγή στο Γύρισμα του Αιώνα, 1^ο Πανελλήνιο συνέδριο Σχολικής Φυσικής Αγωγής, (σελ. 98), πρακτικά συνεδρίου. Τρίκαλα: Έλλην.
- Βεργίδης, Δ. (2008). *Σχεδιασμός και δόμηση προγραμμάτων εκπαίδευσης ενηλίκων*, στο Δ. Βεργίδης και Θ. Καραλής, (2008). *Εκπαίδευση ενηλίκων: σχεδιασμός, οργάνωση και αξιολόγηση προγραμμάτων*, τόμ. Γ', β' έκδοση. Πάτρα: Ελληνικό Ανοικτό Πανεπιστήμιο,
- Γερογιάννης, Κ. & Μπούρας, Αν. (2007). *Σχεδιασμός Αναλυτικών Προγραμμάτων Σπουδών – Νέες Τάσεις*. Ανακτημένο την 24-02-2012 από: <http://www.conf2007.edu.uoi.gr>

- Γιάτσης, Σ. & Καρανταΐδου, Μ., (1995). Τομές στην πορεία της ελληνικής Φυσικής Αγωγής κατά τον 20^ο αιώνα-μεταρρυθμιστικές προσπάθειες. *Παιδαγωγική επιθεώρηση*, 22, 21-42.
- Γοροζίδης, Γ. (2009). *Παρακίνηση και Αυτό-αποτελεσματικότητα Καθηγητών Φυσικής Αγωγής Γυμνασίων στην Εφαρμογή των Νέων Αναλυτικών Προγραμμάτων Φυσικής Αγωγής*. Μεταπτυχιακή εργασία του Διατμηματικού Μεταπτυχιακού Προγράμματος του Αριστοτέλειου Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης, του Δημοκρίτειου Πανεπιστημίου Θράκης και του Πανεπιστημίου Θεσσαλίας, ΤΕΦΑΑ. Ανακτημένο την 23-10-2012 από: <http://www.pe.uth.gr.gorozidis.pdf>
- Γουναρίδης, Χ. (2008). *Φυσική Αγωγή – Αναλυτικά Προγράμματα*. 8^ο Εκπαιδευτικό Συνέδριο, Χανιά. Ανακτημένο την 24-02-2012 από: <http://dialogos – 8o synedrio – olme.blogspot.com>.
- Culpan, I. (1996/1997). Physical Education: Liberate or confine it to the Gymnasium, *Delta: Policy and Practice in Education*, 48, (no.2), 49, (no.1), 203-220.
- Δημητρόπουλος, Ε. Γ. (1994). *Εισαγωγή στη μεθοδολογία της επιστημονικής έρευνας*. Αθήνα: Έλλην.
- Ελευθεριάδης, Π.Μ. (1991). *Συγγραφική Τεχνική και Μεθοδολογία Ερευνών*. Κέντρο Ελευθέρων Φιλοσοφικών Κοινωνικών Σπουδών (Κ.Ε.Φ.Κ.Σ.). Αθήνα.
- Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο (2007). Ψήφισμα σχετικά με το ρόλο του αθλητισμού στην παιδεία, Ρ6 ΤΑ ΡΤΟΝ 0503 Α6-0415/2007 2007/2086 (INI), 13 Νοεμβρίου 2007.
- Ζαμπετάκη, Α. & Τριπόδης Ν. (2008). *Τα πλαίσια της «σωστής» αθλητικής εγκατάστασης και αθλητικού υλικού*. Ανακτημένο την 10-12-2010 από: <http://www.tripodis.gr>
- Javeau, C.I. (1996). *Η έρευνα με ερωματολόγιο*. (μετάφραση από τα γαλλικά). Αθήνα: Τυπωθείω.
- Καρανταΐδου, Μ. (2000). *Η φυσική αγωγή στην ελληνική μέση εκπαίδευση (1862-1990) και ιδρύματα εκπαίδευσης γυμναστών (1882-1982)*. Θεσσαλονίκη: Αδελφών Κυριακίδη α.ε.
- Κεφαλληνού-Τζινιέρη, Ι. (2009). *Αξιολόγηση της επιμόρφωσης καθηγητών/τριών Φυσικής Αγωγής του προγράμματος «Καλλιπάτειρα»*. Αδημοσίευτη μεταπτυχιακή διατριβή του Δημοκρίτειου Πανεπιστημίου Θράκης, ΤΕΦΑΑ.
- Κόκκος, Α. (2008). *Εισαγωγή στην εκπαίδευση ενηλίκων: Θεωρητικές προσεγγίσεις*. Τόμ.Α΄, Ελληνικό Ανοικτό Πανεπιστήμιο Πατρών.
- Κουμαλάτσου, Ε. & Τριπόδης, Ν. (2008). *Η αξιολόγηση στη διδακτική πράξη. Δημογραφικά στοιχεία εκπαιδευτικών φυσικής αγωγής-Αθλητική υλικοτεχνική*

υποδομή των σχολικών μονάδων Β' Διεύθυνσης Αθήνας. Ανακτημένο την 10-12-2010 από: <http://www.tripodis.gr>

Κουμαλάτσου, Ε. & Τριπόδης, Ν. (2008). *Η αξιολόγηση στη διδακτική πράξη. Κριτήρια μοριοδότησης για την αξιολόγηση του εκπαιδευτικού φυσικής αγωγής*. Ανακτημένο την 27-12-2012 από: <http://www.tripodis.gr>.

Κούρου, Α., Υφαντή, Αμ., Τσατσαρώνη, Αν. (2112). *Η εκπαίδευση των καθηγητών Φυσικής Αγωγής στην Ελλάδα και ο λόγος του σώματος*. Στιγμιότυπο σελίδας όπως εμφανίστηκε στις 4 Οκτ. 2012. Ανακτημένο την 18-10-2012 από: <http://www.elemedu.upatras.gr/eriande/synedria/synedrio4>

Κούστας, Κ. (2010, 7 Μαρτίου). Η φυσική αγωγή στο Δημόσιο Σχολείο. Η Αυγή online.

Λάμπρου, Χ. (2002). *Η εφαρμογή του Αναλυτικού Προγράμματος της Φυσικής Αγωγής στην πρωτοβάθμια εκπαίδευση*. Αδημοσίευτη μεταπτυχιακή εργασία, Μεταπτυχιακού Προγράμματος του Καποδιστριακού Πανεπιστημίου Αθηνών, Τμήμα Φιλοσοφίας Παιδαγωγικής και Ψυχολογίας.

Moser, Q. & Kaltron, G. (1971). *Survey Methods in Social Investigation*. London: Gower.

Moss, S. A. & Ritossa, D. A. (2007). The Impact of Goal Orientation on the Association between Leadership Style and Follower Performance, Creativity and Work Attitudes. *Leadership* 3(4), 433-456.

Mosston, M. & Ashworth, S. (2002). *Teaching physical education* (5th edition). San Fransisco: Benjamin Cummings.

Μουντάκης, Κ. (1992). *Η Φυσική Αγωγή στο Γυμνάσιο και στο Λύκειο. Εφαρμογή των νέων Αναλυτικών Προγραμμάτων*. Θεσ/νίκη: SALTO

Μουντάκης, Κ. (1995). Γιατί η απόκτηση κινητικών-αθλητικών δεξιοτήτων και όχι η καλή φυσική κατάσταση πρέπει να αποτελεί τον κυρίαρχο στόχο της φυσικής αγωγής στο Δημοτικό σχολείο και Γυμνάσιο. *Π.Ε.Π.Φ.Α.*, 54, 23-28.

Μουντάκης, Κ. (1998). Ανάγκη Αξιολόγησης των Στόχων της Φυσικής Αγωγής για μια Επιστημονικά Οργανωμένη Διδασκαλία. *Φυσική Αγωγή - Αθλητισμός - Υγεία*, 4/5, 17-28.

Μουντάκης, Κ. & Αρβανίτη, Κ. (1999). Αθλητικές εγκαταστάσεις σχολείων Β/βάθμιας εκπαίδευσης νομού Αττικής. *Η Φυσική Αγωγή στο γύρισμα του αιώνα*, 1^ο Πανελλήνιο συνέδριο Σχολικής Φυσικής Αγωγής, (σελ. 29-34), πρακτικά συνεδρίου, Τρίκαλα: ΕΛΛΗΝ.

- Μουντάκης, Κ. & Αρβανίτη, Κ. (1999). Αθλητικές εγκαταστάσεις σχολείων Β/βάθμιας εκπαίδευσης της χώρας εκτός νομού Αττικής. *Η Φυσική Αγωγή στο γύρισμα του αιώνα*, 1^ο Πανελλήνιο συνέδριο Σχολικής Φυσικής Αγωγής, (σελ.35-39), πρακτικά συνεδρίου, Τρίκαλα: ΈΛΛΗΝ.
- Μπουρνέλλη, Ν. (2006). *Κινητική Δημιουργικότητα*. Αθήνα: Αυτοέκδοση.
- Μυλώσης, Δ. (2006). Η Διαθεματική Προσέγγιση στη Διδασκαλία της Φυσικής Αγωγής. *Αναζητήσεις στη Φυσική Αγωγή & τον Αθλητισμό*, 4 (2), 182–197. Ανακτημένο την 26-06-2010 από: www.hape.gr/emag.asp.
- Νικηταράς, Ν. & Κωνσταντινάκος, Π. (1999), *Ο μαζικός αθλητισμός ως στόχος της φυσικής αγωγής στο σχολείο*. Η Φυσική Αγωγή στο Γύρισμα του Αιώνα, 1^ο Πανελλήνιο συνέδριο Σχολικής Φυσικής Αγωγής, (σελ. 139), πρακτικά συνεδρίου, Τρίκαλα: ΈΛΛΗΝ.
- Ντάνης, Απ. (2011). *Δομή και Προγραμματισμός της σχολική Φυσικής Αγωγής*. Θεσσαλονίκη. Ανακτημένο την 24-09-2012 από:
URL:<http://users.sch.gr/adanis/index.php/e-books>
- Oppenheim, A.N. (1966). *Questionnaire Design and Attitude Measurement*. London: Heinemann.
- Οργανισμός Σχολικών Κτιρίων (2008). Γενική Διεύθυνση Έργων. Διεύθυνση μελετών συμβατικών έργων. *Οδηγός μελετών για διδακτήρια όλων των βαθμίδων εκπαίδευσης*. Ανακτημένο την 20-03-2012 από: www.osk.gr
- Παιδαγωγικό Ινστιτούτο (ανώνυμος συγγραφέας), (2010). *Σύντομη ιστορική ανασκόπηση της φυσικής αγωγής στο ελληνικό εκπαιδευτικό σύστημα*. Ανακτημένο την 20-06-2010 από:
http://www.pi-schools.gr/lessons/gymnastics/odigies_epim_yliko/ist_anask_f_agogis.doc
- Παιδαγωγικό Ινστιτούτο (2004-2011). *ΔΕΠΠΣ - ΑΠΣ της Φυσικής Αγωγής*. Ανακτημένο την 20-03-209 από: http://www.pi-schools.gr/content/index.php?lesson_id=3&ep=3
- Παιδαγωγικό Ινστιτούτο (2004-2011). *Υποστηρικτικό Υλικό της Φυσικής Αγωγής*. Ανακτημένο την 20-03-209 από:
http://www.pi-schools.gr/content/index.php?lesson_id=3&ep=3
- Ραφαίου, Α. (1997). Perceptions of motivational climate, perceived competence and motivation of students of varying age and sport experience. *Perceptual & Motor Skills*, 85, 419-430.
- Παπαϊωάννου, Α., Θεοδωράκης, Γ., Γούδας, Μ. (1999). *Για μια καλύτερη διδασκαλία της Φυσικής Αγωγής. Σκοπός του μαθήματος της φυσικής Αγωγής*. Θεσ/νίκη: SALTO.

- Παπαϊωάννου, Τ. & Λουκά, Σ. (1990). *Εισαγωγή στη Στατιστική*. Ιωάννινα: αυτοέκδοση.
- Παρασκευόπουλος, Ι. (1993). *Μεθοδολογία Επιστημονικής Έρευνας. Τόμος Β΄*. Αθήνα: Αυτοέκδοση.
- Σύνταγμα Ελλάδος, Άρθρο 16, παρ. 2.
- Τζαβάρα, Δ. & Βεργίδης, Δ. (2005). Η διαρκής αναθέσμιση της επιμόρφωσης των εκπαιδευτικών ως επιμορφωτικό πρόταγμα. Η περίπτωση του προγράμματος «Μελίνα», στο Μπαγάνης Γ. (επιμ.) *Επιμόρφωση και επαγγελματική ανάπτυξη του εκπαιδευτικού*. Αθήνα: Μεταίχμιο.
- Twisk, J. W. R. (2001). Physical activity guidelines for children and adolescents. A critical review. *Sports Medicine*, 31, 617-627.
- ΥΠ.Ε.Π.Θ., (1990). *Αναλυτικά Προγράμματα Φυσικής Αγωγής Γυμνασίου και Λυκείου. Οδηγίες Εφαρμογής στη διδασκαλία*, Αθήνα: Δ/ση Φυσικής Αγωγής.
- ΥΠ.Ε.Π.Θ., (2006). *Φυσική Αγωγή, Α΄ Γυμνασίου*. Βιβλίο εκπαιδευτικού. Αθήνα: Ο.Ε.Δ.Β.
- ΥΠ.Ε.Π.Θ., (2007). *Φυσική Αγωγή, Β΄ Γυμνασίου*. Βιβλίο εκπαιδευτικού. Αθήνα: Ο.Ε.Δ.Β.
- ΥΠ.Ε.Π.Θ., (2008). *Φυσική Αγωγή, Γ΄ Γυμνασίου*. Βιβλίο εκπαιδευτικού. Αθήνα: Ο.Ε.Δ.Β.
- ΥΠ.Ε.Π.Θ., (2008). *Φυσική Αγωγή, Α΄, Β΄, Γ΄ Γυμνασίου*. Βιβλίο μαθητή. Αθήνα: Ο.Ε.Δ.Β
ΦΕΚ 304/13-3-2003, τ. Β΄
- Χατζηχαριστός, Δ. (1990). *Σύγχρονο σύστημα Φυσικής Αγωγής. Ενιαίο Σύστημα Φυσικής Αγωγής*. Αθήνα: Α.Ν. Σακκουλά.
- Χριστοφόρου-Γιακουμή, Μ. (2004). *Ανάπτυξη ενός Λειτουργικού Οδηγού για την Α΄ Τάξη του Δημοτικού Σχολείου σε Θέματα Διατροφής και Άσκησης*. Μεταπτυχιακή διατριβή από το Χαροκόπειο Πανεπιστήμιο, Τμήμα Επιστήμης Διαιτολόγιας-Διατροφής. Ανακτημένο την 14-03-2012 από: estia.hua.gr/xristoforou.pdf.
- Χρυσάφης, Ι. (1965). *Η Γυμναστική των αρχαίων*. Αθήνα. Ε.Α.Σ.Α.

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑΤΑ

Παράρτημα 1

ΕΡΩΤΗΜΑΤΟΛΟΓΙΟ ΓΙΑ ΤΟΥΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟΥΣ ΦΥΣΙΚΗΣ ΑΓΩΓΗΣ ΤΩΝ ΓΥΜΝΑΣΙΩΝ ΤΟΥ ΝΟΜΟΥ ΑΙΤΩΛΟΑΚΑΡΝΑΝΙΑΣ

Αγαπητοί συνάδελφοι

Η παρούσα έρευνα γίνεται σε συνεργασία με το Πανεπιστήμιο Πελοποννήσου με σκοπό να διαπιστωθεί κατά πόσον οι αθλητικές εγκαταστάσεις των γυμνασίων του νομού Αιτωλοακαρνανίας επαρκούν για τη διδασκαλία του Αναλυτικού Προγράμματος της Φυσικής Αγωγής. Το ερωτηματολόγιο είναι ανώνυμο. Παρακαλώ απαντήστε με ειλικρίνεια στις ερωτήσεις που ακολουθούν για να εξαχθούν τα πλέον αξιόπιστα συμπεράσματα.

Σας ευχαριστώ

Βασιλική Αντωνίου

Καθηγήτρια Φυσικής Αγωγής

Α. ΔΗΜΟΓΡΑΦΙΚΕΣ ΕΡΩΤΗΣΕΙΣ

1. Άνδρας Γυναίκα
2. Ηλικία των συμμετεχόντων .....
3. Έτη υπηρεσίας των καθηγητών < 5 έτη, 6-10, 11-15,
 16-20, 21-25, >26 έτη.
4. Πόσα χρόνια υπηρετείτε σ' αυτό το σχολείο .....
5. Άλλοι τίτλοι σπουδών: Master Διδακτορικό Άλλο πτυχίο
6. Σε ποιά περιοχή βρίσκεται το σχολείο;
Αγροτική
Δήμος κάτω των 25.000 κατοίκων

Δήμος άνω των 25.000 κατοίκων

B. ΑΘΛΗΤΙΚΕΣ ΕΓΚΑΤΑΣΤΑΣΕΙΣ

7. Πόση περίπου είναι η έκταση της αυλής του σχολείου σας;

Μικρότερη από ένα στρέμμα (30μ. επί 35μ.)

Ένα με δύο στρέμματα (40μ. επί 50μ.)

8. Υπάρχουν γήπεδα στο χώρο του σχολείου σας για τη στοιχειώδη διδασκαλία των παρακάτω:

i) Μπάσκετ	☐
ii) Βόλεϊ	☐
iii) Χάντμπολ	☐
iv) Ποδοσφαίρου	☐

9. Για τη διδασκαλία του στίβου υπάρχει χώρος στο σχολείο σας;

i) Σκάμμα

ii) Στρώμα για ύψος

10. Υπάρχει στο χώρο του σχολείου κλειστό γυμναστήριο;

Ναι Όχι

Εάν Ναι, το κλειστό γυμναστήριο έχει:

α) κεντρική θέρμανση; Ναι Όχι

β) τον κατάλληλο φωτισμό; Ναι Όχι

γ) καθαρίζεται καθημερινά; Ναι Όχι

11. Υπάρχει αίθουσα πολλαπλών χρήσεων; Ναι Όχι

12. Υπάρχει στέγαστρο στην αυλή του σχολείου σας για τις δύσκολες καιρικές συνθήκες;

Ναι Όχι

13. Χρησιμοποιείτε για το μάθημα της Φυσικής Αγωγής:

i) Υπόγειο του σχολείου	☐
ii) Διαδρόμους του σχολείου	☐

iii) Προθαλάμους του σχολείου

iv) Δημόσιο δρόμο ο οποίος κλείνει κατά τη διάρκεια του μαθήματος

v) Εξωσχολικές αθλητικές εγκαταστάσεις

☐
☐
☐

Εάν χρησιμοποιείται εξωσχολικές εγκαταστάσεις αναφέρετε ποιές είναι αυτές:

.....

.....

14. Πώς κρίνετε τις αθλητικές εγκαταστάσεις του σχολείου σας;

Ανεπαρκείς Μέτριες Ικανοποιητικές

15. Υπάρχουν χώροι που εγκυμονούν κινδύνους για τα παιδιά στους χώρους που γυμνάζονται;   Ναι Όχι

Αν Ναι πού βρίσκονται αυτοί;

i) Στην αυλή του σχολείου

ii) Στο γυμναστήριο του σχολείου

iii) Άλλοι χώροι

16. Υπάρχει επαρκές αθλητικό υλικό για την υλοποίηση του μαθήματος της Φ.Α.;

Υπάρχει για όλο το πρόγραμμα Υπάρχει για μέρος του προγράμματος

17. Ποια από τα παρακάτω αντικείμενα του Αναλυτικού Προγράμματος δε διδάσκονται λόγω έλλειψης αθλητικού υλικού;

Μπάσκετ	☐
Βόλεϊ	☐
Ποδόσφαιρο	☐
Χάντμπολ	☐
Στίβος	☐
Γυμναστική	☐
Ελληνικοί παραδοσιακοί χοροί	☐

18. Με μικρές παρεμβάσεις μπορεί να γίνει γυμναστήριο κάποια από τις αίθουσες του σχολείου σας;

Ναι Όχι Δεν γνωρίζω

19. Αναφέρετε δυο αθλητικές εγκαταστάσεις που υπάρχει η δυνατότητα να δημιουργηθούν στο σχολείο σας και τις οποίες θα δημιουργούσατε αν είχατε τη δυνατότητα:

1.....

2.....

Γ. ΑΝΑΛΥΤΙΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ

20. Σήμερα υπάρχει ενιαίο Α.Π. του μαθήματος της Φυσικής Αγωγής. Πιστεύετε ότι αυτό είναι σωστό ή κάθε καθηγητής Φ.Α. πρέπει να εκπονεί και να εφαρμόζει το δικό του Αναλυτικό Πρόγραμμα;

Σωστό Λάθος

21. Διδάσκετε όλο το περιεχόμενο του Α.Π. της Φυσικής Αγωγής.;

Ναι Όχι

Αν Όχι ποιο μέρος του δε διδάσκετε:

Το μεγαλύτερο Το μικρότερο Καθόλου

και γιατί:

i) Λόγω ελλιπών αθλητικών εγκαταστάσεων

ii) Λόγω ελλιπούς αθλητικού εξοπλισμού

iii) Λόγω ελλιπούς γνώσης κάποιων γνωστικών αντικειμένων

iv) Προτιμάτε να εξασκείται την ειδικότητά σας

22. Βασικός σκοπός της Φ.Α. είναι η σωματική ανάπτυξη των μαθητών και παράλληλα η ψυχοπνευματική και ηθική τους καλλιέργεια. Πιστεύετε πώς επιτυγχάνεται αυτός ο βασικός σκοπός της Φ.Α. στο σχολείο μέσα από τους στόχους και τα περιεχόμενα του Α.Π. της Φυσικής Αγωγής;

Ναι Όχι Εν μέρει

23. Αντιμετωπίζετε δυσκολίες στην εφαρμογή της προτεινόμενης Διαθεματικής προσέγγισης στο μάθημα της Φ.Α.;

Ναι Όχι Μερικές φορές

Αν Ναι ή Μερικές φορές γιατί:

i. Σας δυσκολεύει η προτεινόμενη σύνδεση εννοιών σε θέματα που αφορούν τη Φ.Α.;

Ναι Όχι Μερικές φορές

ii. Σας δυσκολεύει η προτεινόμενη σύνδεση εννοιών με άλλα μαθήματα;

Ναι Όχι Μερικές φορές

iii. Σας δυσκολεύει ο διάλογος αυτός από άποψη χρόνου;

Ναι Όχι Μερικές φορές

24. Στα βιβλία του εκπαιδευτικού Φ.Α. του Γυμνασίου προτείνονται συγκεκριμένες μέθοδοι διδασκαλίας του μαθήματος. Ποιές από τις παρακάτω μεθόδους χρησιμοποιείτε πιο συχνά στο μάθημά σας; (Βάλτε 1, 2, 3, 4,5)

Τη μέθοδο του Παραγγέλματος

Την Πρακτική μέθοδο

Τη μέθοδο της Αμοιβαίας Διδασκαλίας

Τη μέθοδο του Αυτοελέγχου

Τη μέθοδο του μη αποκλεισμού

25. Σας έχει επισκεφθεί αυτή τη σχολική χρονιά ο Σχολικός Σύμβουλος της Φυσικής Αγωγής.;

Ναι Όχι

Αν Ναι, σας έχει δώσει λύσεις και καθοδηγήσει στις δυσκολίες που αντιμετωπίζετε;

Ναι Όχι

26. Αναφέρετε τρεις κατά σειρά προτεραιότητας (1, 2, 3) από τις παρακάτω ενότητες αθλητικών δραστηριοτήτων που αναφέρει το Α.Π. και για τις οποίες έχετε περισσότερη ανάγκη επιμόρφωσης:

Μπάσκετ

Βόλεϊ

Ποδόσφαιρο

Χάντμπολ

Στίβος

Γυμναστική
Ελληνικοί παραδοσιακοί χοροί

27. Τι πιστεύετε ότι μπορεί να βοηθήσει ένα καθηγητή Φ.Α. να κάνει καλύτερα την εργασία του, αναφέρετε τρεις παράγοντες κατά σειρά προτεραιότητας (1, 2, 3):

- i) Καλύτερες αθλητικές εγκαταστάσεις
- ii) Περισσότερο αθλητικό υλικό
- iii) Συχνότερη επιμόρφωση
- iv) Αύξηση των ωρών διδασκαλίας της Φ.Α.
- v) Αύξηση των μηνιαίων αποδοχών
- vi) Άλλο (συμπληρώστε και αριθμήστε)

.....

Παράρτημα 2

ΑΝΑΛΥΤΙΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΣΠΟΥΔΩΝ ΦΥΣΙΚΗΣ ΑΓΩΓΗΣ

II. ΓΥΜΝΑΣΙΟ

1. Ειδικοί σκοποί

Σωματικός τομέας (Ψυχοκινητικός)

1. Τα διαθεματικά αυτά σχέδια εργασίας μπορούν να συμπληρώσουν εναλλακτικά τις αναφερόμενες στο ΑΠΣ «ενδεικτικές διαθεματικές δραστηριότητες», για τις οποίες διατίθεται περίπου το 10% του διδακτικού χρόνου και ανταποκρίνονται σε όσα προτείνονται στην τρίτη στήλη του πίνακα του ΔΕΠΠΣ

- Ανάπτυξη κινητικών δεξιοτήτων: σύνθετες δεξιότητες, περίπλοκες δεξιότητες.
- Ανάπτυξη των φυσικών σωματικών ικανοτήτων: αντοχή, δύναμη, ταχύτητα, ευλυγισία, ευκινησία.
- Προαγωγή της υγείας και ευεξίας.
- Καλλιέργεια του ρυθμού.

Συναισθηματικός τομέας

- Κοινωνικοί στόχοι: Ανάπτυξη κοινωνικών και ψυχικών αρετών, όπως: συνεργασία, ομαδικό πνεύμα, αυτοπειθαρχία, θέληση, υπευθυνότητα, υπομονή, επιμονή και θάρρος. Ανάπτυξη της αυτοεκτίμησης και της θετικής αυτοαντίληψης και αυτοπεποίθησης και η καλλιέργεια ελεύθερης και δημοκρατικής έκφρασης.
- Ηθικοί στόχοι. Ανάπτυξη ηθικών αρετών, όπως τιμιότητα, δικαιοσύνη, αξιοκρατία, σεβασμός αντιπάλων, αυτοσεβασμός, μετριοφροσύνη, συνετή αντιμετώπιση της νίκης και της ήττας.

Γνωστικός τομέας

- Γνωστικοί στόχοι: Απόκτηση γνώσεων σχετικών με τη Φυσική Αγωγή και τον αθλητισμό. Γνώση των κανονισμών των διαφόρων αθλημάτων και αγωνισμάτων. Απόκτηση γνώσεων σχετικών με την Ολυμπιακή ιδέα και κίνηση. Απόκτηση γνώσεων που σχετίζονται με τον παραδοσιακό χορό, τη μουσική και το τραγούδι σε τοπικό και εθνικό επίπεδο. Απόκτηση βασικών γνώσεων υγιεινής και πρώτων βοηθειών.
- Συνειδητοποίηση της ανάγκης για "δια βίου" άσκηση ή άθληση και της ωφέλειας που προκύπτει από αυτή, καθώς και απόκτηση αθλητικών συνηθειών για ερασιτεχνική ενασχόληση με τον αθλητισμό (hobbies).

– Αισθητικοί στόχοι. Εκτίμηση των αισθητικών στοιχείων των κινήσεων.

Οι παραπάνω στόχοι πρέπει να καλλιεργούνται σε όλες τις τάξεις του Γυμνασίου. Προτεραιότητα όμως έχει η ανάπτυξη των κινητικών δεξιοτήτων των μαθητών και μέσω αυτών η καλλιέργεια των φυσικών τους ικανοτήτων και η προαγωγή της υγείας τους.

Μέσα

Τα μέσα για την επίτευξη του σκοπού της Φυσικής Αγωγής στο Γυμνάσιο είναι: α) Ελεύθερες κινητικές δραστηριότητες με ή χωρίς μουσική, β) τα αναγνωρισμένα στη χώρα μας αθλήματα και αγωνίσματα για τα οποία υπάρχουν δυνατότητες να διδαχθούν στα σχολεία, γ) οι ελληνικοί παραδοσιακοί λαϊκοί χοροί και δ) η κολύμβηση, όπου υπάρχουν οι δυνατότητες.

3. Στόχοι, θεματικές ενότητες, Ενδεικτικές δραστηριότητες, Διαθεματικά σχέδια εργασίας.

ΤΑΞΗ: Α΄ ΓΥΜΝΑΣΙΟΥ

Στόχοι	Θεματικές Ενότητες (διατιθέμενος Χρόνος)	Ενδεικτικές Δραστηριότητες
A. ΑΘΛΟΠΑΙΔΙΕΣ		
A.1. Πετοσφαίριση		
<p>Επιδιώκεται οι μαθητές:</p> <p>Σωματικός τομέας (Ψυχοκινητικός)</p> <p>Να γνωρίσουν στοιχεία της τεχνικής του αθλήματος.</p> <p>Να αναπτύξουν τις φυσικές τους ικανότητες:</p>	<p>Τεχνική Κανονισμοί (13 ώρες)</p>	<p>Πάσα με τα δάκτυλα.</p> <p>Πάσα με τους πήχεις.</p> <p>Βολή "σέρβις" από κάτω. Βολή "σέρβις" από πάνω, τύπου τένις.</p> <p>Καρφί: "βήματα φοράς, αναπήδηση, χτύπημα μπάλας."</p> <p>Μπλοκ: "αναπήδηση επιτόπου και με πλάγια βήματα".</p> <p>Εμπέδωση με παιχνίδι - στοιχειώδεις κανονισμοί</p>

ευκινησία ευλυγισία,
ταχύτητα, δύναμη.
Να συμμετέχουν σε
αθλητικούς αγώνες.
Συναισθηματικός
τομέας
Να συμμετέχουν
ισότιμα στον αγώνα
χωρίς αποκλεισμούς
λόγω περιορισμένων
δυνατοτήτων.
Να καλλιεργήσουν
πνεύμα
ομαδικότητας
συνεργασίας και
επικοινωνίας.
Να αντιμετωπίζουν
με σύνεση τη νίκη
και την ήττα.
Γνωστικός τομέας
Να μάθουν τους
κανονισμούς του
αθλήματος.
Να
συνειδητοποιήσουν
την ανάγκη για «διά
βίου» άσκηση ή
άθληση και τα οφέλη
που προκύπτουν από
αυτή.

A.2. Καλαθοσφαίριση

<p>Σωματικός τομέας (Ψυχοκινητικός)</p> <p>Να γνωρίσουν στοιχεία της τεχνικής του αθλήματος</p>	<p>Τεχνική αθλήματος</p>	<p>Στάση παίκτη - μετακινήσεις. Είδη πάσας: πάσα από το στήθος, σκαστή, υψηλή, "πάνω από το κεφάλι" εξ επαφής</p>
<p>Να αναπτύξουν τις φυσικές τους ικανότητες: ευκινησία ευλυγισία, ταχύτητα, δύναμη και αντοχή. Να ενεργοποιήσουν τις κινητικές τους ικανότητες. Συναισθηματικός τομέας Να αποκτήσουν εμπιστοσύνη στις ικανότητές τους και να αναλαμβάνουν πρωτοβουλίες. Να ενεργοποιήσουν τις πνευματικές τους ικανότητες. Να αναπτύξουν τη φαντασία τους και την εφευρετικότητά τους. Να αναπτύξουν τη συγκέντρωση της προσοχής για τη</p>	<p>Κανονισμοί (13 ώρες)</p>	<p>"χέρι-χέρι" μακρινή "με ένα χέρι". Ντρίπλα: "επιτόπια και προχωρητική". Στρόβιλος "πίβοτ": στηθικός και νωτιαίος "με το δεξί και το αριστερό πόδι". Σταμάτημα μετά από ντρίπλα "με πήδημα, με δίχρονο βηματισμό" Σουτ από στάση: "ελεύθερη βολή" θέση ποδιών, κορμού, χεριών κλπ. Σουτ με κίνηση: "δίχρονος βηματισμός και σουτ". Εμπέδωση με παιχνίδι - στοιχειώδεις κανονισμοί.</p>

βελτίωση της προσαρμοστικότητας

Γνωστικός τομέας

Να γνωρίσουν τους κανονισμούς του μπάσκετ.

Να κατανοήσουν τη σημασία και το ρόλο τους στην ομάδα

A.3. Ποδόσφαιρο

Σωματικός τομέας (Ψυχοκινητικός)

Να γνωρίσουν στοιχεία της τεχνικής του ποδοσφαίρου.

Να καλλιεργήσουν το ταλέντο τους.

Να αναπτύξουν τις φυσικές σωματικές ικανότητες: ταχύτητα ευκινησία, ευλυγισία, αντοχή, δύναμη.

Συναισθηματικός τομέας

Να αναπτύξουν κριτική σκέψη απέναντι στα αρνητικά φαινόμενα του αθλητισμού, όπως είναι η βία, η

Τεχνική Κανονισμοί (13 ώρες)

Είδη πάσας: Με το εσωτερικό του ποδιού, με το εξωτερικό του ποδιού, με το μετατάρσιο "κουντεπιέ" κ.ά.

Είδη υποδοχής "σταμάτημα" της μπάλας: Με το πέλμα, με το εσωτερικό του ποδιού και της κνήμης, με το μηρό κλπ.

Προώθηση και έλεγχος της μπάλας "κοντρόλ" ευθύγραμμη μετακίνηση με την μπάλα

Ντρίπλα: "Μετακίνηση της μπάλας με ελιγμούς".

Κεφαλιά: απλή κεφαλιά με το μέτωπο.

Σουτ: με το εσωτερικό μέρος του ποδιού, το εξωτερικό "κουντεπιέ".

Αράουτ: επαναφορά της μπάλας από τα πλάγια.

Είδη λαβών του τερματοφύλακα: Όταν η μπάλα βρίσκεται ψηλά.

Στο ύψος του κορμού.

Χαμηλά κλπ.

Εμπέδωση με παιχνίδι.

χυδαιολογία και το
ντόπινγκ
Να διαμορφώσουν
φίλαθλο πνεύμα.
Γνωστικός τομέας
Να γνωρίσουν και
να κατανοήσουν την
ανάγκη ύπαρξης των
κανονισμών για το
παιχνίδι.
Να αποδέχονται τις
αποφάσεις των
διαιτητών.
Να κατανοήσουν την
ευεργετική επίδραση
της άσκησης στο
σώμα και στο
πνεύμα.

Β. ΚΛΑΣΙΚΟΣ ΑΘΛΗΤΙΣΜΟΣ

Β.1. Αγωνίσματα στίβου

<p>Σωματικός τομέας (Ψυχοκινητικός)</p> <p>Να καλλιεργήσουν τις ιδιαίτερες δεξιότητες που απαιτούν τα αγωνίσματα του στίβου.</p> <p>Να αναπτύξουν κινητικές δραστηριότητες στο περιβάλλον.</p> <p>Συναισθηματικός τομέας</p> <p>Να αναπτύξουν ψυχικές αρετές, όπως θέληση, υπευθυνότητα, υπομονή, επιμονή και θάρρος.</p> <p>Να αναπτύξουν την αυτοεκτίμηση, τη θετική αυτοαντίληψη και την αυτοπεποίθηση.</p> <p>Να αγαπήσουν και να προστατεύουν το φυσικό περιβάλλον.</p> <p>Να αναπτύξουν ηθικές αρετές: όπως τιμότητα, δικαιοσύνη,</p>	<p>Δρόμοι ταχύτητας</p> <p>Δρόμοι αντοχής</p> <p>Σκυταλοδρομία</p> <p>Άλμα σε μήκος</p> <p>Άλμα τριπλούν</p> <p>Άλμα σε ύψος</p> <p>Σφαιροβολία</p> <p>Ακοντισμός</p>	<p>Δρόμοι ταχύτητας:</p> <p>Βασική τεχνική διασκελισμού "τοποθέτηση ποδιού, κίνηση χεριών, ώθηση σκέλους, θέση κορμού, ρυθμός".</p> <p>Εκκίνηση από όρθια θέση και συσπειρωτική.</p> <p>Βασική τεχνική του διασκελισμού "τοποθέτηση ποδιού, κίνηση χεριών, θέση κορμού, ρυθμός δρόμου, αναπνοή".</p> <p>Εκκίνηση δρόμου αντοχής. Συνεχής δρόμος 2'-10' για εμπέδωση της τεχνικής του δρόμου.</p> <p>Σκυταλοδρομία:</p> <p>Απλή τεχνική μεταβίβασης της σκυτάλης με αλλαγή χεριού".</p> <p>Άλμα σε μήκος:</p> <p>Άλμα με συσπειρωτική τεχνική "φορά, πάτημα, αιώρηση, προσγείωση".</p> <p>Άλμα τριπλούν. Βασική τεχνική του άλματος:</p>
---	---	---

<p>αξιοκρατία, σεβασμός αντιπάλων, αυτοσεβασμός, μετριοφροσύνη.</p> <p>Γνωστικός τομέας</p> <p>Να γνωρίσουν στοιχεία της τεχνικής των αγωνισμάτων του στίβου.</p> <p>Να γνωρίσουν την έννοια της προσπάθειας και του αγώνα.</p>		
<p>Να κατανοήσουν τη σημασία της άσκησης για την υγεία του σώματος και του πνεύματος.</p> <p>Να κατανοήσουν τη σημασία και το ρόλο της διατροφής. Να αποκτήσουν γνώσεις για τις μορφές αθλητισμού ξεκινώντας από τα αρχαία χρόνια και φτάνοντας μέχρι και σήμερα. Να ανακαλύψουν το αθλητικό πρότυπο</p>	<p>Φυσική κατάσταση (30 ώρες)</p>	<p>"Ρυθμός δρόμου, πάτημα ρυθμός αναπηδήσεων, θέση κορμού" με περιορισμένη φορά (αγόρια- κορίτσια).</p> <p>Άλμα σε ύψος: Τεχνική άλματος σε στιλ "ψαλίδι". Βασική τεχνική "Φλοπ".</p> <p>Σφαιροβολία: Βασική τεχνική ρίψης. Ρίψη με μετακίνηση.</p> <p>Ακοντισμός: Ρίψη μικρής μπάλας "τύπου τένις" χωρίς και με φορά με τη βασική τεχνική του ακοντισμού.</p> <p>Φυσική κατάσταση: Δραστηριότητες για την ανάπτυξη βασικών φυσικών ικανοτήτων "αντοχή, δύναμη, ταχύτητα, ευλυγισία, συναρμογή".</p>

που τους ταιριάζει.		
Γ. ΓΥΜΝΑΣΤΙΚΗ		
Γ.1. Ενόργανη γυμναστική		
<p>Σωματικός τομέας (Ψυχοκινητικός)</p> <p>Να αναπτύξουν πολύπλευρα τις πολύπλευρα τις κινητικές τους δεξιότητες και τα ταλέντα τους.</p> <p>Συναισθηματικός τομέας</p> <p>Να καλλιεργήσουν ψυχικές αρετές όπως: συνεργασία, ομαδικό πνεύμα, αυτοπειθαρχία θέληση, υπευθυνότητα, υπομονή, επιμονή και θάρρος.</p> <p>Να αγωνίζονται τίμια και δίκαια και να αντιμετωπίζουν με σεβασμό το συμπαίκτη και τον αντίπαλο.</p> <p>Γνωστικός τομέας</p> <p>Να γνωρίσουν το σώμα τους και τις</p>	<p>Ενόργανη Γυμναστική</p> <p>Ρυθμική γυμναστική</p> <p>(10 ώρες)</p>	<p>Ενόργανη Γυμναστική:</p> <p>Απλές κυβιστήσεις - ανακυβιστήσεις.</p> <p>Στηρίξεις απλές και κατακόρυφη.</p> <p>Τροχός.</p> <p>Κυβίστηση σε πλινθίο ή απλά άλματα σε εφελτήριο "με ή χωρίς βατήρα".</p> <p>Ρυθμική γυμναστική:</p> <p>Απλές κινήσεις με σχοινάκια, μπάλες, κορδέλες, στεφάνια "για κορίτσια".</p>

<p>δυνατότητές τους. Να γνωρίσουν και να κατανοήσουν ότι ο αθλητισμός είναι τρόπος ζωής.</p>	
---	--

<p>Δ. ΕΛΛΗΝΙΚΟΙ ΠΑΡΑΔΟΣΙΑΚΟΙ ΧΟΡΟΙ</p>

<p>Σωματικός τομέας (Ψυχοκινητικός) Να γνωρίσουν το σώμα τους μέσω της κίνησης και του ρυθμού. Συναισθηματικός τομέας Να χαρούν και να εκφραστούν δημιουργικά. Γνωστικός τομέας Να μνηθούν στο τραγούδι, στο ρυθμό, στη μελωδία και στην κίνηση του χορού. Να γνωρίσουν στοιχεία της λαϊκής παράδοσης του τόπου τους.</p>	<p>Πανελλήνιοι Τοπικοί (11 ώρες)</p>	<p>α) Μακελάρικος. (Γρήγορος χασάπικος). β) Συρτός –καλαματιανός. γ) Ένας τοπικός. Να βρουν και να παρουσιάσουν πληροφορίες για τους συγκεκριμένους χορούς. (Περιοχή που τους συναντάμε, αν χορεύονται από άντρες ή γυναίκες, λαβή των χεριών, κ.ά.).</p>
---	--	--

<p>Ε. ΚΟΛΥΜΒΗΣΗ</p>

<p>Κολύμβηση όπου υπάρχουν οι δυνατότητες.</p>
--

Σύνολο ωρών: 90

ΤΑΞΗ: Β΄ ΓΥΜΝΑΣΙΟΥ

Στόχοι

Θεματικές Ενότητες
(διατιθέμενος
χρόνος)

Ενδεικτικές
Δραστηριότητες

ΑΘΛΟΠΑΙΔΙΕΣ

A.1. Πετοσφαίριση

Επιδιώκεται οι μαθητές:

Σωματικός τομέας
(Ψυχοκινητικός)

Να αναπτύξουν σύνθετες και περίπλοκες δεξιότητες του αθλήματος.

Να αναπτύξουν τις αντιληπτικές ικανότητές τους για την κίνηση σε συγκεκριμένο χώρο.

Να συμμετέχουν σε αθλητικούς αγώνες.

Συναισθηματικός τομέας

Να κατανοήσουν τη σημασία της συνεργασίας και της επικοινωνίας στον αγώνα.

Να αγωνίζονται τίμια και δίκαια με σεβασμό στον αντίπαλο.

Να αντιμετωπίζουν με σύνεση τη νίκη και την ήττα.

Επιδιώκεται οι μαθητές:

Να γνωρίσουν βασικούς κανόνες υγιεινής και πρώτων βοηθειών για

Τεχνική
Τακτική
Κανονισμοί
(10 ώρες)

Επανάληψη θεμάτων Α΄ τάξης

Θέσεις παικτών στο γήπεδο με δύο πασαδόρους "σύστημα 4-2".

Τοποθέτηση παικτών στο γήπεδο: Όταν η ομάδα υποδέχεται τη μπάλα από σέρβις.

Όταν η ομάδα υποδέχεται τη μπάλα από καρφί "μπλοκ".

Όταν ο παίκτης της ομάδας σερβίρει.

Όταν παίκτης της ομάδας καρφώνει.

Εμπέδωση με παιχνίδι.

το άθλημα.

A.2. Καλαθοσφαίριση

<p>Σωματικός τομέας (Ψυχοκινητικός)</p> <p>Να αναπτύξουν τις φυσικές σωματικές ικανότητες: ταχύτητα ευκινησία, ευλυγισία, δύναμη.</p> <p>Να αποκτήσουν μεγαλύτερη ακρίβεια στην εκτέλεση των κινήσεων.</p> <p>Να συμμετέχουν σε αθλητικούς αγώνες.</p> <p>Συναισθηματικός τομέας</p> <p>Να καλλιεργήσουν πνεύμα ομαδικότητας συνεργασίας και επικοινωνίας.</p> <p>Να αναπτύξουν την αυτοεκτίμηση, τη θετική αυτοαντίληψη και την αυτοπεποίθηση.</p> <p>Να αναπτύξουν ηθικές αρετές όπως: τιμιότητα, δικαιοσύνη, σεβασμός αντιπάλου, μετριοφροσύνη.</p> <p>Γνωστικός τομέας</p> <p>Να κατανοήσουν τους κανονισμούς του μπάσκετ και να προσπαθήσουν να παίξουν</p>	<p>Τεχνική Κανονισμοί Τακτική (10 ώρες)</p>	<p>Επανάληψη θεμάτων Α' τάξης</p> <p>Απλές μορφές προσποίησης.</p> <p>Απλές μορφές προπετάσματος: "σκλην"</p> <p>Επανάκτηση της μπάλας από το ταμπλό: "Ριμπάουντ".</p> <p>Εμπέδωση με παιχνίδι.</p>
--	---	---

σύμφωνα με αυτούς.
Να κατανοήσουν την σημασία της προσπάθειας και συμμετοχής στο παιχνίδι.

A.3. Ποδόσφαιρο

**Σωματικός τομέας
(Ψυχοκινητικός)**
Να αναπτύξουν τις αντιληπτικές τους ικανότητες για την κίνησή τους στον αγωνιστικό χώρο.
Να συμμετέχουν σε σχολικούς αγώνες.

Συναισθηματικός τομέας
Να καλλιεργήσουν πνεύμα ομαδικότητας, συνεργασίας και επικοινωνίας.
Να αναπτύξουν την αυτενέργεια και την υπευθυνότητα τους.

Γνωστικός τομέας
Να κατανοήσουν τη σημασία της διατροφής για το άθλημα και γενικά για τη ζωή.
Να κατανοήσουν το ρόλο του ατόμου στην ομάδα.

Τεχνική
Τακτική
Κανονισμοί.
(10 ώρες)

Επανάληψη θεμάτων Α' τάξης
Θέσεις και συνεργασία παικτών μέσα στο γήπεδο "σύστημα WM".
Εμπέδωση με παιχνίδι.

A.4. Χειροσφαίριση

<p>Σωματικός τομέας (Ψυχοκινητικός)</p> <p>Να αναπτύξουν κινητικές δεξιότητες που απαιτούνται για το άθλημα.</p> <p>Να καλλιεργήσουν τα στοιχεία της τεχνικής του αθλήματος</p> <p>Συναισθηματικός τομέας</p> <p>Να ψυχαγωγηθούν και να εκτονωθούν.</p> <p>Να αναπτύξουν τη συνεργασία την ομαδικότητα την αυτενέργεια την υπευθυνότητα και την επικοινωνία.</p> <p>Να αναπτύξουν σεβασμό για το συμπαίκτη και τον αντίπαλο.</p> <p>Γνωστικός τομέας</p> <p>Να γνωρίσουν τους κανονισμούς του αθλήματος.</p>	<p>Τεχνική Κανονισμοί (10 ώρες)</p>	<p>Στάσεις του παίκτη - υποδοχή μπάλας.</p> <p>Είδη πάσας: βασική, πάσα πάνω από το κεφάλι, πλάγια περιστροφική, σκαστή κλπ. Από στάση και κίνηση με ένα δύο και τρία βήματα</p> <p>Ντρίπλα: συνδυασμός ντρίπλας, βημάτων και πάσας.</p> <p>Είδη σουτ: βασικό, "ρίψη πάνω από το κεφάλι", χαμηλό "ρίψη χαμηλότερη από το ισχίο", με άλμα "με ένα, δύο, τρία βήματα και από ντρίπλα"</p> <p>Μπλοκ. Θέσεις και τρόποι απόκρουσης του τερματοφύλακα.</p>
--	---	---

B. ΚΛΑΣΙΚΟΣ ΑΘΛΗΤΙΣΜΟΣ

B.1 Αγωνίσματα στίβου

<p>Σωματικός τομέας (Ψυχοκινητικός)</p> <p>Να καλλιεργήσουν τις ιδιαίτερες δεξιότητες που απαιτούν τα αγωνίσματα του στίβου.</p> <p>Να αναπτύξουν συστηματικά τις αναπνευστικές δυνατότητες του οργανισμού.</p> <p>Συναισθηματικός τομέας</p> <p>Επιδιώκεται οι μαθητές:</p> <p>Να αναπτύξουν ψυχικές αρετές, όπως θέληση, υπευθυνότητα, υπομονή, επιμονή και θάρρος.</p> <p>Να γνωρίσουν και να προστατεύουν το φυσικό περιβάλλον.</p> <p>Να αναπτύξουν την αυτοεκτίμηση, τη θετική αυτοαντίληψη και την αυτοπεποίθηση.</p> <p>Να αναπτύξουν ηθικές αρετές: όπως τιμιότητα, δικαιοσύνη, αξιοκρατία, σεβασμός αντιπάλων, αυτοσεβασμός, μετριοφροσύνη.</p> <p>Γνωστικός τομέας</p> <p>Να γνωρίσουν στοιχεία της τεχνικής των αγωνισμάτων του στίβου.</p> <p>Να γνωρίσουν την έννοια της προσπάθειας και του αγώνα</p>	<p>Δρόμοι ταχύτητας</p> <p>Δρόμοι αντοχής</p> <p>Σκυταλοδρομία</p> <p>α</p> <p>Άλμα σε μήκος</p> <p>Άλμα τριπλούν</p> <p>Άλμα σε ύψος</p> <p>Σφαιροβολία</p> <p>Ακοντισμός</p> <p>Φυσική κατάσταση (30 ώρες)</p>	<p>Δρόμοι ταχύτητας: Επανάληψη στοιχείων τεχνικής Α' τάξης.</p> <p>Αγώνες δρόμου μέχρι 80 μέτρα.</p> <p>Δρόμοι αντοχής: Επανάληψη στοιχείων τεχνικής Α' τάξης.</p> <p>Συνεχής δρόμος διάρκειας μέχρι 12' για εμπέδωση της τεχνικής του δρόμου.</p> <p>Σκυταλοδρομία: Επανάληψη στοιχείων τεχνικής Α' τάξης.</p> <p>Αλλαγή σκυτάλης σε ζώνη 20 μέτρων "σύμφωνα με τον κανονισμό".</p> <p>Αγώνες σκυταλοδρομίας μέχρι 60 μέτρα "συμμετοχή όλων των μαθητών".</p> <p>Άλμα σε μήκος: Επανάληψη - τελειοποίηση στοιχείων τεχνικής Α' τάξης.</p> <p>Αύξηση δρόμου φοράς μέχρι 9 διασκελισμούς "συσπειρωτική τεχνική".</p> <p>Εκμάθηση εκτατικής τεχνικής "στο σκάμμα και από υπερυψωμένο σημείο πατήματος".</p> <p>Αγώνες άλματος στο σκάμμα "φορά" μέχρι 9 διασκελισμούς.</p> <p>Άλμα τριπλούν:</p> <p>Επανάληψη βασικών στοιχείων τεχνικής Α' τάξης.</p> <p>Άσκηση στην τεχνική του άλματος με δρόμο φοράς μέχρι 7</p>
--	--	--

<p>σύμφωνα με την Ολυμπιακή Παράδοση.</p> <p>Να κατανοήσουν τη σημασία της άσκησης για την υγεία.</p> <p>Να γνωρίσουν τα αρχαία και σύγχρονα Ολυμπιακά αγωνίσματα.</p> <p>Να συγκρίνουν τις ικανότητες τους στα διάφορα αγωνίσματα.</p>	<p>διασκελισμών.</p> <p>Αγώνες άλματος “φορά 7 διασκελισμών”.</p> <p>Άλμα σε ύψος:</p> <p>Επανάληψη στοιχείων τεχνικής “ψαλίδι” και “Φλοπ” Α΄ τάξης.</p> <p>Αγώνες άλματος με τεχνική “Φλοπ” με μικρή φορά.</p> <p>Σφαιροβολία: Επανάληψη προηγούμενων στοιχείων τεχνικής.</p> <p>Τεχνική ρίψης με αναπήδηση “Ο΄ Μπράιαν” με βοηθητικά ή πραγματικά όργανα.</p> <p>Αγώνες με πλήρη τεχνική.</p> <p>Ακοντισμός:</p> <p>Τελειοποίηση τεχνικής ακοντισμού με ρίψη σπογγώδους μικρής μπάλας βάρους μέχρι 300 γραμμαρίων.</p>
---	--

Φυσική κατάσταση: Δραστηριότητες των φυσικών ικανοτήτων ανάλογα με τις δυνατότητες των μαθητών.

Γ. ΓΥΜΝΑΣΤΙΚΗ

Γ.1. Ενόργανη γυμναστική

<p>Σωματικός τομέας (Ψυχοκινητικός)</p> <p>Να αναπτύξουν πολύπλευρα τις κινητικές τους δεξιότητες και τα ταλέντα τους.</p> <p>Συναισθηματικός τομέας</p> <p>Να καλλιεργήσουν ψυχικές αρετές όπως: συνεργασία, ομαδικό πνεύμα, αυτοπειθαρχία θέληση, υπευθυνότητα, υπομονή, επιμονή και θάρρος.</p> <p>Να αγωνίζονται τίμια και δίκαια και να αντιμετωπίζουν με σεβασμό το συμπαίκτη και τον αντίπαλο.</p> <p>Να καλλιεργήσουν την ελεύθερη και δημοκρατική έκφραση.</p> <p>Γνωστικός τομέας</p> <p>Να γνωρίσουν το σώμα τους και τις δυνατότητές τους.</p> <p>Να γνωρίσουν και να κατανοήσουν ότι ο αθλητισμός είναι τρόπος ζωής.</p> <p>Να εκτιμήσουν την αισθητική των κινήσεων.</p>	<p>Ενόργανη γυμναστική Ρυθμική γυμναστική (10 ώρες)</p>	<p>Όπως και στην Α΄ τάξη.</p> <p>Η ποιότητα και η ένταση των ασκήσεων να είναι προσαρμοσμένες στις αυξημένες δυνατότητες των μαθητών.</p>
<p>Δ. ΕΛΛΗΝΙΚΟΙ ΠΑΡΑΔΟΣΙΑΚΟΙ ΧΟΡΟΙ</p>		

<p>Σωματικός τομέας (Ψυχοκινητικός)</p> <p>Να γνωρίσουν το σώμα τους μέσω της κίνησης και του ρυθμού.</p> <p>Συναισθηματικός τομέας</p> <p>Επιδιώκεται οι μαθητές:</p> <p>Να χαρούν και να εκφραστούν δημιουργικά.</p> <p>Γνωστικός τομέας</p> <p>Να μυηθούν στο τραγούδι, στο ρυθμό, στη μελωδία και στη χορευτική κίνηση του χορού.</p> <p>Να γνωρίσουν στοιχεία της λαϊκής παράδοσης του τόπου τους.</p> <p>Να γνωρίσουν την Ελληνική σκέψη και τον Ελληνικό Πολιτισμό.</p>	<p>Πανελλήνιοι Τοπικοί (10 ώρες)</p>	<p>Επανάληψη των χορών της Α΄ τάξης. Σαμαρίνας Τσάμικος Τοπικοί</p> <p>Βρίσκουν και παρουσιάζουν πληροφορίες για τους συγκεκριμένους χορούς (περιοχή που τους συναντάμε, αν χορεύονται από άντρες ή γυναίκες, λαβή των χεριών κ.α.).</p>
--	--	--

Ε. ΚΟΛΥΜΒΗΣΗ

Κολύμβηση όπου υπάρχουν οι δυνατότητες.

Σύνολο ωρών: 90

ΤΑΞΗ: Γ΄ ΓΥΜΝΑΣΙΟΥ

<p>Στόχοι</p>	<p>Θεματικές Ενότητες (διατιθέμενος χρόνος)</p>	<p>Ενδεικτικές Δραστηριότητες</p>
<p>ΑΘΛΟΠΑΙΔΙΕΣ</p>		
<p>Α.1. Πετοσφαίριση</p>		

<p>Επιδιώκεται οι μαθητές:</p> <p>Σωματικός τομέας (Ψυχοκινητικός)</p> <p>Να καλλιεργήσουν τα βασικά στοιχεία της τεχνικής του αθλήματος.</p> <p>Να αναπτύξουν τις ιδιαίτερες δεξιότητες που απαιτούνται για το άθλημα.</p> <p>Συναισθηματικός τομέας</p>	<p>Τεχνική Τακτική Κανονισμοί (10 ώρες)</p>	<p>Επανάληψη θεμάτων Α΄ και Β΄ τάξεων.</p> <p>Πτώσεις: Δεξιά-αριστερά΄΄ χωρίς και με περιστροφή΄΄ πίσω και μπρος ΄΄χωρίς και με μπάλα΄΄.</p>
---	---	--

<p>Να αναπτύξουν την ετοιμότητα και την αγωνιστικότητα τους.</p> <p>Να αναπτύξουν τον αυτοέλεγχο και την πειθαρχία τους.</p> <p>Γνωστικός τομέας</p> <p>Να μάθουν τους κανονισμούς του αθλήματος και να αγωνίζονται σύμφωνα με αυτούς.</p> <p>Να συνειδητοποιήσουν την ανάγκη για «δια βίου» άσκηση ή άθληση και τα οφέλη που προκύπτουν από αυτή.</p>	<p>Παιγνίδι με πλήρη εφαρμογή των κανονισμών</p>
--	--

A.2. Καλαθοσφαίριση

<p>Σωματικός τομέας (Ψυχοκινητικός)</p> <p>Να αναπτύξουν σύνθετες και περίπλοκες δεξιότητες στο μπάσκετ.</p> <p>Να καλλιεργήσουν συστηματικά τα βασικά στοιχεία της τεχνικής που μπάσκετ</p> <p>Να συμμετέχουν σε αθλητικούς αγώνες.</p> <p>Συναισθηματικός τομέας</p>	<p>Τεχνική Αμυντική τακτική Επιθετική τακτική (10 ώρες)</p>	<p>Επανάληψη θεμάτων Α΄ και Β΄ τάξεων.</p> <p>Απλές μορφές άμυνας ζώνης "2-3, 3-2, 2-1-2" και "μαν του μαν".</p> <p>Απλές μορφές επίθεσης και αιφνιδιασμού "θέσεις και μετακινήσεις παικτών</p> <p>Παιγνίδι με πλήρη εφαρμογή</p>
--	---	---

Να αντιμετωπίζουν με μετριοφροσύνη και με σύνεση τη νίκη και την ήττα.

Να αντιμετωπίζουν με σεβασμό και κατανόηση τον αντίπαλο και τις ιδιαιτερότητές του.

Γνωστικός τομέας

Να μάθουν τους κανονισμούς του μπάσκετ και να αγωνίζονται σύμφωνα με αυτούς.

Να κατανοήσουν τη σημασία του δίκαιου και αληθινού αγώνα.

των κανονισμών

A.3. Χειροσφαίριση

Σωματικός τομέας (Ψυχοκινητικός)

Να αναπτύξουν τις κινητικές δεξιότητες που απαιτούνται για το άθλημα.

Να αναπτύξουν την κιναισθητική τους αντίληψη: την οπτική τους αντίληψη, τις ικανότητες συντονισμού.

Συναισθηματικός τομέας

Να καλλιεργήσουν ψυχικές αρετές, όπως συνεργασία, ομαδικό πνεύμα, αυτοπειθαρχία θέληση, υπευθυνότητα, υπομονή, επιμονή και θάρρος.

Να αναπτύξουν τη δημιουργικότητα και τη φαντασία τους.

Γνωστικός τομέας

Να γνωρίσουν τους κανονισμούς του αθλήματος.

Τεχνική
Αμυντική
τακτική
Επιθετική
τακτική
(10 ώρες)

(Επανάληψη θεμάτων Β΄ τάξης).

Απλές μορφές άμυνας "θέσεις και μετακινήσεις παικτών".

Απλές μορφές επίθεσης "θέσεις και μετακινήσεις παικτών".

Παιγνίδι με πλήρη εφαρμογή των κανονισμών

B. ΚΛΑΣΙΚΟΣ ΑΘΛΗΤΙΣΜΟΣ

B.1 Αγωνίσματα στίβου

<p>Σωματικός τομέας (Ψυχοκινητικός)</p> <p>Να καλλιεργήσουν τις ιδιαίτερες δεξιότητες που απαιτούν τα αγωνίσματα του στίβου.</p> <p>Να αναπτύξουν συστηματικά τις αναπνευστικές δυνατότητες του οργανισμού τους.</p> <p>Να αναπτύξουν την ικανότητά τους για έλεγχο της κίνησης.</p> <p>Συναισθηματικός τομέας</p> <p>Να αναπτύξουν ψυχικές αρετές, όπως θέληση, υπευθυνότητα, υπομονή, επιμονή και θάρρος.</p> <p>Να αναπτύξουν την αυτοεκτίμηση, τη θετική αυτοαντίληψη και την αυτοπεποίθηση.</p>	<p>Δρόμοι ταχύτητας</p> <p>Δρόμοι αντοχής</p> <p>Σκυταλοδρομία</p> <p>Άλμα σε μήκος</p> <p>Άλμα τριπλούν</p> <p>Άλμα σε ύψος</p>	<p>Δρόμοι ταχύτητας: Επανάληψη - τελειοποίηση στοιχείων τεχνικής Α΄ και Β΄ τάξεων.</p> <p>Επιτάχυνση - επιβράδυνση, βελτίωση μήκους και συχνότητας διασκελισμού.</p> <p>Αγώνες δρόμου μέχρι 80 μέτρα.</p> <p>Δρόμοι αντοχής:</p> <p>Επανάληψη - τελειοποίηση στοιχείων τεχνικής Α΄ και Β΄ τάξεων.</p> <p>Δρόμος διάρκειας μέχρι 15' "σε ομαλό ή ανώμαλο έδαφος".</p> <p>Αγώνες δρόμου αντοχής σε ομαλό ή ανώμαλο έδαφος (1.500 μέτρα για κορίτσια, 2.000 μέτρα για αγόρια).</p>
<p>Να αναπτύξουν ηθικές αρετές: όπως τιμιότητα, δικαιοσύνη, αξιοκρατία, σεβασμός αντιπάλων, αυτοσεβασμός, μετριοφροσύνη.</p> <p>Γνωστικός τομέας</p> <p>Να γνωρίσουν στοιχεία της τεχνικής των αγωνισμάτων του στίβου.</p> <p>Να γνωρίσουν την έννοια της προσπάθειας και του αγώνα.</p> <p>Να κατανοήσουν τη σημασία της άσκησης για την υγεία.</p> <p>Να αποκτήσουν γνώσεις που σχετίζονται με την Ολυμπιακή</p>	<p>Σφαιροβολία</p> <p>Ακοντισμός</p> <p>Φυσική κατάσταση (18 ώρες)</p>	<p>Σκυταλοδρομία: Επανάληψη - τελειοποίηση στοιχείων τεχνικής Α΄ και Β΄ τάξεων.</p> <p>Άλμα σε μήκος: Επανάληψη - τελειοποίηση στοιχείων τεχνικής προηγούμενων τάξεων.</p> <p>Εκμάθηση της τεχνικής "διασκελισμός στον αέρα" στο σκάμμα.</p> <p>Αγώνες άλματος στο σκάμμα με καθορισμένη φορά "11-15 διασκελισμοί".</p>

Παράδοση.

Να συγκρίνουν τις ικανότητές τους στα διάφορα αγωνίσματα και να ανακαλύψουν το αγώνισμα που θα ήθελαν να κάνουν και εκτός σχολείου ερασιτεχνικά ή πρωταθλητικά.

Να κατανοήσουν τη διαφορά μεταξύ αθλητισμού και πρωταθλητισμού.

Να αναπτύξουν κριτική στάση απέναντι στα αρνητικά φαινόμενα του αθλητισμού (αναβολικά, εμπορευματοποίηση κ. ά.).

Να εκτιμήσουν τα αισθητικά στοιχεία των κινήσεων των διαφόρων αθλημάτων.

Άλμα τριπλούν:

Επανάληψη - τελειοποίηση στοιχείων τεχνικής Α' και Β' τάξεων στο σκάμμα με φορά 11 διασκελισμών.

Αγώνες άλματος τριπλούν με πλήρη τεχνική και καθορισμένη φορά "11-15 διασκελισμοί".

Άλμα σε ύψος: Επανάληψη - τελειοποίηση στοιχείων τεχνικής "Φλοπ".

Άλματα με αύξηση του δρόμου φοράς.

Αγώνες άλματος με πλήρη τεχνική

Σφαιροβολία: Επανάληψη - τελειοποίηση στοιχείων τεχνικής Α' και Β' τάξεων με βοηθητικά ή κανονικά όργανα.

Αγώνες με πλήρη τεχνική "Ο Μπράιαν" από κανονική βαλβίδα.

Ακοντισμός: Επανάληψη - τελειοποίηση προηγούμενων στοιχείων τεχνικής ρίψης ακοντισμού με μπαλάκι "χωρίς ή με φορά".

Αγώνες με πλήρη τεχνική.

Φυσική κατάσταση: Όπως και στις προηγούμενες τάξεις αλλά με ένταση και διάρκεια ασκήσεων, ανάλογα με τις

αυξημένες δυνατότητες των μαθητών αυτής της ηλικίας.
Προτίμηση σε σύνθετες μεθόδους π.χ. κυκλική προπόνηση.

Γ. ΓΥΜΝΑΣΤΙΚΗ

Γ.1. Ενόργανη γυμναστική

Σωματικός τομέας (Ψυχοκινητικός)
Να αναπτύξουν πολύπλευρα τις κινητικές τους δεξιότητες και τα ταλέντα τους.
Συναισθηματικός τομέας
Να καλλιεργήσουν ψυχικές αρετές, όπως συνεργασία, ομαδικό πνεύμα, αυτοπειθαρχία θέληση, υπευθυνότητα, υπομονή, επιμονή και θάρρος.
Να αγωνίζονται τίμια και δίκαια και να αντιμετωπίζουν με σεβασμό το συμπαίκτη και τον αντίπαλο.
Να εκφραστούν και να δημιουργήσουν μέσα από την κίνηση.
Γνωστικός τομέας
Να γνωρίσουν το σώμα τους και τις δυνατότητές τους.
Να εκτιμήσουν τα αισθητικά στοιχεία της κίνησης.

Ενόργανη γυμναστική
Ρυθμική γυμναστική
(6 ώρες)

Επανάληψη - τελειοποίηση των ασκήσεων των προηγούμενων τάξεων.

Δ. ΕΛΛΗΝΙΚΟΙ ΠΑΡΑΔΟΣΙΑΚΟΙ ΧΟΡΟΙ

Σωματικός τομέας (Ψυχοκινητικός)
Να γνωρίσουν το σώμα τους μέσω της

Πανελλήνιοι χοροί

Πεντοζάλης.

κίνησης και του ρυθμού.	Τοπικοί χοροί (6 ώρες)	Τικ Μονό.
<p>Συναισθηματικός τομέας Να χαρούν και να εκφραστούν δημιουργικά.</p> <p>Γνωστικός τομέας Να μνηθούν στο τραγούδι, στο ρυθμό, στη μελωδία και στη χορευτική κίνηση.</p> <p>Να γνωρίσουν στοιχεία της λαϊκής παράδοσης του τόπου τους.</p> <p>Να γνωρίσουν την Ελληνική σκέψη και τον Ελληνικό Πολιτισμό.</p>		<p>Επανάληψη των χορών των προηγούμενων τάξεων.</p> <p>Βρίσκουν και παρουσιάζουν πληροφορίες για τους συγκεκριμένους χορούς (περιοχή που τους συναντάμε, αν χορεύεται από άντρες ή γυναίκες, λαβή των χεριών κ.α.).</p>
Ε. ΚΟΛΥΜΒΗΣΗ		
Κολύμβηση όπου υπάρχουν οι δυνατότητες.		
Σύνολο ωρών: 60		

Παράρτημα 3

ΔΙΑΘΕΜΑΤΙΚΟ ΕΝΙΑΙΟ ΠΛΑΙΣΙΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ ΣΠΟΥΔΩΝ ΦΥΣΙΚΗΣ ΑΓΩΓΗΣ

II. ΓΥΜΝΑΣΙΟ

Τάξη	Άξονες γνωστικού περιεχομένου	Γενικοί στόχοι (γνώσεις δεξιότητες, στάσεις και αξίες)	Ενδεικτικές Θεμελιώδεις έννοιες Διαθεματικής προσέγγισης
Α΄	Αθλοπαιδιές: Βόλεϊ Μπάσκετ Ποδόσφαιρο	<p>Οι μαθητές επιδιώκεται:</p> <p>Να γνωρίσουν τη βασική τεχνική των κυριότερων αθλημάτων για να βρουν αυτό που τους αρέσει ή τους ταιριάζει περισσότερο.</p> <p>Να γνωρίσουν τους κανονισμούς των διαφόρων αθλημάτων</p> <p>Να κατανοήσουν το δικαίωμα ισότιμης συμμετοχής και του άλλου στο παιχνίδι.</p> <p>Να αναπτύξουν σύνθετες κινητικές δεξιότητες, περίπλοκες κινητικές δεξιότητες.</p> <p>Να αναπτύξουν τις φυσικές σωματικές ικανότητες: αντοχή, δύναμη, ταχύτητα, ευλυγισία, ευκινησία.</p> <p>Να διατηρήσουν τη σωματική τους υγεία και ευεξία.</p> <p>Να αποκτήσουν βασικές γνώσεις</p>	<p>Άτομο-σύνολο, Σύστημα (δομή- ταξινόμηση-οργάνωση- ισορροπία- νόμος), Ομοιότητα-διαφορά</p> <p>Ισότητα, Μεταβολή, Αλληλεπίδραση, Συνεργασία, Συλλογικότητα, Εξάρτηση, Ενέργεια.</p>

		<p>υγιεινής και πρώτων βοηθειών.</p> <p>Να κατανοήσουν τη σημασία της εφαρμογής των κανόνων στο παιχνίδι.</p> <p>Να αναπτύξουν θετική στάση για κοινωνικές και ψυχικές αρετές, αυτοπειθαρχία, θέληση, υπευθυνότητα, υπομονή, επιμονή και θάρρος.</p>	
	<p>Κλασικός αθλητισμός:</p> <p>Δρόμοι ταχύτητας</p> <p>Δρόμοι αντοχής</p> <p>Σκυταλοδρομία</p> <p>Άλμα σε μήκος</p> <p>Άλμα τριπλούν</p> <p>Άλμα σε ύψος</p> <p>Σφαιροβολία</p> <p>Ακοντισμός</p> <p>Φυσική κατάσταση</p>	<p>Να γνωρίσουν και να κατανοήσουν τις τεχνικές σε ορισμένα αγωνίσματα.</p> <p>Να καλλιεργήσουν τις φυσικές τους ικανότητες. αντοχή, δύναμη, ταχύτητα, ευλυγισία, ευκινησία.</p> <p>Να αναπτύξουν την αυτοπειθαρχία, την υπομονή, την επιμονή το θάρρος και τη θέληση.</p> <p>Να κατανοήσουν την έννοια του αγώνα και την αξία της συμμετοχής.</p> <p>Να αποκτήσουν γνώσεις σχετικές με τα αρχαία ελληνικά αγωνίσματα.</p>	<p>Χώρος-χρόνος,</p> <p>Ομοιότητα-διαφορά</p> <p>Ισότητα,</p> <p>Μεταβολή,</p> <p>Αλληλεπίδραση,</p> <p>Συνεργασία,</p> <p>Συλλογικότητα,</p> <p>Εξάρτηση,</p> <p>Ενέργεια.</p>
	<p>Γυμναστική:</p> <p>Ενόργανη γυμναστική</p> <p>Ρυθμική γυμναστική</p>	<p>Να βελτιώσουν την κιναισθητική, την οπτική, την ακουστική αντίληψη, την αντίληψη μέσω της αφής, τις ικανότητες συντονισμού.</p>	<p>Χώρος-χρόνος,</p> <p>Σύστημα,</p> <p>Οργάνωση,</p> <p>Ισορροπία,</p> <p>Μεταβολή,</p>

		<p>Να αναπτύξουν σύνθετες κινητικές δεξιότητες, περίπλοκες κινητικές δεξιότητες.</p> <p>Να αναπτύξουν την αυτοπειθαρχία, την υπομονή, την επιμονή το θάρρος και τη θέληση.</p>	<p>Επικοινωνία, Αλληλεπίδραση, Ομοιότητα-διαφορά.</p>
	<p>Ελληνικοί παραδοσιακοί χοροί:</p> <p>Μακελαρίκος (γρήγορος χασάπικος)</p> <p>Συρτός-Καλαματιανός</p> <p>Ένας τοπικός χορός</p>	<p>Να αποκτήσουν γνώσεις που σχετίζονται με τον παραδοσιακό χορό, τη μουσική και το τραγούδι σε τοπικό και εθνικό επίπεδο.</p> <p>Να αναπτύξουν κιναισθητική, οπτική, ακουστική αντίληψη, ικανότητες συντονισμού.</p> <p>Να αναπτύξουν απλές προσαρμοστικές δεξιότητες, σύνθετες προσαρμοστικές δεξιότητες.</p> <p>Να καλλιεργήσουν στοιχεία ρυθμού, κίνησης, μουσικής, τραγουδιού και εθίμων της ελληνικής λαϊκής παράδοσης.</p> <p>Να εκτιμήσουν τα αισθητικά στοιχεία της κίνησης.</p>	<p>Παράδοση, Πολιτισμός, Τέχνη, Άτομο-σύνολο, Επικοινωνία, Αλληλεπίδραση, Συνεργασία, Συλλογικότητα.</p>
	Κολύμβηση:	<i>Όπου υπάρχουν οι δυνατότητες</i>	
Β´	Αθλοπαιδιές:	<p>Να κατανοήσουν την έννοια του ‘‘εϋ αγωνίζεσθαι’’.</p> <p>Να κατανοήσουν τα οφέλη της άσκησης στο σώμα και στο πνεύμα.</p> <p>Να αναπτύξουν τις φυσικές σωματικές ικανότητες: αντοχή,</p>	<p>Άτομο-σύνολο, Σύστημα, Ομοιότητα-διαφορά, Ισότητα, Μεταβολή, Αλληλεπίδραση,</p>

	<p>Χάντμπολ</p>	<p>δύναμη, ταχύτητα, ευλυγισία, ευκινησία.</p> <p>Να γνωρίσουν τους κανονισμούς των διαφόρων αθλημάτων και να αγωνίζονται σύμφωνα με αυτούς.</p> <p>Να αποκτήσουν γνώσεις σχετικά με την Ολυμπιακή και Αθλητική Παράδοση.</p> <p>Να κρίνουν ποιο άθλημα τους ταιριάζει περισσότερο είτε για χόμπι είτε πρωταθλητικά (εκτός σχολείου).</p> <p>Να αναπτύξουν θετική στάση για κοινωνικές και ψυχικές αρετές, όπως συνεργασία, ομαδικό πνεύμα, αυτοπειθαρχία, θέληση, υπευθυνότητα, υπομονή, επιμονή και θάρρος.</p>	<p>Συνεργασία, Συλλογικότητα.</p>
	<p>Κλασικός αθλητισμός:</p> <p>Δρόμοι ταχύτητας</p> <p>Δρόμοι αντοχής</p> <p>Σκυταλοδρομία</p> <p>Άλμα σε μήκος</p> <p>Άλμα τριπλούν</p> <p>Άλμα σε ύψος</p> <p>Σφαιροβολία</p>	<p>Να γνωρίσουν και να κατανοήσουν τις τεχνικές σε αναγνωρισμένα αγωνίσματα.</p> <p>Να δοκιμάσουν τις δυνατότητές τους στα αθλήματα.</p> <p>Να αναπτύξουν την αυτοπειθαρχία, υπομονή, την επιμονή το θάρρος και τη θέληση.</p> <p>Να κατανοήσουν την έννοια του αγώνα και την αξία της συμμετοχής.</p> <p>Να κατανοήσουν τις έννοιες: αθλητισμός</p>	<p>Χώρος-χρόνος, Ομοιότητα-διαφορά, Ισότητα, Μεταβολή (εξέλιξη-ανάπτυξη), Αλληλεπίδραση, Συνεργασία.</p>

	Ακοντισμός Φυσική κατάσταση	πρωταθλητισμός.	
	Γυμναστική: Ενόργανη γυμναστική Ρυθμική γυμναστική	Να βελτιώσουν την κιναισθητική, την οπτική, την ακουστική αντίληψη, την αντίληψη μέσω της αφής, τις ικανότητες συντονισμού. Να αναπτύξουν σύνθετες κινητικές δεξιότητες, περίπλοκες κινητικές δεξιότητες. Να αναπτύξουν τη φαντασία και τη δημιουργικότητά τους. Να αποκτήσουν γνώσεις πρώτων βοηθειών.	Χώρος-χρόνος, Σύστημα (δομή-ταξινόμηση-οργάνωση-ισορροπία-συμμετρία), Επικοινωνία.
	Ελληνικοί παραδοσιακοί χοροί: (Επανάληψη χορών Α΄ τάξης) Σαμαρίνας Τσάμικος	Να καλλιεργήσουν δεξιότητες στο χορό. Να εκτιμήσουν την αρμονία, το ρυθμό, τη συμμετρία, την αισθητική της κίνησης. Να αποκτήσουν γνώσεις που σχετίζονται με τον παραδοσιακό χορό, τη μουσική και το τραγούδι σε τοπικό και εθνικό επίπεδο. Να γνωρίσουν και να εκτιμήσουν τη λαϊκή μας παράδοση και την πολιτιστική μας κληρονομιά. Να καλλιεργήσουν τα στοιχεία της μουσικής και του τραγουδιού των παραδοσιακών χορών.	Παράδοση, Πολιτισμός, Τέχνη, Άτομο-σύνολο, Επικοινωνία, Αλληλεπίδραση, Συνεργασία, Συλλογικότητα.
	Κολύμβηση:	<i>Όπου υπάρχουν οι δυνατότητες</i>	

Γ'	<p>Αθλοπαιδιές:</p> <p>Βόλεϊ</p> <p>Μπάσκετ</p> <p>Χάντμπολ</p>	<p>Να κρίνουν ποιο άθλημα τους ταιριάζει περισσότερο είτε για χόμπι είτε πρωταθλητικά (εκτός σχολείου).</p> <p>Να κατανοήσουν τη σημασία του σεβασμού του αντιπάλου και της ανθρώπινης αξιοπρέπειας.</p> <p>Να εκτιμούν τη συνετή αντιμετώπιση της νίκης και της ήττας.</p> <p>Να συνειδητοποιήσουν το δημοκρατικό τρόπο επίλυσης των διαφορών.</p> <p>Να αναπτύξουν κριτική σκέψη στα αρνητικά φαινόμενα του αθλητισμού και των Ολυμπιακών Αγώνων.</p> <p>Να συνειδητοποιήσουν την ανάγκη για ‘‘διά βίου’’ άσκηση και την ωφέλεια που προκύπτει από αυτή.</p> <p>Να κατανοήσουν τη σημασία και το ρόλο της διατροφής σε συνδυασμό με την άσκηση.</p> <p>Να αναπτύσσουν πρωτοβουλίες και να αναλαμβάνουν τις ευθύνες τους.</p>	<p>Άτομο-σύνολο, Σύστημα (δομή-ταξινόμηση οργάνωση-ισορροπία- νόμος), Μεταβολή, Αλληλεπίδραση Συνεργασία, Συλλογικότητα, Ενέργεια.</p>
	<p>Κλασικός αθλητισμός:</p> <p>Δρόμοι ταχύτητας</p> <p>Δρόμοι αντοχής</p>	<p>Να γνωρίσουν και να κατανοήσουν τις τεχνικές σε ορισμένα αγωνίσματα.</p> <p>Να βρουν το αγώνισμα που τους αρέσει περισσότερο και να ασχοληθούν αργότερα είτε ως</p>	<p>Χώρος-χρόνος, Μεταβολή, Εξέλιξη, Ανάπτυξη, Αλληλεπίδραση, Συνεργασία,</p>

	<p>Σκυταλοδρομία</p> <p>Άλμα σε μήκος</p> <p>Άλμα τριπλούν</p> <p>Άλμα σε ύψος</p> <p>Σφαιροβολία</p> <p>Ακοντισμός</p> <p>Φυσική κατάσταση</p>	<p>χόμπι είτε για πρωταθλητισμό.</p> <p>Να αναπτύξουν την αυτοπειθαρχία, την υπομονή, την επιμονή το θάρρος και τη θέληση.</p> <p>Να κατανοήσουν την έννοια του αγώνα και την αξία της συμμετοχής.</p>	<p>Ενέργεια.</p>
	<p>Γυμναστική:</p> <p>Ενόργανη γυμναστική</p> <p>Ρυθμική γυμναστική</p>	<p>Να βελτιώσουν και να τελειοποιήσουν ασκήσεις των προηγούμενων τάξεων.</p> <p>Να αναπτύξουν την αυτοπειθαρχία, την υπομονή, την επιμονή το θάρρος και τη θέληση.</p> <p>Να αναπτύξουν ιδιαίτερους δεσμούς φιλίας και Συνεργασίας με τους συνασκούμενους και τους αντιπάλους.</p> <p>Να τελειοποιήσουν τις ασκήσεις των προηγούμενων τάξεων.</p>	<p>Χώρος-χρόνος,</p> <p>Σύστημα,</p> <p>Οργάνωση,</p> <p>Ισορροπία,</p> <p>Συμμετρία,</p> <p>Μεταβολή</p> <p>Επικοινωνία,</p> <p>Αλληλεπίδραση,</p> <p>Ομοιότητα-διαφορά</p>
	<p>Ελληνικοί παραδοσιακοί χοροί:</p> <p>Επανάληψη χορών Α΄ και Β΄ τάξης</p> <p>Πεντοζάλης</p>	<p>Να καλλιεργήσουν τις ιδιαίτερες δεξιότητές τους στο χορό.</p> <p>Να εκτιμήσουν την αρμονία, το ρυθμό, τη συμμετρία, την αισθητική της κίνησης.</p> <p>Να αποκτήσουν γνώσεις που σχετίζονται με τον παραδοσιακό</p>	<p>Παράδοση,</p> <p>Πολιτισμός,</p> <p>Τέχνη,</p> <p>Άτομο-σύνολο,</p> <p>Επικοινωνία,</p> <p>Αλληλεπίδραση,</p> <p>Συνεργασία,</p>

	<p>Τικ</p>	<p>χορό, τη μουσική και το τραγούδι σε τοπικό και εθνικό επίπεδο.</p> <p>Να γνωρίσουν και να εκτιμήσουν τη λαϊκή μας παράδοση και την πολιτιστική μας κληρονομιά.</p> <p>Να καλλιεργήσουν τα στοιχεία της μουσικής και του τραγουδιού των παραδοσιακών χορών.</p>	<p>Συλλογικότητα.</p>
	<p>Κολύμηση:</p>	<p><i>Όπου υπάρχουν οι δυνατότητες</i></p>	

Παράρτημα 4

ΔΕΛΤΙΟ ΚΑΤΑΓΡΑΦΗΣ ΤΗΣ ΥΛΙΚΟΤΕΧΝΙΚΗΣ ΥΠΟΔΟΜΗΣ

ΤΩΝ ΣΧΟΛΕΙΩΝ

1. Κλειστοί χώροι και εγκαταστάσεις

- 1.1. Αίθουσα γυμναστικής .....διαστάσεις: .....X.....
- 1.2. Αίθουσα βαρών .....διαστάσεις: .....X.....
- 1.3. Γραφείο καθηγητών Φυσικής Αγωγής διαστάσεις: .....X.....
- 1.4. Αποθήκη υλικού .....διαστάσεις: .....X.....
- 1.5. Βιβλιοθήκη, αριθμός βιβλίων: ....
- 1.6. Αρχαιοθήκη: ....
- 1.7. Σταθερές μασκέτες: ....
- 1.8. Υποδοχές για στυλοβάτες βόλεϊ: ....
- 1.9. Υποδοχές για όργανα γυμναστικής: ....
- 1.10. Γράμμωση γηπέδου μπάσκετ, βόλεϊ, χαντ μπωλ, τένις:...
- 1.11. Κερκίδες: ....
- 1.12. Άλλοι κλειστοί χώροι και εγκαταστάσεις: ....

2. Σκεπασμένοι χώροι και εγκαταστάσεις

- 2.1. Διαστάσεις: .....X.....
- .....

3. Ανοιχτοί χώροι και εγκαταστάσεις

- 3.1. Συνολική επιφάνεια προαύλιου χώρου διαστάσεις: .....X.....
- 3.2. Γήπεδα μπάσκετ: .....διαστάσεις: .....X.....
- 3.3. Γήπεδα βόλεϊ: ....
- 3.4. Γήπεδα χαντμπολ: ....
- 3.5. Γήπεδα τένις: ....
- 3.6. Τα παραπάνω γήπεδα είναι χαραγμένα στην ίδια επιφάνεια:
.....
- 3.7. Στίβος, αριθμός διαδρομών: ..... μήκος διαδρομής: .....

- 3.8. Σκάμματα: .....
- 3.9. Βαλβίδες: .....
- 3.10. Άλλοι ανοιχτοί χώροι και εγκαταστάσεις: .....

4. Κοινόχρηστοι χώροι και χώροι υγιεινής

- 4.1. Αποδυτήρια μαθητών: ..... μαθητριών: .....
- 4.2. Νιπτήρες: .....
- 4.3. Λουτρό μαθητών: .....μαθητριών: .....
- 4.4. Άλλοι κοινόχρηστοι χώροι και χώροι υγιεινής: .....
- .....

5. Αθλητικά όργανα και όργανα προετοιμασίας

- 5.1. Ακόντια: ..... 600 g ..... 700 g ..... 800 g .....
- 5.2. Δίσκοι: ..... 1 kg ..... 2 kg ..... 1,5 kg
- 5.3. Σφαίρες: ..... 4 kg ..... β kg ..... 7,257 kg
- 5.4. Σφύρες: .....
- 5.5. Βατήρες εκκίνησης .....
- 5.6. Εμπόδια: .....
- 5.7. Στυλοβάτες άλματος σε ύψος: .. ζεύγη
- 5.8. Στυλοβάτες άλματος επί κοντώ: .....ζεύγη
- 5.9. Πήχεις: .....
- 5.10. Στρώματα γυμναστικής: .....
- 5.11. Μονόζυγο: .....
- 5.12. Κρίκους: .....
- 5.13. Δοκός: .....
- 5.14. Δίζυγο ανδρών: .....Γυναικών: .....
- 5.15. Εφαλτήρια: .....
- 5.16. Κινητές μπασκέτες: Φιλέ βόλει: ..... στυλοβάτες:.....
- 5.17. Μπάλες μπάσκετ: . βόλει: . χαντμπολ: . ποδοσφαίρου:.....
- 5.18. Σχοινιά αναρρίχησης: .....
- 5.19. Medicine ball ..... 5 kg ..... 4 kg ..... 3 kg ..... 2 kg 1 kg
- 5.20. Πολύζυγα: ..... ράβδοι: .....
- ελαστικές σφαίρες: ... ..
- 5.21. Σύνολο βαρών: .....

- 5.22. Πάγκοι για βάρη: .....στυλοβάτες:.....
- 5.23. Άλλα αθλητικά όργανα και όργανα προετοιμασίας:
.....
.....

6. Εποπτικά όργανα και όργανα καταγραφής

- 6.1. Φωτογραφική μηχανή: .....
- 6.2. Κινηματογραφική μηχανή λήψης: ..... προβολής: .....
- 6.3. Τηλεόραση .....
- 6.4. VIDEO: .....VIDEOCAMERA: .....
- 6.5. Προβολέας διαφανειών: .....
- 6.6. Κινησιογράμματα: .....
- 6.7. Στατιστικοί πίνακες: .....
- 6.8. Πίνακες γραφής: .....
- 6.9. Χρονόμετρα: .....
- 6.10. Μετροταινίες: .....
- 6.11. Ευκαμψιόμετρα: .....
- 6.12. Όργανα σωστομέτρησης: .....
- 6.13. Άλλα εποπτικά όργανα και όργανα καταγραφής:
.....
.....